

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๖๖

วันเสาร์ที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๗

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๔๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกมาประชุมทั้งหมด ๒๒๖ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวาระที่ ๒ ต่อไป ตามมติของสภาซึ่งได้มีไว้เมื่อก่อน การพิจารณาไปถึงมาตรา ๑๘๓ แล้วครับ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๘๔ มีการแก้ไข และมีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ในมาตรา ๑๘๔ นี้ มีท่านกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้ โดยให้บัญญัติห้ามมิให้มีการประกาศสงคราม คือ คุณถนัด คอมันตร์ ผมเห็นว่าให้พูดกันในประเด็นนี้ก่อน สำหรับประเด็นของท่านผู้แปรญัตติอื่น ๆ จะได้เอาไว้ที่หลังเชิญคุณถนัดครับ

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้พยายามศึกษาและไตร่ตรองในเรื่องมาตรา ๑๘๔ นี้ด้วยความรอบคอบอย่างที่สุด แต่มีความสงสัยในความเหมาะสมและความสอดคล้องของมาตรานี้กับสภาพการณ์ปัจจุบันในโลก การประกาศสงครามนี้ ท่านทั้งหลายที่ศึกษาสถานการณ์ของโลกในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา คงจะเห็นได้ว่า บรรดาสงครามที่เกิดขึ้นนั้นมิได้มีการประกาศสงครามเช่นในอดีต *สงครามเกิดขึ้นรอบกันเสร็จแล้ว อย่างมากก็มีความตกลงเพื่อหยุดยิง จะยกตัวอย่างเรื่องสงครามเกาหลีก็ดี

สงครามในตะวันออกกลาง ระหว่างประเทศอิสราเอล กับประเทศอาหรับก็ดี หรือสงครามในอินโดจีนสงครามเวียดนามก็ดี มิได้มีการประกาศสงครามและถ้าหากสมมติว่ามีสงครามโลกเกิดขึ้นใหม่ สงครามนิวเคลียร์ซึ่งคงจะเป็นสงครามถล่มโลกก็คงจะไม่มีเวลาที่จะมาประกาศสงครามกันอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นในด้านข้อเท็จจริงและความเป็นจริงในปัจจุบันนี้ การที่จะประกาศสงครามนั้น คงจะมีโอกาสที่จะประกาศได้น้อยมาก นี่เป็นเหตุผลประการหนึ่ง ทำให้กระผมเห็นว่ามาตรานี้ไม่มีความจำเป็น เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์และข้อเท็จจริงในปัจจุบัน อีกประการหนึ่ง คือมาตรา ๑๘๔ นี้กล่าวถึงพระราชอำนาจ หรืออีกนัยหนึ่ง รัฐธรรมนูญนี้พูดกล่าว ๗ ถวายพระราชอำนาจในการประกาศสงคราม สำหรับกระผมนั้นไม่เห็นว่าเป็นพระราชอำนาจ แต่เป็นการระงับอำนาจหน้าที่สุดท้ายที่นำขึ้นพูดกล่าว ๗ ถวาย จะทำให้พระมหากษัตริย์ต้องทรงแบกภาระอันหนักหน่วงที่สุด โดยที่พระองค์ท่านไม่สามารถที่จะเข้ามาแสดงความคิดเห็นของพระองค์ท่านได้ เป็นเรื่องของรัฐบาล เป็นเรื่องของสภา เสร็จแล้วก็ไปจับพระหัตถ์ท่านลงพระปรมาภิไธยประกาศสงคราม กระผมไม่เห็นว่าเป็นพระราชอำนาจ แต่อย่างใดเลย แต่เป็นการกระทำไม่เหมาะสมด้วยเหตุผล ไม่ยุติธรรมต่อองค์พระมหากษัตริย์ เป็นการปลักภาระอันหนักหน่วงให้แก่พระองค์ท่าน ถ้าจะพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว เช่นกรณีญี่ปุ่นเป็นต้น ก็จะได้เห็นว่าพระจักรพรรดิญี่ปุ่นนั้นไม่ได้ทรงมีส่วนรู้เห็นในการที่รัฐบาลญี่ปุ่นในสมัยนั้น คือรัฐบาลของพลเอก โตโจ ได้ประกาศสงครามต่อพันธมิตร คือต่ออังกฤษและอเมริกา เพราะฉะนั้นเมื่อญี่ปุ่นยอมจำนนและยอมสงบศึก สถานะของพระจักรพรรดิญี่ปุ่นคลอนแคลนเต็มที หากเป็นด้วยความเห็นอกเห็นใจของบางประเทศโดยเฉพาะสหรัฐ พระจักรพรรดิญี่ปุ่นจึงยังคงเสวยราชย์อยู่บนบัลลังก์ได้ หากไม่แล้วพระจักรพรรดิญี่ปุ่นก็คงจะถูกโค่นไป สำหรับประเทศไทยนั้นก็มีกรณีที่ประเทศไทยประกาศสงคราม ๒ ครั้งด้วยกัน ครั้งที่ ๑ ก็ในรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงประกาศสงครามต่อประเทศเยอรมนีแต่ก็ได้ทรงกระทำอย่างระมัดระวังรอบคอบที่สุด ตามคำบอกเล่าที่กระผมได้ทราบพระองค์ท่านต้องเสด็จเข้าไปที่วัดพระแก้ว ทรงสวดมนต์ภาวนาขอให้การตัดสินพระทัยในครั้งนั้นเป็นไปโดยถูกต้อง คือหมายความว่าไม่เข้าข้างฝ่ายแพ้ แต่เข้าข้างฝ่ายชนะ เป็นความรับผิดชอบอันหนักหน่วงที่สุด และพระองค์ท่านก็ทรงตระหนักดี แต่ในขณะนั้นในสมัยนั้นไม่มีสภา เพราะฉะนั้นความรับผิดชอบก็ต้องไปตกอยู่กับพระองค์ท่าน ครั้งที่ ๒

ที่ประเทศไทยประกาศสงคราม ก็คือในสมัยที่มีรัฐบาลทหารในขณะนั้น พระมหากษัตริย์ก็ยังไม่ได้เสด็จขึ้นเสวยราชย์ แต่มีคณะองคมนตรีและมีผู้สำเร็จราชการ เพราะฉะนั้นก็เป็นบุญของประเทศอย่างหนึ่งที่พระมหากษัตริย์ในขณะนั้นไม่ต้องทรงรับผิดชอบในเรื่องการประกาศสงคราม ถ้าหากว่าในขณะนั้นมีพระมหากษัตริย์ที่จะต้องทรงรับผิดชอบ ต้องทรงลงพระปรมาภิไธย ก็เป็นสิ่งที่น่าวิตกเหมือนกัน เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและจะเกิดขึ้นในกาลต่อไป รวมทั้งเหตุผลต่างๆ กระทบเห็นว่าไม่สมควรที่จะให้พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจนี้ มิใช่เป็นการตัดรอนลิดรอนพระราชอำนาจ แต่เป็นการยกเอากฎที่จะมีน้ำหนักที่จะหนักหน่วงที่สุดสำหรับพระมหากษัตริย์ให้พ้นจากความรับผิดชอบของพระองค์ท่าน นี่เป็นเหตุผลที่กระทบได้คิดเอาไว้ และก็อยากจะเสนอให้ท่านสมาชิกในสมานี้ได้โปรดพิจารณาจริงอยู่คณะกรรมการก็อาจจะได้ว่าก็เคยมีมาในรัฐธรรมนูญก่อนๆ ก็ถูกแล้ว ก็เคยมีมา แต่เราจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยมีมานั้นบรรจุเอาไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ เราเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งที เราจะไม่พิจารณาเชี่ยวชาญหรือว่าเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่จะถวายพระราชอำนาจอันนี้แก่พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะทำให้เกิดความหนักพระทัยอย่างที่สุด ถ้าท่านไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยท่านก็ต้องขัดกับสภา ถ้าท่านทรงลงพระปรมาภิไธยทั้งๆ ที่ท่านอาจจะไม่ทรงเห็นด้วยก็เป็นการถวายความรับผิดชอบโดยที่ท่านไม่ได้มีส่วนในการอภิปราย ในการโต้แย้ง ในการเสนอข้อคิดเห็นเลย ด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ กระผมหวังว่าสมานี้คงจะเล็งเห็นเหตุผลสำคัญในอันที่จะตัดมาตรานี้ออกจากร่างรัฐธรรมนูญเสีย

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ในนามของคณะกรรมการใดจะขอแถลงว่าเหตุใดคณะกรรมการจึงเห็นว่ามีมาตรา ๑๘๔ นี้ควรมีอยู่และไม่ตัดออกตามที่ท่านกรรมธิการได้แปรญัตติไว้ เหตุผลที่เราต้องการจะให้มิบบัญญัติว่าด้วยการประกาศสงครามนี้อยู่ ก็เพราะว่าเราต้องการผลปฏิบัติทั้งในด้านกฎหมายระหว่างประเทศและในด้านกฎหมายภายในประเทศ จริงอยู่ การประกาศสงครามในปัจจุบันนี้น้อยกว่าการไม่ประกาศ แต่ก็ไม่มีบัญญัติอันใด ไม่ว่ากฎหมายใน

ประเทศก็ดี หรือว่าตามจารีตประเพณีของกฎหมายระหว่างประเทศก็ดี ที่ว่าจะต้องไม่มีการประกาศสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิและหน้าที่ของคู่สงคราม ประเทศคู่สงครามมีประการใด ประเทศที่เป็นกลางมีประการใดก็ย่อมเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ ยังมี การประกาศอย่างนี้ ประกาศสงครามเป็นทางการอย่างนี้มันก็ทำให้เห็นชัดขึ้นว่า ประเทศอยู่ในสถานการณ์สงคราม แล้วก็ยิ่งกว่านั้นสำหรับกฎหมายภายในประเทศ จักรกมลต่าง ๆ ของกฎหมายภายในประเทศ ก็จะได้ดำเนินไปอย่างประเทศที่เข้าสู่ภาวะสงครามอย่างเช่นศาลอาชญาศึก การจัดตั้งศาลทรัพย์สินเคลื่อนที่ เป็นต้น มันก็เป็นไปเพราะผลของการประกาศสงครามนั้น ซึ่งมันมีแต่ผลดีทั้งนั้น ไม่มีผลเสียแต่ประการใดเลยส่วนข้อที่ว่าจะเป็นภาระอันหนักหน่วงต่อพระมหากษัตริย์นั้น หาได้เป็นความจริงตามนั้นไม่ เพราะพระองค์ไม่ต้องทรงรับผิดชอบในเรื่องนี้ ในเมื่อฝ่ายบริหารประสงค์จะประกาศสงคราม พระองค์เมื่อได้รับความยินยอมเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ภารกิจส่วนพระองค์ พระองค์ก็ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนพระองค์ แต่ประการใดแต่ถ้าหากว่าไม่มีบทบัญญัติในมาตรา ๑๘๔ ดังที่มีอยู่นี้แล้ว ผลประหลาดมันจะเกิดขึ้นในกฎหมาย กล่าวคือว่า รัฐบาลอาจที่จะประกาศสงครามได้เลย โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งอันนั้นนะครับ กระผมแน่ใจว่า ท่านกรรมาธิการที่แปรญัตติเองก็คงจะไม่เห็นเช่นนั้น เพราะแม้แต่เพียงมีกองกำลังของต่างประเทศอยู่ในประเทศไทยนี้ ท่านก็ยังต้องบอกว่าต้องได้รับความยินยอมเห็นชอบแล้วจากรัฐสภา นี้รุนแรงยิ่งกว่านั้นถึงขั้นประกาศสงคราม ท่านยังบอกว่าไม่ต้องขออนุญาตจากรัฐสภา ผลมันจะมาอย่างนี้ครับ ตรงกันข้ามถ้าหากมีบทบัญญัติว่าด้วยการประกาศสงครามดังที่บัญญัติเอาไว้ในมาตรา ๑๘๔ นี้ เราไม่มีทางเสียเลย ถ้าหากว่าเราเห็นว่ามีความจำเป็นที่เราจะต้องประกาศสงครามเพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกราชและอำนาจอธิปไตยของชาติ เราก็ทำได้ แต่ว่าถ้าหากว่าภาวะมันไม่อยู่ในเรื่องที่จะต้องประกาศสงคราม แต่ว่ามันเป็นการทำสงครามนอกแบบ การแทรกซึม การบ่อนทำลายอย่างฝ่ายคอมมิวนิสต์กระทำอยู่อย่างนี้ เราก็ปราบไปอย่างนี้โดยไม่ต้องประกาศสงคราม การมีบทบัญญัติอันนี้นะ มีแต่ทางได้คุณและประโยชน์ ไม่มีทางเสียเลย เพราะฉะนั้นในการที่รัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ มีมา และฉบับนี้นะได้บัญญัติไว้ตามนี้ เราก็ได้ใคร่ครวญโดยรอบคอบแล้วเห็นว่าสมควรจะมีอยู่ ตรงกันข้ามถ้าหากไม่มี จะเกิดผลประหลาดขึ้นอย่างที่กระผมได้กราบเรียนมานี้ ขอขอบพระคุณครับ

พลอากาศตรี สิทธิ ศวัตศิลา : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกที่นับถือ กระผมขอพูดอีกเป็นครั้งที่สองในวันนี้ เมื่อกระผมพูดครั้งแรกนั้นก็ให้มีหนังสือพิมพ์ลงว่า กระผมรู้สถานการณ์ไม่ดี และก็ยังมีแม่กระทั่งกล่าวไปทำนองว่า โง่เงาเอาปัญญา ท่านประธานได้พูดเมื่อวานนี้ว่าในสภานี้เรามีคนฉลาดและคนโง่อยู่ กระผมขอรับเป็นคนโง่ แต่กระผมอยากจะแถลงในฐานะคนโง่นี้ ในเหตุผลว่าทำไมกระผมจึงสนับสนุนท่านกรรมาธิการ เราทราบดีว่าต่อไปนี่สงครามคงจะไม่มีการประกาศ และถึงจะมีก็น้อย กระผมเห็นด้วยครับกับท่านผู้แปรญัตติ แต่ว่าทราบดีที่สงครามยังมีอยู่นั้นเราไปตัดมาตอนนี้แล้วกระผมคิดว่าแม้แต่กฎหมายที่เขาถืออยู่ที่กรุงเฮกเกี่ยวกับการประกาศสงครามนี้ ก็ยังมีบังคับใช้อยู่ เราจะถือได้หรือว่าต่อไปนี้ มันจะไม่มีสงครามกระผมอยากจะเรียนอย่างที่ท่านผู้แปรญัตติชี้แจงเมื่อสักครู่นี้ว่า เรามีการประกาศสงครามอยู่ ๒ ครั้งครับ แต่เป็นการประกาศที่จ่ายอม เพราะเป็นสงครามโลกคือสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ซึ่งสำหรับสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ ถ้าเพื่อท่านไปศึกษาดูให้ดีในบันทึกของคุณดิเรก ชัยนาม แล้วท่านจะเห็นว่า ประเทศไทยทำไมถึงต้องประกาศสงคราม และประกาศสงครามไปแล้วมีผลอย่างไรนะครับ มีผลอย่างไร คือว่าเราประกาศไปแล้วละก็ จริงอยู่บางประเทศถ้าเขาเข้าใจเราคืออย่างอเมริกา เขาก็ไม่ยอมรับคำประกาศนั้น แต่สำหรับประเทศอังกฤษที่เราประกาศนั้น เขาก็ได้เรียกร้องอะไรเราหลายประการนะครับ ตามบันทึกของคุณดิเรก ซึ่งทางฝ่ายพันธมิตรของเราบางประเทศนี้ก็ช่วยแก้ไขแล้วเราก็ได้อยู่รอดมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ เอาละครับ ต่อไปนี้กระผมก็คิดว่าสงครามในชีวิตประจำวันนี้ กระผมไม่อยากจะให้มีสงครามอีก หรือเราจะต้องไปประกาศสงคราม แต่ว่าท่านเห็นหรือเปล่าครับ ว่าขณะนี้แม้แต่พวกที่เขาเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ด้วยกันเอง เขาก็ยังรบอยู่ ลัทธิของเขา เขาบอกว่าตอนสุดท้ายจะไม่มีสแตจ (stage) ไม่มีชนชั้น ไม่มีศาล ไม่มีฝ่ายปกครอง ไม่มีชาติ ไม่มีศาสนา คืออยู่กันอย่างผาสุกครับแต่ว่าในขณะนี้เขายังรบกันอยู่แล้วก็เราก็ไม่มีบทในมาตราที่ว่า ให้กำหนดไว้ สมมติว่าขณะนี้เราจะไล่อเมริกาเขาออกไปละ ไม่เป็นมิตรกันละ เรากำลังจะมีเขตเสรีภาพสันติภาพเป็นกลางกับกลุ่มอาเซียน ซึ่งเราก็ตกลงร่วมมือกับเขาในด้านเศรษฐกิจสังคม แล้วเราก็ตกลงกับเขาว่าให้มีการปรึกษาหารือในเรื่องการเมืองนะครับ สมมติว่าต่อไปนี้เราจะไม่ใช้ ๕ ประเทศ เป็นประเทศในซีกอีสต์เอเชีย (South East Asia) ๑๐ ประเทศที่มีคนกล่าวถึงนี้ สมมติว่าเราเกิดจะมี แพคท์ (pact) สนธิสัญญา

ทางทหารอะไรพวกนี้เป็นต้น แล้วก็มีการกำหนดว่าเราจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่ง
 กระผมคิดว่าไม่เป็นอย่างนั้นหรอกครับ และสมมติว่าอเมริกา ตัวจักรวรรดินิยม เข้ามารุกราน
 เรานะครับ แล้วเราตกลงกันว่าเราจะทำอย่างไรดี ก็บอกว่าเราจะต้องรบกับเขา เราจะทำอย่างไรครับ
 ถ้าเราไม่มีบั้นเสียเลย สำหรับหลักการในกฎหมายนี้ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กรรมการ
 ก็ได้แถลงแล้ว แต่ที่กระผมแถลงเข้ามานี้ก็เพื่อให้ท่านได้นำเอาข้อคิดของกระผมไปประกอบ
 การพิจารณาด้วยครับ

นายบุญชนะ อรรถการ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม บุญชนะ อรรถการ กระผม
 มีความเห็นว่า การที่มีบทบัญญัติให้ประกาศสงครามในมาตรา ๑๘๔ นี้เป็นเรื่องสำคัญ และ
 เป็นการสมควรที่จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของเราเป็นอย่างยิ่ง กระผมได้พิจารณาศึกษา
 ปัญหาเรื่องนี้ในแง่ของวิชาการและในแง่ของประวัติศาสตร์แล้ว เฉพาะอย่างยิ่งวิชาการในแง่
 ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งว่าด้วยกฎแห่งสงคราม
 คือ เดอะ ลอว์ ออฟ วอร์ (the law of war) แล้ว ในการอภิปรายปัญหาเรื่องนี้ กระผมจะขอ
 อนุญาตท่านประธานสภาได้อภิปรายในแง่ของวิชาการและประวัติศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน
 ประวัติศาสตร์ก็จะพูดถึงประวัติศาสตร์ของโลกและสงครามประเทศไทยประกอบด้วย เพื่อ
 ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในสภานี้จะได้วินิจฉัยว่าควรจะมีบทบัญญัตินี้หรือควรมีไว้ ในแง่ของ
 วิชาการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้นการสงครามก็เช่นเดียวกับการประจันหน้ากัน
 การชกชกกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศ ซึ่งย่อมถือว่าเป็นเครื่องมือของ
 นโยบายต่างประเทศของแต่ละประเทศ โดยปกติแต่ละประเทศก็มีวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์
 ส่วนได้เสียของชาติของตนเอง และเมื่อประเทศต่าง ๆ ติดต่อกันมีความสัมพันธ์กันก็อาจ
 จะเกิดผลประโยชน์ขัดแย้งกันขึ้น ที่เราเรียกว่า คอนฟลิคท์ (conflict) และก็จะต้องหาทาง
 แก้ไขให้ได้ การขัดแย้งกันนั้น ถ้าเกิดการประจันหน้ากันขึ้นก็ต้องประจันหน้ากันขึ้นเป็น
 เวลานานและอาจจะถึงทำการรบก็อาจจะเป็นได้ ถ้าหากไม่หาทางเจรจาแก้ไขให้ปัญหาต่าง ๆ
 เหล่านั้นยุติลง การเจรจา ถ้าปรึกษาหารือกันทั้ง ๒ ฝ่ายก็จะนำไปสู่การประนีประนอมกัน
 การประนีประนอมนั้นก็จะเป็นผลดีแก่ทั้ง ๒ ฝ่าย แต่ถ้าหากว่าไม่สามารถจะประนีประนอม
 กันได้ก็อาจจะต้องเสนอเรื่องนั้นไปให้องค์การซึ่งมีอำนาจเหนือหรือใหญ่กว่าได้พิจารณาเช่น

ส่งไปให้สหประชาชาติพิจารณาดังนี้เป็นต้น กรณีต่าง ๆ เหล่านี้เกิดแล้วในประเทศซึ่งรบกัน อยู่ในตะวันออกกลางเป็นต้น ถ้าหากการประนีประนอมไม่เป็นผล และฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยก็อาจจะต้องใช้กำลังรบ อันนี้ละครับการสงครามมันเกิดขึ้น การสงครามนั้นอาจจะเป็นการรบธรรมดาซึ่งไม่มีการประกาศซึ่งเราเรียกว่า ฮอสติลิตีส์ (hostilities) ก็ได้ หรือจะเรียกว่า วอร์ (war) ก็ได้ ถึงแม้จะไม่ประกาศก็ตาม ท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องทั้งหลาย ผมมีความรู้สึกว่าการทำสงครามนั้นก็คือการต่อสู้รบกันระหว่างประเทศ อาจจะได้เสมอ ตามประวัติศาสตร์ของโลกนั้นมีการสงครามที่ประกาศก็มี ที่ไม่ประกาศก็มี และบางที่เราไม่เรียกว่าการสงคราม ถือว่าเป็นการสู้รบ ถือเป็นอินซิเดนท์ (incident) ต่าง ๆ เท่านั้นเอง แต่ความจริงก็คือการสู้รบและการสงคราม จะเรียกว่าวอร์แพร์ (warfare) หรือ ฮอสติลิตีส์ (hostilities) ก็เหมือนกัน ส่วนในแง่ของการทำสงครามตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เรียกว่า ลอร์ออฟ เดอะวอร์ นั้น เขาก็แบ่งขั้นตอนออกเป็น ๓ ขั้นตอนด้วยกัน คือการริเริ่มทำสงคราม อินิซิเอชันออฟวอร์ (initiation of war) และพฤติกรรมหรือการดำเนินการสงครามที่เรียกว่า คอนดักต์ออฟวอร์ (conduct of war) และขั้นที่ ๓ ก็คือการยุติสงคราม คือ เทอร์มินชันออฟวอร์ (termination of war) ที่กระผมนำหลักการทางวิชาการมาพูด อันนี้ก็เนื่องจากเป็นข้อตกลงตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปสำหรับที่ผู้ศึกษาในเรื่องนี้ กระผมขอพูดขั้นที่ ๒ ที่ ๓ เสียก่อน เพราะว่าเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๘๕ ในรัฐธรรมนูญนี้เหมือนกัน พฤติการณ์ในการทำสงครามนั้น หรือการดำเนินการทำสงครามนั้นกฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้หลายอย่างหลายประการด้วยกัน ตามข้อตกลงซึ่งทำที่กรุงเฮกในปี ค.ศ. ๑๙๐๗ เช่นในเรื่องว่าจะปฏิบัติต่อเชลยศึกอย่างไร จะใช้อาวุธอย่างไรที่ไม่เป็นการทรมานหรือโหดร้าย หรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ได้มีบัญญัติไว้ ประเทศต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตาม ส่วนเรื่องการยุติสงครามที่กระผมกราบเรียนว่าเกี่ยวข้องตามมาตรา ๑๘๕ ของรัฐธรรมนูญของเราก็คือว่าในเมื่อเกิดสงครามขึ้น ทั้งสองฝ่ายรบกัน ถ้าสมมติว่าเราแพ้สงครามยึดดินแดนได้ส่วนหนึ่งเขา ยึดดินแดนของเราได้ส่วนหนึ่งอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ก็อาจจะต้องยุติการสงครามโดยการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตหรืออาจจะมียุติการสงครามโดยการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตหรืออาจจะมียุติการสงครามก็ได้ หรืออาจจะเป็นในบางกรณีไม่ต้องมีการพิจารณาก็อย่างเช่น อิตาลีเข้าไปในเอธิโอเปีย ปี ค.ศ. ๑๙๓๕ ก็ไม่ต้องมีการยุติสงครามด้วยการทำสัญญา การทำสัญญาเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของประเทศนั้น

เราได้กำหนดไว้แล้วในมาตรา ๑๘๕ ซึ่งอันนี้กระผมคิดว่าในเรื่องยุติสงครามนี้ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา ๑๘๕ ซึ่งเป็นการเหมาะสมแล้ว ส่วนในมาตรา ๑๘๔ พูดถึงเรื่องการริเริ่มสงคราม อื่นนี้ชื่อชั่งนอพออร์นี่ กระผมคิดว่าก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาว่าเมื่อการยุติสงครามมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญบางส่วนไว้ในมาตรา ๑๘๕ แล้ว การที่จะกำหนดการริเริ่มสงครามไว้ในมาตรา ๑๘๔ กระผมก็คิดว่าเป็นการสมควร ท่านประธานที่เคารพและท่านผู้มิเกียรติทั้งหลาย ต่อไปนี้กระผมจะขออธิบายถึงเรื่องการริเริ่มสงครามหรือริเริ่มสงคราม อื่นนี้ชื่อชั่งนอพออร์ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับมาตรา ๑๘๔ สักเล็กน้อย เรื่องนี้กระผมคิดว่ามันเป็นปัญหาว่าสมควรจะมีประกาศไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือควรจะเลิกไปเสียเลย ท่านสมาชิกผู้มิเกียรติซึ่งเป็นกรรมาธิการก็ได้เสนอว่าเวลานี้สงครามต่าง ๆ ทั่วโลกเขาไม่ค่อยมีประกาศกันแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และท่านได้อ้างถึงว่าอาจจะกระทบกระเทือนถึงพระเกียรติหรือความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ อันนี้ท่านผู้มิเกียรติซึ่งเป็นกรรมาธิการด้วยกันได้ชี้แจงให้เห็นแล้วว่า การที่มีกฎหมายบทนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นไม่ทำให้กระทบกระเทือนถึงพระมหากษัตริย์ที่จะต้องรับผิดชอบอย่างใด เพราะได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ว่าด้วยคณะรัฐมนตรีเป็นอำนาจทางฝ่ายบริหาร ยิ่งกว่านั้นสภายังลงมติถึง ๒ ใน ๓ ก่อนที่จะเสนอไปถวายพระมหากษัตริย์ให้ทรงลงพระปรมาภิไธย กระผมจึงคิดว่าจะไม่เพิ่มภาระให้พระมหากษัตริย์แต่ประการใด เพราะว่าเห็นความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ๓๐ นาย ประกอบด้วยสมาชิกทั้ง ๒ สภา จำนวนถึง ๒ ใน ๓ แล้ว กระผมคิดว่าเป็นน้ำหนักพอที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพระมหากษัตริย์จะทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างประกาศสงครามนั้นด้วยความสบายพระราชหฤทัย กระผมขอกราบเรียกถึงประวัติศาสตร์สักเล็กน้อยว่าทำไมจึงมีการประกาศสงครามและทำไมจึงมีการประกาศสงคราม ในสมัยก่อนคริสตศตวรรษที่ ๑๗, ๑๘, ๑๙ การสงครามสมัยนั้นไม่มีการประกาศหรือกรับ เพราะว่าประเทศไทยที่มีกำลังเหนือกว่าที่จะทำสงครามไปโดยคิดว่าตัวจะเป็นฝ่ายชนะ เมื่อมีการตกลงในตอนหลัง ๆ ประเทศต่าง ๆ ที่ศิวิไลซ์ขึ้นก็มีการกำหนดว่าการทำสงครามนั้นควรจะมีการประกาศเสียก่อน อันนี้ก็เป็ผลของการตกลงในปี ค.ศ. ๑๘๘๔ ที่กรุงเฮก และต่อมาก็มีการตกลงกันอีกที่กรุงเฮกในปี ค.ศ. ๑๙๐๗ คือ มีข้อความว่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ แต่ว่ามันหมดเวลาเสียแล้ว

นายบุญชนะ อັตถการ : กระทบขอต่อเวลาอีกเล็กน้อยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ได้

นายบุญชนะ อັตถการ : ขอประทานโทษครับ เมื่อมีข้อตกลง ในข้อตกลงที่เรียกว่า คอนเวนชัน (convention) ที่กรุงเฮกแล้ว ก็เป็นเรื่องที่ถือปฏิบัติกันโดยทั่วไปว่าควรจะทำให้ ต่อมาประเทศต่าง ๆ ก็ได้มีการประกาศสงครามก่อนที่จะดำเนินการสงคราม ต่อมาเมื่อมี สันนิบาตชาติเกิดขึ้นและมีสหประชาชาติเกิดขึ้นแล้ว หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ สององค์การนี้ก็มีความพยายามที่จะแก้ปัญหา โดยถือว่าการสงครามเป็นการผิดกฎหมาย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมต้องขอรักษาข้อบังคับครับ เพราะเหตุว่า ประวัติศาสตร์นี้ท่านที่ได้เรียนมาแล้วก็รู้ ท่านที่ยังไม่ได้เรียนก็แก่เกินไปที่จะเรียนแล้วละเรื่องนี้

นายบุญชนะ อັตถการ : ถ้าจะนั้นกระทบขอประทานกราบเรียนตอนสุดท้ายเลย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอได้สรุปให้เรียบร้อยเสียเลยครับ ภายใน นาทีหนึ่ง

นายบุญชนะ อັตถการ : คือการสงครามที่เราทำ ๆ กันมาในระยะหลังนี้ไม่มีการ ประกาศนั้น กระทบเห็นว่าเป็นความจริง แต่ว่าการประกาศสงครามก็เป็นผลดีแก่ประเทศไทย มาแล้วในเมื่อกรณีที่เราร่วมรบกับประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เมื่อชนะสงครามครั้งที่ ๑ ทำให้เราได้สิทธิ เสรีภาพและอิสรภาพในทางการศาล ในทางการยุติธรรมและในทางการภาษีอากรต่าง ๆ เหล่านี้เป็น ประโยชน์ เพราะฉะนั้นการร่วมรบกันเพื่อเอาชนะสงครามและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาตินั้น กระทบคิดว่ายังเป็นความจำเป็นอยู่ การที่จะมีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นไม่เป็นผลเสียหาย สิ่งใดเลย กระทบจึงขอสนับสนุนกรรมาธิการที่ให้ร่างนี้ไว้

นายกมล สมวิเชียร : ท่านประธานที่เคารพ กระทบ นายกมล สมวิเชียร ขอเสนอ ให้ปิดการอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยขอได้โปรดยืนขึ้น

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตเพียง ๑ นาทีเท่านั้นครับ ก่อนที่จะปิดอภิปราย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอา ได้ครับ

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : คืออย่างนี้ครับ ตามที่ท่านสมาชิกฝ่ายข้างมากในกรรมาธิการอ้างว่า ถ้าไม่มีการประกาศสงครามแล้วก็จะไม่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง อันนี้ไม่เป็นความจริงครับ เพราะว่ารัฐบาลอาจจะออกกฎหมายออกกฎหมายอะไรก็ได้ที่จะกำหนด นอกจากนั้นสิทธิและหน้าที่หรือสิทธิต่าง ๆ ของประเทศที่ไม่ได้ประกาศสงคราม ในสงครามที่มีมาแล้วก็มีอยู่อย่างเต็มที่ที่เขาเรียกว่าสิทธิที่เป็นคู่สงครามหรือไบแลทเทอร์ลชี (bilateralcy) ประการที่สอง ที่ท่านสมาชิกพูดนั้นบอกว่า ถ้าไม่มีมาตรา ๑๘๕ นี้แล้ว รัฐบาลก็อาจจะประกาศสงครามโดยไม่ต้องมาขออนุมัติสภา อันนี้ก็ไม่ใช่ความจริงอีกครับ เวลานี้ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ถ้าประเทศไทยจะประกาศสงครามไปโดยฝ่าฝืนมติของสหประชาชาติ ก็จะทำให้ประเทศไทยเป็นผู้ละเมิดกฎบัตรซึ่งรัฐบาลไทยได้ลงนามไว้แล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกได้กล่าวนั้นไม่ตรงต่อความจริง สำหรับสมาชิกอีกท่านหนึ่งที่บอกว่าประเทศไทยได้ประกาศสงคราม ๒ ครั้ง ด้วยภาระจำยอมหรือด้วยความจำเป็น ก็ไม่เป็นความจริงอีกครับครั้งแรกที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงประกาศไป ก็ได้ทรงประกาศโดยได้ทรงพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว เมื่อครั้งที่ ๒ ที่ประกาศสงครามกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเองได้ถามสถานทูตไทยว่าเหตุใดประเทศไทยจึงจำเป็นต้องประกาศสงคราม เพราะฉะนั้นไม่มีความจำเป็นหรือครับ ไม่เป็นความจริง กระผมขอกล่าวเป็นคำสุดท้ายว่าสภานี้จะลงมติอย่างไรก็สุดแล้วแต่ กระผมทำหน้าที่ในการท้วงติงไว้แล้วในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสภานี้ แล้วกระผมหวังว่าในชีวิตของกระผมและของลูกหลานกระผม ประเทศไทยคงจะไม่อยู่ในฐานะจำเป็นที่จะต้องประกาศสงคราม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอญัตติให้ปิดอภิปราย มีผู้รับรองครบถ้วนแล้วครับ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหม

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น
ถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ ผมจะขอประธานมติ ข้อแรกในมาตรา ๑๘๕ นี้ คือคุณณัด คอมันตร์
ขอให้บัญญัติห้ามมิให้มีการประกาศสงคราม ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับท่านกรรมการ คุณณัด
คอมันตร์ ขอให้ไปปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรคงไว้ตามร่างของคณะกรรมการ
ธิการ ขอให้ไปปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้คงไว้ตามร่าง
ของคณะกรรมการ ขอให้ท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๘๕ ไม่มีการแก้ไข แต่มี
สมาชิกขอสงวนคำแปรญัตติ และกรรมการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ คุณณัฐฉาณี สุทธิสงคราม
ขอแปรญัตติแก้ความในวรรคสองเป็นดังนี้ “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย
หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือสนธิสัญญาพันธมิตรทาง
ทหารหรือข้อตกลงใด ๆ เกี่ยวกับที่จะให้ทหารต่างดาวเข้ามาในประเทศหรือส่งทหารหรือ
อาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา”

คุณอรุณ ภาณุพงศ์ ขอแปรญัตติแก้เป็นดังนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระ
ราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึกและทำหนังสือสัญญาหรือความตกลง
ระหว่างประเทศกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศประเภทต่อไปนี้จะต้องได้รับ
ความเห็นชอบจากรัฐสภา

(๑) หนังสือสัญญาหรือความตกลงที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ

(๒) หนังสือสัญญาหรือความตกลงที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญาหรือความตกลงนั้น

(๓) หนังสือสัญญาหรือความตกลงพันธมิตรทางทหาร หรือที่ให้การล่าทหารของต่างประเทศใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ

(๔) หนังสือสัญญาหรือความตกลงที่ให้เอกสิทธิและความคุ้มกันแก่ต่างประเทศองค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลต่างชาติ

(๕) หนังสือสัญญาหรือความตกลงที่มีผลก่อให้เกิดภาระข้อผูกพันทางการเงินแก่รัฐ"

คุณหญิง ภาไชย เจ้าของคำแปรญัตติ ขอดอนไป มีท่านกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้อีกท่านหนึ่งคือ คุณถนัด คอมันตร์ ขอให้แก้ความในวรรคสองเป็นดังนี้ "หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยของชาติ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือสนธิสัญญาพันธมิตรทางทหารหรือการยินยอมอนุญาตให้ทหารต่างด้าวเข้ามาตั้งอยู่ในประเทศ หรือการส่งทหารหรืออาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา เว้นแต่ในกรณีที่ประเทศชาติถูกรุกราน"

ความจริงก็เป็นประเด็นเดียวหรือคล้ายคลึงกันทั้งนั้น ผมจะเชิญท่านผู้แปรญัตติขึ้นพูดตามลำดับ

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ท่านผู้เป็นประธาน กระผมแปรญัตติในมาตรา ๑๘๕ นี้ไว้ ประเด็นที่แปรญัตตินั้นอยู่ตรงที่ว่า ตามที่รัฐบาลจะให้ทหารต่างด้าวเข้ามาในประเทศก็ดี หรือว่าจะส่งทหารหรืออาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศก็ดี ผมก็แปรญัตติว่าใน ๒ กรณีนี้ ขอให้นำเรื่องมาให้ได้รับความเห็นชอบจากสภาเสียก่อน ที่แปรญัตติไว้เช่นนี้ ก็เพราะเหตุว่าการที่จะให้ทหารต่างด้าวหรือทหารต่างชาติเขาเข้ามาในประเทศไทยนั้น หรือว่าส่งทหารออกไปช่วยรบต่างประเทศนั้นไม่ใช่เรื่องธรรมดา เป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องที่เจ้าของประเทศควรจะได้รับทราบ ไม่ใช่เพียงแต่ให้รัฐบาลเป็นผู้ตัดสินใจไปแต่ฝ่ายเดียว ถ้าปล่อยให้รัฐบาลตัดสินใจ

ไปก็อาจจะมีคามผิดพลาดเกิดขึ้น ถ้าหากว่ารัฐบาลได้นำเรื่องนี้เข้ามาสู่สภา ซึ่งทางสภานั้น ก็ต้องจะเป็นผู้วินิจฉัย เบื้องแรกนั้นก็ต้องเป็นปัญหาในทางการเมือง ซึ่งสภานั้นจะเป็นผู้ที่วินิจฉัยปัญหาในทางการเมืองก่อน ว่าลักษณะเป็นอย่างไร ควรจะเป็นอย่างไร ถ้าหากว่า ปล่อยทหารเขาเข้ามาแล้วภายหลังจะเป็นอย่างไร เป็นต้นว่าอย่างนี้ สมมติว่าให้ทหารเขาเข้ามาอยู่ในประเทศไทยแล้วทหารนั้นมาตั้งฐานทัพอยู่ เสร็จแล้วก็ใช้ฐานทัพนี้ไปสู้กับอีกประเทศหนึ่ง เมื่อไปสู้กับอีกประเทศหนึ่ง ประเทศที่เขารวมกันเขาเป็นศัตรูกันอยู่ เขาก็ต้องเกลียดชังประเทศไทย เพราะเหตุว่าประเทศไทยเป็นฐานทัพให้เขา ทีนี้เมื่อประเทศไทยจะเป็นฐานทัพก็ดี หรือว่าเป็นที่ทหารของเขาที่มาอยู่ที่นี้เพื่อไปทำการรบอย่างนั้น เขาก็ต้องพยายามหาทางใดทางหนึ่งที่จะแก้ ก็ทำให้ประเทศต้องลำบากลำบากไป ไปรับผิดชอบ วาง่ายๆ ไปปรับให้เขามาใช้บ้านเรา ไปทำประโยชน์เพื่อเขา ว่าอย่างนั้น ถ้าอย่างนี้ก็เป็นเรื่องเสียหายต่อมาภายหลังถ้าหากว่า เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างใดอย่างหนึ่ง ประเทศที่เข้ามาอยู่ในบ้านเราเขาก็ทิ้งเราไปเสีย เหลือแต่เราคนเดียว อันตรายก็เกิดขึ้น ก็ปัญหาการเมืองร้อยแปดที่จะมีตามมา เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่ารัฐสภาได้พิจารณาเสียให้ละเอียดรอบคอบแล้ว ถ้าเห็นว่าเป็นประโยชน์จริง ๆ เพื่อป้องกันอธิปไตยของชาติ เราสู้ไม่ได้ และผลเสียในทางการเมืองที่จะตามมาหรือเรื่องอะไรก็ตามที่จะตามมานั้นไม่มี หรือมีก็จำเป็นต้องยอมรับ ทางรัฐสภาก็จะได้พิจารณายินยอม แต่ว่าถ้าหากว่าเพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่มหรือว่าเพียงแต่รัฐบาลเป็นผู้วินิจฉัยเองแล้วก็อนุมัติเอง อะไร ๆ ทำเอง อย่างนี้แล้วละก็เจ้าของบ้านคือพลเมืองทั้งประเทศไม่รู้เรื่อง เห็นทหารต่างด้าวเข้ามา ก็ไปยื่นชะง่อนชะง่อมอง แล้วไม่รู้ว่าเป็นเรื่องอะไรกัน อย่างที่เป็นอยู่ เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าถ้าเราได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเสียก็ไม่ได้เป็นผลเสียหายอะไร เป็นผลดีเสียอีก เมื่อเวลาเมื่อไรขึ้นมาว่ารัฐบาลก็จะได้แถลงให้สภาทราบ ที่เรื่องอื่น ๆ เราก็เขียนไว้ที่เกี่ยวกับ สนธิสัญญาทางทหารก็ดี สนธิสัญญาที่จะเปลี่ยนแปลงอาณาเขตก็ดี เราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ มีแต่ว่าเรื่องที่สำคัญกว่าคือให้ทหารต่างด้าวเข้ามาอยู่ในเมืองไทยหรือส่งทหารไทยไปรบที่อื่น กลับไม่แถลง ไม่บอกให้ประชาชนรู้ แล้วไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ผมว่าไม่มีเหตุผลอะไร จึงได้ขอแปรญัตติให้เติมเข้าไว้

นายฉัตรวุฒิ สุทธิสงคราม : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ เหตุผลต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกได้อภิปรายไปเมื่อกี้แล้ว ผมก็อยากจะเรียนต่อสภานี้ถึงว่าที่แปรญัตติ

ก็คือ เพิ่มวรรคสองเข้าไปเพียงว่า หรือข้อตกลงใด ๆ เกี่ยวกับที่จะให้ทหารต่างด้าวเข้ามาในประเทศหรือส่งทหารหรืออาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา คือข้อความในร่างของกรรมาธิการนั้นก็เกี่ยวกับเรื่องสัญญา แต่ว่าที่พวกผมเพิ่มเติมเข้าไปนี้ก็อาจจะรวมถึงว่าข้อตกลงนั้นอาจจะไม่เป็นหนังสือสัญญาก็ได้ เป็นการตกลงกันปากเปล่า วัตถุประสงค์อันนี้ก็ถือว่าเราต้องการจะให้รัฐสภามีโอกาสควบคุมการกระทำของรัฐบาล เกี่ยวกับที่จะให้ทหารต่างด้าวเข้ามา หรือในการที่เราจะส่งทหารของเราเองออกไปนอกประเทศ ไปช่วยรบหรืออะไรต่างๆ นี้ อย่างที่ท่านสมาชิกได้กล่าวมาแล้วเมื่อกี้นี้ว่า ถ้าหากว่าได้ผ่านรัฐสภาแล้วก็จะมีความรอบคอบจะให้คณะรัฐบาลคิดเอาเอง หรือว่าผู้มีอำนาจทางทหารตกลงเอาเองนั้นนะ อาจจะพลาดพลั้งได้ และผลของการพลาดพลั้งนั้นก็ไม่ใช่ว่าจะได้รับความเสียหายแต่ฝ่ายทหารหรือรัฐบาล เพราะว่าการสงครามนั้นทุกวันนี้เป็นสงครามของพลเมืองหรือว่าทั้งชาติ พวกที่ไม่ใช่ทหารก็ต้องได้รับความเดือดร้อนกันทั่วไป เป็นสงครามเบ็ดเสร็จหรือสงครามที่เรียกว่าทั่วทุกคนย่อมได้รับความเดือดร้อนจากสงครามนั้น เพราะฉะนั้นหลักการก็คือว่าเพื่อจะได้มีโอกาสควบคุมในการตกลงที่เกี่ยวกับรัฐบาลก็ดี หรือผู้มีอำนาจทางทหารก็ดีที่จะอนุญาตให้ทหารต่างด้าวเข้ามา หรือว่าให้ได้รับทราบในเรื่องที่ว่าเราจะส่งทหารออกไปช่วยประเทศใด ๆ กระทบเห็นว่าการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ก็อาจจะมิประโยชน์แม้ว่าในยามที่เราไม่จำเป็นจะต้องส่งทหารออกไปช่วย หรือจะอนุญาตให้ทหารต่างด้าวเข้ามา เพราะเหตุว่าเป็นโอกาสให้รัฐบาลหรือว่าผู้มีอำนาจทางการทหารนั้นจะได้มีโอกาสพูดจาหรือว่าทำให้ต่างประเทศที่จะส่งทหารเข้ามานั้นนั้นก็รู้สึกเห็นอกเห็นใจรัฐบาลไทย เพราะว่าหัวหน้ารัฐบาลไทยจะบอกว่าเรื่องนี้จะต้องผ่านรัฐสภา ซึ่งเรียกว่าไม่ว่าทางรัฐสภาจะอนุญาตหรือไม่ ก็เป็นการป้องกันเอาไว้ไม่ให้หัวหน้ารัฐบาลผลิผลลาม หรือผู้มีอำนาจทางทหารนั้นผลิผลลามต่างๆ ได้ กระทบก็ขอชี้แจงเพียงสั้น ๆ เท่านั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณอรุณ เชิญครับ

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย กระทบได้ขอแปรญัตติไว้ในมาตรา ๑๘๕ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำสัญญากับต่างประเทศนี้ ได้มีการสงวนคำแปรญัตติไว้ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับการ

กอลิทธิและพันธกรณีของประเทศที่มีอยู่ต่อประเทศอื่น เป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนถึงประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวม เป็นเรื่องอาจจะกระทบกระเทือนถึงประโยชน์ของประชาชนโดยตรงด้วย แม้จะเป็นข้อความแค่เพียงมาตราเดียว แต่จะมีความหมายต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นอย่างมาก กระผมได้พิจารณาร่างของคณะกรรมการธิการดูแล้ว เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากข้อความในรัฐธรรมนูญเดิมที่เราเคยมีอยู่แต่เพียงประการเดียว กล่าวคือได้เพิ่มให้สนธิสัญญาพันธมิตรทางทหารได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาอีกประการหนึ่ง เท่านั้น กระผมได้พิจารณาเห็นว่า ตามร่างของคณะกรรมการนั้นมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการในประการแรก ในเรื่องของถ้อยคำที่ใช้ ในประการที่สอง เป็นเรื่องที่ปรากฏในช่องว่างในทางปฏิบัติ และในประการที่สามเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจะคุ้มครองประโยชน์ของชาติและประชาชนได้อย่างเพียงพอ กระผมขอกราบเรียนชี้แจงความเห็นในประเด็นดังกล่าวดังต่อไปนี้

ที่ว่ามีการบกพร่องในถ้อยคำนั้น ถ้าท่านประธานและท่านสมาชิกกรุณาพิจารณาถึงถ้อยคำที่ใช้เกี่ยวกับสัญญาที่ทำกับต่างประเทศในเรื่องของคณะกรรมการแล้ว มีถ้อยคำอยู่ ๓ คำ ซึ่งใช้ในความหมายอันเดียวกัน กล่าวคือ "ทำหนังสือสัญญา" คำหนึ่ง คำว่า "สัญญา" เฉย ๆ คำหนึ่ง และคำว่า "สนธิสัญญา" อีกคำหนึ่ง ในการร่างกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เป็นแม่บทของประเทศเช่นนี้ การใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกัน อาจจะสร้างความสับสนและความยุ่งยากในการตีความเป็นอย่างมาก ถ้ามีความหมายเดียวกัน ซึ่งกระผมก็ไม่แน่ใจ บางที่ท่านกรรมการอาจจะมีความคิดเห็นมีข้อแตกต่างกันก็ได้ระหว่าง "หนังสือสัญญา" ประการหนึ่ง "สัญญา" ประการหนึ่ง และ "สนธิสัญญา" ประการหนึ่งแล้ว ถ้าหากว่ามีความหมายอย่างเดียวกัน ควรจะใช้ถ้อยคำอย่างเดียวกัน แต่นี้เป็นเรื่องของถ้อยคำ เป็นเรื่องของการร่างในประเด็นที่ ๒ ที่เกี่ยวกับช่องว่างนั้น กระผมกล่าวหมายถึงข้อความในวรรคแรกซึ่งในร่างของคณะกรรมการกล่าวว่าพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึก และทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศ ช่องว่างประการแรกนั้นก็คือว่า ข้อความตอนนี้กล่าวถึงสัญญาที่ทำกับต่างประเทศในลักษณะที่เป็นหนังสือเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติระหว่างประเทศนั้น จริงอยู่ส่วนมากหรือ ๙๙.๙๐ เปอร์เซ็นต์ ได้กระทำโดยเป็นหนังสือ แต่ในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและในทางปฏิบัติจริง ๆ นั้นได้มีสัญญาที่ทำกันระหว่างประเทศโดยทางวาจาอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นในการกล่าวถึงการทำสัญญานั้นควรจะ

ได้ครอบคลุมถึงสัญญาประเภทที่ทำความตกลงโดยวาจา อันนี้เป็นเหตุผลที่กระผมได้ขอเติมข้อความว่า "หรือความตกลงระหว่างประเทศ" เข้าหลังคำว่า "หนังสือสัญญา" เหตุผลอันนี้ยังอาจจะไม่หนักแน่นพอ แต่ว่าถ้าหากว่าจะได้มีการพิจารณาควบคู่กันไปข้อความตอนหลังนี้หนักและความสำคัญนั้นจะมองเห็นเด่นชัดขึ้น ในความวรรคแรกนี้กระผมได้เติมข้อความที่เห็นว่าเป็นช่องว่างเข้าไปอีกประการหนึ่งคือหลังคำว่า "ความตกลงกับนานาประเทศ" แล้วก็มีความว่า "หรือกับองค์การระหว่างประเทศ" อันนี้ก็เป็นความจริงที่ปรากฏอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศว่า สัญญาที่เราทำกับต่างประเทศนั้นไม่ได้ทำกับตัวประเทศแต่เพียงอย่างเดียว มีสัญญาที่เราทำกับองค์การระหว่างประเทศอีกด้วย เช่นเราทำกับองค์การยูเนสโก เราทำกับสหประชาชาติ เราทำกับองค์การการบินพลเรือน และเราอาจจะทำกับองค์การระหว่างประเทศอื่น ซึ่งนานาประเทศไม่ได้ถือเป็น "ประเทศ" อะไร แต่เป็นองค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาหรือความตกลงเหล่านั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสัญญาที่เราทำกับประเทศทั้งหลาย เป็นข้อผูกพันที่ผูกมัดประเทศเหมือนกันเพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าเพื่อเป็นการอุดช่องว่างจึงควรที่จะเพิ่มเติมว่าสัญญาที่ทำนั้นนอกจากจะทำกับนานาประเทศแล้ว ก็ควรที่จะกล่าวถึงอำนาจในการทำสัญญากับองค์การระหว่างประเทศด้วย ถ้ามีฉะนั้นแล้วก็จะมิทราบว่สัญญาที่ทำกับองค์การระหว่างประเทศนั้นเป็นอำนาจของผู้ใดอันนี้เป็นข้อแปรญัติติของผมในวรรคแรก ส่วนในวรรคสองนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวกับสนธิสัญญาที่มีความตกลงหรือความตกลงระหว่างประเทศที่สมควรจะได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ถ้าเราพิจารณาข้อความจะเป็นร่างของคณะกรรมการเอง หรือข้อความตามรัฐธรรมนูญฉบับเก่าๆ แล้วก็จะเห็นว่าเหตุผลในการที่จะให้สัญญาประเภทดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภานั้นมีเหตุผลอยู่ ๒ ประการ ในประการแรกนั้น เพื่อไม่ให้ความตกลงที่รัฐบาลจะไปทำกับต่างประเทศเกิดมีบทบัญญัติขัดแย้งกันกับกฎหมายภายในของเรา สัญญาที่เราไปทำกับต่างประเทศได้เรามีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามนั้น ถ้าหากเป็นเรื่องที่สำคัญก็ควรจะให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบก่อนเพราะจะเป็นหลักประกันว่าเมื่อรัฐบาลจำเป็นจะต้องออกกฎหมายแล้วก็จะได้อনুমัติให้กฎหมายนั้นออกมาได้ จะได้ไม่เป็นเรื่องที่ขัดกันระหว่างพันธกรณีระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ว่าที่จริงข้อแปรญัติติของผมในข้อ (๑) และข้อ (๒) นั้นเป็นข้อความที่ดัดแปลงมาจากร่างของคณะกรรมการเอง ในวรรคหนึ่งก็กล่าวถึงหนังสือ

สัญญาหรือความตกลงที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยนั้น กระผมได้เพิ่มเติมคำว่า “เขตอธิปไตยแห่งชาติ” ขึ้น เขตอธิปไตยแห่งชาตินี้คืออะไร ในทางความเป็นจริงและในทางกฎหมายนั้น คำว่าอาณาเขตไทยนั้นหมายความถึงผืนดิน หมายความถึงน่านน้ำที่อยู่ในอาณาเขตของเรารวมทั้งน่านน้ำอาณาเขตด้วย และหมายความถึงน่านฟ้าซึ่งอยู่เหนือดินแดนของเรา เรามีอำนาจอธิปไตยอย่างเต็มที่ เว้นไว้แต่ในทะเลอาณาเขตซึ่งเราจำเป็นต้องยอมให้ประเทศอื่นเดินเรือผ่านโดยสุจริตเท่านั้น เรามีอำนาจอธิปไตยอย่างเต็มที่ มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน มีอำนาจอธิปไตยเหนือบุคคล มีอำนาจอธิปไตยเหนือทรัพย์สิน แต่เรายังมีเขตอำนาจอธิปไตยแห่งชาติ ซึ่งขณะนี้เรามีอยู่อีกชนิดหนึ่ง กล่าวคือเขตอธิปไตยเหนือทรัพยากรในไหล่ทวีป อันนี้เป็นเขตอธิปไตยของชาติ เช่นนี้ก็มีความสำคัญ ถึงแม้จะไม่เท่ากับดินแดนเอง ก็มีความสำคัญอยู่เป็นอันมาก ประชาชนและรัฐสภาก็ควรจะได้ทราบ ว่าเขตอำนาจอธิปไตยของชาติเช่นในเรื่องไหล่ทวีป ไหล่ทวีปคือเป็นเขตใต้ท้องทะเลต่อจากทะเลอาณาเขตลงไป ซึ่งประเทศมีสิทธิเหนือทรัพยากรในการแสวงหาทรัพยากร เช่นน้ำมัน ก๊าซ และแร่ธาตุชนิดอื่นใต้ทะเลนั้นมีอยู่แค่นี้ เรามีอำนาจอยู่อย่างไร และถ้าหากจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐสภาก็ควรจะได้ทราบ บนเขตไหล่ทวีปเป็นเขตที่เราสามารถจะแสวงหาทรัพยากร แสงประโยชน์ เป็นเขตที่เราสามารถจะให้สัมปทานแก่รัฐอื่นเพื่อที่จะแสวงหาประโยชน์ โดยเราแบ่งปันผลประโยชน์อันนั้นมาตามสมควร เขตอยู่ ณ ที่ใด การให้สัมปทานในเขตนั้นกระทำไปโดยถูกต้องหรือไม่เหล่านี้จะได้เป็นเรื่องที่ประชาชนจะได้ทราบ รัฐสภาก็จะได้ทราบ อันนี้เป็นเหตุผลที่กระผมได้ขอเติมคำว่า “เขตอธิปไตยแห่งชาติ” ขึ้น นอกจากคำว่า “เขตอธิปไตยแห่งชาติ” ว่าจะหมายถึงไหล่ทวีปแล้ว ในประเทศเรายังไม่มี แต่ในโอกาสข้างหน้าอาจจะ มีขึ้นอย่างประเทศอื่นกระทำก็เป็นได้ เช่นเขตประมงเป็นต้น ซึ่งประเทศมีสิทธิหรือมีอำนาจอธิปไตยเหนือทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเล แต่ว่าอำนาจอธิปไตยนั้นไม่ได้ติดขาดเหมือนบนผืนดิน คือหมายความว่าต้องยอมให้เรือของชาติอื่นเดินผ่านได้ อันนี้เป็นเขตอธิปไตยของชาติ ประชาชนควรจะได้ทราบ ชาวประมงควรจะได้ทราบ รัฐสภาก็ควรจะได้ทราบ ส่วนในข้อ (๒) นั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณอรุณครับ ผมอยากจะขอเตือนด้วย

ความหวังดีว่า การอธิบายรายละเอียดต่างๆ นั้นน่าจะทำได้โดยย่อ เพราะเวลาของคุณใกล้จะหมดแล้วเดี๋ยวจะอธิบายไม่ทั่วครับ

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : ครับ กระผมจะรีบครับ ส่วนข้อ (๒) นั้นกระผมเห็นจะไม่ต้องชี้แจง เพราะเป็นข้อความอื่นนะครับ ที่นี้ก็มาถึงข้อ (๓) นะครับ ร่างของคณะกรรมการนั้นพูดถึงสนธิสัญญาพันธไมตรีทางทหาร กระผมก็ขอแก้เป็นหนังสือสัญญาหรือความตกลง ซึ่งกระผมเห็นด้วยว่าควรมี สนธิสัญญาทางทหารนั้นควรจะได้รับอนุมัติจากสภาด้วย ส่วนการที่ให้กำลังทหารของประเทศต่างๆ ใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาณาเขตไทยหรือเขตอิทธิปไตยนั้น กระผมมีความเห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญทั้งในทางการเมือง ทั้งในทางอิทธิปไตยแห่งชาติและทั้งในปัญหาที่เกี่ยวกับประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของประเทศ เพราะฉะนั้นจึงควรจะให้รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบเสียก่อนส่วนในข้อ (๔) นั้นก็เช่นเดียวกัน ความตกลงที่ให้เอกสิทธิและความคุ้มกันแก่ต่างประเทศ แก่องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลต่างชาติ เรื่องนี้ก็มีความสำคัญ เพราะเป็นการสละอำนาจอธิปไตยในบางส่วนที่จะไม่ใช้กฎหมายของบ้านเมืองกับบุคคลบางประเภทหรือประเทศบางประเทศในการปฏิบัติภารกิจเช่นการค้าแห่งรัฐของบางประเทศเป็นต้น หรือกับองค์การระหว่างประเทศนอกจากนั้นได้มีความสำคัญที่ว่า ถ้าหากไม่ได้มีการพิจารณาให้รอบคอบแล้ว ก็อาจจะสร้างความสับสนในกระบวนการยุติธรรมว่า เราไม่รู้ว่ามีใครเป็นคนมีเอกสิทธิบ้าง ในการใช้เอกสิทธินั้นเป็นที่รับรองกันโดยกฎหมายระหว่างประเทศหรือจารีตประเพณีระหว่างประเทศหรือเปล่า ในประการที่ (๕) นั้น หนังสือสัญญาหรือความตกลงซึ่งมีผลก่อให้เกิดภาระผูกพันทางการเงินแห่งรัฐ อันนี้กระผมใคร่จะขอชี้ความแตกต่างระหว่างความตกลงหรือสนธิสัญญาที่ก่อให้เกิดภาระกับสนธิสัญญาที่เกี่ยวกับการเงิน สนธิสัญญาที่เกี่ยวกับภาระนั้นหมายความว่าความตกลงที่รัฐบาลจะไปทำที่ก่อให้เกิดภาระเกินกว่าที่รัฐบาลจะอนุมัติให้จากงบประมาณ ความอันนี้ได้ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญของหลายประเทศ เช่นรัฐธรรมนูญของประเทศอิตาลี และแม้ในประเทศที่มีรัฐบาลแบบระบบรวบอำนาจเช่นสหภาพโซเวียตก็ได้มีข้อความเช่นนี้อยู่ด้วย ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าอันนี้ความจริงนั้นไม่ใช่เป็นการตัดทอนอำนาจของรัฐบาล เป็นการที่จะแบ่งความรับผิดชอบ เป็นการที่จะเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ กระผมจึงได้ขอสงวน

ความเห็นไว้ และก็ขอกราบเรียนให้สภานี้ได้มีการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แต่โดยที่ข้อเสนอของกระผมได้ครอบคลุมถึงประเด็นหลายประเด็น กระผมก็ใคร่กราบเรียนขอความกรุณาท่านประธานว่าอาจจะมีการออกเสียงลงคะแนนโดยที่แต่ละประเด็นนั้นมีน้ำหนักและคุณค่าไม่เท่ากัน ก็ใคร่จะขอสงวนให้ออกเสียงเป็นตอน ๆ เป็นประเด็น ๆ ไป ซึ่งกระผมพร้อมที่จะกราบเรียนชี้แจงเพิ่มเติม ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว ๆ ครับขอถาม จะให้ออกเสียงตามอนุมาตราไหนไหมครับ

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : กระผมว่าที่ในมาตรานี้กระผมขอเพิ่มด้วยครับ เพิ่มความตกลงระหว่างประเทศ เข้าไปหลัง สัญญา นั้นจะยอมรับหรือไม่ นะครับ ประการที่ ๒ ในวรรคหนึ่งนั้น การที่เพิ่ม องค์การระหว่างประเทศ เข้าไปนั้น จะยอมหรือไม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าให้ลงมติทุกวรรค ทุกอนุมาตรา ก็แล้วกัน

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : ครับ ๆ

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ แท้ที่จริงนั้น กระผมไม่ได้แปรญัตติไว้เกี่ยวกับมาตรานี้ กรรมาธิการในขณะที่มีการพิจารณาข้อแปรญัตติของคุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ กับคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม กระผมได้ช่วยเสนอข้อคิดเห็นอะไรบางอย่าง จึงกลายเป็นร่างเพิ่มขึ้นอีกร่างหนึ่ง ซึ่งในตอนกรรมาธิการ กระผมก็เข้าใจว่าทั้งคุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิก็เห็นตามข้อเสนอแก้ไข เพราะฉะนั้นกระผมจะไม่พูดอะไรมาก นอกจากว่า เพราะเหตุว่าคงไม่มีประโยชน์อะไร แล้วก็ข้อชี้แจงต่าง ๆ ก็ได้เคยเรียนสภานี้ไว้แล้ว เพราะฉะนั้นกระผมก็ไม่ตั้งใจที่จะให้มีการออกเสียงลงคะแนนในข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของกระผม ขอให้ท่านประธานสภาได้กรุณาขอมติในเรื่องข้อแปรญัตติของท่านผู้อื่นก็แล้วกันครับ ขอบพระคุณครับ

นายกระจำนัง พันธุ์มณาวิน : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมกระจำนัง พันธุ์มณาวิน กระผมใคร่จะขออภิปรายสนับสนุนกรรมาธิการในเรื่องของกองทหาร

ต่างด้าวในประเทศไทย เพราะว่ากระผมคิดว่าถึงแม้ว่าเจตนารมณ์ของท่านผู้แปรรูปตัดติจะมุ่งหมายเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นอย่างดีในทางหนึ่ง แต่กระผมคิดว่าอาจจะมึผลเสียในอีกทางหนึ่ง กระผมใคร่กราบเรียนว่า กระผมไม่เห็นด้วยกับการที่จะมีทหารต่างด้าวที่อยู่ในประเทศของเราโดยไม่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นชาติใด ไม่ว่าจะเป็นหัวแดงหรือหัวดำ ตาน้ำข้าวหรือตาดำ ถ้ามาอยู่ในประเทศไทยของเราโดยไม่จำเป็นแล้วก่อให้เกิดผลเสียแล้วนั้นนะ กระผมไม่เห็นด้วย เมื่อได้กล่าวเช่นนั้นแล้ว กระผมก็ใคร่จะกล่าวว่าเวลานี้มีทหารต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเราจำนวนมาก ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไป รวมทั้งท่านสมาชิกผู้มีเกียรติในสภานี้ด้วย เป็นที่รู้ๆ กันอยู่ พวกนั้นกระผมเรียกว่าพวกมาอยู่อย่างเปิดเผย กระผมก็ใคร่จะกราบเรียนว่ากระผมมีหลักฐานแน่ชัดท่านผู้ใดสนใจก็กรุณามาติดต่อกันเป็นการส่วนตัวว่ามีทหารต่างด้าวที่อยู่บนแผ่นดินไทยอย่างไม่เปิดเผยจำนวนอาจจะยังไม่มากนัก พวกนี้หัวไม่แดง ตาไม่น้ำข้าว ที่จังหวัดเชียงรายมีอย่างน้อย ๒ กองร้อยครับ จังหวัดน่านอย่างน้อย ๑ กองร้อย ตามจังหวัดต่างๆ กระจัดกระจายตามชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กระจัดกระจายกันอยู่กับหน่วยผู้ก่อการร้ายในฐานะที่ปรึกษา รวมจำนวนแล้วก็ เป็น ๑๐๐ คนเหมือนกัน พวกเหล่านี้ไม่ได้มาอยู่เพื่อผลประโยชน์ของชาติไทย ไม่ได้อยู่เพื่อความดีของชาติไทย ทหารต่างด้าวเหล่านี้ก็ไม่ควรที่จะอยู่เหมือนกัน ที่นี้กระผมคิดว่าคำแปรรูปตัดติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ถึงแม้ว่าจะมีเจตนารมณ์อันดีอย่างยิ่ง ซึ่งกระผมเห็นด้วยในส่วนนั้นกับประเทศชาติ แต่กระผมมองเห็นว่าวางอยู่บนรากฐานของประสพการณ์ในอดีต กล่าวคือรัฐบาลผู้มีอำนาจในอดีตที่เป็นพวกจงให้เกิดมีกองกำลังทหารต่างด้าวเข้ามาอยู่ในเมืองไทยอย่างเปิดเผยนั้นไม่ได้เป็นรัฐบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนนะครับ จึงจะทำอะไรได้ตามใจชอบ ซึ่งข้อนี้ก็เป็นข้อที่ไม่ดีนะครับ เนื่องจากท่านวางอยู่บนรากฐานของประสพการณ์ในอดีต อีกอย่างหนึ่งก็คือว่าท่านอาจจะวาง กระผมไม่แน่ใจนะครับ อาจจะวางอยู่บนรากฐานของประสพการณ์ในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกาเมื่อเร็ว ๆ นี้ ก็ได้มีการผ่านกฎหมายว่า ถ้าประธานาธิบดีจะส่งทหารไปทำสงครามหรือจะทำอะไรต่าง ๆ ต้องผ่านรัฐสภา อันนั้นก็เป็นระบบการปกครองของเขา ซึ่งอำนาจบริหารแยกออกจากอำนาจนิติบัญญัติโดยเด็ดขาด ฝ่ายนิติบัญญัติจึงจะต้องมีส่วนรู้ส่วนเห็นเข้าไปในการกระทำอันสำคัญเช่นนั้นด้วย แต่ว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ท่านสมาชิกก็คงจะเห็นแล้วว่าเรากำลังจะ

ได้ระบบรัฐสภา รัฐบาลคือผู้ซึ่งได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน รัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่ก็ต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นกระผมมาคิดว่า ถ้าเราจะไม่ยึดติดในอดีตจนเกินไป ถ้าเรามองในอนาคต ซึ่งพวกเรากันเองนี้ได้เป็นผู้ที่วางรากฐาน วางโครงสร้างไว้ เราก็จะเห็นได้ว่า การกระทำเหล่านั้นก็ต้องอยู่ในอาณัติของรัฐสภา ไม่โดยทางตรงก็โดยทางอ้อมอยู่แล้ว กระผมคิดว่าเราเองก็ได้วางกลไกไว้หรือได้วางสถาบัน เช่นตำแหน่งของหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน เราก็ได้ยกขึ้นให้มีฐานะสำคัญแล้วกระผมคิดว่าเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว โดยมารยาททางการเมืองของประชาธิปไตย และกระผมเชื่อว่าผู้ที่เข้ามาเป็นรัฐบาลโดยการเลือกตั้งในอนาคตนั้น ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีมารยาททางการเมืองมีจิตใจของความเป็นประชาธิปไตย ก็ย่อมที่จะปรึกษากับผู้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างน้อยในสภา ในการกระทำการอันใดซึ่งเป็นการอันสำคัญผูกมัดประเทศชาติ เช่นนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วกระผมก็คิดว่า คำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มิเกียรติก็แทบจะไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องใส่ไปในร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ และอีกประการหนึ่งกระผมคิดว่าเราต้องยอมรับ ถ้าเราไม่มองในอดีต ขอให้เรามองปัจจุบันและอนาคต กระผมใคร่กราบเรียนว่า สถานการณ์รอบบ้านของเราในปัจจุบันนั้นไม่ดีเลย ถ้าใครยังจะยึดมั่นอยู่ว่า โลกนี้เป็นโลกที่เต็มไปด้วยความสันติกระผมก็คิดว่าอาจจะมองแคบเกินไป หรือมองสั้นเกินไป สถานการณ์รอบบ้านในปัจจุบันของเรา ก็กระผมคิดว่ามีความจำเป็นที่รัฐบาล และกระผมใคร่ขอแย้งว่าเป็นรัฐบาลซึ่งได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน คือรัฐบาลของประชาชนนั้น อาจจะต้องกระทำการหรือดำเนินการหรือดำเนินกุศโลบายทางด้านทหาร เพื่อรักษาความมั่นคง รักษาเอกราชอธิปไตยของประเทศโดยอาศัยพันธมิตรบ้าง และการดำเนินการเช่นนั้น บางทีอาจจะทำให้ไม่สามารถจะเปิดเผยทั้งหมดในที่ประชุมของรัฐสภาได้ แต่ควรจะเป็นที่เปิดเผยกับบุคคลชั้นผู้นำของทุกพรรค ทุกฝ่ายในรัฐสภาแล้วกระผมก็ใคร่จะกราบเรียนว่า เวลาที่หลาย ๆ พื้นที่ของประเทศไทยเวลานั้น เราไม่ได้มีอธิปไตยเหลืออยู่แล้ว กระผมคิดว่าฝ่ายรัฐบาลคงทราบดี ในจังหวัดน่านพื้นที่ประมาณ ๑ ใน ๔ ถึง ๑ ใน ๕ ของจังหวัด เขาออกธนบัตรของเขาใช้เองแล้ว แล้วประชาชนของเราซึ่งเข้าไปติดต่อซื้อขายก็กำลังใช้ธนบัตรของเขาในเขตของเขาอยู่ เวลานี้ที่เราเขียนแผนที่ประเทศไทยนั้นควรจะต้องลบบางส่วนของจังหวัดน่านออกไปเสียด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้กระผมก็ใคร่จะกราบเรียนต่อที่ประชุมว่า เรา

น่าจะยึดร่างของท่านกรรมาธิการซึ่งได้ร่างไว้เปิดโอกาสให้รัฐบาลทำงานได้ผลดีแก่ประเทศชาติ เพื่อความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ซึ่งเรากำลังเป็นผู้ร่างโครงสร้างของรัฐบาลนี้จะเป็นผู้ที่มีมารยาทและเป็นผู้ที่มีจิตใจทางการเมืองและประชาธิปไตยเป็นอย่างดี จะไม่ทำการอันสำคัญนี้โดยผลิผลลามโดยไม่ปรึกษาหารือผู้นำฝ่ายค้านหรือผู้นำเสียงข้างส่วนน้อย ด้วย ขอขอบคุณ

พลเอก ทวีฆ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ ได้บัญญัติให้การทำสนธิสัญญาพันธมิตรทางทหาร จะต้องได้รับความเห็นของรัฐสภา หรือตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ขอแปรญัตติเพิ่มเติม กรณีที่มีการยินยอมให้ทหารต่างด้าวเข้ามาตั้งอยู่ในประเทศไทย ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาด้วยนั้นผมเห็นว่าเป็นหลักการถูกต้องตามกระบวนการรัฐธรรมนูญที่มีหลายประเทศถือปฏิบัติกันอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นจะต้องอ้างอะไรอีกเพื่อสงวนเวลาของสภา และเห็นชอบที่จะให้ตราหรือบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งผมเห็นว่าเป็นการดีกว่าที่จะปฏิบัติดังเช่นในอดีต ซึ่งผมขอภัยที่จำเป็นจะต้องกล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง คือการที่ทหารต่างชาติเข้ามาอยู่ในไทยได้โดยมีผู้รู้เห็นเพียงไม่กี่คนหรือ ๒ คน โดยไม่มีบันทึกข้อตกลงใดๆ ไว้เป็นหลักฐาน นอกจากเพียงพูดจากันซึ่งต่อมาในภายหลังก็กลายเป็นว่าอเมริกันบิดเบือนไม่แถลงให้ตรงกับความเป็นจริงตามที่ได้พูดกันไว้ กล่าวคือการที่ทหารอเมริกันเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้น เพราะฝ่ายอเมริกันเป็นผู้ขอเข้ามา ไม่ใช่ฝ่ายไทยเป็นผู้ขอความช่วยเหลือ วอชิงตันกลับไปแถลงว่าไทยเป็นผู้ขอความช่วยเหลือคนที่พอจะรู้เรื่องนี้และพอจะยืนยันความจริงแก่เราได้ก็ไม่มีโอกาสจะพูดให้เราเข้าใจได้ เพราะผู้นั้นตายแล้ว กระผมจึงเห็นว่าเรื่องทหารอเมริกันเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้อย่างไรนั้นเราควรจะยุติกันเสียที่พูดกันไปตั้งแต่จะโกรธเคืองทำให้ความสามัคคีในชาติต้องสูญเสีย อันจะเป็นประโยชน์แก่ศัตรูแต่ฝ่ายเดียว ปัจจุบันนี้กำลังจะมีคนกลุ่มหนึ่งพยายามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่จะทำการขับไล่ทหารอเมริกันให้ออกไปจากประเทศไทย หากเป็นไปเช่นนั้นแล้ว ผมเกรงว่าความยุ่งยากทั้งหลายทั้งปวงที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่อย่างมากมายในขณะนี้ก็จะทวีความยุ่งยากยิ่งขึ้น ผมในฐานะที่เป็นสมาชิกสภา นี้ ถือว่ามีสิทธิและหน้าที่

ที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจโดยทั่วกัน เพื่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ จึงขอประทานอนุญาตต่อท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้โปรดอนุมัติให้ผมอ่านข้อคิดเห็นในเรื่องการขับไล่ฐานทัพอเมริกันในประเทศซึ่งเป็นความคิดเห็นของคนหนุ่ม ซึ่งผมเห็นพ้องด้วยกับเขาทุกประการ อาจจะเป็นประโยชน์แก่สภานี้ และคนในชาติของเราด้วยความตอนหนึ่ง มีดังนี้ “ความรู้สึกเหล่านี้ซึ่งหมายถึงปฏิกิริยาต่อต้านฐานทัพอเมริกันย่อมแตกต่างไปจากการคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนโยบายของรัฐบาล ผมมั่นใจว่าคนไทยทุกคนและแม้แต่รัฐบาลเอง ไม่ต้องการให้มีฐานทัพต่างชาติอยู่ในประเทศ ปัญหามั่นคงขัดข้องในช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะให้ฐานทัพเหล่านั้นออกไปรัฐบาลและนักวิชาการมีความเห็นแตกต่างกัน แต่เรื่องแบบนี้ตามหลักการแล้ว รัฐบาลต้องเป็นคนตัดสินใจ ไม่ใช่ นักวิชาการ ผมจึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหากจะมีการเดินขบวนขับไล่ฐานทัพโดยอาศัยความรู้สึกร่วมที่เป็นสากลอย่างเดียว ก่อนที่จะมีการพิจารณาแยกแยะเหตุผลของรัฐบาลและเปรียบเทียบผลดีผลเสียกันอย่างรอบคอบถี่ถ้วน อย่างไรก็ตาม จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่เป็นของตัวเองมากขึ้นทั้งในนโยบายต่างประเทศและการทหาร” บุคคลหนุ่มผู้นี้เป็นใคร ผมคิดว่าถ้าผมเรียนต่อสภานี้แล้วก็จะเกิดเสียงฮือฮาขึ้นทันที ผมขอเรียนว่าบุคคลเจ้าของความคิดเห็นที่ผมได้นำกราบเรียนต่อสภานี้ คือนายธีรยุทธ บุญมีซึ่งผมไม่เคยเห็นด้วยกับเขาหลาย ๆ อย่าง แต่ในเรื่องนี้ผมเห็นด้วยทุกประการ แต่ถ้าเขากำลังฟังอยู่ก็ขอได้โปรดอย่าลืมคำพูดอันนี้เสีย ถ้าจะบอกพรรคพวกของคุณได้ด้วยก็จะยิ่งดี บ้านเมืองจะได้สงบ การที่มีกองทหารต่างชาติเข้ามาตั้งอยู่ในประเทศของเรานั้นมีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ ๓ ประเด็น คือ ๑. มันกระทบกระเทือนต่อเอกราชอธิปไตยของเราหรือไม่ และ ๒. ขัดกับนโยบายความเป็นกลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือไม่ และ ๓. เป็นการชักนำเข้ลึก ชักศึกเข้าบ้าน อย่างที่ว่ากันจริงหรือไม่ แต่เพื่อสงวนเวลาของสภานี้ ผมจะไม่ขออภิปรายในประเด็นเหล่านี้ ขอสรุปแต่เพียงว่าผลประโยชน์ของชาติย่อมอยู่เหนือกว่าสิ่งอื่น ๆ ใดทั้งหลายทั้งปวง ดังที่เคยมีตัวอย่างมาแล้วในอดีตที่เราจำต้องยอมเสียเอกราชเสียอธิปไตยไปเพื่อธำรงผลประโยชน์แห่งชาติของเราไว้ สรุปผมเห็นด้วยกับคณะกรรมการธิการ ขอแต่เพียงเติมเรื่องการยินยอมอนุญาตให้ทหารต่างด้าวเข้ามาตั้งอยู่ในประเทศไทยต่อท้ายคำว่า “สนธิสัญญาทางทหาร” คือเติมว่า “หรือการยินยอมอนุญาตให้ทหารต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทย” ลงไปเท่านั้น ขอขอบคุณครับ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าร่างของรัฐบาลซึ่งคณะกรรมการได้ผ่านมานั้นมีข้อบกพร่อง แล้วก็ขอสนับสนุนร่างคำแปรญัตติของท่านสมาชิกคือคุณอรุณ ภาณุพงศ์ที่ได้แปรญัตติไว้ แต่ว่ามีบางข้อซึ่งกระผมเองไม่เห็นด้วย ก็จะไม่ขอความกรุณาอภิปรายในข้อที่เห็นว่า ไม่น่าจะจำเป็นจะต้องมาใส่ไว้ แล้วก็หวังท่านก็จะยอมรับเพื่อจะได้รับการพิจารณาและก็ได้รับการสนับสนุนจากท่านสมาชิกผู้มีเกียรติให้ผ่านคำแปรญัตติที่ท่านเสนอขึ้นมาซึ่งดีกว่าร่างของทางรัฐบาล ในข้อแรกที่เดี่ยวย้อยค่าตามที่เขียนไว้ในร่างของรัฐบาลนั้น เป็นถ้อยคำซึ่งเราได้เคยใช้กันมาคราวก่อน ๆ ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแต่ว่าเนื่องจากว่าวิวัฒนาการทางกฎหมายระหว่างประเทศนั้นได้มีมา และก็ทำให้ข้อความถ้อยคำตามที่เคยใช้อยู่ในร่างของรัฐธรรมนูญเก่า ๆ ซึ่งมาปรากฏในร่างนี้นั้น เป็นถ้อยคำข้อความซึ่งทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในข้อเรื่องบัญญัติในสนธิสัญญา ซึ่งมีผลกระทบถึงเขตอำนาจอธิปไตยซึ่งจำเป็นจะต้องให้รัฐสภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญเดิมและในร่างนี้นั้น ในสมัยนั้น แนวความคิดในเรื่องไหล่ทวีปก็ตาม เขตการประมงก็ตาม และก็เขตอื่น ๆ ซึ่งในสมัยเดิมถือว่าเป็นที่ของส่วนรวมของชุมชนนานาชาติที่จะพึงใช้ได้ รัฐไม่มีสิทธิ แต่บัดนี้ในเขตเหล่านั้นในแนวความคิดของกฎหมายระหว่างประเทศให้รัฐก้าวเข้าไปมีสิทธิได้แล้ว แต่เขตเหล่านั้นหาได้ถือว่าเป็นดินแดนของประเทศไม่ เมื่อเป็นดังนี้ ถ้อยคำที่ใช้อยู่ในร่างของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จึงเป็นการทันสมัยและเป็นการเสียผลประโยชน์แห่งชาติไทยของเรา กระผมเห็นว่าถ้อยคำตามที่คุณอรุณ ภาณุพงศ์ ได้เสนอมานั้น ถูกต้องสมควรอย่างยิ่ง นั้นกล่าวคือในอนุมาตรา (๑) ที่ได้ใช้คำว่าหนังสือสัญญาหรือความตกลงที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยของไทย และถ้าจะเป็นไปได้จะใส่ความไม่กว้างขวางกว่านั้นหรืออย่างนี้กระผมก็พอใจ ก็คิดว่ายังดีกว่าในเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิ ในข้อที่ ๓ ในอนุมาตรา (๓) ซึ่งในคำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านนั้น ที่ให้นำหนังสือสัญญาหรือความตกลงทางทหารหรือที่ให้กำลังทางทหารต่างประเทศส่วนหนึ่งส่วนใดมาใช้อาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยแห่งชาตินั้น กระผมเห็นด้วย และในข้อนี้กระผมขออภิปรายถึงความถึงคำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้อื่น ที่จะกำหนดให้การส่งทหารหรืออาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศนั้นก็จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบของสภา ในข้อนี้เป็นข้อความซึ่งคล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกัน กระผมขอประทานอนุญาตให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับท่านที่ขอแปรญัตติไว้นั้นอย่างไร

กระผมคิดว่าการส่งทหารหรือการส่งอาสาสมัครไปช่วยรบนั้นนะ ย่อมจะไม่เป็นการกระทำที่พึงกระทำไปโดยเป็นสัญญา คงจะเป็นการกระทำซึ่งรัฐหรือประเทศไทย ถ้าหากว่าจะพึงกระทำก็กระทำไปโดยพิจารณาแนวนโยบายในทางการเมืองและการทหารตามความจำเป็นในขณะหนึ่ง ดังนั้นการที่จะให้นำมาเสนอต่อสภานี้กระผมคิดว่าไม่น่าจะเหมาะสม เพราะไม่ใช่เรื่องของสัญญาความตกลง นี่ประการหนึ่ง เป็นเรื่องของชั่วคราวขณะหนึ่งขณะใด ในประการที่สอง การที่ถ้าหากว่ารัฐบาลจะพึงกระทำดังนั้น สภานี้ก็มีหน้าที่จะควบคุม ตรวจสอบ และถ้าไม่เห็นด้วย เห็นว่าเป็นการเสียผลประโยชน์แห่งชาติก็มีทางที่จะคุมโดยการตั้งกระทู้ถามหรือเปิดอภิปรายทั่วไป หรือเปิดอภิปรายจนกระทั่งไม่ไว้วางใจรัฐบาล ถ้าเป็นการกระทำถึงขนาดนั้น และสมควรจะกระทำอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องมากระทำอย่างนี้ กล่าวคือจะต้องให้การที่จะส่งไปหรือไม่นั้น ต้องให้สภาเป็นผู้อนุมัติกับอีกประการหนึ่งการที่จะส่งทหารหรืออาสาสมัครไปช่วยรบต่างประเทศนั้น อาจจะเป็นความจำเป็นในบางขณะ เป็นมาตรการซึ่งอย่างน้อยที่สุดประเทศต่างๆ ในเวลานี้กระทำกัน ถ้าหากว่ามีความจำเป็นในบางขณะที่รัฐบาลจะพึงกระทำกระผมคิดว่าไม่น่าที่จะไปผูกพันให้รัฐบาลจะต้องมาทำก่อน กระผมคิดว่าจะปล่อยให้เป็นดุลพินิจที่จะพึงใช้ตามสมควร แต่ถ้าสภาไม่เห็นด้วยดังที่กระผมได้กราบเรียนแล้ว ก็ย่อมจะควบคุมได้โดยมาตรการทางรัฐธรรมนูญซึ่งมีอยู่แล้ว โดยวิธีการตั้งกระทู้ถามหรือเปิดอภิปรายทั่วไป หรือตลอดจนกระทั่งไม่ไว้วางใจ กระผมไม่เห็นด้วยในอนุมาตรา (๔) กับอนุมาตรา (๕) ของคุณอรุณ ภาณุพงศ์ ในอนุมาตรา (๔) นั้น ที่เขียนว่า "หนังสือสัญญาหรือความตกลงใดที่ให้เอกสิทธิและความคุ้มกันแก่ต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลต่างชาติ" ก็จะต้องนำมาให้สภานี้ให้ความเห็นชอบด้วย กระผมคิดว่าไม่มีความจำเป็น และก็บางกรณีถ้าเขียนไว้เช่นนั้นอาจจะเป็นอุปสรรคหมดเพราะว่าการทำสัญญากับต่างประเทศนั้น ถ้าจะให้เอกสิทธิ์ดังกล่าวก็ไม่เกิดผล เว้นแต่จะมีกฎหมายในให้ปฏิบัติตามนั้นได้อยู่แล้ว เมื่อเป็นดังนี้ก็เข้าในข้อ ๑ ที่ว่า ถ้าหากว่าความตกลงใดจำเป็นจะต้องมีการออกกฎหมายเป็นพระราชบัญญัติ ก็จะต้องเสนอสภา ก็อยู่ในข้อนั้นอยู่แล้ว หรือถ้าหากว่ามีกฎหมายให้เอกสิทธิ์ความคุ้มกันกับบุคคลบางประเภทซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศหรือบุคคลในคณะทูต ก็เมื่อมีกฎหมายอยู่ อันนั้นก็เป็นการรอบซึ่งเขียนวงไว้แล้ว ถ้าหากว่ารัฐจะไปทำสัญญาอะไรก็น่าที่จะให้พึงกระทำได้ กับอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นความสำคัญ ก็คือว่าบทบัญญัติต่างๆ ที่รัฐ

จะพึงทำนั้นในเมื่อมีกรอบอยู่เช่นนั้น ก็ไม่เป็นการที่น่าจะเสียหาย เพราะสภานี้ได้เป็นผู้ผ่านกฎหมายฉบับนั้นไปแล้ว ในอนุ ๕ ซึ่งกระผมไม่เห็นด้วยเขียนว่า หนังสือสัญญาหรือความตกลงที่มีผลก่อให้เกิดภาวะข้อผูกพันทางการเงินแก่รัฐ ข้อนี้ถ้าเรามาวิเคราะห์ให้ถึงที่สุด ความตกลงทั้งหลายแทบจะทั้งหมดก็เป็นการก่อให้เกิดภาวะผูกพันทางการเงินแก่รัฐทั้งสิ้น แม้กระทั่งในเรื่องการที่ประเทศไทยจะไปสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอาจจะทำเป็นข้อตกลงที่จะตั้งสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตขึ้น อันนั้นก็จะมีผลเป็นการก่อให้เกิดภาวะทางการเงินแก่รัฐ เพราะจะต้องตั้งสถานทูตซึ่งจะต้องใช้จ่ายเงินทอง กระผมคิดว่าทั้งข้อ (๔) และข้อ (๕) ไม่มีความจำเป็นจะต้องเขียนไว้ และไม่น่าที่จะต้องเขียนไว้กระผมไม่ทราบว่า ท่านผู้ขอแปรญัตติจะเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าหากว่าจะตัดความในอนุมาตรา ๔ และอนุมาตรา ๕ ออก กระผมเห็นว่าไม่จำเป็นและน่าจะตัดออก ข้อความอื่นทั้งหมดฉันนั้นกระผมเห็นว่าดี ดีกว่าร่างของรัฐบาลและดีกว่าคำแปรญัตติของอีก ๒ ท่านที่ได้ขอแปรญัตติไว้ ขอบพระคุณครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานสภานิติบัญญัติที่เคารพ กระผมจะขอพูดสั้น ๆ เพราะรู้สึกว่าได้ฟังเหตุผลกันมามากแล้ว บทบัญญัติเรื่องนี้เป็นบทบัญญัติที่มีความสำคัญจริง เพราะเราจะต้องผูกพันกับกฎหมายระหว่างประเทศและกระผมก็ยอมรับตามที่เมื่อได้ฟังคำชี้แจงของท่านสมาชิกที่อภิปรายแล้วว่า บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของเราฉบับนี้เป็นบทบัญญัติเก่าที่มันไม่ทันสมัยแล้ว เพราะว่าเราร่างกันมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ และเราก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงกันมากมาย เป็นแต่ว่าเปลี่ยนรัฐธรรมนูญ ก็เอาข้อความท่านองนั้นมาใส่ลงไปทุกฉบับ นอกจากคราวนี้ ซึ่งมีเรื่องเพิ่มเติมขึ้นมานิดหน่อย แต่เมื่อได้ฟังคำอภิปรายแล้ว กระผมในฐานะที่เป็นกรรมาธิการก็ไม่เชื่อว่าจะต้องทำอะไร และก็ยอมรับว่ามีข้อเท็จจริงอยู่อย่างหนึ่ง ซึ่งเราข้ามกันไป คือการทำหนังสือสัญญานั้นไม่ใช่กับนานาประเทศเท่านั้น เราทำหนังสือสัญญากับองค์การระหว่างประเทศตั้งหลายฉบับ แล้วก็ในทางปฏิบัติกระผมไม่อยู่ในประเทศไทยเวลานั้น แต่ก็ได้ทราบว่ารัฐสภานำมาขอความเห็นชอบจากสภานี้ เสร็จแล้วจึงได้ออกพระราชบัญญัติไปเพื่อการนั้น นี่ก็แสดงให้เห็นได้แล้วว่า การทำหนังสือสัญญากับองค์การระหว่างประเทศเราก็ต้องทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การระหว่างประเทศก็คือองค์การสหประชาชาติซึ่งเราให้เอกสิทธิ์และ

ความคุ้มกันหลายอย่างนี้ รัฐบาลก็ต้องนำมาขอความเห็นชอบจากสภานี้แล้วออกเป็นพระราชบัญญัติไป เพราะว่าการให้สัตยาบันนั้น ยังมีผู้เข้าใจผิดคิดว่าสภาเป็นผู้ให้สัตยาบัน ไม่ใช่รัฐบาลนั่นเองเป็นผู้ให้สัตยาบัน แต่ก่อนที่จะให้สัตยาบัน รัฐบาลจะต้องขอความเห็นชอบจากสภานี้กระผมได้ฟังคำชี้แจงแล้วก็รู้สึกว่าเป็นด้วยมากเหมือนกัน แต่ไม่เห็นด้วยหมดแต่โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อธิบดีกรมสนธิสัญญากระทรวงการต่างประเทศกล่าวนั้น เป็นเรื่องที่น่าคิดมาก กระผมคิดว่าเพื่อเป็นการประนีประนอม ถ้าเราจะเติมคำลงไปอย่างไรแรก และทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศและกับองค์การระหว่างประเทศเติมลงไปอีกชนิดหนึ่งก็น่าจะไปได้เยอะ และวรรคสองหนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรืออธิปไตยหรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ นอกนั้นก็กระผมก็ไม่ขัดข้อง ถ้าเราจะเติมไปอย่างนี้ หรือคำว่าสนธิสัญญาพันธมิตรทางทหาร เมื่อก่อนท่านผู้ใหญ่ฝ่ายทหารท่านหนึ่งก็ได้เสนอแก๊ซขึ้นมาก็น่าจะเอาตามนั้นได้ และกระผมคิดว่าแค่นี้ก็น่าจะเพียงพอ ส่วนปัญหาที่ว่าคำว่าใช้หนังสือสัญญาอะไรต่างๆ เหล่านี้มันเป็นเรื่องมาก ใช้คำว่าหนังสือสัญญาที่ กระผมว่าคำเดียวเพียงพอคลุมไปหมดถึงความตกลงระหว่างประเทศ อนุสัญญาและข้อตกลงต่างๆ ได้ทั้งหมด กระผมคิดว่าเป็นการเพียงพอแล้ว ถ้าเราจะว่ากันรายละเอียดไปบางที่มันจะไม่เสร็จครับ วันนี้กระผมขอกราบเรียนเท่านั้น ถ้าจะเติมถ้อยคำเพียงเล็กน้อยนี้กระผมก็ไม่ขัดข้อง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอประทานโทษเถอะครับ ผมอดไม่ไหวแล้วคือสมาชิกที่แปรญัตตินี้เขาไม่ได้ไปชี้แจงในกรรมาธิการหรือหรือ คือเพิ่งมาได้ยินอะไรๆ กันในตอนวาระที่ ๒ นี้

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : บางทีก็ไปชี้แจงก็ไม่ตกลงกันก็มีครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ทำไม่ถึงไม่ตกลงกับเขามาเสียก่อน มาตกลงในนี้มันเรื่องอะไรกัน

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : ก็บางคนเราก็เพิ่งได้มาฟังในที่นี้ในวันนี้ อย่างคุณอรุณก็เพิ่งมาฟังเหตุผลในวันนี้

พลเรือเอก จิตต์ สังขตุลย์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม พลเรือเอก จิตต์ สังขตุลย์ ด้วยเหตุที่ว่าข้อแปรญัตติของสมาชิกหลาย ๆ ท่าน แม้แต่ของท่านกรรมาธิการ บางท่านจะต้องมีการลงคะแนนจากรัฐสภา กระผมมีความเห็นที่กรรมาธิการท่านหนึ่ง คือ พันเอก ถนัด คอมันตร์ได้เสนอข้อแปรญัตติไว้ ซึ่งท่านได้ชี้แจงว่าส่วนใหญ่แล้วก็มีข้อความ ตรงกับคุณบุญเที่ยง และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ได้แปรญัตติไว้ แต่ของท่านได้มีเพิ่มประโยค สุดท้ายที่ว่า เว้นแต่ในกรณีประเทศชาติถูกรุกราน กระผมเห็นว่าประโยคนี้มีความสำคัญมาก อยากจะขอเรียนท่านว่า ที่ท่านพอใจ กระผมอยากจะขอให้ท่านสงวนข้อแปรญัตติของท่านไว้ หรือมีจะนั้นก็ขอให้คุณบุญเที่ยง หรือคุณณัฐวุฒิ ยอมรับข้อแปรญัตติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เพื่อความสะดวกของสภา ผมจะถามเองครับ ผมอยากจะเรียนถามคุณบุญเที่ยงกับคุณณัฐวุฒิ ในที่นี้นะครับ คือคำแปรญัตติของคุณทั้งสอง ท่านสมาชิกทั้งสองและความเห็นของท่านกรรมาธิการ ถนัด ที่ท่านสงวนเอาไว้เนี่ย ความจริง ตรงกันแล้ว ก็ขอประทานโทษเถอะ ท่านกรรมาธิการท่านเป็นทูตมานาน ท่านเขียนเพราะกว่า คุณ ข้อความนะ มีประเด็นงอกออกไปตรงที่ "เว้นแต่ในกรณีประเทศชาติถูกรุกราน" ซึ่ง ท่านสมาชิกท่านเห็นด้วยนะครับเมื่อกี้เนี่ย เวลาจะลงมติ คุณจะยอมไหมที่จะให้ผมขอมติว่า จะให้เลือกเอาที่คุณถนัดท่านเขียนมาโดยไม่ต้องเอาของคุณละ เอาอย่างนี้ ยอมหรือครับ คุณณัฐวุฒิ ยอมนะครับ เป็นอันว่าเอาดังนี้ครับ เชิญคุณเรณูครับ

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ท่านประธานรัฐสภา กระผมใคร่ขออภิปรายในประเด็น ที่เกี่ยวกับข้อตกลงที่จะให้ทหารต่างดาวเข้ามาในประเทศไทย คือฐานทัพอยู่ในประเทศไทย หรือไม่ ความจริงกระผมมีหลายประเด็นที่อยากจะอภิปราย แต่ก็คิดว่าประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ สำคัญที่สุด ผู้ที่นั่งอยู่ในห้องนี้และผู้ที่อยู่นอกห้องนี้ เลือดรักชาติที่มีในความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทยนั้นนะมีอยู่ทั้งกายและใจอยู่เป็นอันมาก และด้วยความรักชาติอันนี้ทำให้ กระผมต้องขึ้นมาอภิปรายเรื่องนี้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะละเอียดอ่อนและ บางทีอาจจะต้องกระทบกระเทือนหลายประการ แต่กระผมจะขอว่าให้ท่านทั้งหลายในที่นี้ และที่ได้ฟังทางวิทยุ ได้กรุณาฟังเรื่องนี้ด้วยจิตใจที่เป็นธรรม ด้วยความมุ่งหมายในการที่จะ รักษาประเทศชาติของเราให้เป็นอิสระยั่งยืนต่อไป ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วย

กับผู้ที่ขอแปรญัตติหลายท่าน ไม่เห็นด้วย กระผมมีเหตุผลหลายประการและควรจะต้องพิจารณาว่าเราจะอยู่รอดเราจะรักษาความเป็นไทยของเราไปนี้รักษาได้อย่างไร ใครคือศัตรูของไทย ใครคือผู้ที่จะเข้ามาเหยียบย่ำ ใครที่จะเข้ามาลิดรอนสิทธิของเรา ก่อนที่กระผมจะก้าวไปถึงจุดนั้น ขอชี้จุดง่าย ๆ ในการที่มีทหารต่างด้าว ในการที่มีจะเรียกว่า หัวดำ หัวแดง หรือหัวขาว หัวเหลืองอะไรนั้น ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยนี้ กระผมจะชี้แต่เฉพาะส่วนที่เข้ามา โดยการตกลงระหว่างบุคคลบางคน อันนี้กระผมจะพูดอีกครั้งหนึ่ง แต่ในขั้นแรกนี้จะขอชี้ให้เห็นว่าลักษณะของการที่ทหารต่างด้าวเหล่านี้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้นแตกต่างกับการเข้ามาตั้งอยู่ในประเทศไทยเมื่อสมัยกบฏบิอ๊กเซอร์ หรือในสมัยที่เขาไปตั้งอยู่ที่เทียนสิน อันเค้า หรืออะไรนั้นมากมายเพียงใดที่เห็นง่ายที่สุด ถ้าเราต้องการให้เขาออกไป เราทำได้หรือไม่ ทำได้ยากจะ让他ไปเมื่อไรเราก็ทำได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วลักษณะที่เรียกว่าการมีทหารต่างด้าวนี้ไม่ได้มีในฐานะที่เข้ามายึดครองอำนาจ ไม่ได้เข้ามาในฐานะที่จะกดขี่เหยียบย่ำอยู่บนตัวเรา เราจะขอเขาหรือเขาจะขอเรานั้น กระผมขอถามว่าผลประโยชน์ร่วมกันใช้ไหม เมื่อสมัยนั้นใครบ้างที่กล้าเถียงได้ว่าในการที่มีทหารเข้ามาอยู่นี้ได้ช่วยให้เรามีเวลาที่จะสร้างสรรค์บ้านเมือง มีเวลาที่เราจะสร้างเศรษฐกิจของเราให้มั่นคง มีเวลาที่จะสร้างกำลังทหารของเราให้เป็นปึกแผ่น มีเวลาที่เราจะฝึกคนของเราให้สามารถต่อสู้ด้วยวิถีทางต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เราปฏิเสธได้หรือไม่ และในการที่เหตุการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงมาเช่นนี้ กระผมอยากจะถามท่านที่ถือตัวว่าเป็นผู้รู้ในทางด้านนี้ จุดมุ่งหมายของผู้ที่จะมาเหยียบย่ำ ที่จะมายึดครองประเทศไทยจะเปลี่ยนใจหรือไม่ เขาอาจจะเปลี่ยนแท็คติก (tactic) อาจจะเปลี่ยนเป็นสงครามเย็น สงครามร้อน สงครามอุ่น แต่ส่วนจริงนั้นจุดมุ่งหมายเปลี่ยนหรือไม่ ความมุ่งหมายที่จะเข้ายึดครองเวียดนามทั้งใต้และเหนือ การที่จะเข้าครอบครองเกาหลีใต้ และการที่จะเข้ามายึดครองแผ่นดินในภูมิภาคนี้ เขาเปลี่ยนหรือไม่ เราถามตัวเราเสียก่อน ใครคือคนที่เราควรจะต้องระวังที่สุด อะไรเป็นสิ่งที่เราควรจะต้องเลือกเอา และมันถึงเวลาที่เราจะต้องเลือก ประเทศไทยเราสามารถหรือที่จะต่อสู้ได้ทุกวิถีทาง กำลังทางเศรษฐกิจของเราก็ไม่มั่นคง กำลังทางเศรษฐกิจของเราเวลานี้ก็ยุ่งยากอยู่แล้ว เกิดการสไตรค์เกิดการอะไรต่าง ๆ กำลังเศรษฐกิจของประเทศไทยเวลานี้เป็นเท่าไร เราจะต้องคำนึงถึงภาวะของเราเสียด้วย และขณะนี้ท่านมีความเชื่อหรือว่าในการที่มีเจนีวา อะกรีเม้นท์ (Geneva Agreement) ในการที่มีดอกเตอร์คิสซิงเจอร์เข้าไปทำ

สัญญาตั้งแต่เดือนมกราคม ๑๙๗๓ ปีกลายนี้จะได้แก้ปัญหานี้จริงหรือไม่ขอให้เรากล้าเผชิญกับความจริง เวลาที่ความเสียหายบาดเจ็บล้มตายในประเทศเวียดนามนี้มากมายยิ่งกว่าเมื่อสมัยที่อเมริกาต่อสู้และเวียดนามเหนือต่อสู้กับเวียดนามเหนืออีก ในระยะที่เราเรียกกันว่ามีสันติสุขมีการหยุดรบนี้แหละ ขณะนี้ทหารเวียดนามใต้ที่นอนเจ็บป่วยเข่ารักรักษาตัวอยู่ ๓๒,๐๐๐ คน ๓๒,๐๐๐ คนขณะนี้ตายไปแล้วเท่าไร บาดเจ็บเท่าไร เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้แล้วนี้ เราจะต้องพยายามใช้ความคิดความพิจารณาอย่างรอบคอบ และด้วยความสะกดกลั้นที่สุด กระผมเชื่อว่าไม่มีใครที่นั่งอยู่ที่นี่ต้องการให้มีทหารต่างชาติเข้ามาอยู่ กระผมก็ไม่ต้องการ แต่ถ้าเรามีทหารต่างชาติที่เข้ามาแล้วละก็ ไม่มีเวลาหรือการรับที่จะมีรัฐบาลเข้ามาขอใช้มาตราหนึ่งในรัฐธรรมนูญ สภานี้ก็จะไม่มีนั่งอยู่ด้วย เรามานั่งเขียนกันอยู่อย่างนี้ กระผมกราบเรียนท่านแล้ว หลายอันที่จะทำไม่ได้ และถ้าเขียนอันนี้ต่อไปนี้ละครับอาจจะไม่มีเวลาที่เราจะได้ใช้มาตรานี้เลย สิ่งที่เขาต่อสู้กับเราที่เขาสู้โดยวิถีทางอะไร เขาแกลงให้สภาเขาทราบหรือ เขาแกลงให้ประชาชนเขาทราบหรือ แต่ในขณะเดียวกันเราที่ต้องมาแจ้งต้องมาจารย์ในหมดทุกอย่าง ๆ เช่นนี้ อย่างนี้เป็นวิธีการที่เราจะรักษาเอกราชของเราไว้ได้หรือ สิ่งที่เราไม่พอใจในเรื่องนี้คืออะไร มีอยู่ ๒ ประการ ข้อที่ ๑ วิธีการดำเนินการในการที่นำทหารเหล่านั้นเข้ามาประเทศไทยกระผมเห็นด้วย เป็นวิธีการที่กระทำกันอย่างมิดชิดอย่างบิดบังอย่างสวมหน้ากากกันเลย อันนั้นเป็นวิธีการที่ผิด แต่เราในฐานะที่จะเป็นผู้รับผิดชอบต่ออนาคตของประเทศ เราอย่าเปลี่ยนสับสน เราอย่าสับสนวิธีการกับหลักการ เมื่อเขาใช้วิธีการที่ผิด แต่ว่าถ้าการอันนั้นเป็นสิ่งที่มิประโยชน์แก่บ้านเมือง เราน่าจะต้องยอมรับบ้าง อย่างมากก็หยุดแต่ที่ใช้วิธีเผด็จการ กระผมเองอยากจะกราบเรียนว่า กระผมมีหลายอย่างที่ไม่เห็นด้วยกับบุคคลคนนั้นสอบสวนทรัพย์สินเขาก็สอบสวนมาแล้ว แต่ว่าในเรื่องนี้เราจะต้องมีใจเป็นธรรม เราจะต้องรักความเป็นธรรม เราจะต้องรักชาติของเราเหนือกว่าอื่น กระผมไม่ชอบคำว่าชาติอยู่เหนือสิ่งใด เพราะไม่รู้ใครจะอยู่เหนือชาติ แต่กระผมเชื่อว่าเรารักชาติของเราจะต้องรักด้วยความสุจริตใจต้องรักด้วยความกล้าเสียสละ และกล้าที่จะยอมรับว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควรด้วยเหตุดังนี้ กระผมจึงเชื่อเหลือเกินว่า ถ้าหากเราพิจารณาดูให้ดี การที่เราได้มีทหารต่างประเทศโดยเฉพาะทหารอเมริกันเข้ามานี้ เราได้ประโยชน์อะไรบ้าง เราได้รับความอุ่นใจ เราได้รับความเชื่อว่าเมื่อถึงเวลาที่จะต่อสู้เรายังมีคนที่จะมาช่วยเราได้ ถูกละทหารไทยเราจากจตุรกรรจ์เรามีนาย

ขนมต้มเรามีคนสามารถทั้งหลาย ทหารไทยเราใจเสีย แต่ว่าถ้าเรามีเลือดตัวใหญ่ ๆ มาช่วยด้วยก็ดี เราได้เป็นเสือแท้ ๆ ด้วย สิ่งเหล่านี้ครับ กระผมคิดว่าเราอย่าไปมองแต่ในแง่เดียว แล้วก็ มีบางคนอ้างว่าจะเสียศีลธรรม เศรษฐกิจก็ไม่ดี กระผมจะตอบเพียงสั้น ๆ เสียศีลธรรม ถ้าเรา ต้องการจะสงวนศีลธรรม เราห้ามหนังต่าง ๆ ที่มาเกี่ยวกับเรื่องโหดเหี้ยมทารุณโหดร้ายจิ้งกั ่อะไรนั้น ห้ามเหล่านั้นเสียจะดียิ่งกว่าการที่จะมาห้ามทหารอเมริกัน เพราะอย่างน้อยถ้าเรารู้ เรื่องอเมริกันแล้ว ท่านจะเห็นว่าคนที่มาเป็นอเมริกันนั้น ไม่ใช่คนที่เขาเกิดมาเป็นทหาร เป็นคนที่ถูกเกณฑ์เข้ามาและพวกนั้นมีความรู้จักคำว่าประชาธิปไตยและจริง ๆ แล้ว ทหาร อเมริกันนั้นเกลียด ไม่ชอบลัทธิการทหารอย่างยิ่งท่านจะได้ทราบว่าทหารอเมริกันวิจารณ์ จอมพลแมคอาเธอร์อย่างไร ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นคนที่ยอดเยี่ยม นี่แหละครับเราควรจะต้อง รู้จักให้มันลึกซึ้งขึ้นไปกว่านี้แล้วไม่ชอบวิธีการ กระผมเห็นด้วย อีกประการหนึ่งมีผู้ที่อ้างว่า เราไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่า เราไม่ได้รับผลตอบแทนอะไรเลย ท่านประธานที่เคารพ ด้วยความ เป็นธรรมจริง ๆ แล้วนี้ มันอยู่ที่เราหรืออยู่ที่เขาครับ เรามีผู้ที่นั่งอยู่ที่นั่นที่สมมติว่าจะเป็นผู้ที่ เจริญแทนประเทศไทย ที่เราไม่ค่อยได้รับผลประโยชน์อะไรมาก กระผมอยากจะกราบเรียนว่า เป็นเพราะการเจรจาของเรานั้นแยกกัน ฝ่ายพลเรือนพูดกันไปส่วนหนึ่ง ทหารพูดกันไปส่วนหนึ่ง กระผมเป็นคนแรกและคนหนึ่ง อาจจะไม่ใช่คนแรกที่ได้เสนอต่อท่านนายกรัฐมนตรีคนก่อน บอกว่าเราจะต้องเจรจากับอเมริกันนี้พร้อม ๆ กัน จะให้เข้ามาเที่ยว บอกได้ เขาให้คนนั้น แทนนี้เขาให้คนนี้แทนนี้ เขาของเรามาชนกัน ถ้าเราวมกันอย่างนั้นที่เรียกว่า ยูไนเต็ด ฟรอนท์ (United Front) หรือว่าเป็นขบวนการที่พร้อมกัน เจริญอย่างที่เขาเจรจากันเราจะแก้ปัญหาก็ได้ กระผมไม่อยากจะพูดต่อไปมากนัก สิ่งที่ได้มีท่านผู้เสนอกฎหมายเมื่อครั้งก่อน และผู้ที่กำลัง แปรญัติดีอยู่ในปัจจุบันนี้ได้พูดถึงว่าทำไมเราถึงไม่ได้ประโยชน์อะไรต่าง ๆ นั้นท่านหมายถึง ใคร ถ้าเช่นนั้นกระทรวงการต่างประเทศเราควรจะต้องรับผิดชอบให้ยิ่งกว่านี้ กระทรวงการ ต่างประเทศน่าจะรู้ว่าสิ่งใดที่เราควรได้สิ่งใดที่เราไม่ควรได้ และบัดนี้ท่านได้ทำอะไรบ้าง อยาก จะให้แถลงออกมา เรื่องนี้ไม่ใช่ที่เราไม่รู้กัน กระผมได้พูดเรื่องนี้กับนายกรัฐมนตรีคนก่อน ซึ่งมีหลายคนเป็นพยาน แต่มีผู้คัดค้าน และคนคัดค้านนั้นก็เสียงใหญ่เสียด้วย ด้วยเหตุดังนี้ มันไม่ใช่หลักการที่ว่าทหารมาอยู่นั้นทำอะไรเสียหาย ท่านบอกว่าเศรษฐกิจก็ไม่ดีขึ้น กระผม ได้ยื่นคำนี้มาหลายครั้งอยากจะให้ท่านถามอยู่หลายครั้ง แต่ท่านไม่ได้เอาข้อเท็จจริงหรือว่า

ไม่ได้ฟัง ในการที่ได้มีการสร้างฐานทัพหรือในการที่มีการช่วยเหลือนั้น การใช้จ่ายเงินของอเมริกันในประเทศไทย ปีละ ๔ พันล้าน เป็นเวลา ๓-๔ ปี ติด ๆ กัน การใช้เงินจำนวนนี้ได้ช่วยแก้ปัญหาเรื่องดุลการชำระเงินของประเทศเป็นอันมาก ในระยะนั้นประเทศไทยดุลการค้าขาดเป็นอันมาก เราได้การใช้จ่ายอันนี้ปีละ ๔ พันล้านบาท ๓ ปี ๔ ปีติดต่อกัน ที่มาช่วยให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างดี อันนี้เราอย่าลืมหาเสียด้วย ขณะนี้การเศรษฐกิจของเรา กำลังจะวุ่นวาย กำลังจะลำบากมาก พืชผลก็จะได้ไม่ ได้ การลงทุนก็จะได้ไม่ ได้ ถ้าเราหมกมุ่นเสียตอนนี้สมมุติ นะครับ กระทบผมไม่เชื่อว่าเป็นสภานี้เราจะไม่กล้าเผชิญกับความจริง ถ้าเราทำเช่นนี้ที่หนักท้องที่ยาวจะลดลงอยู่แล้ว สิ่งอะไรต่าง ๆ เรามารีบทำกันเหมือนอย่างที่เราเรียนอย่างเราอยากจะทำกับประเทศหนึ่งรีบทำในวันเดียวกันเสนอกฎหมาย จะเลิกกฎหมายคณะปฏิวัติ มีการสร้างระบบการค้ากับอีกประเทศหนึ่งในวันเดียวกันตอนเช้า และดูเหมือนจะในวันเดียวกันนั่นเองแหละเสนอกฎหมายที่จะขับไล่ทหารต่างชาติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมเรียนด้วยความสัตย์จริง ฟังด้วยความระทึกใจมาเกินเวลาไป ๒ นาทีแล้วครับ ขอได้โปรดรวบรัดครับ

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ครับ เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่าถ้าหากว่าเราดูกันให้ดีแล้วสิ่งเหล่านี้อยู่ที่วิธีการ ถ้าเราสร้างวิธีการให้ถูกต้อง ประเทศไทยก็จะอยู่รอดผมได้หมดเวลา ๑๐ นาที แต่อยากจะขอโอกาสที่จะอภิปรายต่อไป เมื่อถึงเวลา

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ท่านผู้เป็นประธาน กระทบฟัง ๆ ดูแล้วรู้สึกว่าการพิจารณาข้อแปรญัตติของสมาชิกพูดกันไขว้เขวไปมาก ไปคนละเรื่องละราวไปเลย ไปพูดถึงเรื่องการไล่ทหารอเมริกันหรือพูดถึงเรื่องที่ไม่ใช่ตรงกับประเด็น ประเด็นที่เราพูดกันนี้เราพูดว่าในรัฐธรรมนูญนี้ควรตราเป็นบทบัญญัติไว้หรือไม่ ว่าถ้าจะให้ทหารต่างด้าวเข้ามาหรือจะส่งทหารไปรบนอกประเทศแล้วก็ต้องขออนุมัติกับสภาเท่านั้น เราไม่ได้พูดถึงในขณะนี้ เราไม่ได้ไล่ทหารอเมริกันเลย กระทบเป็นผู้แปรญัตติ กระทบไม่ได้พูดถึงทหารที่ไหน อเมริกันอะไรกระทบผมไม่ว่า กระทบก็ยกตัวอย่างให้ฟังว่าเสียหายอย่างไร กระทบว่าถ้าเราพิจารณากันให้ตรงกับประเด็นแล้วก็จะไม่เป็นปัญหา可言 ส่วนทหารอเมริกันนั้นกระทบเห็นเถียงกัน นักหนาตั้งหลายวันมาแล้ว เขามาโดยชอบ ในขณะนั้นเจ้าชีวิตปกครองเมืองไทย เขามากับ

เจ้าชีวิตคนเดียวสั่ง คนอื่นไม่ต้องรู้ เขาทำได้ เขาก็ย้อนคิดไปซิว่าเขามาบีบไหน เจ้าชีวิตปกครองเมืองไทยบีบไหน ก็ทำไมเราถึงจะมาพูดกันเรื่องได้เรื่องเสียอะไร เกี่ยวกับทหารอเมริกันไม่ต้องพูด เข้ามาได้อยู่ได้จะให้เขาไปอย่างไรนั้น กระผมไม่รู้ จะให้ไปไม่ให้ไปก็ไม่ใช่เรื่องของกระผมนะครับ ทีนี้ปัญหาว่าที่เราพูดกันเดี๋ยวนี้พูดถึงข้อแปรญัตติในกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าหากว่าเราเห็นว่าสมควรว่าสภาคือผู้แทนราษฎร ราษฎรคือเจ้าบ้าน เจ้าของบ้าน เจ้าของบ้านควรจะรับรู้สิ เมื่อผู้ปกครองบ้านไปให้ทหารอื่นเข้ามาก็ดี จะส่งทหารไปรบก็ดี ก็ให้เจ้าของบ้านเขาได้รู้ไว้ไม่ใช่อยู่ดี ๆ ก็ให้เขาเข้ามาและเจ้าของบ้านไม่รู้เรื่องว่าทำอย่างนั้นนะสมควรหรือไม่เพราะเจ้าของบ้านเขาจะได้พิจารณาเหตุผลเบื้องต้นแรกก่อนว่า ถ้าทหารเข้ามาจะดีไม่ดียังไรและผลเสียหายจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เขาจะได้พิจารณาช่วยรัฐบาลอีกครั้งหนึ่งก็เพียงแต่ตัดสินใจของรัฐบาลเท่านั้นไม่พอ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าควรที่จะเพิ่มไว้ส่วนเรื่องปัญหาขับไล่ทหารไม่ขับไล่ทหารมีประโยชน์อะไรกับทหารอเมริกันเขามาอยู่กระผมว่าไม่ใช่ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

นายพิศาล มุลศาสตรสาทร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยกับข้อแปรญัตติของท่านสมาชิกบางคนที่เกี่ยวกับว่า การที่จะอนุญาตให้ทหารต่างชาติหรือการที่จะส่งทหารออกไปรบนอกประเทศนั้น จำเป็นที่จะต้องอนุมัติต่อสภา สำหรับประเด็นนี้กระผมไม่เห็นด้วย แต่กระผมเห็นด้วยสำหรับการเติมข้อความซึ่งตอกเตอร์อรุณเป็นผู้เสนอ ซึ่งทางกรรมาธิการรับไปแล้ว สำหรับประเด็นที่กระผมไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแปรญัตติของคณะกรรมการบางท่านนั้นก็โดยที่ว่าการที่จะมีสงครามต่อไปนั้นนะครับและสงครามนั้นจะบังเกิดผลเสียหายแก่ประเทศไทยในอนาคตนั้นนะ กระผมขอเรียนให้ท่านทราบว่าต่อไปนี่จะเป็นสงครามกโลกบาย เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นสงครามกโลกบายแล้ว การที่จะสู้กับสงครามกโลกบายนั้นก็หน้าที่จะให้รัฐบาลซึ่งต่อไปนี่จะเป็นรัฐบาลของประชาชน จะเป็นรัฐบาลของประเทศไทยจะเป็นรัฐบาลของผืนแผ่นดินไทยที่จะต้องรับผิดชอบเพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติแล้วเหตุไฉนครับ ในเมื่อศัตรูของเรานั้นเป็นสงครามกโลกบาย มันเป็นสงครามไม่มีกติกากแล้วตัวเราเองจะต้องมาเขียนกติกาว่าก่อนที่จะรบกับศัตรูซึ่งไม่มีกติกานั้นนะ เราจะต้องมาไหว้ครู ๓ ครั้งก่อนหน่า แล้วจะต้องรำมวยก่อนหน่า ซึ่งศัตรูมันยังไม่ได้ขึ้นสังเวียนเลย

มันตำแม่มานอกประเทศแล้ว มันต๋อยโดยไม่มีกติกากแล้ว จะมาผูกมัดรัฐบาลซึ่งเป็นรัฐบาลของประชาชนในอนาคตนั้นให้จำเป็นต้องอยู่ในกติกานั้นขณะที่อ้ายศัตรูมันไม่มีกติกากอย่างนั้นมันจะสมควรหรือ แล้วประการที่สอง ในข้อที่ว่า การที่จะให้ทหารต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนี้จำเป็นที่คณะรัฐบาลจะต้องนำมาเสนอต่อสภานั้น กระผมคิดว่ารัฐบาลจะทำได้อย่างไร โดยข้อเท็จจริงในขณะนี้ปรากฏชัดเจนเหลือคณานับเชียวยุครับ อย่างทางใต้เนี้ กองกำลังต่างชาติซึ่งเรารู้ อย่างกระผมยกตัวอย่างเงินเปงนี้ มันมาอยู่ที่เมืองไทยนี้ก็ร้อยก็พันคนครับ อย่างทางเหนือจะเป็นกองพลอะไรก็กระผมไม่เอ่ยชื่อแต่กระผมคิดว่าท่านทั้งหลายคงจะทราบแล้วอย่างกระผมเองนะ กระผมอยู่ที่จังหวัดนครพนมครับ กระผมมีทั้งทหารต่างด้าวซึ่งเป็นมิตรและไม่เป็นมิตรมาอยู่ครับ อ้ายเป็นมิตรนะ มันก็รู้ว่าคือใคร และอ้ายที่ไม่เป็นมิตรนั้นนะครับ อย่างที่กระผมเรียนให้ท่านทราบ อ้ายที่อยู่ที่ปักธงได้ ของเงินเปง หรืออยู่ทางเหนือเป็นจำนวนพัน ๆ นะ แล้วที่ภาคอีสาน แม้กระทั่งที่จังหวัดกระผมเนี้ กระผมรับรองว่าทหารต่างชาติมาอยู่ในเขตจังหวัดนครพนมไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คน แล้วรัฐบาลท่านจะเอากำลังทหารต่างชาติเหล่านี้มาเสนอต่อสภาได้อย่างไร ขอความกรุณาท่านสมาชิกสภาได้กรุณาทราบ เนี้แหละครับ คือสงครามกโบาย การที่จะสู้กับสงครามกโบายนั้น กระผมไม่พูดหรอกครับ กระผมคิดว่าพวกเราเป็นคนไทย ชั้นเชิงในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดมันมีว่า ชั้นเชิงในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดมันเป็นประการใด เพราะฉะนั้นก็น่าจะให้รัฐบาลเขามีโอกาสที่ได้ใช้กโบายสู้กับสงครามกโบายเนี้ ไม่ใช่ไปเขียนกติกากเพื่อไปมัดตัวเอง มัดตัวเองให้คนอื่นเขาชก เพราะฉะนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติของบางท่าน แล้วสำหรับข้อบัญญัตินี้กระผมเห็นด้วยกับคณะกรรมการครับ ขอพระคุณครับ

พลเอก ทวิช เสนิงวงศ์ ณ ออยุธยา : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ผมจำเป็นจะต้องลุกขึ้นมาอภิปรายเป็นครั้งที่ ๒ เพราะได้มีสมาชิกท่านหนึ่งคือ คุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ได้อภิปรายพาดพิงมาถึงผมว่าไม่เห็นเข้าประเด็น พูดเรื่องใส่ทหารฐานทัพอเมริกันเนี้ไม่เข้าประเด็น ผมอยากจะเรียนถามท่านว่า สมาชิกสภานี้ท่านมีหน้าที่ช่วยเหลือรัฐบาลในการที่ธำรงรักษาความสงบของบ้านเมืองหรือเปล่า ท่านตอบผมได้ไหม ถ้าท่านตอบว่า เปล่า นั้นแล้วแต่ใจท่าน แต่ผมว่ามี สมาชิกเนี้แหละมีส่วนรักษาความสงบของบ้านเมือง ผมขอยืนยัน ฉะนั้น

การที่ผมพูดเรื่องขับไล่ฐานทัพอเมริกันเพราะความไม่สงบมันจะเกิดขึ้น ผมอยู่ในสวนรีน เป็นรองผู้อำนวยการรักษาความสงบแห่งชาติไม่จำเป็นจะต้องเอ่ยชื่อว่าเป็นใคร ผมขอรับรองได้ว่า ความไม่สงบในเรื่องฐานทัพอเมริกันนี้อาจจะพึงมีเกิดขึ้นในอนาคต ผมจึงเป็นห่วงในเรื่องนี้ และจึงจำเป็นต้องพูดในฐานะเป็นสมาชิก มีสิทธิมีหน้าที่ที่จะกระทำได้ แต่ถ้าท่านเห็นว่าท่านไม่มีสิทธิหน้าที่อย่างนี้ก็เป็นเรื่องของท่าน ผมไม่ว่าอะไร ที่นี้เมื่อญัตติ มันได้เปลี่ยนแปลงมาสู่ญัตติของท่าน ๗พณฯ อดีตรัฐมนตรี ถนัด คอมันตร์ ผมก็จำเป็นต้องพูดอีก ๒ ประการ คือประการที่หนึ่ง ในเรื่องที่ว่า การส่งทหารหรืออาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา นั้น ผมไม่เห็นด้วย บางอย่างที่มีท่านสมาชิกได้อภิปรายไปแล้วเมื่อคืน เพราะถ้าบัญญัติรวมไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติที่เรากระทำอยู่ในเวลานี้เป็นอย่างยิ่ง ผมขอเรียนเท่านี้ ที่นี้ในข้อสุดท้ายที่ท่านระบุไว้ว่า เว้นแต่ในกรณีประเทศชาติถูกรุกราน ผมอยากจะเรียนถามท่านว่าท่านหมายความว่าอย่างไร อย่างนี้ ผมมีหลักฐานอยู่อย่างนี้ นี้โปรดดูเองครับ ทางหนึ่งเข้ามาทางเหนือ จากปากแบ่ง มุ่งเพชรบูรณ์ สันครราชสีมาทางหนึ่งเข้าทางอีสานผ่านเขตพื้นที่อุบล ศรีสะเกษ สุรินทร์ นครราชสีมา เวลานี้สถานการณ์เป็นอย่างนั้นแล้ว แทกรซึมเข้ามาไม่รู้จักเท่าไรแล้ว ถ้าท่านตอบผมว่าข้อความที่ท่านบัญญัติไว้ นั่นคือว่า เว้นแต่กรณีประเทศชาติถูกรุกราน หมายถึงสิ่งนี้ด้วยแล้ว ผมยินดีที่จะให้ท่านระบุเพิ่มเติมลงไป ในท้ายของคณะกรรมการผมเห็นด้วย ถ้าท่านตอบว่ากรณีนี้ไม่เกี่ยว ผม โนเค ไม่เห็นด้วย ขอขอบคุณครับ

พลเอก เล็ก แฉวมลิต : ท่านประธานสภาที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมมีความเห็นสนับสนุนร่างของกรรมาธิการที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอของอธิบดีกรมการเมืองระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์การและองค์การระหว่างประเทศ ต่อท้ายจากนานาประเทศ กับ เขตเอกราช และเติมคำว่า เขตอธิปไตย เท่านั้น และกระผมไม่เห็นด้วยที่จะให้เติมข้อความลงไปว่า การที่จะให้กองกำลังทหารต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้น จะต้องได้ขอรับอนุมัติจากรัฐสภาเสียก่อน และกระผมใคร่จะขอเสนอเป็นวาระสามว่า ข้อความในวาระหนึ่งและวาระสองนั้นมิให้ใช้บังคับในเมื่อประเทศชาติถูกรุกรานโดยฉับพลัน อันนี้ก็หมายความว่าข้อความในวาระหนึ่ง วาระสองนั้นถ้าหากว่าประเทศชาติถูกรุกรานโดยฉับพลันแล้ว

รัฐบาลมีเสรีที่จะดำเนินการตามที่เห็นสมควรได้ จึงจะสามารถแก้ไขทันกับเหตุการณ์ การที่
 กระทบไม่เห็นด้วยในการที่จะกำหนดให้มีทหารต่างดาวจะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐสภาเสียก่อน
 เข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้นั้น เหตุผลกระทบก็จะไม่กล่าวอะไรมา เพราะว่าได้มีท่านสมาชิก
 หลายท่านได้กล่าวมาแล้วอย่างเช่นคุณเรณู กระทบขออนุญาตเอ่ยนาม แล้วก็ท่านรองผู้ว่าราชการ
 จังหวัดนครพนม นั้นเป็นเหตุผลซึ่งกระทบจะไม่อภิปรายให้เสียเวลาของสภาต่อไปสำหรับ
 ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการที่จะส่งทหารอาสาสมัคร หรือกองอาสาสมัครไปรบนอกประเทศนั้น
 กระทบก็ไม่เห็นด้วย ที่ไม่เห็นด้วยก็เพราะเหตุว่าสถานการณ์การรบในปัจจุบันนี้นั้นไม่สามารถ
 ที่จะกำหนดได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไรอย่างไร และนอกจากนั้นแล้วการที่ส่งอาสาสมัครไปรบก็
 อาจจะเป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งไม่ต้องการจะให้ประเทศชาติเข้าไปรับรู้เป็นทางการ เพราะฉะนั้น
 ถ้าหากว่ามาให้รัฐสภาอนุมัติแล้วก็เป็น การผูกพันว่ารัฐบาลและรัฐสภาต้องรับรู้ ซึ่งอาจจะไม่
 เป็นการสมควร เพราะฉะนั้นกระทบจึงไม่เห็นด้วย สำหรับในกรณีที่ให้เติมวรรคสามลงไป
 ว่าทั้งนี้ในเมื่อประเทศชาติถูกรุกรานโดยฉับพลัน แล้วก็ให้วรรคหนึ่ง วรรคสอง ไม่มีผลใช้
 บังคับนั้นก็เพราะเหตุว่าเราคงจำกันได้ว่ามีตัวอย่างในอดีต อย่างมหาสงครามเอเชียบูรพานั้น
 กองทัพญี่ปุ่นรุกพรวดพราดเข้ามาทันทีทันใด การที่จะมีมาขออนุมัติรัฐสภาอยู่นั้นเห็นจะ
 ไม่ทันถ้าหากว่าเป็นโอกาสที่รัฐสภาปิดสมัยประชุมด้วยแล้วก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันเลย
 และเหตุการณ์เช่นนี้หรือเหตุการณ์เช่นนั้นก็อาจจะบังเกิดขึ้นได้อีกในปัจจุบันและในอนาคต
 เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าควรจะมีวรรคหนึ่งซึ่งเปิดโอกาสไว้สำหรับรับสถานการณ์เช่นนั้น กระทบ
 มีความเห็นแค่นี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ความจริงในร่างที่คณะอนุฯแห่งและคณะรัฐมนตรี
 ยอมรับแล้ว คือร่างของท่านกรรมาธิการ คุณถนัด คอมันตร์ ท่านก็เติมไว้เป็นข้อความสุดท้ายว่า
 “เว้นแต่ในกรณีที่ประเทศชาติถูกรุกราน” เชิญคุณถนัดครับ

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระทบได้กราบเรียน
 ไว้แล้วว่าสิ่งที่เรียกว่าข้อแปรญัตติของกระทบนะ ที่จริงไม่ใช่ข้อแปรญัตติ คณะอนุฯแห่งกับคณะ
 รัฐมนตรี เสนอข้อแปรญัตติ ในกรรมาธิการก็ได้พิจารณากัน กระทบก็ได้เสนอข้อคิดเห็น
 บางประการเพื่อจะทำให้ข้อแปรญัตติของท่านผู้มีเกียรติทั้ง ๒ ท่านนี้ให้ครบถ้วนถูกต้อง

ตามความประสงค์ของท่าน ซึ่งท่านก็ได้กรุณาให้ความเห็นชอบ ไม่ใช่ข้อแปรญัตติของกระผม
หรือครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ใช่ ผมก็ไม่ได้ว่า

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : เปล่าครับ มีบางท่านว่า แล้วกระผม
ก็ได้บอกแล้วกระผมไม่ตั้งใจ เพื่อจะไม่ต้องการที่จะถ่วงเวลาของสภาอันมีเกียรตินี้ แต่ว่าโดย
ที่บางท่านได้ชี้มือชี้นิ้วมาทางกระผม แล้วก็ได้ซักถามตั้งคำถามบางประการ กระผมก็โดย
เคารพท่าน กระผมก็ต้องลุกขึ้นยืนขึ้นมาพูดจากบางสิ่งบางอย่าง ประการแรกก็คือว่า กระผม
รู้สึกประหลาดใจหน่อยที่เห็นท่านชูหนังสือพิมพ์ที่ว่านี้เป็นแผนการรุกรานจากทางเหนือบ้าง
ทางใต้บ้าง ทางตะวันออก ตะวันตก ที่จริงถ้าหากว่าท่านชูแผนภูมิหรือแผนผังอะไรของท่าน
ในฐานะที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของฝ่ายทหาร ก็เป็นรองผู้อำนวยการรักษาความปลอดภัย
กระผมก็อาจจะยอมท่านละครับ คือหมายความว่ากระผมก็พร้อมที่จะยอมละ ยอมอยู่ยอมครับ
แต่ว่าเรื่องการที่เสนอข้อคิดเห็นนี้มันเป็นเรื่องที่เรามีความคิด แต่ละคนก็มีความคิดที่จะ
รับใช้ประเทศชาติ สนองคุณประเทศชาติไม่มีใครหรอกครับที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
ในระหว่างสงครามกระผมก็ได้รับใช้ประเทศชาติมา เอาชีวิตเข้าเสี่ยงเหมือนกันไม่น้อยกว่า
นายทหารอีกหลายพันหลายหมื่นคน เอาชีวิตเข้าเสี่ยงมาเหมือนกัน และถ้าในโอกาสหน้า
มีความจำเป็นที่จะต้องเอาชีวิตเข้าเสี่ยงก็ยินดีจะกระทำ เพราะว่าเป็นบ้านของกระผมเหมือนกัน
ไม่ใช่บ้านของบุคคลบางคน และการที่กระผมเสนอหรือมีข้อคิดเห็นบางอย่างซึ่งอาจจะไม่
เป็นที่พอใจของท่านเหล่านั้นว่า การที่ต่างดาวเข้ามา จะเป็นชาติใดก็ตามจะเป็นพลเรือนหรือ
จะเป็นทหารก็ตาม ถ้าสิ่งใดที่กระทบกระเทือนถึงประโยชน์สำคัญของชาติ สิ่งใดที่กระทบ
กระเทือนถึงอธิปไตยของชาติ กระผมไม่สามารถที่จะนิ่งนอนใจอยู่ได้ เขาบอกว่า เมื่อ ๘ ปี
ก่อนนี้กระผมพูดไว้อย่างหนึ่ง กระผมก็ถามบอกว่าเมื่อ ๘ ปีก่อนกับเดี๋ยวนี้มันเหมือนกันไหม
แล้วท่านที่พูดอย่างนี้ท่านทราบหรือเปล่าว่า เมื่อ ๘ ปีก่อนมิตรประเทศของเรารับรองกับเรา
ว่าจะช่วยป้องกันประเทศ เดียวนี้เขารับรองหรือเปล่า กระผมขอถามง่าย ๆ เท่านั้น ไม่ต้อง
คิดอะไรกันมาก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ขอยุติกันที่เถอะ อ้ายเรื่องนี้มัน
กรุ่นกันเรื่อยมาครับ

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ครับ ก็ท่านชี้หน้ากระผมนี่ครับ กระผม
ก็ต้องตอบว่า กระผมก็รักชาติเหมือนกัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมก็เคยเป็นสมาชิกสภา คือที่ไม่ได้เป็น
รัฐบาลมาช้านาน ถูกท่านที่อยู่แถวนี้ใช้กราดเอาเป็นกำยเป็นกอง วิธีที่ดีที่สุดก็คือหลบเสียอย่า
ให้ท่านชี้ถูก

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : กระผมก็พยายามหลบครับ อุตส่าห์ไป
ดื่มกาแฟ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ก็ขอเถอะครับ ขอให้ผมเถอะ เพื่อ
สงวนเวลาของสภา

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานกรุณาขอรับรองให้กระผม
หลบเสีย กระผมก็จะหลบครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ปรีดี เกษมทรัพย์
กระผมอยากจะใคร่เรียนถามท่านอดีตรัฐมนตรี ถนัด คอมันตร์ ผมรู้สึกที่ว่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวครับ นี่มัน

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : นิดเดียวเท่านั้นแหละครับ เพราะมัน
เกี่ยวกับประเด็นในที่นี้ ผมเห็นความสุจริตใจและรักชาติของท่านตลอดมา แต่กระผมอยาก
จะถามว่า ตลอดเวลาที่ท่านเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศนั้น ที่เอาประเทศไป
ผูกพันกับบางประเทศอย่างหนักนั้น ทำไม่ไม่มี ไบเลทเทอร์ล อกรีมেন্ট (bilateral agreement)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี่ไม่ใช่ประเด็นที่ควรจะมาถามในที่นี้ ไม่
เกี่ยวกับประเด็นอะไรเลย นี่เป็นเรื่องของการเมืองนอกประเทศ ผมไม่ทราบว่าคุณปรีดีไป

เอามาจากไหน ผมไม่รู้ด้วย ผมไม่ยอมให้ถาม แล้วก็ไม่ต้องตอบครับ

นายกมล สมวิเชียร (กรรมการ): ท่านประธานครับ ผมเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญนะครับ แต่ว่าก็รู้สึกว่ามีท่าทีกรรมการกับสมาชิกจะตกลงกันได้อยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอภิปรายเพิ่มเติม กระผมจึงขอเสนอญัตติให้ปิดการอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรอง

(มีสมาชิกรายขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมการขอสรุปได้ครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมาธิการ): คือทางฝ่ายกรรมาธิการนั้นขอเติม ๒ คำเท่านั้นแหละครับ ในคำแรกมาตรา ๑๘๕ “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึกและทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศ” นี่เป็นของเก่า “หรือกับองค์การระหว่างประเทศ” เติมลงไป ทีนี้วรรคสอง “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ” นอกนั้นตามเดิมหมดทุกอย่างครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านเลขาธิการรัฐสภากรุณาอ่านอีกทีเถอะครับ ที่กรรมการขอแก้ไข

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา): มาตรา ๑๘๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึกและทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือสนธิสัญญาพันธมิตรทางทหารต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา”

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมอยากจะเรียนถามคุณอรุณ ผู้ซึ่งแปรญัตติไว้เนะครับ เมื่อทางกรรมาธิการขอแก้เป็นอย่างนี้แล้ว ท่านจะพอใจไหมครับ หรือว่าจะให้ลงมติไปตามอย่างที่เสนอไว้

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอบพระคุณท่านกรรมการ แล้วก็ดอกเตอร์อตุลที่ได้สนับสนุนในทำนองเดียวกันกับที่คณะกรรมการขอแก้ แต่กระผมขอทราบเรียนถามท่านประธานว่า โดยที่กระผมยอมรับอันนี้ แต่ที่นี้สำหรับส่วนที่เหลือนั้น กระผมขอให้ลงมติแยกเอาไว้ จะใช้ได้หรือไม่ จะทำให้มีผลเสียต่อที่คณะกรรมการได้รับไว้แล้วหรือไม่ ถ้าหากว่า ไม่กระทบกระเทือนถึงผลเสียที่รับไว้แล้ว คือ อนุมาตรา (๓) (๔) (๕) ถ้าจะได้มีการลงมติว่ารับหรือไม่รับ กระผมก็ยินดีที่จะยอมรับมติของที่ประชุม ถ้าหากว่าไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อที่ได้ตกลงไว้แล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือ อนุมาตรา (๓) (๔) (๕) เท่านั้นจะรับ อนุมาตรา (๑) (๒) ไม่ตัดสินใจแล้วใช่ไหมครับ

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : อนุมาตรา (๑) (๒) ไม่ตัดสินใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เดี่ยวผมจะได้ถามมติ มีท่านผู้ขอเสนอ ให้ปิดอภิปรายลงมติครับ มีท่านผู้รับรองครบถ้วนแล้ว ท่านผู้ใดเห็นควรจะพูดจากันอีกไหม คุณเรณู

คุณเรณู สุวรรณสิทธิ์ : กระผมอยากเรียนถามท่านประธานคณะกรรมการว่า ในการที่ท่านยอมรับคำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรตินี้ ท่านยอมรับในส่วนทั้งหมดแล้ว แต่ว่าท่านเห็นด้วยแต่ในข้อนั้นเท่านั้นใช่หรือไม่ ไม่ใช่เป็นการที่จะมาช่วยยอมรับกับท่านสมาชิกเสร็จแล้วท่านสมาชิกก็บอก เท่าที่รับของผมนี้ ตกลง ส่วนที่ไม่รับผมนี้ ให้โหวตกัน อย่างนั้น ไม่ใช่ชนะครับกระผมคิดว่าในการที่คณะกรรมการได้ยอมรับนี้ ยอมรับทั้งหมด และก็เห็นว่าในการที่สมาชิกผู้มีเกียรติได้เสนอมานี้ ท่านขอรับได้เท่านี้ เพราะฉะนั้นสภานี้ก็ควรจะโหวตว่า จะรับอย่างที่ท่านกรรมการเสนอหรือไม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ความจริงท่านกรรมการท่านบอกว่า ท่านขอแก้เท่านั้น ท่านไม่ยอมรับอะไรอีกทั้งนั้นแหละ ผมก็ถามว่าคุณอรุณจะยอมตกลงไหม คุณอรุณก็บอกว่า ยอมตกลงเฉพาะเท่าที่กรรมการแก้ ไม่ตัดสินใจ แล้วอนุมาตรา (๑) (๒) ก็ไม่ตัดสินใจอนุมาตรา (๑) (๒) ในคำแปรญัตติ แต่อนุมาตรา (๓) (๔) (๕) ยังตัดสินใจอยู่ ขอให้ลงมติครับ

นายอรุณ ภาณพงศ์: อันนี้มิได้ทรอกครับ กระผมขอฟังคำแนะนำหรือคำชี้แจงกับท่านประธานว่า ถ้าเผื่อว่าการลงมติจะกระทบกระเทือน สมมติว่าไม่รับ จะกระทบกระเทือนคือยกเลิกที่คณะกรรมการรับไว้เลย กระผมก็จะได้พิจารณาใหม่ว่า จะรับหรือไม่รับ แต่ถ้าหากว่าท่านประธานจะชี้ว่า การให้โหวตต่อไปนั้น จะไม่กระทบกระเทือนส่วนที่รับไว้แล้ว กระผมก็ใคร่จะขอให้มีการลงมติต่อไปครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ผมว่าไม่กระทบกระเทือนครับ ลงมติได้

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ): ถ้าไม่กระทบกระเทือน กระผมขอลงมติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คนละเรื่องกันเลย

นายอรุณ ภาณพงศ์: ลงเฉพาะในอนุมาตรา (๓) (๔) (๕) ว่ารับหรือไม่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เมื่อไม่มีผู้ใดแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น ผมจะได้ขอมติต่อที่ประชุมครับ สำหรับในมาตรา ๑๘๕ วรรคสอง คือมีการแปรญัตติโดยคุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ซึ่งคุณณัด คอมนันท์ ในฐานะท่านเป็นกรรมาธิการ ท่านได้กรุณาเรียบเรียงข้อความให้ ท่านทั้งสองก็ยอมรับแล้ว เพราะฉะนั้นจะต้องถือว่าข้อความที่คุณณัดเขียนขึ้นไม่ได้แปรญัตตินะครับ ท่านเขียนให้ นั่นถือว่าเป็นคำแปรญัตติของคุณบุญเท่งและคุณณัฐวุฒิ ถ้าสภานี้ยอมรับคำแปรญัตติของคุณบุญเท่งและคุณณัฐวุฒิ ก็เอาข้อความของคุณณัดที่เขียนนั้นไปส่งไป นี่หวังว่าจะเข้าใจนะครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ยื่นตามร่างของคณะกรรมการธิการ แล้วก็ในประเด็นที่ว่า เมื่อมีทหารต่างชาติจะเข้ามาในประเทศหรือส่งทหารอาสาสมัครไปช่วยรบในต่างประเทศ จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือไม่นั้น สภาก็ได้ลงมติไปแล้วว่า ไม่ต้องเมื่อไม่ต้องแล้ว ข้อความในอนุมาตรา (๓) ในคำแปรญัตติของคุณอรุณก็ตกไปด้วย ก็คงเหลือแต่อนุมาตรา (๔) และอนุมาตรา (๕) ใช่ไหมครับ คุณอรุณ

นายอรุณ ภาณุพงศ์ : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเติมข้อความในมาตรา ๑๘๕ ตามที่คุณอรุณได้แปรญัตติมาในอนุมาตรา (๔) และอนุมาตรา (๕) ตามคำแปรญัตติของคุณอรุณ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการธิการ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ยื่นร่างมาตรา ๑๘๕ ไว้ ตามที่คณะกรรมการได้ร่างไว้ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๗ ไม่มี การแก้ไข มาตรา ๑๘๘ มีการแก้ไข มีผู้สงวนคำแปรญัตติและขอถอนไปแล้ว มาตรา ๑๘๙ มีการแก้ไข มาตรา ๑๘๙ ทวิ คณะกรรมการเพิ่มขึ้น

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน มาตรานี้คณะกรรมการธิการขอเติมให้สอดคล้องกับมาตราอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการ ขอเติมว่า "ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ" จะได้เหมือนกับมาตราอื่น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านอีกครั้งหนึ่ง ครับ ตามที่คณะกรรมการได้ขอแก้ไข

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา): มาตรา ๑๘๘ ทวิ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ครับ นี่เป็นการเขียนให้สอดคล้องกับที่ได้เขียนมาแล้ว ในมาตราก่อน ๆ ไม่มีผู้ใดขัดข้อง เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

(นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เอ้า อาจารย์ป๋วย ขอเชิญครับ

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ขอขอบพระคุณครับ กระผมรู้สึกว่่าที่เขียนนี้สำนวนโวหารไม่ค่อยจะดีนัก กระผมคิดว่าควรจะเขียนว่า "บุคคลจะเป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและเป็นข้าราชการการเมืองในขณะเดียวกันมิได้" นี้ในทำนองเดียวกันกับมาตราเก่า ที่เขียนเรื่องวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎร บุคคลจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมกันไม่ได้ อย่างนี้จะดีกว่าครับ มิฉะนั้นแล้วข้อความอันนี้จะกลายเป็นว่า ข้าราชการอย่างนั้น ๆ นอกจากข้าราชการการเมืองจะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้ นี่ฟังดูแล้วมันกำปั้นทุบดิน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เขียนว่า "บุคคลจะเป็นข้าราชการประเภทใด ๆ" ท่านเลขาธิการรัฐสภาลองอ่าน เติม "บุคคล" เข้าไปครับ แล้วตัด "นอกจากข้าราชการการเมือง" ออก

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา): บุคคลจะเป็นข้าราชการประเภทใด ๆ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: แล้วอย่างไร ที่กรรมธิการเติมไว้ว่า "ข้าราชการประจำ" ใช่ไหมครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา): ที่กรรมธิการเติมคือ "ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้"

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ครับ นั่นซิ ผมก็จำไม่ได้ว่ากรรมธิการแก้ว่าอย่างไรครับ

นายป่วย อึ้งภากรณ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ คือ กระผมใคร่จะขอกราบเรียนให้ย้อนกลับไปเทียบกับมาตรา ๕๘ ก็เขียนแบบนั้น แล้วกระผมก็ไม่ขัดข้องเลย ขอบพระคุณ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานอยากจะเขียนที่นี้เขียนไม่ได้ เพราะว่าเราวางหลักกันไปแล้วว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นั้นนะ มันรวมข้าราชการการเมืองอยู่ด้วย ไม่ใช่ข้าราชการธรรมดา การเมือง มันเขียนไปแล้วหลายมาตรา ถ้าไปเขียนอย่างนั้นแล้วมันจะกลายเป็นว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนี้ เป็นข้าราชการซึ่งไม่มีข้าราชการการเมืองรวมอยู่ด้วย ผมก็พยายามจะเขียนให้มันได้เรื่องเหมือนกัน แต่ฟังก็ขัด ๆ แต่ว่าต้องเขียนอย่างนี้ละครับ

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : กระผมลองเขียนดูออกมาอย่างนี้ครับ ลองฟังดูหน่อยเถอะได้ไหมครับ มาตราที่คุณป่วยว่า "บุคคลจะเป็นข้าราชการการเมือง และข้าราชการที่ไม่ใช่ข้าราชการการเมืองในขณะเดียวกันมิได้"

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่างนั้นจะไหวไหมครับ ท่านกรรมาธิการ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ก็เห็นจะไหวครับ ท่านประธานก็ลองดู

พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร : ท่านประธานครับ กระผม พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร กระผมคิดว่าจะมีทางเขียนได้อีกอย่างหนึ่ง ขอเสนอกรรมาธิการพิจารณา เขียนว่า "ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ จะเป็นข้าราชการการเมืองในขณะเดียวกันมิได้" ถ้าอันนี้สละสลวยและได้ความรัดกุมกว่า กระผมก็ขอเสนอครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่าให้ผมพูดเลย ขอให้กรรมาธิการชี้แจง

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : อันนี้ผมกราบเรียนแล้วนี้ครับว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หมายถึงข้าราชการการเมืองด้วย ผมว่าเอาอย่างคุณบุญมานี้ก็ไปได้ครับ ตกลง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อกรรมาธิการยอมแล้ว ก็ไม่เป็นปัญหาอะไรครับ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ท่านประธาน ขอประทานโทษ กระผมยังสงสัยอยู่ครับ ถ้าเอาอย่างที่ท่านสมาชิกคือคุณบุญมาเสนอแนะครับ ก็แปลว่าข้าราชการบ้านาญก็เป็นข้าราชการการเมืองไม่ได้ใช่ไหมครับ

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : อันนี้เรารู้กันแล้วนะครับ ข้าราชการบ้านาญนั้นแท้ที่จริงไม่ใช่ข้าราชการ มันกลายเป็นสามัญนาม ซึ่งมีความหมายว่าเป็นบุคคลซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นข้าราชการ และขณะนี้รับบ้านาญอยู่

นายชานาญ พจนาน : ท่านประธานที่เคารพ โดยที่กระผมเป็นผู้เสนอแปรญัตติ มาตรานี้ให้ต่อท้ายในมาตรา ๑๘๔ แล้วเป็นความกรุณาของท่านกรรมาธิการกรุณาได้ยกมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๔ ทวี ถ้าหากจะเติมอย่างที่ท่านอดีตรัฐมนตรีคลังว่านั้น กระผมเห็นว่าคงจะไม่สอดคล้องกับที่ท่านกรรมาธิการได้แก้ไขมาแล้วหลายมาตราในตอนต้น ๆ กระผมเห็นว่าตามที่ท่านผู้อำนวยการ อ.ส.ท. ให้ข้อคิดเห็นนั้น เป็นถ้อยคำที่เห็นว่าควรจะรับไว้พิจารณา แล้วก็ไม่มีปัญหาด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ไหนนะ

นายชานาญ พจนาน : ท่านผู้อำนวยการ อ.ส.ท. คุณเฉลิมชัย จารุวัตร์ ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แหม ผมก็ไม่ทราบ ตำแหน่งท่านมีหลายตำแหน่ง ทางอรวัตก็มี ก็ไม่รู้ว่าอย่างไรครับ ท่านเลขาฯ ขอผมอีกที หรือท่านผู้อำนวยการ อ.ส.ท. จะช่วยกรุณาหน่อย

พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร์ : กระผม พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร์ ครับ กระผมเสนอว่าน่าจะเขียนว่า "ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ จะเป็นข้าราชการการเมือง ในขณะที่เดียวกันมิได้"

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้ครับ คุณชานาญ ที่สภาตกลงกันมาแล้วว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนี้ หมายถึงข้าราชการการเมืองด้วย ถ้าจะ

เขียนอย่างที่ท่านผู้อำนวยการ อ.ส.ท. ท่านว่า มันกลายเป็นห้ามข้าราชการการเมือง ไม่เป็นข้าราชการการเมือง มันจะไปกันใหญ่ เห็นจะไม่ได้หรอกครับ เพราะสภาเราก็ตกลงกันมาแล้วให้เขียนอย่างนั้นครับ ให้เข้าใจอย่างนั้นละ นี่ก็จริง ๆ นะครับ มันเรื่องของถ้อยคำ ความจริงถ้าอะไรมันเข้าใจดีแล้ว มันจะซรุขระนิดหน่อย ผมอยากจะเรียนถามอาจารย์ป่วยว่า ปล่อยมันไปดีไหม เอาอย่างกรรมการจะได้ไปเร็ว ๆ ครับ ท่านกรรมการว่าอย่างไร ที่เขียนมาอย่างที่กรรมการเขียน ผมเห็นว่าไม่มีปัญหาอะไร

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ความหมายที่คุณบุญมาเสนอมาก็ตรงกันนะครับ แต่ว่าถ้าจะเอาแบบกันละก็ อย่างกรรมการนี้เป็นแบบเขียนมาหลายมาตราแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นึกว่ายกให้ผมก็แล้วกันนะครับ ขอบพระคุณมากจะได้ผ่านไปเร็ว ๆ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๕๐ มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๘๔ ตี

นายวิกรม เมลานนท์ (กรรมการ) : กระผมสงวนไว้ในฐานะกรรมการ มาตรา ๑๘๔ ตี

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๘๔ ตี อยากเติมหรือครับ

นายวิกรม เมลานนท์ (กรรมการ) : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอประทานโทษว่าไปเลยครับ คือผมไม่เห็นในนี้ ขอโทษครับ ขอให้เพิ่มความ

นายวิกรม เมลานนท์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลานนท์ ในมาตรา ๑๘๔ ตี ที่กระผมขอเพิ่มเติมนี้ กระผมขอข้อความว่า ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตั้งแต่ชั้นเอกขึ้นไปหรือเทียบเท่า ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตน ของภรรยาหรือสามี และของบุตร ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ตามรายการ วิธีการ

และกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้กระผมขอกราบเรียนว่า ถ้อยคำที่ว่า “และของบุตร” นี้ ขณะนั้นกระผมคิดไม่ทัน อันที่จริง กระผมหมายความว่าถึงบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่ที่อันนี้ใครจะกราบเรียนอย่างนี้ครับ คือว่ากระผมคิดอันนี้ขึ้นมา มันบังเอิญไม่เคยนัดหมายกับ คุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ ที่ขอแปรญัตติใส่ไว้เป็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีจะต้องแจ้งรายการทรัพย์สิน กระผมขอกราบเรียนสั้น ๆ แต่เพียงถ้อยคำที่กระผมเขียนไว้แบบนี้ ก็น่าจะให้เห็นความมุ่งหมายว่า เป็นสิ่งที่เราน่าจะรับได้หรือไม่ ด้วยความประมาณเดาอย่างนี้ กระผมขอกราบเรียนแต่เพียงว่า ถ้อยคำที่กระผมขอเติมในมาตรา ๑๘๙ ตริ นี้ กระผมมิได้มุ่งหมายที่จะทำความกระทบกระเทือนใจให้แก่ท่านผู้ใด หรือเสรีภาพของท่านผู้ใด และกระผมได้เห็นว่ามันน่าจะดีของอย่างนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ แล้วเมื่อบังเอิญมันมีที่ คุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ แปรญัตติไว้ในเรื่องรัฐมนตรี และก็สมาชิกสภาแล้ว กระผมก็เห็นว่าอย่างนี้ก็ควรจะมีส่วน ขอรบเรียนท่านเพื่อนสมาชิกว่า แล้วแต่ท่านจะไปตพิเคราะห์ว่า จะสมควรประการใดก็โปรดพิจารณา กระผมขอขอบพระคุณ เท่านั้นเอง

นายชานานู พงษา : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอกราบขอบพระคุณที่กรุณาให้เวลา แต่ผมเห็นว่าเป็นเจตนาดีที่ท่านกรรมาธิการได้สงวนความเห็น กระผมเห็นว่าการที่จะมาให้ข้าราชการตั้งแต่ชั้นเอกขึ้นไปหรือเทียบเท่า นั้น กระผมไม่เห็นด้วย เพราะว่าข้าราชการชั้นตรี ชั้นจัตวา นี้ บางทีรวยกว่าข้าราชการชั้นเอก ชั้นพิเศษด้วยซ้ำไปครับ นี่คงจะรู้ ๆ กันอยู่นอกจากนั้นที่ท่านว่า ทรัพย์สินของสามีภรรยาของบุตรด้วย อันนี้ก็เห็นจะปฏิบัติลำบาก ถ้าอย่างนั้นต้องรวมถึงวงศาคณาญาติ พ่อตาแม่ยายอะไรลงไปด้วย เพราะข้าราชการพวกนี้ คงไม่ใ้พ่อที่จะระบุรายการทรัพย์สินว่าเป็นของสามีภรรยาหรือของบุตรเท่านั้นนะครับ อันนี้กระผมเห็นว่าถ้าจะระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วควรจะระบุไว้ทั้งหมด ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการชั้นเอกเท่านั้น นอกจากนั้นตามหลักการของร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งคณะรัฐมนตรีกำลังพิจารณาอยู่นั้น ในเรื่องชั้นเราจะเลิกกันแล้วครับ ไม่ควรจะมารบในเรื่องชั้นไว้ ขอขอบคุณครับ

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลาพันธ์ กระผมขอขอบคุณท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่ได้กรุณาให้ความคิด อันที่จริงแล้วที่

เขียนไว้ว่า ตั้งแต่ชั้นเอกขึ้นไปนั่นนะ ถ้าหากว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบข้าราชการพลเรือนของเราอย่างที่กำลังคิดกันอยู่นี้ เราจะเรียกว่าอย่างไรก็แล้วแต่ ในขณะที่มันไม่มีอย่างนั้น ธรรมดาเรียกว่าชั้นเอก แต่ส่วนที่ท่านกรณียบอกว่าต้องรวมถึงวงศาคณาญาติ บิดาภรรยา มารดาภรรยา อะไรไว้ด้วยนั้น ธรรมดาผมมานึกดูแล้วว่า ข้อที่ขอเพิ่มเติมอย่างนี้ โดยหลักการแล้วเราไม่ได้หมายความว่า เราจะใช้มาตรการอย่างนี้ควบคุมหรือดำเนินการให้มันได้ผลสมความประสงค์เต็มร้อยต่อร้อยหรอก แต่ว่าผมเห็นว่าถ้าหากว่าจะเรื่อยลงไปจนถึงข้าราชการทุกชั้นละก็ มันก็จะเป็นภาระหนักมาก แต่ว่าถ้าจะต้องการอย่างนั้นแล้ว ก็ถ้าสภากรณอนุมัติอย่างนั้น ธรรมดาผมก็ยินดียิ่ง อันที่จริงแล้ว ในเรื่องที่ว่าข้าราชการชั้นไหนจะรวยหรือไม่รวยอะไร นี่ก็เป็นข้อเท็จจริงแต่ละรายซึ่งเราก็ทราบกันอยู่ แต่ผมเห็นว่าให้มันพอจะเป็นไปได้ พอจะทำได้ ธรรมดาถึงได้กะไว้เพียงเท่านี้ อันนี้ก็แล้วแต่ท่านสมาชิกได้โปรดพิจารณาแล้วก็แล้วกัน ธรรมดาผมจะไม่พูดอะไรมากกว่านี้ กราบขอบพระคุณ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ท่านประธานที่เคารพ ธรรมดาผมขอสนับสนุนข้อสงวนของท่านกรรมาธิการคือคุณวิกรมมัน ทั้งนี้โดยหลักการที่ว่าข้าราชการนั้นเป็นผู้รับใช้ประชาชนเป็นคนของประชาชน ขอประทานโทษถ้าใช้คำภาษาต่างประเทศ เพราะมันชัดดีเป็น พับลิค เซอร์แวนท์ (public servant) ไม่น้อยไปกว่าผู้แทนราษฎรหรือรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นในเมื่อเราได้ลงมติแล้วว่า ผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรี จะต้องแสดงทรัพย์สิน ธรรมดาผมคิดว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็ควรจะต้องแสดงทรัพย์สินเช่นเดียวกัน ส่วนการที่ว่า ถ้าหากว่าเอาชั้นเอกแล้วก็ต้องลงไปถึงชั้นจัตวานั้น ธรรมดาผมคิดว่าไม่มีความจำเป็น เพราะว่าเราเพิ่งเล็งเฉพาะผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งสามารถใช้ดุลพินิจเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตัวได้ ซึ่งตำแหน่งยิ่งสูงดุลพินิจก็ยิ่งมาก ขอบเขตของการที่จะประพฤติมิชอบก็ยิ่งมาก ส่วนในข้อที่ว่าจะเลิกชั้นแล้วนั้น ธรรมดาผมอยากจะเสนอต่อท่านกรรมาธิการว่า ถ้าอย่างนั้นถ้าท่านยอมรับเพื่อแก้ปัญหา ก็คือว่าแทนที่จะเขียนว่า ชั้นเอก ก็เขียนว่า หัวหน้ากอง ตำแหน่งหัวหน้ากองซึ่งจะต้องมีต่อไป ซึ่งเทียบเท่ากับชั้นเอก ถ้าอย่างนั้นแล้วปัญหาก็จะหมดไป ขอขอบคุณครับ

พันตำรวจเอก นิรันดร ชัยนาม : ท่านประธานที่เคารพ ผมไม่ใช่ข้าราชการตามความหมายของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ผมก็ไม่ได้พูดในนามของข้าราชการ ผมเห็นว่าเรื่อง

มันออกจะเลอะเทอะออกไปจากรัฐธรรมนูญขึ้นทุกทีแล้ว ความจริงผมคิดว่าถ้าจะสงวนเวลา เราคิดเสียอย่างนี้ดีไหมครับ ขณะนี้เราไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วต่อไปภายหน้า เราก็ไม่ใช่ เพราะฉะนั้นเราวางตัวเป็นกลางๆ พูดอะไรให้มันอยู่ในกรอบ ถ้าเราไม่คิดอย่างนี้ ใจจะว่างครับ แล้วก็ทำให้งานร่างรัฐธรรมนูญนี้เสร็จไปรวดเร็วขึ้น ผมขอกราบเรียนว่า ไม่ได้หรอกครับ จะไปเอาข้าราชการ ชั้นเอก ชั้นพิเศษ เดียวนี้จัดว่ามีเงินเป็นแสนเป็นล้าน ชั้นเอกมีเพียงสองพันบาทก็มี ผมว่าถ้าอย่างนั้นก็เอาไว้ในรัฐธรรมนูญเสียด้วยเลย ตั้งกรม ขึ้นกรมหนึ่ง มีหน้าที่พิจารณา ข้าราชการเข้ามาจดเลยครับ ทรัพย์สินมีเท่าไร ตั้งแต่สอบ คัดเลือกเป็นข้าราชการจัดมาแล้วไล่เรื่อยไปจนชั้นพิเศษ ให้มีกรมหนึ่งต่างหากเลย ถ้าอย่างนี้ ผมเห็นด้วยครับ แต่ถ้าไม่สามารถจะทำได้อย่าไปทำนะครับ เป็นภาระหนักแก่รัฐบาล และอย่าไปคิดว่ารัฐบาลภายหน้านั้นท่านมีหน้าที่จะมาทำอย่างนี้ ท่านมีภาระอันเดียวกับงานบ้านเมือง ทั้งภายในภายนอก ซึ่งผมเห็นใจอย่างยิ่ง ใครจะเข้ามารับงานในรัฐบาลนี้ ถ้ามารับงานอย่างนี้ เข้าไปด้วย ผมก็เห็นว่าไม่สามารถจะดำเนินการต่อไปได้ ขอขอบคุณครับ

นายสุชน ชื่นสมจิตต์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุชน ชื่นสมจิตต์ กระผม มีความเข้าใจว่าการที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดีหรือคณะรัฐมนตรีที่ดี ต้องแสดงทรัพย์สินนั้น ความมุ่งหมายก็คือว่าต้องการที่จะป้องกันการทุจริต คือคอร์รัปชัน เป็นประเด็นสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นกระผมก็มาคิดว่าบุคคลที่เป็นรัฐมนตรีที่ดี หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นนะ กระผมยังมองไม่เห็นว่าการที่จะใช้อำนาจหน้าที่ในการทุจริตนั้นนะ ถ้าหากว่าผู้มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ ข้าราชการไม่ร่วมมือด้วยแล้ว กระผมยังมองไม่เห็นทางว่าเขาจะทุจริตได้อย่างไร เพราะก็ตัวเอง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กระผมไม่เห็นมีอำนาจในกฎหมายฉบับใดที่จะบอกให้มีอำนาจ อนุมัติเงินได้ แม้แต่บาทเดียว ไม่มีเลยครับ เพราะฉะนั้นประเด็นสำคัญที่บ้านเมืองมัน ทุจริต คอร์รัปชันกันอยู่ทุกวันนี้ ที่มีเงินกันมากมายขณะนี้ กระผมว่าถ้าเป็นผู้แทนราษฎร ก็ต้องได้รับความร่วมมือจากข้าราชการประจำ ข้าราชการประจำที่ดี กระผมขอประทานโทษ กระผมจะไม่พูดถึง แต่ข้าราชการที่ไม่ดี บางท่าน จำเป็นต้องพูดถึงเรื่องในกรณีนี้ เพราะฉะนั้นกระผมจึงมีความคิดเห็นว่า การที่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องแสดงทรัพย์สิน

แต่ข้าราชการซึ่งมีอำนาจโดยตรงแท้ ๆ ที่จะก่อให้เกิดคอร์รัปชันได้โดยตรง มีอำนาจที่จะเซ็นอนุมัติเงินจำนวนมาก ๆ ก็กลับไม่ต้องแสดงทรัพย์สิน สภานี้เขายังว่าเป็นสภาข้าราชการอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นกระผมก็คิดว่าถ้าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติคงพิจารณาเรื่องนี้ด้วยความเที่ยงแท้ และโดยเฉพาะได้แสดงสปิริตอันสูงยิ่งดีเด่นควรแก่การสรรเสริญในเรื่องวุฒิสมาชิกมาแล้ว เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าครั้งนี้ก็คงจะพิจารณาตัดสินด้วยดี ขอขอบคุณครับ

นายสิงห์โต จ่างตระกูล (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ก่อนที่ผมจะขอสนับสนุนข้อแปรญัตติที่คณะกรรมการ คือ คุณวิกรม กระผมขอกราบเรียนเพิ่มเติมอธิบายเพื่อความกระจ่างแจ้งสืบเนื่องมาจากที่ท่านประธานสภา ที่กระผมจะบอกกล่าว ตอบกล่าวคุณไพโรจน์ ชัยนาม ประธานกรรมธิการว่า เมื่อที่ที่ว่าตกลงกับคุณอรุณ ภาณุพงศ์ นั้นทำไม่ตกลงยกเลิกก่อน ขอกราบเรียนเพื่อความเข้าใจว่า ในวันที่ ๒๐ กรกฎาคมนั้น คุณอรุณ ภาณุพงศ์ ขอแปรญัตตินี้ แต่เนื่องจากท่านไปต่างประเทศ ท่านจึงขอมอบหมายให้คุณกระจำจรรมโชติ มาอธิบาย แต่เนื่องจากว่าคุณกระจำจรรมโชติไม่สามารถจะอธิบายให้คณะกรรมการเข้าใจ อันนี้จึงได้ขอให้สงวนและไปแปรญัตติในสภา ผมขอกราบเรียนเพื่อความเข้าใจ ไม่ใช่ว่าคณะกรรมการมาโอ้อะไรกันอยู่ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่อาจารย์วิกรมเสนอนั้น กระผมเห็นชอบเป็นอย่างยิ่ง แต่กระผมมีข้อสงสัยอยู่ข้อเดียวว่าเวลานี้ทาง ก.พ. จะเลิกระบบข้าราชการชั้นเอกแล้ว ถ้าสมมติสภานี้รับไปนี้ จะขัดหลักการหรือเปล่าครับ กระผมขอกราบเรียนถามทางคุณวิกรมซึ่งนั่งอยู่ฝั่งโน้นครับ ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียว เรื่องนี้ที่คุณพูดนะ ก็เข้าใจแหละครับว่าเรื่องมันเป็นอย่างไร แต่จะให้ขอโทษกรรมธิการ ก็จะไปลงโทษเอาคุณกระจำจรรมโชติ ทว่าพูดไม่เป็นภาษาคน ไม่เอา ไม่พูดอะไรทั้งนั้น นิ่งไว้แค่นี้ ประธานฯ เชิญท่านกรรมธิการ คุณวิกรมนะครับ เมื่อกี้เขาถามคุณวิกรมครับ

นายวิกรม เมลาณนท์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลาณนท์ ปัญหาเรื่องที่ว่าเรากำลังจะคิดเปลี่ยนระดับระบบชั้นข้าราชการเป็นเรื่องระบบใหม่นั้นนะ แล้วเราจะทำอย่างไร เขียนไว้ในนั้น ก็ขณะนี้เวลาที่กระผมขอเสนอไปนี้ มันยังไม่มีระบบใหม่ขึ้นมา กระผมก็ไม่สามารถที่จะกราบเรียนเขียนลงไปได้ว่าจะเรียกว่ากระไร กระผม

จึงไม่กล้าเขียนลงไป แต่กระผมคิดว่าตั้งแต่ชั้นเอกขึ้นไป ในขณะที่ร่างรัฐธรรมนูญกันนี้ มันก็น่าจะพอเปรียบเทียบได้กับร่างใหม่หรือระบบใหม่ที่เราจะคิดขึ้น แต่ส่วนที่มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติบางท่านได้กรุณาบอกว่า เราจะเขียนกันไว้อย่างนี้แล้วประโยชน์มันจะได้อย่างไร กระผมขอกราบเรียนแต่เพียงว่า อันนี้มันเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นี่ตามความคิดส่วนตัวของกระผมนะครับว่า ไหนๆ เราเข้ามารับราชการเราก็อยากจะแสดงความบริสุทธิ์ของเราให้แก่ประชาชนซึ่งเขาเป็นเจ้าของบ้านเมืองให้เขาได้รับทราบ กระผมก็ใคร่จะขอเสนอไว้อย่างนี้ ส่วนที่มันจะเลยไปถึงว่า ทำได้จริงจังกัไหนหรือไม่แคไหน กระผมก็ได้กราบเรียนแล้วว่า ตามรายการวิธีการและกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ ก็หมายความว่าในสภาข้างหน้า ถ้าสมมุติว่าข้อสงวนของกระผมข้อนี้ได้รับความกรุณารับโดยสภานี้ กลายเป็นรัฐธรรมนูญขึ้นมา ก็แล้วแต่ทางสภาข้างหน้าจะออกกฎหมายอย่างไร เอาดีเอาห่างอะไรแคไหน อันนี้ก็แล้วแต่จะโปรด กระผมก็ไม่ติดใจ แต่อีกอย่างหนึ่งถ้าเห็นว่าถ้อยคำของกระผมมันจะมากมายเกินไป เห็นว่าไปถึงภริยา สามี บุตร อะไรอย่างนั้นด้วย ถ้าจะถือตามมาตรา ๑๓๑ หนึ่ ที่กรมการ ทานร่างขึ้นใหม่ว่า รัฐมนตรีต้องแสดงสินทรัพย์ และหนี้สินของตนต่อประธานรัฐสภา เอาสั้นๆ อย่างนั้น กระผมก็ไม่ติดใจและไม่ขัดข้องอะไร กระผมกราบเรียนเพียงเท่านั้นว่ามันเป็นแต่เพียงการที่เราต้องการที่จะแสดงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและของผู้ที่รับใช้ประเทศชาติว่า ควรจะได้แสดงความบริสุทธิ์ใจของตนได้อย่างไร แล้วแทนที่จะเห็นว่าเป็นการที่เสียเสรีภาพ กระผมกลับเห็นว่าเป็นการที่เราตรงไปตรงมากับราษฎรซึ่งเขาจ้างเราทำงาน กระผมกลับเห็นไปอย่างนั้น ก็แล้วแต่เถอะครับ อันนี้แล้วแต่จะโปรดพิจารณา กระผมก็เสนอขึ้นมาอย่างนั้น ขอบพระคุณมาก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอชี้แจงต่อสมาชิกอีกอย่าง คือเรื่องศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับที่ว่า ตั้งแต่ชั้นเอกขึ้นไปนะ ก็ได้ทราบแล้วว่ากำลังจะคิดเปลี่ยนกัน แล้วก็ได้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเสนอว่าควรจะให้เรียกว่าหัวหน้ากอง ผมก็อยากจะเรียนแต่เพียงว่า หัวหน้ากองนี้มันก็เปลี่ยนได้ ต่อไปอาจจะมึรัฐบาลมาจากไหนเปลี่ยนเรียกว่าปลัดกรมหรืออะไรขึ้นมาอีก มันก็จะไปกันใหญ่อีก แล้วแต่ท่านสมาชิกจะคิดหาทางออกอย่างไร

นายประคอง เทวฤทธิ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผมขอประทานเสนอ เอาเกียรติประวัติเสียที่ ขอให้ลงมติครับ ขอบพระคุณครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย ขอให้โปรดรับรอง

(มีสมาชิกรายขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกเสนอญัตติให้ปิดการอภิปรายนะครับ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : เนื่องจากมีประเด็นเกี่ยวกับฐานะของข้าราชการประจำนะครับ กระผมอยากจะขอเปิด แต่ว่ากระผมอยากพูดนิดเดียวครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี่ถ้าเปิดมันก็วนวายไปใหญ่ ขอให้พูดนิดเดียว ผมอนุญาตให้ เอา

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : ขอบคุณครับ การที่ท่านกรรมาธิการสงวนนั้น ท่านไม่ทราบว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นคืออะไร กฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นคือกฎหมายที่วางกรอบของการ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว ถ้าพูดอย่างนี้ต้องตอบกัน ไม่ได้แล้ว ต้องเสนอ พูดอย่างนี้เดี๋ยวอาจารย์วิกรมต้องลุกขึ้นตอบว่ารู้ดีว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญแปลว่าอะไรไปไม่รอดละครับ อย่าพูดดีกว่า นี่

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : ครับ กรุณา กระผมขอเปิดอภิปรายครับ ไม่อย่างนั้นข้าราชการประจำจะเสียหายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกรายขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรปิดอภิปรายได้แล้ว ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกรายมือ ๘๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ปิดการอภิปรายได้ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๘๘ ตี ตามความเห็นของท่านกรรมาธิการ วิกรม เมลาพันธ์ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควรเพิ่ม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติไม่ให้เพิ่มขึ้นมาเป็นมาตรา ๑๘๘ ตี ขอให้ท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔๐ มีการแก้ไข หมวด ๘ ศาลยุติธรรม มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๑ มีการแก้ไข

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความสงสัยที่คณะกรรมการ ได้กรุณาตัดคำว่า “ยุติธรรม” ออก กระผมไม่ทราบเจตนาของคณะกรรมการว่า เหตุใดจึงไปตัดคำว่า “ยุติธรรม” เขาออกเสีย มีความมุ่งหมายและมีความประสงค์อย่างไร

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานสภานี้ได้ลงมติไปแล้วในมาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล เมื่อเป็นศาล ในหมวดนี้ ก็มีศาลยุติธรรม มีศาลทหาร และอาจจะมีศาลอื่นๆ ด้วยรวมหมด เพราะฉะนั้นคำว่า “ยุติธรรม” จึงตัดออกครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมสงสัยเหมือนกันครับ หมวด ๘ เดิมมีว่าศาลยุติธรรม และตัดคำว่า “ยุติธรรม” ออกเสียนี้ จะหมายความว่า ต่อไปนี้ศาลจะไม่มีคามยุติธรรมหรือเปล่าครับ ท่านกรรมาธิการครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน กระผมได้กราบเรียนแล้วว่า ศาลในที่นี้ความจริงก็เป็นศาลยุติธรรมด้วยกันทั้งนั้น แต่ศาลยุติธรรมในหมวดนี้เป็นคำเฉพาะ คือเป็นศาลยุติธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรม และยังมีศาลทหารก็เป็นศาลยุติธรรมเหมือนกัน แต่ขึ้นทางกลาโหม และอาจจะมีศาลอื่นในมาตราท้ายๆ ซึ่งอาจจะขึ้นกับกระทรวงยุติธรรมก็ได้ หรืออาจจะไม่ขึ้นกับกระทรวงยุติธรรมก็ได้ ก็เป็นศาลยุติธรรมทั้งนั้นแหละครับ แต่ว่าศาลยุติธรรมในหมวดนี้ที่เขียนไว้จะเป็นคำเฉพาะไม่ใช่สามัญนาม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คือผมเห็นจะต้องช่วยอธิบายเพิ่มเติมเพื่อระงับปัญหา คือตามความหมายของกรรมาธิการนั้น ขึ้นชื่อว่าศาลแล้วต้องมีความยุติธรรมทั้งนั้น หมายความว่าศาลที่มีผู้พิพากษา ไม่ใช่ศาลเจ้า ศาลพระภูมิ ศาลที่มีผู้พิพากษาออกนั้งบัลลังก์ละก็ต้องมีความยุติธรรมทั้งนั้น และในกระบวนศาลนี้มีแบ่งออกเป็นศาลยุติธรรม ศาลทหารและอาจจะมีศาลอื่นๆ ต่อไปอีก ศาลยุติธรรมว่าไปก็ว่ากันด้วยเรื่องคดีความแพ่ง ความอาญาเท่านั้น ที่นี้มันเรื่องศาลปกครอง ศาลแรงงาน อะไรก็มีอีกอย่างหนึ่ง ขอให้เลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา): มาตรา ๑๔๒ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๓ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๔ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๕ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๕ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น มาตรา ๑๔๖ มีการแก้ไข มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คุณวิกรม เมลานันท์ กรรมาธิการ ขอสงวนความเห็นโดยให้แก้เป็นดังนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและถอดถอนผู้พิพากษาก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการเป็นผู้กำหนด”

สำหรับมาตรา ๑๔๖ ทวิ คุณบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ขอแปรญัติตีเพิ่มเติมความเป็นมาตรา ๑๔๖ ทวิ ดังนี้ “ทุกเขตอำนาจศาล ให้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบ โดยเลือกคนในท้องที่เขตอำนาจศาลนั้นไว้ในศาลชั้นต้น โดยถือเกณฑ์ว่าศาลที่มีผู้พิพากษามากกว่าสามนายให้มีผู้พิพากษาสมทบหนึ่งนาย ศาลใดมีผู้พิพากษาเกินกว่าสามนาย

ให้เพิ่มผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนผู้พิพากษาสามนายต่อผู้พิพากษาสมทบหนึ่งนาย ถ้าผู้พิพากษามีจำนวนเกินกว่าแต่ไม่ถึงสามนายก็ให้เลือกผู้พิพากษาสมทบได้หนึ่งนาย

ผู้พิพากษาสมทบบมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษา และอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

การเลือกตั้ง คุณสมบัติผู้เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามกฎหมาย” นี้คุณบุญเที่ยง และคุณรัฐวุฒิขอสงวนไว้ ส่วนคุณวิกรม เมลาพันธ์ กรรมการฯ ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕๖ ทวิ “ผู้พิพากษาต้องแสดงสินทรัพย์หรือหนี้สินของตนของภริยาหรือสามีและของบุตร ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายตามรายการและวิธีการ และกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ”

ที่นี้ก็จะขอเชิญคุณวิกรมพูดในเรื่องที่ได้สงวนความเห็น ในเรื่องการแต่งตั้งและถอดถอนผู้พิพากษานะครับ แล้วอยากจะเรียนถามด้วย เรื่องแจ้งทรัพย์สินและหนี้สินนี้ ผมเห็นว่ามันลูกกลมกันใหญ่แล้ว ก็ไทไหนว่าศาลยุติธรรมทุกศาลจะต้องให้ผู้พิพากษาถึงกับขนาดมาแจ้งทรัพย์สินเชี่ยวชาญหรือ จะถอนเสียเลยได้ไหม จะได้ไม่เป็นความใหญ่

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมการฯ) : เอาละครับ อันที่จริง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ข้าราชการเราก็แพะเขามาแล้ว

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมการฯ) : ครับ ก็ทราบครับว่าแพะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็จะให้ยกมือกันทำไมเล่า ขายหน้าเขาเปล่า ๆ ถอนเสียเลยครับ

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมการฯ) : เอาละครับ แหมกระผมก็เคารพคำสั่งของท่านประธานมากครับ ก็เลยถอนตามคำสั่งของท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณอย่างยิ่งครับ อันหลังนี้เลิกกันไป

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมการฯ) : แต่เฉพาะเรื่องอันต้นที่กระผมขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นก็อย่าถอน อันนั้นเอาไว้

นายวิกรม เมฆานนท์ (กรรมาธิการ): ผมก็ไม่ถอนตามคำสั่งของท่านประธาน เช่นเคย ที่กระผมขอทราบเรียนขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คุณศักดาอย่างไรครับ

นายศักดา สายบัว: ท่านประธานครับ ผมขอทราบเรียนปรึกษา เมื่อมีผู้ขอสงวนความเห็นไว้ กรรมาธิการขอสงวนความเห็น เวลาจะถอนนี้ อยู่ที่เรื่องของกรรมาธิการ หรือของสภาครับ ถ้าผมไม่ยากให้ถอนอย่างนี้จะได้ไหมครับ ท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ก็เห็นจะได้ ถ้ามีสมาชิกพูดอย่างนั้นก็แล้วไปนะ ธรรมดาที่เขียนขึ้นมาขอถอนนะ เขียนถึงผมคนเดียว แล้วผมอนุมัตินะครับ ไม่ต้องถามสภานะครับ แต่เมื่อมีคุณศักดาตั้งใจอย่างนั้น คุณวิกรมอย่าถอน ผมถอนเอง ให้อีกกัน ไปอีกก็เดือนก็ไม่รู้จึงจะจบ

นายวิกรม เมฆานนท์ (กรรมาธิการ): เอาละครับที่นี้ผมขอพูดเริ่มต้นก่อน คือข้อความที่ว่า "พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและถอดถอนผู้พิพากษา" นี้ทางร่างเดิมของรัฐบาลมีอยู่เพียงแค่นั้น กระผมขอเดิมเข้าไปว่า "ก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการ เป็นผู้กำหนด" อันนี้กระผมมีความคิดอย่างนี้ครับ ท่านประธาน คือว่าตราบดที่คนไทยเรายังรักษาคำพูด ยังเชื่อในบาปบุญคุณโทษ เราก็คิดว่าคำสัตย์ปฏิญาณนี้ยังเป็นสิ่งที่มีค่า ไม่ใช่สิ่งที่ควรจะเลิกร้างไปเสียจากบ้านเมืองของเรา เราจึงได้เขียนไว้ในมาตรา ๑๒๔ เรื่องสมาชิกสภาถวายสัตย์ปฏิญาณ และมาตรา ๑๖๔ รัฐมนตรีถวายสัตย์ปฏิญาณ กระผมเห็นว่าการให้คำสัตย์ปฏิญาณตนนี้ จะพูดถึงหลักสากลนิยมทั่วไปในขณะนี้ เวลาคนไปเบิกความเป็นพยานที่ศาลก็ยังมีประเทศเป็นส่วนมากที่ยังยอมรับนับถือการปฏิญาณตนเสียก่อน จริงอยู่ คนเราเวลาให้คำมั่นสัญญาให้คำปฏิญาณให้คำสาบานอะไรแล้ว อาจจะมีเสียดเสียภายหลังก็ได้ คั้นนั้นเราก็ทราบกัน แต่ว่าในขณะเดียวกัน เมื่อสิ่งที่มันเคยเป็นหลักในใจของคนไทยเรา มาเป็นเวลานานเช่นนี้ กระผมก็อยากจะใคร่ขอสงวนเอาไว้ ที่นี้เท่าที่มักเกี่ยวกับผู้พิพากษาเป็นอย่างไร ทำไมกระผมบอกมาก่อนเข้ารับหน้าที่ผู้พิพากษาในครั้งแรก ก็เพราะเหตุว่าเวลาคนเข้ารับ

ราชการเป็นผู้พิพากษาก็อาจจะเมื่อหนุ่ม ๆ อย่างนี้ตำแหน่งมันก็อาจจะเลื่อนขึ้นไปเรื่อย แล้วก็เวลาตำแหน่งเลื่อนที่หนึ่ง ชั้นเลื่อนที่หนึ่ง ก็มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ที่หนึ่งก็ รู้สึกว่ามันจะก่อให้เกิดพระราชภาระแก่พระองค์ท่านเหลือเกินว่าจะเอาทุกครั้ง เพราะฉะนั้น จึงขอความกรุณาเป็นว่า ก่อนเป็นครั้งแรก หมายความว่าในชีวิตของเขาในการที่เขาเข้ามารับหน้าที่เป็นผู้พิพากษานั้นนะ ให้เขาได้มีโอกาสที่จะให้คำมั่นสัญญาหรือสาบานหรือถวาย คำสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์เจ้า ซึ่งเป็นที่เคารพของคนไทยเราทั้งปวง แล้วก็ที่ กระผมต้องการให้มีถวายคำสัตย์ปฏิญาณนี้ อันนี้ที่จริงมันเกี่ยวกับความเป็นมาของระบบ งานศาลไทย กระผมเคยได้รับคำบอกเล่าจากท่านตุลาการชั้นผู้ใหญ่มากรุ่น เมื่อราว ๆ สัก ๔๐-๕๐ ปี ก่อนนั้นที่ท่านกำลังรับราชการอยู่ ท่านก็บอกว่า ก่อนที่จะออกไปหัวเมือง ดูเหมือน จะเป็นในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงยุติธรรมในสมัยนั้น เสนาบดีก็จะได้พาผู้พิพากษาใหม่เหล่านั้นเข้าไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วก็ มีพานมีอะไรไปถวาย ดอกไม้ แล้วก็ไปถวาย คำสัตย์ปฏิญาณ มันมีความเป็นมาอย่างนี้ กระผม อาจจะเป็นคนที่อนุรักษ์นิยมสักหน่อยหรือมากก็ตาม แต่ว่ากระผมเห็นว่าสิ่งใดที่มันเป็น ธรรมเนียมประเพณีที่ดี แล้วมันไม่ทำให้เราต้องเสียหาย เสียประโยชน์ หรือมันขัดข้องอะไร แล้ว กระผมเห็นว่า ถ้าเรารักษามันไว้ มันก็จะเป็นของที่ควรรักษา แล้วอีกอย่างหนึ่ง กระผม ยังมีความรู้สึกอยู่เสมอว่า คนไทยเราเนี่ย เราถือว่าการได้เข้าไปเฝ้าเฉพาะพระพักตร์พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ เกิดเป็นศิริมงคลแก่ชีวิตของตน เพราะฉะนั้นกระผมจึงได้กราบเรียน เสนอขอเพิ่มเติมอันนี้ขึ้นไว้ ก็แล้วแต่ท่านสมาชิกจะโปรดพิจารณาาก็แล้วกัน ก็กราบขอบ พระคุณอย่างยิ่ง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณอมรครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : ขอบคุณครับท่านประธานที่เคารพ กระผมต้องขอประทานอภัยที่เมื่อคืนนี้ใช้ถ้อยคำซึ่งไม่ค่อยดี ก็เลย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ไม่เป็นไร คราวนี้ว่าไปเถอะ ใครรู้จัก รัฐธรรมนูญ ไม่รู้จัก กระผมไม่สนใจหรอก ยังไม่ปิดอภิปราย

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมการ): ครั้น ปัญหาที่ว่า ผู้พิพากษานั้นควรจะถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์หรือไม่ กระผมได้กราบเรียนมาตั้งแต่ต้นแล้วว่า ปัจจุบันนี้ของเรา เรายังขาดผู้พิพากษาซึ่งเป็นประชาชนแท้ ๆ ในระบบท้องถิ่นอยู่อีก และ กระผมอยากจะขอให้เปรียบเทียบคำสัตย์ปฏิญาณในมาตรา ๑๒๕ กับมาตรา ๑๖๕ คำสัตย์ปฏิญาณในมาตรา ๑๒๕ นั้น เป็นคำสัตย์ปฏิญาณของสมาชิกสภา โปรตส่งแก่ด้อยคณะครั้นว่า ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุม มิได้ปฏิญาณตนต่อพระมหากษัตริย์ และถ้อยคำในมาตรา ๑๒๕ ก็เขียนว่า "ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของข้าพเจ้าโดยบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย" มิได้หมายความว่าสภานั้นจะเป็นผู้ที่ต้องซื่อสัตย์หรือว่ารักษาผลประโยชน์ของพระมหากษัตริย์ โปรตเทียบถ้อยคำปฏิญาณในมาตรา ๑๖๕ ในมาตรา ๑๖๕ นั้น เป็นถ้อยคำของคณะรัฐมนตรีครั้น คณะรัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ในถ้อยคำนั้นใช้คำว่า "ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์" เพราะเหตุใดจึงมีเนื้อหาแตกต่างกัน ถ้าหากว่าผู้พิพากษาให้สัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์นั้นจะต้องรักษาผลประโยชน์ของพระมหากษัตริย์ เพราะว่าคณะรัฐมนตรีนั้นเป็นคณะรัฐมนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านนั้นเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบ คือคณะรัฐมนตรีนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อสภาและด้วยวิวัฒนาการในทางประวัติศาสตร์นั้น คณะรัฐมนตรีนั้นเป็นบุคคลของฝ่ายบริหารคือพระมหากษัตริย์ แต่สภานิติบัญญัตินั้นกระทำแทนชาติ ด้วยเหตุนี้เองในการถวายคำปฏิญาณนั้นจึงกระทำในที่ประชุม ถ้าหากจะสังเกตถ้อยคำจากที่ท่านกรรมการผู้ขอสงวนไว้ จะเห็นว่าใช้คำว่า "ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์" ผู้พิพากษามีหน้าที่ต้องรักษาความเป็นธรรม ความเป็นธรรมในสังคมหรือว่าความเป็นธรรมของปวงชนทั้งหลาย ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อใคร เพราะฉะนั้นความเป็นธรรมของศาลนั้นจึงจะรักษาไว้ได้ กระผมจึงเห็นและคณะกรรมการส่วนใหญ่เห็นถ้อยคำนี้หรือว่าข้อความนี้ไม่จำเป็นต้องใส่ไว้

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลาพันธ์ ก่อนอื่นกระผมขอกราบเรียนว่า ที่เพื่อนกรรมการท่านกรอุทาบอกว่าถ้าไปถวาย

คำสั่งฎีกาฎีกาต่อองค์พระมหากษัตริย์ จะกลายเป็นว่าผู้พิพากษาจะรักษาประโยชน์ขององค์พระมหากษัตริย์ อันนี้กระผมขอกราบเรียนด้วยความเคารพต่อท่านประธานและต่อท่านสมาชิกทั้งหลายในที่นี้ว่า กระผมไม่รู้รู้สึกสบายใจในถ้อยคำอันนั้น อันที่จริงกระผมมีความมุ่งหมายแต่เพียงว่าโดยหลักสากลนิยมของประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นมีหลักสากลนิยมอันหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือกันทั่วโลกว่า ความยุติธรรมหลังไถ่ลงมาจากราชบัลลังก์และด้วยคตินิยมอันนี้เราจึงมีแบบฟอร์มในคำพิพากษาของศาลไทยในปัจจุบันนี้ ก่อนที่จะมีถ้อยคำเรื่องราวที่ศาลจะตัดสินว่าอย่างไรเรามีถ้อยคำว่า “ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” เหตุผลที่กระผมขอเพิ่มเติมขึ้นในมาตรานี้ กระผมมิได้มีความมุ่งหมายหรือแม้แต่จะคิดลงไปจนถึงกับเราจะต้องไปรักษาผลประโยชน์ของใครก็ตาม พระมหากษัตริย์ราชเจ้าแห่งประเทศไทยทรงพระคุณอันประเสริฐ เราผู้พิพากษา ถ้าเรามีโอกาสได้ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระองค์ท่าน เราคิดว่าเป็นศิริมงคลแก่ชีวิตของเรา และคงจะเป็นแรงดลบันดาลใจเราให้เราคิดประพฤติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบ แต่สิ่งที่จะเกิดความสงบสุขแก่พสกนิกรขององค์พระมหากษัตริย์เจ้า เราไม่ได้เคยคิดมุ่งหมายว่าถ้าเราให้คำสั่งฎีกาต่อใครแล้วเราจะต้องรักษาผลประโยชน์ของผู้นั้น กระผมไม่เห็นสมควรที่จะกล่าวคำอะไรต่อไปให้เกินเลยไปกว่านี้ ขอประทานท่านประธานและท่านสมาชิกทั้งหลายได้โปรดกรุณาพิจารณาเหตุผลและข้อกราบเรียนของกระผม กระผมก็ขอบพระคุณอย่างยิ่ง

นายวัช มกรพงศ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมว่าปัญหาเช่นนี้สมาชิกตัดสินใจได้นานแล้วครับ ขอเสนอปิดอภิปรายครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกเสนอปิดอภิปราย มีผู้รับรองครบถ้วนแล้ว มีท่านผู้ใดยังอยากจะทำอภิปรายอยู่อีกไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกขออภิปราย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ถือว่าที่ประชุมอนุมัติ ผมขอประธาน
มติท่านผู้ใดเห็นด้วยกับความเห็นของท่านกรรมาธิการวิกรม เมาสานนท์ ที่ขอสงวนไว้ใน
มาตรา ๑๕๖ นี้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้แก้มาตรา ๑๕๖
นายบุญมา วงศ์สุวรรณ : ตัวเลขนั้นไขว้กันหรือเปล่าครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมไม่ทราบว่าจะอะไร คณะนั้นที่ได้รับที่
เห็นด้วยกับอาจารย์วิกรมมี ๗๒ คน คือว่าไม่เห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการนั้นมีเพียง
๓๖ คน

นายสมัคร สุนทรเวช : กระผม สมัคร สุนทรเวช มีปัญหาที่เห็นกันได้ชัดเจน
กระผมขอเสนอให้นับใหม่ สมาชิก ๓๐ คนกรุณายืนรับรองผมด้วย

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรองครบจำนวน ๓๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบถ้วนแล้วครับ เมื่อมีการนับ
คะแนนเสียงใหม่ ตามข้อบังคับผมก็ต้องเปลี่ยนวิธีออกเสียง ต่อไปขอให้ยืนขึ้น เป็นวิธีที่ ๒
ตามข้อบังคับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยว่า ควรแก้มาตรา ๑๕๖ ตามอาจารย์วิกรม ขอได้โปรดยืนขึ้น

(มีสมาชิกยืนขึ้น ๗๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย คือเห็นตามร่างของ
คณะกรรมการ ขอได้โปรดยืนขึ้น

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ร่าง
ของกรรมาธิการไม่มีนี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ก็เอาเถอะครับ ตามร่างเดิมเรียกว่าอะไรก็เรียกเถอะ คือไม่เห็นด้วยกับอาจารย์วิกรมก็แล้วกันครับ ขอได้โปรดยื่นขึ้น

(มีสมาชิกยื่นขึ้น ๖๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เป็นอันว่าสภานี้แหละครับ ใครจะเอาอย่างไร คุณเสวตรเชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน คือถ้าจะรับของท่านผู้แปรญัตติทั้งดุ้นละก็ ข้อความอาจจะขาดไปนะครับ เพราะว่าในมาตรา ๑๔๖ ได้เขียนไว้ว่า เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในส่วนที่เกี่ยวกับตุลาการศาลทหาร อันนี้ก็หมายความว่า ตุลาการศาลทหารนั้นก็อาจจะแต่งตั้งโดยวิธีอื่นได้ตามธรรมนูญศาลทหารที่มีอยู่ แล้วก็ข้อความของคุณวิกรมก็มีเพียงว่า พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและถอดถอน กระผมคิดว่าความมุ่งหมายของท่านผู้แปรญัตติเกี่ยวกับการปฏิญาณตน ถ้าเป็นเช่นนี้แล้วกระผมคิดว่าเอาใส่ไว้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔๖ ว่า "ก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการเป็นผู้กำหนด"

นายวิกรม เมฆานนท์ (กรรมาธิการ): ผมไม่ขัดข้องครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ไม่ขัดข้องก็ไม่ได้หรอก สภานี้ลงมติไปแล้ว ต้องลงมติใหม่ คือว่าจะเอาตามนี้หรือเปล่า

นายวิกรม เมฆานนท์ (กรรมาธิการ): ถ้าอย่างนั้นผมขอยืนยันตามร่างที่กระผมเสนอ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ก็สภาลงมติไปแล้วว่าให้เอาตามร่างที่คุณวิกรมเสนอขึ้นมา ได้เปิดโอกาสให้พูดจาปราศรัยกันจนกระทั่งมีผู้เสนอว่าให้ลงมติ ผมก็เห็นใจครับ ท่านรองประธานคณะกรรมการ เห็นใจจริงๆ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ก็เป็นรอยต่างในรัฐธรรมนูญ ณะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ก็ใครทำให้ต่างละ ผมก็ไม่รู้จะเป็นหรือเปล่า ก็ยังไม่ทราบ

นายวิกรม เมลานันท์ (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลานันท์ กระผมเข้าใจว่า เรื่องนี้เป็นแต่เรื่องถ้อยคำ ไม่เกี่ยวกับมติอะไร มติมันผ่านไปแล้ว แล้วก็กระผมก็ได้ทราบเรียนที่แรกว่า กระผมไม่ตั้งใจ แต่เมื่อท่านประธานมีความเห็นว่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เดี่ยวก่อน เถอะอย่างนี้ อย่างเพิ่งมายุ่งกัน กรรมาธิการ ไปดูตามมาตรา ๑๑๖ นะ ที่ว่าอะไรมันขัดกัน ไปแก้ได้นะ แล้วมาเสนอให้สภาพิจารณาก็ดี ในรอบสุดท้าย ในวันสุดท้ายอีกรอบหนึ่ง ยังทำได้ ก็ไปตกลง คุณเป็นกรรมาธิการด้วยกันครับ

นายวิกรม เมลานันท์ (กรรมาธิการ): ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ผมก็เห็นท่านเป็นขุนศาลตุลาการทั้งนั้น ผมก็ไม่ทราบว่า จะออกความเห็นอะไร ไปว่ากันเอาเอง

นายวิกรม เมลานันท์ (กรรมาธิการ): ก็เป็นปัญหาเรื่องถ้อยคำหรกครับ ขอบพระคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านสมาชิกครับ ว่ากันไปอีกก็ชักจะอย่างไร แล้วละ ผมขอพักการประชุม แล้วก็จะได้ดำเนินการประชุมต่อไปตามมติของสภานะครับ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกาครับ

พักการประชุม ๑๑.๕๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอดำเนินการประชุมต่อไป มาตรา ๑๕๖ ยังเหลือคำแปรญัตติของคุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ และคุณรัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๕๖ ทวิ ดังนี้ “ทุกเขตอำนาจศาลให้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบ โดยเลือกคนในท้องที่เขตอำนาจศาลนั้นไว้ในศาลชั้นต้น โดยถือเกณฑ์ว่าศาลที่มีผู้พิพากษาต่ำกว่าสามนายให้มีผู้พิพากษาสมทบหนึ่งนาย ศาลใดมีผู้พิพากษาเกินกว่า สามนายให้เพิ่มผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนผู้พิพากษาสามนายต่อผู้พิพากษาสมทบหนึ่งนาย ถ้าผู้พิพากษามีจำนวนเกินกว่าแต่ไม่ถึงสามนายก็ให้เลือกผู้พิพากษาสมทบได้หนึ่งนาย

ผู้พิพากษาสมทบมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษา และอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

การเลือกตั้ง คุณสมบัติผู้เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามกฎหมาย” คุณบุญเท่ง เชิญชี้แจงครับ ผมเองก็เลยไม่รู้ว่าคุณพิพากษามีกี่คน ศาลนี้

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ท่านประธานครับ ที่ผมแปรญัตตินี้ด้วยความประสงค์ของผมก็คือว่าจะให้มีผู้พิพากษาที่เลือกตั้งจากประชาชนเข้าไปนั่งอยู่ในศาลสักคนหนึ่ง ว่าอย่างนั้นเถอะครับ ถ้าหากว่าศาลนั้นมีผู้พิพากษา ๓ นายก็มีสักคนหนึ่ง คือว่าถ้าหากว่าเกินขึ้นไปก็เพิ่มไปตามส่วน ที่ผมแปรญัตตินี้ ผมก็คิดว่าคงไม่น่าดูเท่าไรนัก ดูว่ามันจะเซี่ยๆ แต่ว่าความจริงมันไม่ได้เป็นเช่นนั้นครับ ท่านผู้เป็นประธานครับ เมื่อเข้านี้มีท่านกรรมการท่านหนึ่งพูดขึ้นมา ท่านบอกว่าเรายังขาดผู้พิพากษาที่เป็นของประชาชน ถ้อยคำนี้ผมได้ยินว่าท่านพูดเมื่อเข้านี้ตอนถึงเรื่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งและถอดถอนผู้พิพากษา เพราะฉะนั้นเราจะเห็นจริงๆ ว่า เราขาดผู้พิพากษาที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา ความข้อนี้เมื่อขึ้นแรกผมแปรญัตติผมไม่รู้เรื่องครับ ผมก็แปรญัตติเอา แต่เมื่อไปถึงชั้นกรรมการเข้าจริงๆ ท่านผู้มีเกียรติที่เป็นกรรมการ อาจารย์ปรีดี เกษมทรัพย์ บอกในเยอรมันเขาก็มีครับ อันนี้ผมก็เลยบอกว่าผมไม่ค่อยเซี่ยนัก ทำที่จะทันสมัยอยู่ดูท่าที่เข้าที่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เยอร์มันนี่ทำอะไรไม่เขยละ

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ครับ ที่นี้ที่ผมแปรญัตติขึ้นมา คือว่าผมอาศัยข้อเท็จจริงที่ผมเคยพบมา ขอประทานโทษ ผมก็เป็นทนายความเกี่ยวข้องกับศาลมาก และเป็นผู้แทนมานาน ก็สนใจในเรื่องเหล่านี้ ผมจะขอประทานเล่าเรื่องข้อเท็จจริงให้ฟังครับ คือว่าเมื่อ ๒-๓ ปีมานี้ มีเรื่องอยู่เรื่องหนึ่งครับ มีผู้ใหญ่บ้านที่มาจากตอยจากเขา บ้านนอกที่สุด ก็มีบ้าน ๔๒ หลังมาเบิกความเป็นพยานในศาล ที่นี้แกฟังไม่รู้เรื่องครับ ทนายพูดก็พูดภาษากลาง ทางกรุงเทพ ผู้พิพากษาพูดก็พูดภาษากลาง อัยการพูดก็พูดภาษากลาง แกฟังไม่รู้เรื่อง ทั้งตัวก็สั้น แกกึ่ง ที่นี้เมื่อเขาถาม แกก็ไม่ตอบ แกกึ่งครับ งงอยู่ในคอกพยาน ที่นี้ศาลอยู่บนบัลลังก์ขึ้นไปบอกว่าตอบนะ เขาถามต้องตอบ ไม่ตอบศาลบอกว่า ศาลตั้งข้อกำหนด ไม่ตอบติดคุก ติดคุกจริง ๆ เพราะมันตอบไม่ได้ งงนี้ เลยติดคุก ๗ วัน นี่ผมว่าอย่างนี้ คนเราไม่ควรจะติดคุก และสาเหตุที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะเหตุว่าความเข้าใจของผู้พิพากษาเกี่ยวกับท้องถิ่น ท้องที่ชนบทธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับผู้คน ว่าขนาดผู้พิพากษาดูไม่ออกไม่เข้าใจ ก็คิดว่าเขาไม่ตอบคือบ้ายเบียง คิดว่าเขาเลียง ความจริงเขาไม่ได้เลียงไม่ได้อะไรเลยท้ายที่สุดก็ติดคุกเปล่า ๆ นี่เราจะเห็นชัดว่า เนื่องมาจากเรามีแต่ผู้พิพากษาที่สอบไล่ได้แล้วแต่งตั้งไปก็ไม่ได้รู้ถึงท้องถิ่นท้องที่นั้นแน่นอนว่ามีสภาพเป็นอย่างไร คนเขาเป็นอย่างไร ชนบทธรรมเนียมประเพณีเป็นอย่างไร ก็มีเรื่องอีกเยอะแยะครับที่เป็นข้อเท็จจริงประกอบ นอกจากนั้น ยังมีอย่างนี้อีก อีกศาลหนึ่ง นั่นก็ติดคุกเหมือนกัน นั่นก็มีหมู่บ้านในป่าเหมือนกัน มีบ้านอยู่เพียง ๑๒ หลัง กระจิบเล็ก ๆ หลังคามุงใบพลวง ที่นี้ก็มีผู้หญิง เมียของเจ้าของบ้านตายทั้งกลม ลูกออกมาก็ตาย พอตายเสร็จ หัวหน้าบ้านก็บอกว่าไม่ได้นะที่ตรงนี้มันเป็นที่ผิอยู่ เพราะฉะนั้นถ้าให้ดีแล้วก็เอาข้าวเอาของออก แยกบ้านเสีย กระจิบเล็ก ๆ ที่กิ่งวังเหนือครับ จังหวัดลำปางนี้ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เขาก็เอาไฟเผาเสีย บ้านหลังเล็ก ๆ นี้ ที่นี้เกิดมีคนอยากจะได้สตางค์ ไปชู้เอาสตางค์ คนที่บอกคนที่ใช้ นั่นก็ไม่ยอมให้สตางค์ ไม่มีสตางค์จะให้ จำเป็นต้องถูกดำเนินคดีหาว่าวางเพลิง เมื่อมาศาลแล้ว ศาลก็ถาม ก็ไม่รู้ เลยบอก "ครับ" เอาเสีย ๓ ปี ครับไปอย่างนั้น ๓ ปีจริงหรือ ครับ ๓ ปี ที่นี้ก็เพราะเหตุว่าเราขาดอะไรหลายอย่าง เราจะทำนิติฉินผู้พิพากษาเขาก็ไม่ได้ ทำนิติฉินใครก็ไม่ได้ ว่าอย่างไรก็ไม่ได้ มันไม่ถูกทั้งนั้น

ผมคิดว่าถ้าแก้ปัญหาเหล่านี้ เวลานี้การศึกษาของเราก็ดีขึ้นมา ดีแล้วตามสมควร ห้องที่ต่าง ๆ ที่มีศาลอยู่ เราก็พอจะเลือกคนได้ เราก็ให้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบเสียคนหนึ่ง เท่ากับเป็นที่ปรึกษาของศาลหรือคอยดูเวลาศาลทำอะไร ศาลจะปรึกษาผู้พิพากษา ศาลอื่นเขาก็เป็นศาลเหมือนกันละครับ ถ้าถูกเลือกไปแล้ว ก็จะช่วยอะไรต่ออะไรให้มันดีขึ้น ความคิดของผมอย่างนี้ครับ ถ้าหากว่าช่วยขึ้นดีขึ้นแล้ว ความเป็นธรรมมันก็เกิด เดียวนี้ความเป็นธรรมมันไม่เกิดขึ้น เพราะเหตุว่าคนไม่รู้เรื่อง พูด่าง ๆ ไม่ใช่ดูถูกคนหรอก แต่ว่าเราเรียกว่าคนโง่ หน่อยก็แล้วกัน ติดคุกง่ายที่สุด ถ้าหากว่าฉลาดหรือโง่มาก ๆ หน่อยก็ติดคุกน้อยที่สุด สาเหตุอันนี้ผมจึงคิดแปรญัตติว่า ถ้าเราทำเสียได้อย่างนี้มันจะช่วยความเป็นธรรมได้ดีขึ้น และผมคิดว่าทำอย่างนี้ก็ไม่น่าจะเสียหาย หรือว่ามันจะเป็นอะไร เป็นทางที่ไม่ถูกไม่ควร เพราะเหตุว่าทางปักชั้ได้เราก็มี เราก็มีตะโตะยุติธรรมนั่งในศาล ก็ไม่เห็นจะเป็นอะไร แต่ว่าในหัวเมืองต่าง ๆ ถ้าหากว่าเรามีผู้พิพากษาประเภทนี้ขึ้นมันก็จะช่วยได้ดีขึ้นเท่านั้น นี่ผมก็แปรญัตติขอร้องต่อสภานี้ คณะกรรมาธิการในวันนั้นไม่ได้เถียงกันมาก แต่ผมฟังดูแล้วคณะกรรมาธิการก็เพียงแต่บอกผมว่า มีผู้พิพากษา ๒ ท่านบอกว่า ดี แต่ว่าผู้พิพากษาที่เป็นกรรมาธิการนี้ก็ว่าจะไปเขียนไว้ในกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรม แต่ผมว่าถ้าหากว่าเขียนไว้เสียในที่นี้แล้ว ไปแก้ธรรมนูญศาลยุติธรรมให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ละก็จะดีขึ้น เท่ากับเปิดทางให้ใครมาเป็นรัฐบาลไปแก้กฎหมายธรรมนูญศาลยุติธรรม ก็จะง่ายขึ้นสะดวกขึ้น สงวนไว้มาเพื่อขอความเห็นต่อสภานี้ครับ

นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย วัตถุประสงค์ที่แปรญัตติอันนี้ก็ถือว่า อยากจะเริ่มระบบศาลที่มีราษฎรเลือก โดยเฉพาะให้เลือกเฉพาะผู้พิพากษาที่เรียกว่าผู้พิพากษาสมทบ เหตุผลที่ให้ราษฎรเลือกผู้พิพากษาสมทบก็อย่างที่ท่านสมาชิก คุณบุญเที่ยงได้กล่าวเมื่อกี้ โดยให้เลือกจากผู้ที่มีความรู้ตามที่กฎหมายกำหนดโดยวิธีการเลือกตั้งที่ดี คุณสมบัติที่ดี ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นคนในท้องถิ่นนั้นจริง ๆ อันนี้ก็ด้วยความประสงค์ที่ว่า ถ้าผู้พิพากษาสมทบนั้นได้เลือกมาจากท้องถิ่นที่เขตอำนาจศาลนั้นอยู่ ก็จะทำให้การพิจารณาคดีนั้นได้รับความเที่ยงธรรมยิ่งขึ้น เพราะเหตุว่าผู้พิพากษาซึ่งมีกำเนิดและมีความรู้ทั้งภาษาถิ่นที่นั้นรู้เรื่องดี เข้าใจในคำให้การพยานต่าง ๆ

คือภาษาถิ่นที่ความจริงก็เป็นเรื่องสำคัญอยู่เหมือนกันนะในแง่ภาษา เพราะว่าผู้พิพากษาที่ไม่รู้ภาษาถิ่นไปละก็ฟังคำพยานไม่เข้าใจซึ่ง อย่างเคยมีเรื่องว่าผู้พิพากษาถามว่าท่านมาจากไหน พยานก็ตอบว่ามาจากสวน ไปใช้คำปักษ์ได้หน่อย ก็คำว่ามาจากสวนนี่ คือคล้ายๆ มาคนเดียว ผู้พิพากษาก็ฟังว่ามาจากสวน ที่จริงมาจากสวนหมายความว่า มาคนเดียวก็เลยฟังกันไปฟังกัน มาเลยไม่ค่อยรู้เรื่อง ก็จัดขึ้นมาถึงศาลสูง เรื่องอย่างนี้ครับเคยมี และก็ไม่ได้ใจกันได้ เพราะฉะนั้น ก็พูดกันง่าย ๆ เวลาที่ทางศาลผมก็คิดว่าคงไม่เอา เพราะว่าอันนี้เป็นวิธีใหม่ และก็อาจจะมองไปในแง่คนในท้องถิ่นนั้นน่าจะให้ความยุติธรรมไม่พออะไรต่างๆ นี่ แต่ว่า ผมก็เห็นว่าควรจะเริ่มต้นวิธีการอันนี้ และถ้าทำได้อย่างนี้จริง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก ขอขอบคุณ

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ผมนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ใครจะขอตอบในนามของคณะกรรมการดังต่อไปนี้ เหตุที่คณะกรรมการ ไม่อาจที่จะรับข้อแปรญัตติของท่านสมาชิกทั้ง ๒ ท่านได้ ก็มีอยู่หลายประการ ดังต่อไปนี้คือ ประการแรกในข้อแปรญัตติที่ให้คนในท้องถิ่นมาเป็นผู้พิพากษาสมทบเพื่อที่จะป้องกันปัญหา เรื่องความเข้าใจผิดในแง่ของภาษาท้องถิ่นนั้นนะ เรื่องนี้ทางกระทรวงยุติธรรมก็ได้เพิ่งเล็ง อยู่เป็นอันมาก แล้วก็ได้ตระหนักในความยุ่งยากของภาษาของท้องถิ่นอยู่เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ในการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษานี้ ก็ได้เน้นถึงข้อบกพร่องต่างๆ ที่ผู้พิพากษาออกไปปฏิบัติ การในส่วนภูมิภาคจะต้องเผชิญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาถิ่นนี้ และผมก็ใคร่จะกราบเรียนใน สถานะที่ผมประสบมาเองส่วนตัว โดยที่ผมได้ไปรับราชการที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาษาถิ่นนี้มี เรื่องให้ฉงนได้อย่างที่ว่า แต่ว่าหลังจากที่ผู้พิพากษาแต่ละนายนี้ไปประจำท้องถิ่นนั้นแล้ว เวลา ประมาณ ๑ ถึง ๓ เดือนนี้ แล้วก็ด้วยความสนใจพิเศษในภาษาของท้องถิ่น นี่ปัญหาในเรื่อง ภาษาถิ่นไม่มีอีกแล้วครับ นี่ในทางปฏิบัติ แล้วผมพูดได้จากประสบการณ์ของผมเอง อย่างที่ว่านี้ ที่นี้ในเรื่องของเขาคนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้พิพากษานี้มันเป็นตาบสองคมอยู่ ในทางปฏิบัติ ในปัจจุบันนี้ กระทรวงยุติธรรมจะไม่ส่งคนในท้องถิ่นนั้น จะไม่ส่งผู้พิพากษาที่เป็นคนใน ท้องถิ่นนั้นนะ หรือว่ามีภูมิสำเนาหรือว่าเกิดในท้องถิ่นนั้นนะ กลับไปจังหวัดนั้นอีก ยก ตัวอย่างง่าย ๆ สมมุติว่าผมมีภูมิสำเนาอยู่จังหวัดสมุทรปราการ อย่างนี้กระทรวงยุติธรรมจะ

ส่งผมไปทั่วทุกจังหวัด ยกเว้นจังหวัดสมุทรปราการ เพราะว่าอัยการที่ไม่ส่งผมกลับไปยังถิ่น
 ที่ผมมีภูมิลำเนาอยู่นี้ก็เนื่องจากว่า แม้ว่าผมนี้จะปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มที่ แต่ว่าประชาชน
 ในจังหวัดสมุทรปราการเอง อาจจะมองไปได้ในแง่ที่ว่าผมเห็นกับญาติพี่น้องเป็นเรื่องของ
 การลอบหน้าปะจมูก เพราะฉะนั้นกระทรวงยุติธรรมจึงให้ถือแนวนโยบายนี้ตลอดมา แล้วผม
 เองก็เห็นว่าเป็นแนวนโยบายที่ชอบแล้ว ยิ่งกว่านั้น ถ้าหากว่าผมเคยเป็นคนโสด เป็นผู้พิพากษา
 โสดไปอยู่จังหวัด สมมุติว่าจังหวัดลำพูน ผมไปชอบพอรักใคร่กับสาวชาวลำพูนเข้า แต่งงาน
 กันที่นั่น ไม่ช้าครับ กระทรวงยุติธรรมก็ย้ายผมเหมือนกัน ไปอยู่จังหวัดอื่นเพื่อมิให้มีข้อครหา
 ไม่ให้เกิดความสงสัยข้องใจได้ว่า ผมนี้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ควรจะได้ว่าวิธีนี้เราก็ยัง
 ถืออยู่ เพราะฉะนั้นการที่จะให้คนท้องถิ่นเป็นผู้พิพากษาในท้องถิ่นนั้นนะ แม้จะมีข้อส่วนตัว
 อยู่บ้าง แต่ส่วนเสียเกรงว่าจะมากกว่าส่วนดี อีกประการหนึ่ง การที่เห็นว่าไม่สมควรที่จะมี
 การเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบ ก็เพราะว่าคนไทยเรามีเอกลักษณ์เป็นพิเศษอยู่ประการหนึ่ง
 กล่าวคือว่าเราไม่อาจที่จะแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องของส่วนรวมได้ แยกอย่างไรก็แยก
 ไม่ออก โดยเหตุผลประการนี้แหละครับ บางทีไม่เกี่ยวกับเรื่องกินสินบนเลย แต่ว่ากันเป็น
 เรื่องลอบหน้าปะจมูก ผมก็เกรงใจ ญาติผมบ้างหรือว่าเพื่อนผมมาขอร้องบ้าง นี่แหละครับเรื่องนี้
 มันเป็นเรื่องสำคัญ และจะมีอะไรมาเป็นหลักประกันว่าผู้พิพากษาสมทบนี้ไม่กินสินบน จะ
 ไม่ลอบหน้าปะจมูก ถ้าเผื่อว่าผมว่าในแง่นี้ก็อาจจะมีส่วนชักชวนท่านเถียงได้ในแง่ที่ว่า อ้าว
 แล้วผู้พิพากษาก็คนไทยเหมือนกันนะ แยกเรื่องส่วนตัวกับส่วนรวมไม่ได้ สำหรับเรื่องผู้พิพากษา
 เรายังมีคณะกรรมการตุลาการเป็นหลักประกันอยู่ คอยสอดส่องดูแลอยู่ในเรื่องต่างๆ ที่ว่านี้
 ทั้งหมด ก็ยังช่วยได้อยู่เป็นอันมากทีเดียว ที่นี้ประเด็นข้อต่อไปก็คือว่า ในทางปฏิบัติอย่าง
 เมื่อกี้ท่านผู้ประณัตติก็บอกว่าในต่างประเทศเขาก็มี ผู้พิพากษานี้ก็เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย
 ทางหนึ่ง ก็ควรที่จะมาจากราษฎรเหมือนกัน หลักอันนี้มันมีอย่างนี้ครับ ถ้าหากว่าอำนาจ
 อธิปไตยนี้มันมาได้จากราษฎรโดยตรง มันก็ดี แต่บางกรณีมันมาไม่ได้โดยตรง อย่างเช่นใน
 เรื่องของการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ มันจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถในทางกฎหมาย
 ประกอบด้วย เพราะฉะนั้นเราก็ได้ใช้วิธีการที่เรียกว่าแต่งตั้งโดยการสอบคัดเลือกเข้ามาจะ
 โดยอาศัยระบบคุณธรรมนี้มันก็เหมาะสมอยู่แล้ว การที่จะให้ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้พิพากษา
 โดยตรงอย่างที่ประเทศประชาธิปไตยบางประเทศทำกันอยู่ในขณะนี้ นั้น ปัจจุบันนี้จะเห็น

ได้แล้วว่า เลื่อมความนิยมไปเป็นอันมาก ยกตัวอย่างอย่างเช่นในสหรัฐอเมริกา การเลือกตั้งผู้พิพากษา
 นี้เลื่อมความนิยมไป จนที่จะเลิกแล้ว ในประเทศอังกฤษก็เช่นเดียวกัน อย่างเช่นลูกขุนนี้
 ก็แทบจะเรียกว่าคดีไม่ถึง ๑ เพอร์เซ็นต์ ที่พิจารณาโดยที่อาศัยลูกขุนและยิ่งกว่านั้นในกรณีนี้
 คู่ความเลือกได้ระหว่างลูกขุนกับผู้พิพากษาอาชีพในประเทศอังกฤษ คดีส่วนใหญ่คู่ความ
 กลับเลือกผู้พิพากษาอาชีพด้วยซ้ำไป และเมื่อกี้ท่านผู้แปรญัตติท่านอ้างว่าในประเทศเยอรมนี
 ก็ได้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษาเหมือนกัน เรื่องนี้ผมก็ได้ถามกรมการอีกท่านหนึ่ง คือดอกเตอร์ปริดี
 เกษมทรัพย์ ซึ่งศึกษาจากเยอรมนี ท่านก็บอกว่าเวลานี้กำลังจะเลิกแล้วเหมือนกัน การที่จะ
 เลือกตั้งผู้พิพากษาขึ้นมา ย่อมไม่มีประโยชน์อันใดในการที่จะได้ผลดีในการพิจารณา
 พิพากษาคดี แล้วอีกประการหนึ่งที่เมื่อกี้ท่านผู้แปรญัตติท่านที่ ๒ ท่านบอกว่ที่กำหนดคุณสมบัติ
 เอาไว้ ในมาตราที่ท่านขอแปรญัตตินี้ไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติไว้เลย ในปัจจุบันนี้เรามี
 ผู้พิพากษาสมทบของศาลคดีเด็กและเยาวชนเหมือนกัน แต่นั่นเราก็ไม่ได้อาศัยโดยวิธีการเลือกตั้ง
 แต่ว่าจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญบางประการและจะต้องได้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามา เพราะฉะนั้น
 โดยสรุปแล้ว คณะกรรมาธิการได้พิจารณาปัญหานี้โดยรอบคอบแล้ว มีความเห็นว่าการที่จะ
 เลือกตั้งผู้พิพากษาเข้ามานั้นนะ จะไม่ได้ผลดีในการพิจารณาพิพากษาคดีและการประสิทธิ์
 ประสาทความยุติธรรมให้แก่คู่ความเท่ากับระบบการแต่งตั้งผู้พิพากษาที่มีอยู่ในขณะนี้ จึงไม่
 อารับคำแปรญัตตินั้นได้ ขอขอบพระคุณครับ

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายเจริญ คันธวงศ์ ใคร
 จะขออภิปรายสนับสนุนผู้แปรญัตติ จากสาเหตุที่กรรมาธิการผู้ทรงเกียรติได้กรุณาชี้แจงไป
 แล้วนั้น คือปัญหาต่างๆ นั้น กระผมก็ยังไม่แน่ใจว่าจะแก้ปัญหาคความบกพร่องในกระบวนการ
 ยุติธรรมในขณะนี้ที่มีอยู่นั้นได้แค่ไหน ประการแรก กระผมคิดว่าเราจะต้องยอมรับว่าใน
 กระบวนการยุติธรรมของเรานั้นยังมีความบกพร่องอยู่ ความบกพร่องนั้นอาจจะมีทั้งเรื่อง
 ความยุติธรรม และความบกพร่องในการเข้าถึงประชาชน และที่กรรมาธิการผู้ทรงเกียรติได้
 อธิบายไปนั้น ก็ยังมองไม่เห็นว่าได้แก้ปัญหานี้ให้ลุกลงไปแค่ไหน ตัวอย่างที่ว่าท่านพยายามที่
 จะอบรมผู้พิพากษาใหม่ๆ ที่ออกไปต่างจังหวัดนั้น ให้ได้คำนึงถึงภาวะวัฒนธรรมในทาง
 ท้องถิ่นอย่างนั้นก็ตาม ความบกพร่องต่างๆ นั้นยังไม่ได้หายลงไปได้ แต่กระผมคิดว่าทาง

ที่ดีที่สุดที่จะให้หายลงไปนั้น ควรจะมีเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นของเขาเองได้เข้ามามีส่วนร่วม รับผิดชอบต่อความเป็นไปต่างๆ จะดีกว่าที่มีคนอื่น เป็นตัวแทนของเรา กระผมเห็นว่าในข้อนี้ควรจะเป็นตัวแทนของท้องถิ่นได้รับการเลือกตั้งเข้ามา หากเมื่อที่ท่านได้ชี้แจงว่า ถ้าหากว่าเอาคนในท้องถิ่นเข้ามานั้น ก็เกรงว่าจะมีการลอบหน้าปะจุมุก และมีอคติกับญาติมิตร กระผมคิดว่า อันนี้เป็นหลักการซึ่งค่อนข้างจะล้าสมัย เพราะว่าเมื่อก่อนนี้ กระผมเข้าใจว่าทางฝ่ายปกครองนี่เองก็ไม่อยากจะเอาฝ่ายปกครอง ปลัดอำเภอไปในห้องถิ่นของตนเอง เพราะว่ากลัวว่าจะมีความไม่ยุติธรรม และความรู้สึกเช่นนั้น เดียวนี้มันกลับกัน แต่ถ้าหากว่าเอาคนอื่นมานั้น มีความรู้สึกว่าเขาคนอื่นมาปกครอง แต่ถ้าเอาคนในท้องถิ่นนั่นเอง จะรู้ว่าคนของเขาเองได้มีส่วนร่วมในการจรรโลงความยุติธรรมในท้องถิ่นนั้น อันนี้จะเป็นผลประโยชน์ที่ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรามากจะพูดกันเสมอว่า จะทำอย่างไรที่จะให้ข้าราชการกับประชาชนได้เข้ากัน จะพูดอย่างไรก็พูดไปเถอะ อบรมอย่างไรก็อบรมไปเถอะ แต่ถ้าหากว่าวิธีการที่ดีที่สุดนั้นจะต้องคนของท้องถิ่นนั้น เขาได้รู้ปัญหาของท้องถิ่นมาพูดแทน มาเป็นที่ปรึกษาของฝ่ายตุลาการในฐานะผู้พิพากษาสมทบ จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนกับข้าราชการฝ่ายตุลาการนั้น ได้เข้าใจกันดียิ่งขึ้น เพราะขณะนี้เอง ฝ่ายท้องถิ่นต่างจังหวัดที่ไกลๆ นั้น มีความรู้สึกว่าคุณพิพากษานั้นก็เป็นคนอีกคนละโลกของโลกมนุษย์ที่มีความเป็นอยู่ ฉะนั้นกระทำการบางสิ่งบางอย่างนั้น การประสาน หรือการสื่อสารกัน ความหมายของการพูดและการเขียนอาจจะไม่เข้าใจกัน เมื่อการไม่เข้าใจกันเกิดขึ้นนั้น ก็เกรงว่าความยุติธรรมนั้นจะมีขึ้นได้ยาก กระผมจึงสนับสนุนว่า ควรที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบเข้ามา ซึ่งไม่ใช่เป็นผู้พิพากษาเสียงส่วนใหญ่ เพียงแต่คนหนึ่งหรือไม่กี่คนในจำนวนอัตรา ๑ ต่อ ๓ เท่านั้นเอง คงจะไม่ทำให้กระบวนการยุติธรรมนั้นสูญหายไป ได้ที่ท่านอ้างว่าในเยอรมนีนั้น ที่ว่ามีการเลือกตั้งนั้นก็มันไม่ได้ผล ก็อาจจะยกเลิกไป อันนี้กระผมก็ไม่แน่ใจ แต่ว่าโดยสามัญสำนึกอย่างกระผมซึ่งได้เรียนมาน้อยนั้น กระผมคิดว่าคงจะตรงกันข้ามมากกว่า ที่นี้จะตรงกันข้ามนั้น ก็คือว่า คนใด ที่ได้อำนาจแล้วจะทิ้งอำนาจนั้น เป็นไปได้ยาก ฉะนั้นฉันนั้น ถ้าหากว่าอำนาจนี้ได้มอบให้กับปวงชนในการเลือกตั้งมาแล้วในเยอรมนี แต่ก็จะเลิกการเลือกตั้ง กระผมคิดว่า เป็นไปได้ลำบาก กระผมคิดว่าในทางกลับกันว่า อาจจะมีการเลือกตั้งมากขึ้น ในเมืองไทยเองขณะนี้ เราก็คงอยากจะเห็นว่าไปถึงขั้นนั้นว่า มีศาลของประชาชนโดยที่ว่ามีผู้แทนของปวงชน

เข้ามานั่งอยู่เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาพรรคดี กระผมก็มีความเห็นแต่เพียงเท่านี้ครับ
ท่านประธานที่เคารพ

นายบัญญัติ สุชีวะ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม บัญญัติ สุชีวะ กระผมไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๑๔๖ ทวิ ที่ทำนกรรมการ ๒ ท่านได้สงวนคำแปรญัตติไว้ ที่กระผมไม่เห็นด้วยนั้นก็เพราะเหตุว่า ตามข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๖ ทวิ ให้มีผู้พิพากษาสมทบซึ่งเลือกตั้งจากบุคคลในท้องถิ่นมาร่วมกับผู้พิพากษา ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งหลาย ที่นี้กระผมใคร่จะกราบเรียนว่า ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งหลายนั้น เราต้องการผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการพิจารณา แม้แต่ที่ผู้ยังเป็นผู้พิพากษานั้น เรายังจะต้องมีการคัดเลือกคุณสมบัติ มีการสอบ สอบแล้วยังมีการอบรม อย่างน้อย ๑ ปี จึงจะได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษา ถ้าหากว่าใครไม่มีความรู้ความสามารถก็อาจจะต้องพ้นจากตำแหน่งไป เพราะฉะนั้นในการที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบขึ้นมา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษา ดังที่บัญญัติไว้ในวรรคสองของมาตรา ๑๔๖ ทวิ ให้มีอำนาจที่จะได้เป็นผู้พิพากษาก็จะกลายเป็นว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ นั้นมีอำนาจที่จะมาชี้ขาด ทั้งข้อกฎหมาย ทั้งข้อเท็จจริง ซึ่งแม้ว่าจะมีเพียงหนึ่งคน แต่อาจจะทำให้เสียงของการตัดสินคดีซึ่งตามหลัก เราถือเสียงข้างมากนั้น อาจจะผันแปรไปได้ ความยุติธรรมก็อาจจะคลาดเคลื่อนไป และอีกประการหนึ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อตะกับอกว่ ควรจะต้องให้มีผู้พิพากษาสมทบโดยเลือกจากคนในท้องถิ่นเพื่อให้เข้าถึงประชาชน กระผมว่าวิธีการเข้าถึงประชาชนนั้นไม่ใช่เรื่องของทางศาลยุติธรรม เพราะถ้าหากศาลยุติธรรมให้เข้าถึงประชาชนแล้ว กระผมว่าความยุติธรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย เพราะเหตุว่าตราบใดเข้าถึงประชาชน ทุกคนก็เข้าถึง เมื่อทุกคนเข้าถึง ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ความเข้าถึงประชาชนนั้นควรจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายอื่น เช่นฝ่ายบริหาร แต่ไม่ใช่ของฝ่ายตุลาการ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าการที่จะให้คนในท้องถิ่นนั้นมาเป็นผู้พิพากษาสมทบจึงไม่ควรจะกระทำ และที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายว่า เป็นความคิดล้าหลัง และที่คนในท้องถิ่นไม่ควรจะอยู่ที่นั่น อันนี้แม้จะเป็นความคิดที่ล้าหลัง ก็ตาม แต่ว่าในความเห็นของกระทรวงยุติธรรมเรายังถือหลักนี้ตลอดมา เราจะไม่เคยย้ายผู้พิพากษาไปอยู่ยังจังหวัดที่ผู้พิพากษาคอนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ หรือ

ว่ากริยาของเขามีภูมิลำเนาอยู่ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าเราหาทางป้องกันที่จะไม่ให้เกิดการครหานินทาว่า เมื่อผู้พิพากษาคณันนั้นไปอยู่ในห้องที่ที่เขามีภูมิลำเนาหรือที่กริยามีภูมิลำเนาแล้ว ก็จะมี การเกรงอกเกรงใจ มีญาติพี่น้องวิ่งเต้น มีญาติพี่น้องไปมาหาสู่ ดึงคนโน้นไปคนนั้นมาหา ซึ่ง แม้ว่าผู้พิพากษาจะทำตัวเป็นกลางอย่างไรก็ตาม แต่ถ้าหากว่าเป็นเรื่องของญาติพี่น้องบางที่ ความสะดวกใจในการที่จะวินิจฉัยมันก็ลำบาก เพราะฉะนั้นเราจึงพยายามหาทางหลีกเลี่ยงที่ จะไม่ให้ผู้พิพากษาได้ไปอยู่ในศาลที่ตัวเองมีภูมิลำเนาหรือกริยามีภูมิลำเนา อันนี้เราถือ ปฏิบัติมานาน และเป็นข้อปฏิบัติที่ได้ผลดีตลอดมา กระผมไม่คิดว่าถ้าหากให้ผู้พิพากษา ไปอยู่ในห้องที่ที่ตัวมีภูมิลำเนาแล้ว จะเกิดประโยชน์อย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายไป เมื่อสักครู่นี้ แล้วที่ท่านสมาชิกเห็นว่าควรจะมีการเลือกตั้งผู้พิพากษาขึ้นมาขึ้นนั้น กระผมคิดว่า ในขณะนี้ยังไม่ถึงวาระนั้นในการที่จะเลือกตั้งผู้พิพากษา เพราะเหตุว่าในต่างประเทศบางแห่ง เขาก็มีการแต่งตั้ง บางแห่งก็เลือกตั้ง แต่อย่างที่ท่านกรรมการท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า เขาก็ พยายามจะเปลี่ยนระบบการเลือกตั้งไปสู่ระบบการแต่งตั้ง เพราะฉะนั้นปัญหาว่าอะไรจะ ดีกว่ากัน กระผมไม่อยากจะกล่าว เพราะว่าเป็นเรื่องของความคิดเห็น แต่กระผมคิดว่ายังไม่ ถึงเวลานั้นที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้พิพากษา ถ้าหากว่าจะถึงวาระที่จะมีการเลือกตั้งผู้พิพากษา แล้ว กระผมคิดว่าควรจะต้องมีการเลือกตั้งข้าราชการทั้งหมดทั่วประเทศเพื่อที่จะให้เป็น ประชาธิปไตย แต่ว่าเรายังไม่ถึงวาระนั้น เพราะฉะนั้นกระผมจึงยังไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๑๙๖ ทวิ ที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ๒ ท่านได้เสนอและขอสงวนคำแปรญัตติไว้ ขอขอบคุณครับ

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ (กรรมการ): ขอขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผม อมร จันทรสุมบูรณ์ กระผมจะมีความเห็นสนับสนุนหลักการ แต่ว่าถ้อยคำนั้น กระผมอาจจะรับไม่ได้ แต่ว่ากระผมอยากจะให้ข้อสังเกตของผู้ที่ขอสงวนที่แปรญัตติไว้ คือ คุณบุญเท่งและคุณณัฐวุฒิ ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งในร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ และบังเอิญในขณะที่ท่านผู้เสนอขอแปรญัตติมานั้น กรรมการได้พิจารณาเรื่องนี้ ไปแล้ว และกระผมก็ไม่ได้คิดว่าจะใส่เรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อท่านผู้แปรญัตติได้ เข้ามาแล้ว กระผมมองเห็นความสำคัญ กระผมไม่ได้มองเห็นความสำคัญในด้านที่ว่าผู้พิพากษา นั้นรู้จักภาษาของชาวพื้นเมืองหรือไม่ กระผมมองเห็นความสำคัญนั้นในด้านการเมือง การเมือง

นั่นเป็นสิ่งที่จะต้องวางไว้ล่วงหน้า กระทบอยากจะให้ระลึกว่า ในข้อขอแปรญัตติของท่าน สมาชิกทั้งสองนั้น อันที่หนึ่งก็คือประชาชนแท้ๆ ประชาชนแท้ๆ ใช้อำนาจอธิปไตยแท้ๆ อำนาจอธิปไตยนั้นอาจจะไม่มากเกินไปนัก ไม่จำเป็นจะต้องให้มาก สิ่งหนึ่งที่อีกฝ่ายหนึ่ง กระทบได้ยินท่านสมาชิกได้พูดถึงอังกฤษ สหรัฐฯ ท่านลืมหรือว่า ๑ ใน ๓ ของโลกนั้นเป็น ฝ่ายซ้าย และฝ่ายซ้ายสิ่งที่เราโฆษณาอยู่ในปัจจุบันนี้ คือ พีเพิลส คอร์ท (people's court) พีเพิลส คอร์ท นั้น อาจจะมีตั้งแต่ศาลชั้นต้น ศาลเล็กๆ น้อยๆ แต่สิ่งเหล่านี้แหละเป็นการให้ประชาธิปไตย กระทบจึงอยากจะเห็นว่าแม้แต่คำว่า "สมทบ" นี้กระทบก็ไม่อยากจะให้มี ผู้พิพากษาถึงแม้จะมีอำนาจเล็กๆ น้อยๆ ก็ต้องเป็นผู้พิพากษาเท่าเทียมกันและมาจาก ประชาชน กระทบอยากจะให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติระลึกถึงว่า ปัจจุบันนี้อีกฝ่ายหนึ่งนั้นเขา พยายามทำลายอำนาจของรัฐ อำนาจของรัฐเวลานี้เขาทำลายข้าราชการอยู่แล้ว แต่สิ่งหนึ่งซึ่ง เขาซ่อนอยู่ คือทำลายคำพิพากษาของผู้พิพากษาที่ส่งไปจากส่วนกลาง และพิพากษาในพระ-ปรมาภิไธย และขณะนี้จะต้องปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วย สิ่งเหล่านี้ยังซ่อนอยู่ เขาจะ เริ่มเมื่อไร กระทบก็ไม่ทราบ แต่ถ้าหากเรามองเห็นปัญหาล่วงหน้าหลบปัญหาที่เสียก่อน ดั่งนั้นเองเมื่อไรเขาทำลายอำนาจซึ่งเราจะเรียกว่าอำนาจตุลาการ เมื่อนั้นปัญหานั้นจะเกิด กระทบ ได้มองเห็นแล้วว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดในปัจจุบันนี้ เราตามปัญหาเสมอมา สิ่งที่เกิดขึ้นที่ตุลาการนั้น ได้พิสูจน์แล้วว่าองค์กรที่จะวิจัยข้อขัดแย้งนั้นเราสร้างขึ้นไม่ทันคือ ศาลแรงงาน ถ้าหากเรา สร้างขึ้นก่อนที่จะเกิดปัญหา และทั้งฝ่ายลูกจ้างและทั้งฝ่ายนายจ้างยอมรับองค์กรที่พิพากษา นั้นแล้ว ปัญหาจะไม่เกิด เรากำลังจะรอให้ท้องถิ่นนั้นทำลายอำนาจของรัฐในรูปของผู้พิพากษาที่ส่ง ไปจากส่วนกลาง ถ้าหากเรามองเห็นการณ์ไกลนั้น เราควรที่จะแก้ปัญหานี้เสียก่อน ศาลใด ก็ตามนั้น ประชาชนนั้นจะยอมรับต่อเมื่อเขาเห็นว่าให้ความเป็นธรรมแก่เขา ความเป็นธรรมนั้น ไม่ได้ล่อยอยู่เหนือพื้นดิน ความเป็นธรรมนั้นเป็นความเป็นธรรมที่รู้สึกในท้องถิ่น จริงอยู่ ระหว่างความเป็นธรรมที่เป็นหลักกฎหมายกับความเป็นธรรมที่เป็นความรู้สึกของท้องถิ่น นั้นแยกกันได้ และด้วยเหตุนี้เองระบบของศาลจึงแยกกันได้ ศาลท้องถิ่นนั้นจะมีกรณี พิพากษาเล็กๆ น้อยๆ ส่วนในชั้นที่จะอุทธรณ์หรือว่าอุทธรณ์มาขึ้นศาลจังหวัด เป็นเรื่อง ของปัญหาข้อกฎหมาย ปัจจุบันนี้เราไม่ได้อยู่ใกล้สหรัฐอเมริกา เราไม่ได้อยู่ใกล้อังกฤษ เรา อยู่ที่ไต้หวันสมาชิกทุกท่านทราบดี เรากำลังถูกทำลายอำนาจของรัฐ สิ่งหนึ่งที่ยังตั้งอยู่และ

เขายังไม่ได้ทำทนาย คืออำนาจการพิพากษา ซึ่งส่งไปจากส่วนกลาง เราจะรอให้เขาทำทนายเสียก่อนแล้วเราแก้ไขปัญหานี้หรือ ปัญหาต่างๆ ที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่มาจากศาลยุติธรรมได้กล่าวนั้น ท่านบอกว่าถ้าจะเลือกตั้งต้องเลือกตั้งทั้งหมด ไม่จำเป็น ผู้พิพากษาท้องถิ่นนั้น อาจจะมาจากแต่งตั้งก็ได้ แต่ขอให้สอบจากคนในท้องถิ่น มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และพิพากษาในท้องถิ่นของเขา พิพากษาคดีไม่ต้องมากนัก คดีที่เป็นความรู้สึกความเป็นธรรมในท้องถิ่นของเขา พิพากษาคดีไม่ต้องมากนัก คดีที่เป็นความรู้สึกความเป็นธรรมในท้องถิ่นของเขา ส่วนการที่จะอุทธรณ์ขึ้นไปศาลจังหวัดนั้นก็ขึ้นมายังศาลจังหวัด ซึ่งเป็นผู้พิพากษาของรัฐก็ได้ ท่านบอกว่าผู้พิพากษาท้องถิ่นซึ่งจะมีอำนาจเล็กๆ น้อยๆ นั้นไม่มีวินัย ไม่จริงคนในท้องถิ่นนั้นเขาคุมบุคคลในท้องถิ่นนั่นเอง เขามองเห็นว่าผู้พิพากษาท้องถิ่นของเขา ซึ่งมีอำนาจเล็กๆ น้อยๆ นั้น คอร์รัปชันหรือไม่ หรือถ้าหากว่ายังไม่พอ เราจะให้มีคณะกรรมการวินัยซึ่งเป็นคณะกรรมการตุลาการนี้คอยรับเรื่องตรวจสอบวินัยก็ยิ่งได้ กลไกของรัฐนั้นสร้างขึ้นได้เสมอ และกระผมอยากจะให้สมาชิกสภาท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายนี้ระลึกรถึงความสำคัญอันหนึ่งที่กระผมได้เคยกล่าวไว้ ในเรื่องการไม่ให้นักขุสามเณรนั้นมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งข้อความเพียงหนึ่งบรรทัดเขียนขึ้นเมื่อปี ๒๕๓๕ ได้ทำให้ปัญหาทางการเมืองของเรา ๓๐ ปีหลังนั้น ลดลงเพียงใด ปัญหานี้เท่าเทียมกัน ถ้าหากเราสร้างหรือกระจายอำนาจลงไปให้ท้องถิ่นในรูปแบบที่แม้แต่จะเล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้ ปัญหาข้างหน้ากำลังจะเกิดขึ้นครับ เราจะรอให้อีกฝ่ายหนึ่งเขาทำทนายอำนาจของรัฐ ในฐานะที่ผู้พิพากษาไปจากรัฐส่วนกลาง พุทธภาษาคำความ เป็นธรรมความรู้สึกในสังคมนั้นไม่เท่าเทียมหรือไม่ตรงกับความเป็นธรรมในท้องถิ่นนี้หรือไม่ ขอให้ท่านวินิจฉัยครับ

นายชมพู อรรถจินดา: ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ฟังท่านสมาชิกที่อภิปรายไปเมื่อกี้ในแง่ของการเมือง กระผมจะกราบเรียนในแง่ของลูกของกระทรวงยุติธรรมคนหนึ่งเหมือนกัน กระผมรู้สึกว่าจำเป็นต้องให้เป็นที่ทราบกันทั่วไปเสียที่ว่าท่านผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรมนั้นไม่ได้มีความสุขสบาย ทางนโยบายของกระทรวงยุติธรรมที่มีความพอใจในระบบเดิมอยู่นี้ก็เพราะเหตุว่าในบรรดาศาลต่างๆ ที่รักษาความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนนั้นนะ ศาลยุติธรรมนี้ยังเหลือเป็นแหล่งสุดท้ายที่ประชาชนยังเคารพนับถือ

ให้ความเชื่อถือแต่ว่ามองเข้าไปข้างในแล้วระผมไม่ค่อยสบายใจนัก รู้สึกว่าเชือกเส้นสุดท้ายที่ประชาชนจะเกาะนี้ก็กำลังกร่อนไปเหมือนกัน ประการแรก เราได้จัดระบบศาลเมื่อ ๕๐-๖๐ ปีมาแล้วด้วยรูปการณที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี เพื่อเอามาซึ่งเอกราชทางศาล ซึ่งแต่ก่อนนี้ต้องขึ้นแก่ศาลกงสุล คนไทยไปทำอะไรก็ขึ้นศาลกงสุล ถ้าไปเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ เราได้อำนาจศาลนี้มาแล้ว ท่านผู้พิพากษาระทรวงยุติธรรมตลอด ๕๐-๖๐ ปีนี้ควรได้รับการสรรเสริญเยินยอกราบไหว้อย่างแท้จริง เพราะว่าวิญญานของการต่อสู้เพื่ออิสรภาพเอกราชของชาติบ้านเมืองนั้นได้มอบไว้แก่ท่านผู้พิพากษา และท่านผู้พิพากษารักษาสิ่งนั้นมาด้วยชีวิต ด้วยความอุตสาหะด้วยความพยายามจนสุดชีวิตจริง ๆ ครับ ท่านสู้จนสุดชีวิตจริง ๆ เพราะว่ายี่งนานเข้า ๆ ยิ่งค่าครองชีพสูงขึ้น เงินเดือนท่านยิ่งน้อยลง เทียบไม่ได้กับ ๓ ชั่ง เมื่อ ๕๐ ปีนี้ซื้อรถยนต์ได้คันหนึ่ง เดี๋ยวนีท่านได้ไม่กี่พันบาท ท่านนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของเราเนี่ยเอง เมื่อท่านออกจากประธานศาลฎีกาใหม่ ๆ ได้ไปเล่าสิ่งที่ท่านอัดอั้นตันใจอยู่นานแล้วให้โรตารีคลับฟัง สรุปสุดท้ายง่าย ๆ ว่าท่านที่เป็นพ่อค้ำนั่งรถยนต์ใหญ่ ๆ ผ่านไปหลังกระทรวงกลาโหมแถวสะพานหกนั้นนะเห็นบ้างไหมผู้ใหญ่ ๆ ผูกเนคไทดำ ใส่กางเกงขาวเสื้อขาวเดินข้ามไปข้ามมา นั้นแหละท่านผู้พิพากษาของเราละ อยู่ศาลอุทธรณ์บ้าง ศาลฎีกาบ้าง ท่านไปหาอาหารรับประทานแถวนั้น กระผมจะไม่กราบเรียนมากมายถึงฐานะที่เราให้ความเป็นธรรมแก่ผู้พิพากษาไม่พอในแง่การเลี้ยงชีพ ฝากพูดถึงงานในหน้าที่ผู้พิพากษาไม่ได้เป็น เดอะเลิร์นเน็ด จัจจ (The learned judge) ครับ ขอประทานโทษ ท่านผู้รอบรู้ ท่านผู้พิพากษารอบรู้ ซึ่งนั่งอยู่บนบัลลังก์คอยระวังเล่ห์เหลี่ยมระหว่างทนาย คอยระวังความยุติธรรมในศาล เหมือนที่เราดูในภาพยนตร์แล้วครับ ท่านผู้พิพากษาของเราเป็นทั้งเสมียน ก้มหน้าก้มตา พยายามให้ภารกิจจดเอา ๆ ร้อน เครื่องเย็นก็ไม่มี ยังเป็นทั้งขวเลข ไม่ถึงพิมพ์ดีดก็ดีแล้ว เวลาจะเขียนคำพิพากษา ท่านเขียนมาหมด โจทก์ฟ้องว่าอย่างไร ๓๐-๔๐ หน้าด้วยลายมือท่านเอง ผู้ช่วยก็ไม่มี เพราะฉะนั้นความเป็นไปในศาลยุติธรรมเวลานี้หลังจาก ๕๐-๖๐ ปีที่ท่านผู้พิพากษาได้อยู่ในที่บีบบังคับทั้งการงานที่ทารุณโหดร้ายทั้งการครองชีพที่ให้คุณไม่สมควร นี่กลายเป็นคนกลุ่มหนึ่งซึ่งเห็นว่าความยุติธรรมจะเกิดได้ด้วยความคิดของตัวเองเพราะฉะนั้นท่านจะรู้สึกว่าเรานี้กำลังยึดโครงสร้างเก่า ซึ่งควร จะได้รับการตบแต่งแล้ว กระทรวงยุติธรรมเคยพยายามที่จะคิดให้คนมาจดให้ผู้พิพากษาให้อะไร อันนี้แหละครับกระผมคิดว่า การเสนอของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่ให้มิผู้พิพากษาที่

เลือกตั้งจากประชาชนนี่เป็นการเบิกทางครั้งแรกเพียง ๑ ใน ๓ เท่านั้น ถ้าท่านผู้พิพากษาที่มีอยู่ในกระทรวงยุติธรรมซึ่งได้รับการอบรมเลือกคุณสมบัติเป็นอย่างดีไปต่างแรงอยู่แล้ว ในการพิจารณาพิพากษาที่จะผิดทำนองคลองธรรมนั้น คนเพียง ๑ ใน ๓ ไม่ควรจะลากคนที่มียุติธรรมอยู่แล้วเป็นหลักแล้ว เก้าแล้วถึง ๑๓ คนนั้นได้ ในประการสำคัญก็คือว่า คนในท้องถิ่นนั้นนะมันดูกันง่าย กระผมต้องยอมรับว่า กระผมเองถ้าไปเป็นผู้พิพากษา ก็อาจจะเป็นไปได้ ๒ ทาง คือว่าทรหดอดทนอย่างเพื่อนกระผมที่ดีทุกคน สู้มาจนกระทั่งยากจนแล้วก็รับเบี้ยบำนาญไป หรือมีฉะนั้นกระผมอาจจะรวยก็ได้ ถ้ากระผมรวยกระทรวงยุติธรรมจับได้เพียงว่ารวย แต่ไม่รู้ว่ารวยอย่างไร กลิ่นไม่ดี ท่านก็ทำได้แต่เพียงย้ายกระผมไปจากที่นี่ แต่ผู้พิพากษาที่เลือกตั้งนะมันไม่มีทางครับ ถ้าจับได้ว่ากลิ่นไม่ดีแล้วมันตายไปตลอดชาติเลย ในบ้านนั้นเมืองนั้นมันไม่ได้ผิดได้เกิดอีก เพราะฉะนั้นกระผมจึงคิดว่า กระผมก็ไม่แน่ใจว่า ความที่เรายึดเหนี่ยวโครงสร้างเดิมของศาลในระบบปัจจุบันนี้มันลึกซึ้งมาก ถ้าหากว่าท่านจะนึกถึงว่าเวลานี้ถึงเวลาที่เราคควรจะตบแต่งโครงสร้างอะไรทุกโครงสร้างของเราซึ่งมันล้ำสมัยทุกโครงสร้างแหละครับ ไม่ว่าจะการปกครองการเงินการเศรษฐกิจ แม้แต่การศาลยุติธรรม กระผมก็คิดว่าถ้าหากจะปรับปรุงสักนิดหนึ่งเป็นก้าวแรกสำหรับที่จะเข้าไปสู่การปรับปรุงอื่น ๆ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมเองก็ดำริอยู่มากแล้ว แต่ยังไม่ได้อำนาจ กระผมคิดว่าเป็นประโยชน์อันมาก ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณณัฐวุฒิ ผู้แปรญัตติ

นายณัฐวุฒิ สุธิดสงคราม : ท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการได้กล่าวถึงปัญหาว่ายังไม่มีความหมายในขณะนี้ ตามที่แปรญัตติไว้ก็หมายความว่ากฎหมายนั้นเราก็จะต้องออกในภายหลัง ถ้าเผื่อว่าได้รับในหลักการที่ได้ขอแปรญัตติอันนี้ ส่วนคุณสมบัติต่างๆ ก็ต้องไปตามกฎหมาย กระผมคิดว่าคนในท้องถิ่นนั้นนะ เราอาจจะกำหนดเอาได้ ได้ปริญญาตรีทางกฎหมาย หรือว่ามีความรู้ทางกฎหมายอะไรอันนี้ กระผมคิดว่าคุณสมบัตินั้นนะก็คงจะไม่น้อยไปกว่าผู้พิพากษาที่เป็นอยู่ เราก็กำหนดเอาได้ แล้วผู้พิพากษาสมทบที่เข้าไปนี้ครับ บางที่เราจะต้องไม่ลืมว่า เมื่อเป็นผู้พิพากษาสมทบแล้วนี้ เขาก็จะต้องมีความยุติธรรมเขาจะต้องประพฤติตัวตั้งอยู่ในความยุติธรรมเหมือนกับผู้พิพากษาทั้งหลายที่แต่งตั้ง กระผมว่าคุณสมบัติข้อนี้ผู้พิพากษาสมทบนี้อาจจะตั้งใจดี หรือว่าประพฤติดีพอๆ กันกับผู้พิพากษาที่

แต่งตั้งคงจะไม่น้อยกว่า เพราะว่าตัวได้รับเลือกตั้งขึ้นไปนี้ ถ้าหากว่าปราศจากเสียซึ่งความยุติธรรมแล้วก็เรียกว่าจะอยู่ไม่ได้ กำหนดวาระเรากำหนดไว้แล้ว ๕ ปีจะต้องเลือก เพราะฉะนั้นในเรื่องรักษาความยุติธรรมนั้น กระผมเห็นว่าถึงแม้ว่าจะเป็นคนในท้องถิ่นนี้เขาจะต้องรักษาเป็นชีวิตจิตใจ ปัญหานี้ก็ไม่น่าจะวิตก แล้วก็อีกอันหนึ่ง กระผมไม่เห็นด้วยเลยกับวิธีการของกระทรวงยุติธรรมที่ได้ฟังจากท่านสมาชิกที่ได้กล่าว ท่านกรรมาธิการที่ได้กล่าวนโยบายว่า ถ้าคนเกิดที่จังหวัดไหนแล้วก็จะไม่ให้ไปอยู่ที่นั่น กระผมเห็นว่า วิธีการนี้ล้าสมัย ไม่ควรจะไปคิดว่าคนเกิดที่จังหวัดไหนแล้วไม่ไปอยู่ในจังหวัดนั้น กระผมว่าเท่ากับว่าเราไม่ไว้ใจผู้พิพากษาล้าย ๆ ว่าผู้พิพากษานั้นนะไม่ถือหลักอินทภาษจะต้องไม่มีอคติด้วย ๔ ประการอย่างที่ท่านผู้พิพากษาเขาถือกันอยู่ จะเกิดที่ไหนก็ตามเราไปเป็นผู้พิพากษาที่จังหวัดนั้น กระผมว่าจะดีเสียด้วยซ้ำไป ญาติพี่น้องที่มาขอร้อง เราก็อาจจะชี้แจงได้ว่าเรื่องนี้มันเสียความยุติธรรม กระผมว่าจะพูดง่ายกว่าในจังหวัดอื่น เพราะฉะนั้นวิธีการของกระทรวงยุติธรรม กระผมเห็นว่าล้าสมัย ไม่ควรจะใช้อันนี้ครับ ก็ขอแสดงความเห็นอย่างนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือเท่าที่ผมฟังคำอภิปรายรู้สึกว่าจะประเด็นอยู่ที่หลักการระหว่างวิธีเก่าซึ่งท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงแล้ว วิธีที่ท่านผู้แปรญัตติเสนอขึ้นมาใหม่คือของเก่ามันไม่ต้องการจะให้ผู้พิพากษาใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น ไม่เห็นจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาท้องถิ่น เป็นต้นว่าแต่งงานกับผู้หญิงลำพูนก็สั่งย้าย ซึ่งเป็นวิธีที่จะรู้ภาษาลำพูนดีที่สุดในที่สุด ศาลท่านก็ไม่ยอม ท่านย้ายเสีย นั่นก็เป็นวิธีเก่า ส่วนวิธีใหม่นี้ต้องการจะให้ศาลใกล้ชิดกับประชาชนยิ่งขึ้น อย่างที่คุณชมพู่และท่านอื่นว่า เพราะฉะนั้นขอให้อภิปรายกันในหลักการนี้ดีกว่าครับ อย่าไปนอกประเด็นไปให้มาก

นายมนะ พิทยภรณ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ พิทยภรณ์ผมขออภิปรายสนับสนุนคณะกรรมการ ด้วยเหตุผล ๓ ประการ

ประการที่ ๑ ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมและท่านผู้พิพากษาศาลฎีกาได้อภิปรายไปแล้วว่า ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการที่จะให้ผู้พิพากษานี้ได้มาด้วยการเลือกตั้ง เราไม่เชื่อท่านหรือ ท่านเป็นคนที่ควบคุมความซื่อสัตย์ของผู้พิพากษาทั่วประเทศ ท่านต้องทราบดีว่า

โดยวิธีใดท่านจะกลั่นกรองผู้พิพากษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของท่าน ขอเสียที่ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ แล้วก็อย่าข่มเขาโคชินให้กินหญ้าเลยครับ นี่เป็นประการแรก

ประการที่ ๒ บรรดาข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งผู้แปรญัตติได้กล่าวไว้ในวันด้วยความเคารพต่อท่านผู้แปรญัตติอย่างยิ่ง ผมเห็นว่าถ้าหากเราคลุกคลีกับศาลอย่างจริงจังแล้ว ข้อวิจารณ์ต่าง ๆ นั้นไม่มีมูลแห่งความจริงแม้แต่น้อย ผมเองไม่ใช่ผู้พิพากษา แต่เคยว่าคดีมาเป็นจำนวนมาก และเคยไปศาล ทราบวิธีการของศาลดี ถ้าหากว่าเป็นจังหวัดใดอำเภอใดซึ่งพยานไม่สามารถจะเข้าใจภาษาไทยดีก็จัดให้มีล่าม ซึ่งล่ามนี้จะเป็นคนแปลให้ศาลฟังว่าคำต่าง ๆ เช่นคำว่ามาจากสวน ของท่านผู้แปรญัตตินี้แปลว่าอะไร นอกจากนั้นตัวผู้พิพากษาเองท่านก็เป็นบุคคลที่คัดเลือกแล้ว ท่านก็คงจะฟังให้ถ่องแท้ ถ้าคำใดท่านไม่เข้าใจท่านจะต้องถาม เพราะฉะนั้นสิ่งบกพร่องทั้งหลายเหล่านี้คงจะไม่มีแน่หรือมีก็น้อยเต็มที

ประการที่ ๓ ผมขอกราบเรียนเล็กน้อยว่า ในการพิจารณาคดีต่าง ๆ ของศาลนั้นเราแยกออกเป็น ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือการหาข้อเท็จจริง แล้วประการที่สอง คือเราวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย สำหรับในเรื่องข้อเท็จจริงนั้นผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องคลุกคลีกับประชาชน เพราะว่าพยานต่าง ๆ จะเป็นคนมาสืบบอกว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ใครทำอะไรกับใครที่ไหนเมื่อไร เป็นหน้าที่ของพยานที่จะต้องมาสืบ ไม่ใช่เรื่องของผู้พิพากษาที่จะต้องไปสอดรู้สอดเห็น ไม่มีความจำเป็นอย่างไร ส่วนปัญหาที่สอง คือปัญหาการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่อย่างยิ่ง เป็นปัญหาที่จะวินิจฉัยความสามารถของผู้พิพากษา ถ้าหากว่าท่านจะเอาผู้พิพากษาสมทบมาแทนที่ ผมเกรงเหลือเกินไม่ว่าท่านจะเอาจบจากนิติศาสตร์บัณฑิตหรือเนติบัณฑิต แต่อย่าลืมว่าบุคคลเหล่านี้ได้ตำแหน่งมาโดยการเลือกตั้ง ได้ตำแหน่งมาโดยบุคคลอื่นชอบพอ ไม่ใช่ได้ตำแหน่งมาเพราะความสามารถ อีกประการหนึ่งซึ่งผมใคร่จะเรียนให้ทราบวาระบบการสอบผู้พิพากษาในปัจจุบันนี้เราได้เข้มงวดแค่ไหนอย่างไร เรื่องนี้ผมขอเรียนว่าเป็นประสบการณ์ของผมเอง เพราะผมเคยสอบผู้พิพากษาเหมือนกัน กว่าที่เขาจะรับให้เราเข้าสอบเขาจะเช็คประวัติของเรา เขาจะตรวจสอบประวัติของเราว่าทำงานที่ไหน ถ้าตอบไปไม่ครบทุกแห่ง เขาจะตัดสิทธิเราไม่ให้เข้าสอบ แล้วเขาจะถามไปยังผู้บังคับบัญชาเราทุกแห่งแล้วกว่าจะตรวจสอบเสร็จจะเป็นเวลาระหว่าง ๖ เดือนถึง ๑ ปี ให้เห็นได้ว่า

บุคคลคนนี้จะเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตสมกับในกาที่ จะมากระทำตำแหน่งผู้พิพากษา ถ้าหากว่าเราจะเปลี่ยนระบบนี้มาเป็นระบบเลือกตั้ง ท่านอาจจะว่าเป็นเพียงเล็กน้อย เพียง ๑ ใน ๓ แต่อย่าลืมว่าเรื่องนี้เราจะเปลี่ยนหลักการ เมื่อเราเปลี่ยนหลักการไปแล้ว เรามีแต่จะก้าวหน้า เราไม่ควรจะถอยหลัง ด้วยเหตุดังที่ผมนได้กราบเรียนมานี้ ผมจึงใคร่เรียนขอให้ท่านระลึกดูที่ว่าเราสมควรจะเปลี่ยนหลักการนี้แล้วหรือยัง ถ้าหากท่านจะเปลี่ยนหลักการนี้ ท่านควรจะเปลี่ยนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน ซึ่งผมเห็นว่าก็ยังไม่สมควร ยังไม่ใช้เวลาที่สมควรถ้าหากว่าท่านจะตามหลังฝรั่งหรือตามหลังประเทศอื่น ก็ตามที่ฝ่ายปกครองก่อน คือเปลี่ยนผู้ว่าราชการ อย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาเขาทำ ส่วนตำแหน่งผู้พิพากษานี้เป็นตำแหน่งซึ่งจะให้ความยุติธรรม ไม่สมควรอย่างยิ่งในการที่จะเปลี่ยนระบบในขณะนี้ ผมขอเรียนแค้นนี้ครับ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานครับ เพื่อที่จะรวบรัดเป็นการเร่งให้มันรวดเร็ว แต่ที่ผมก็จะไม่รีบร้อนหรอก เพราะว่ากลัวว่าเสียหลัก จะเกิดโละ รัฐธรรมนูญที่ได้มาเลย รุ่งรังไม่เรียบร้อยนะครับ ผมก็จะเอาให้มันเรียบร้อยไปโดยสรุปสั้น ๆ ครับ คือบ้านเมืองเรานี้พัฒนามาถึงเกณฑ์ที่เรียกว่าจะมีการเลือกตั้งผู้พิพากษากันหรือยัง ถ้ามันยังไม่ถึงก็อย่าเพิ่งไปทำมันนะครับ อย่างเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้มันถึงหรือไม่ถึง มันก็ต้องทำละครับ เพราะเรียกว่าประชาธิปไตยนี้ครับ บางที่เราไปหลงใช้ประชาธิปไตยในสถานที่อื่น ๆ เช่นในมหาวิทยาลัยอย่างนี้แหละครับเป็นตัวอย่งที่ดี ให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าภาควิชา คณะบดี อะไรต่ออะไรต่าง ๆ ผลที่สุดก็เป็นเหตุให้คนซึ่งไม่ค่อยจะเก่งนัก แต่มีความขำขันขำฉ้อในการประจบประแจงนิลิตอะไรต่ออะไรอย่างนี้ก็ได้รับเลือกขึ้นมาละครับ อันนี้มันก็เลยทำให้เกิดผลเสียหายต่อการปกครองอะไรต่ออะไรุ่นวายกันอยู่ทุกวันนี้แหละครับ นี่เรียกว่าเราไปใช้ในที่ที่ไม่ควรใช้ ถ้าเราใช้ในที่ที่ควรใช้มันก็ไม่เป็นไร แต่ว่าถ้าเอามาใช้กับผู้พิพากษานี้เรียกว่าใช้ในที่ ๆ ยังไม่ควรใช้และยังไม่สมควรแก่กาลเวลาที่จะใช้ ถ้าหากว่าเป็นอีกสัก ๒๐ ปีข้างหน้า คนไทยเข้าใจประชาธิปไตยได้ดีขึ้นมันก็ควรใช้ ถ้ามาใช้ในเวลา นี้เขาก็เลือกผู้พิพากษาเหมือนอย่างกับเลือกผู้แทนละครับ ก็ดู ๆ เอะครับที่เขาเลือกกันมา บางทีก็อะไรละครับ ก็นของเขเข้าไปแล้วก็ต้องเลือกเขาหน่อยหนึ่งอะไรพรรคอย่างนี้ เสร็จแล้วเขาจะเลือกผู้พิพากษาด้วยความพอใจ มีได้เลือกว่าคนนี้สมควรเป็นผู้พิพากษาหรือไม่ ถ้ามีสมัครกันหลาย ๆ

คน ก็มีเจ้าบุญทุ่มมืออะไรทุ่มเข้าไปผลที่สุดย้ายคนทุ่มคือคนเลวที่สุดที่เขาจะขึ้นไปนั่ง มันก็จะเกิดวุ่นกันใหญ่ แล้วผมก็เห็นด้วยกับท่านผู้อภิปรายเมื่อตะกี้นี้ละว่า ถ้าจะเลือกผู้พิพากษาละก็เลือกผู้ว่าราชการจังหวัด กับเวอเนอร์ (governor) ที่เขาเรียกกันทางฝ่ายตะวันตกนั้นแหละ เลือกเสียก่อน แต่แม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดก็ยังไม่ควรทรอกครับ รอเอาไว้สักหน่อยเถอะครับ อดใจนะครับ เอาไว้สัก ๑๐ ปี ๒๐ ปีพอให้มันพัฒนาขึ้นไปหน่อยก็เอา ผมไม่ว่าอะไรครับ ขอบคุณครับ

นายแพทย์ อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ เราได้อภิปรายกันในเรื่องนี้เป็นเวลาถึง ๕๕ นาทีแล้ว กระผมขอประธานเสนอปิดอภิปราย ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรองครับ ขอบพระคุณ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้เสนอปิดอภิปราย มีท่านผู้รับรองครบถ้วนแล้ว จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปรายได้ ต่อไปผมจะถามมติที่ประชุม มาตรา ๑๔๖ ทวิ นี้ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(นายอมร จันทรสมบูรณ์ ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ว่าอย่างไรครับคุณอมร ประท้วงกันได้

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : ถ้อยคำแก้ได้ อย่างนั้นใช่ไหมครับ ถ้อยคำเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้ทรอกครับ ข้อบังคับไม่มีทรอกครับ เอากันดุ้น ๆ อย่างนี้ครับ เอาใหม่ครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการธิการ
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าในมาตรา ๑๔๖ ทวิ เฉพาะกรณีนี้
สภามีมติให้ยื่นไว้ตามร่างของคณะกรรมการธิการ

ต่อไปเป็นของคุณวิกรม เมลาพันธ์ ขอสงวนความเห็น โดยให้เพิ่มความต่อไป
นี้เป็นมาตรา ๑๔๖ ทวิ "ผู้พิพากษาต้องแสดงสินทรัพย์หรือหนี้สินของตน ของภริยาหรือ
สามี และของบุตร ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ตามรายการและวิธีการและกำหนดเวลาที่
กฎหมายบัญญัติ" เชิญคุณวิกรมครับ

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลาพันธ์
กระผมได้ตกปากลงคำกับท่านประธานไว้แล้วว่า สำหรับส่วนตัวกระผมนั้น เมื่อได้ฟังถ้อยคำ
ของท่านประธานแล้ว กระผมก็ใจอ่อน ก็ถอนไป

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมก็ไม่อยากให้ใครใจอ่อนใจแข็งกับผมหรือ
คุณไม่ถอนก็อย่าถอน

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมาธิการ) : เอาอย่างนั้น ก็ด้วยการที่กระผมตัดสินใจ
ของกระผมเอง ก็ได้ถอนไป แต่ว่าท่านประธานได้กรุณาอนุญาตท่านสมาชิกอื่นไว้ อันนี้ไม่ใช่
เป็นเรื่องของกระผมแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ทำไม่ได้หรอกครับ ถ้าจะให้มีการอภิปราย
ท่านผู้สงวนต้องพูดก่อน ถ้าท่านผู้สงวนไม่เอาเรื่องแล้ว ท่านผู้อื่นไม่มีสิทธิหรอกครับ เพราะ
ฉะนั้นสมาชิกอื่นอยากพูด กรุณาพูดอะไรสักนิดหน่อย คำ ๒ คำแล้วก็ไปนั่งเสีย ให้เขา
อภิปรายกันก็แล้วกัน

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมาธิการ) : กระผมเป็นคนว่านอนสอนง่ายในกรณี
นี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เอาเลยครับ

นายวิกรม เมลานันท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ท่านที่มีความเห็นอย่างเมื่อเช้านี้ก็รู้สึกว่ายากจะให้กระผมถอน กระผมก็ยินดีถอน แล้วจบปัญหากันเฉพาะอันนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นผมอนุญาต ผมมีสิทธิจะอนุญาตได้ตามใจ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔๗ มีการแก้ไข มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านกรรมาธิการที่ขอสงวนความเห็นไว้คือคุณใหญ่ จิตชาติ ขอสงวนความเห็น โดยให้แก้เป็นดังนี้ "การแต่งตั้งและการถอดถอนผู้พิพากษาในศาลให้เป็นไปตามกฎหมาย" คุณใหญ่ไม่อยู่ในที่ประชุม เป็นอันตกไป ต่อไปคำสงวนของท่านกรรมาธิการ คือคุณปรีดี เกษมทรัพย์ คุณวิกรม เมลานันท์ และคุณธานินทร์ กรัยวิเชียร ขอสงวนความเห็นไว้ โดยให้คงไว้ตามร่างเดิม ขอเชิญคุณปรีดีครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์(กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมสงวนความเห็นไว้ก็อยู่ที่ว่า จะแยกศาลยุติธรรมกับศาลอื่นหรือไม่ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าไม่มีความสำคัญอะไรในตอนนี้นะครับ ขอถอนเลยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านที่ร่วมสงวนความเห็นไว้ ว่าอย่างไรครับ

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านอาจารย์วิกรมกับกระผมขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณมากครับ มาตรา ๑๔๗ ทวิ คุณบุญแห่งทองสวัสดิ์และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม สงวนคำแปรญัตติไว้ คือขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๔๗ ทวิ ดังนี้ "ผู้พิพากษาพึงกระทำหน้าที่เพื่อประชาชนโดยสุจริตและให้ความเป็นธรรมในการพิพากษาอรรถคดี"

ผู้พิพากษาที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในเขตศาลจังหวัดใด จะต้องรู้จักขนบธรรมเนียม และเข้าใจภาษาพื้นเมืองในเขตจังหวัดนั้น

ในระยะสามปีผู้พิพากษาจะต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพครั้งหนึ่ง หากปรากฏตามรายงานแพทย์ว่าบกพร่องทางสุขภาพ คณะกรรมการตุลาการจะต้องพิจารณาถอดถอนออกจากตำแหน่ง" ผู้แปรญัตติขอสงวน คุณบุญเที่ยงศรี เอออย่างไร ไม่เอาแล้วหรือครับ

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : กระทบขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นั่นซิ มันหนักไปหน่อยนะ ถอนนะครับ

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : กระทบถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณณัฐวุฒิก็ขอถอนเหมือนกันหรือ

นายณัฐวุฒิ สกฐิสงคราม : กระทบก็ขอถอนด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔๘ ไม่มีการแก้ไขมี
กรรมวิธีการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณอมร จันทรสมบูรณ์ ครับ ขอสงวนความเห็นโดยให้มีตัวแทนสภานิติบัญญัติร่วมเป็นคณะกรรมการตุลาการด้วย เชิญครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมการ) : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ ที่กระทบขอสงวนไว้ นั้น ก็ประสงค์จะชี้ให้เห็นปัญหาว่า ในระบบการจัดการศาลของเรานั้นยังมีข้อบกพร่องประการใด เราจะได้ทราบแล้วว่า ปัญหาในเรื่องระบบผู้พิพากษาก็มีปัญหาเหมือนกันกับข้าราชการอื่นเหมือนกัน เป็นแต่เพียงว่าเราไม่มีโอกาสรู้ กระทบเคยได้พูด ณ สภาแห่งนี้เนื่องจากมีท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติท่านหนึ่ง คือคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ กระทบขอประท้วงโทษได้กล่าวถึงกรณีฉวาง กระทบไม่ได้บอกว่าท่านผู้ใดอยากจะรู้กรณีฉวางก็ขอให้ตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อที่จะได้เอาแฟ้มนั้นมาเปิดเผยดูว่า ฝ่ายบริหารนั้นได้แทรกแซงฝ่ายตุลาการเพียงใด ก็ปรากฏว่าไม่มีกระทู้ นะครับ เหตุการณ์เมื่อเร็ว ๆ นี้ หนังสือ-

พิมพ์เดลีโหม่นะครับได้ลงข่าวเกี่ยวกับการลาออกของกรรมการตุลาการท่านหนึ่งในใบลาฉบับแรกนั้นได้กล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอลาออกจากการเป็นกรรมการตุลาการ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เพราะไม่สามารถที่จะทนร่วมพฤติกรรมในการดำเนินการอย่างเหลวแหลกและไม่เป็นไปตามทำนองคลองธรรม อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการมีคณะกรรมการตุลาการได้” ดังนั้นเราจะเห็นว่า สิ่งปรากฏออกมาข้างนอกได้บอกบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในสิ่งที่เราไม่รู้ นั่นอาจจะมีอีกเท่าไรก็ได้การที่กระผมขอสงวนคำแปรญัตตินี้ไว้ กระผมไม่ได้เจตนาที่จะแก้ครับและกระผมจะขอถอน แต่กระผมต้องการชี้ให้เห็นว่า สิ่งเหล่านั้นนั้นมีข้อบกพร่อง กลไกเหล่านั้นมีข้อบกพร่องและกระผมก็อยากให้รัฐบาลนี้รับไปพิจารณาแก้ไข กระผมได้พูดปัญหานี้ไว้เป็นเวลาหลายเดือนมาแล้ว แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีท่านใดหรือว่ารัฐบาลรับไปแก้ไข สำหรับตัวของกระผมเองนั้นกระผมไม่สามารถที่จะทำให้กระผมมีความรับผิดชอบเกินมากไปกว่าฐานะที่กระผมเป็นอยู่ในขณะนี้ได้ กระผมสงวนไว้เพื่อที่จะให้ข้อสังเกต และกระผมขอถอน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ:ขอบคุณ ก็เป็นอันผ่านไป เชิญ คุณเสวตรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอแก้คำเดียวครับ ซึ่งเราเคยพูดเรื่องข้าราชการบ้านานู ในบรรทัดที่ ๔ ของมาตรานี้ คำว่า “ข้าราชการบ้านานู” ขอแก้เป็น “ผู้รับบ้านานู” จะได้หมดปัญหาในเรื่องข้าราชการบ้านานู

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ:ครับ ก็อีกแหละ ผู้รับบ้านานูจากไหน ท่างตีทแฮล์มหรือครับ ระวังนะครับ ผู้รับบ้านานูนะ ผู้รับบ้านานูจากตีทแฮล์มก็ได้ นะครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ก็ของเดิมมันมีอยู่นี้ครับ ผู้รับบ้านานูที่เคยรับราชการเป็นผู้พิพากษามาแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: อ้อ ใช้ได้ครับ ขอขอบคุณครับ ไม่มีท่านผู้ใดต้องการอภิปราย ผ่านไปครับ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔๔ มีการแก้ไข มีสมาชิก
 ขอสงวนคำแปรญัตติ และกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมคิด ศรีสังคม ขอสงวนไว้ คือขอแปร
 ญัตติแก้เป็นดังนี้ "ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบุคคลที่เป็นทหารตามที่กฎหมาย
 บัญญัติ ตุลาการศาลทหารมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย
 การแต่งตั้งและการถอดถอนตุลาการศาลทหาร ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ" คณะกรรมาธิการ
 ไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน ขอประทานโทษ แล้วก่อนนั้นท่านรองประธาน ฯ ประภาศน์
 อวยชัย แปรญัตติตัดออกทั้งมาตรา และได้ขอสงวนไว้ ต่อไปคุณเล็ก วานิชองกูร คุณเสวตร
 เปี่ยมพงศ์สานต์ และคุณหยุด แสงอุทัย ซึ่งเป็นกรรมาธิการ ขอสงวนความเห็น โดยให้แก้
 เป็นดังนี้ "ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ"

การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
 บัญญัติ" ขอเชิญท่านรองประธาน ฯ ประภาศน์ อวยชัย ก่อนครับ

นายประภาศน์ อวยชัย : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายประภาศน์ อวยชัย
 ขออภิปรายคำแปรญัตติที่กระผมได้ขอสงวนไว้ในมาตรา ๑๔๔ เกี่ยวกับเรื่องศาลทหาร ซึ่ง
 ความจริงกระผมเห็นว่าศาลทหารนั้นมีความสำคัญและความจำเป็นเกี่ยวกับการพิจารณา
 พิพากษาคดีของผู้ที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้แก่ทหารประจำการ เพราะเหตุว่า
 ถ้าทหารเหล่านี้ได้ไปกระทำความผิดทางอาญาขึ้นแล้ว ถ้าไม่มีศาลทหารพิจารณาพิพากษาแล้ว
 ก็จะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อสมรรถภาพ และความมั่นคงของกองทัพและกระทบกระเทือน
 ไปถึงความมั่นคงของชาติด้วย แต่ที่กระผมขอตัดมาตรา ๑๔๔ ที่ว่าด้วยศาลทหารนี้ออก ก็
 ด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน กล่าวคือว่าสำหรับศาลทหารนั้นตามรัฐธรรมนูญ ศาลทหาร
 ได้บัญญัติให้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะคดีของผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจของศาลนี้
 คือได้แก่ทหารทั่วไป และถ้าทหารไปกระทำความผิดร่วมกับประชาชนแล้ว ซึ่งเป็นพลเรือน
 คดีเหล่านี้ก็ต้องมาขึ้นยังศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลพลเรือน เพราะฉะนั้นคดีของศาลทหาร
 นั้นจึงจำกัดเฉพาะคดีของทหารเท่านั้น แล้วยิ่งกว่านั้นก็ได้มีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาล
 ทหารได้บัญญัติรับรองเกี่ยวกับอำนาจของศาลทหารนี้ไว้แล้ว รวมทั้งการแต่งตั้งและถอดถอน

ตุลาการของศาลทหารไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งก็เป็นไปตามร่างรัฐธรรมนูญของเรา ตั้งแต่มาตรา ๑๑ ที่บัญญัติให้องค์พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย และตามร่างของมาตรา ๑๕๒ ที่บัญญัติว่า บรรดาศาลทั้งหลายนั้นจะจัดตั้งขึ้นก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมาบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณากันนี้ และยิ่งกว่านั้นในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญตั้งแต่ตั้งเดิมมา ๑๐ กว่าฉบับก็ไม่เคยบัญญัติในเรื่องของศาลทหารไว้เลย เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอประทานกราบเรียน ขอให้ตัดในเรื่องของศาลทหารนี้ออกจากร่างรัฐธรรมนูญ ขอขอบพระคุณ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานในฐานะที่กระผมเป็นคนหนึ่งที่ยกร่างมาตรานี้ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาล กระผมขอเรียนเหตุผล ว่าเหตุใดจึงได้มีการบัญญัติมาตรานี้ไว้ในรัฐธรรมนูญก็จริงอย่างที่ท่านรองประธานสภา กล่าวคือว่า ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่เคยปรากฏมาตราท่านองนี้ แต่คณะกรรมการผู้ร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า ในเมื่อศาลทหารก็เป็นศาลยุติธรรมประเภทหนึ่ง พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับทหาร และก็พิจารณาคดีพิพาทภายในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ สมควรที่จะทำการรับรองฐานะของศาลไว้ในรัฐธรรมนูญ และก็ไม่ใช่เฉพาะรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้นที่บัญญัติเรื่องศาลทหารไว้ แม้ในรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ หลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศในเอเชียหรือในตะวันตกก็ได้เขียนไว้เช่นเดียวกัน เช่นประเทศเดอร์กี่ ประเทศเยอรมันตะวันตก ประเทศอิหร่านก็เขียนไว้ทั้งนั้น คือเขียนเป็นหลักกว้างๆ ไว้ว่า ศาลทหารนี้มีอยู่จริง แล้วก็การพิจารณาพิพาทคดีก็ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติไว้ นี้กระผมขอกราบเรียน เพราะฉะนั้นคณะกรรมการก็เห็นด้วยกับเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงไม่รับคำแปรญัตติของท่านผู้แปรญัตติ

พลโท เกลิมชัย จารุวัตร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม พลโท เกลิมชัย จารุวัตร กระผมขออภิปรายมาตรา ๑๕๔ ตามที่คณะกรรมการธิการได้เห็นด้วย และได้แก้ไขตามที่ขอประทานโทษ ท่านสมาชิกผู้หนึ่ง คือ คุณเสน่ห์ จามริก ขอแปรญัตติไว้แล้วนั้น กระผมเห็นว่าร่างเดิมของรัฐบาลนั้นดีแล้ว ร่างใหม่ที่แก้ไขตามที่ผู้ขอแปรญัตตินี้มีได้เป็นแต่เพียงเรื่องของการแบ่งอำนาจระหว่างศาลทหารและศาลพลเรือนแต่อย่างเดียว และจะส่งผลเสียไปถึงประสิทธิภาพในการรักษาเอกราชความมั่นคงของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจน

การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความปลอดภัยของประชาชนโดยทั่วไป อีกด้วย ทั้งนี้เพราะการแก้ไขดังกล่าว จะทำให้สมรรถภาพของกำลังทหารของชาติต้องเสื่อมลง จนอาจเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ และ มาตรา ๖๗ ได้เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะการแก้ไขนี้จะทำให้อำนาจในการปกครองบังคับบัญชา ทหารในลำดับชั้นต่าง ๆ จะไม่สามารถกระทำได้อย่างรัดกุมและมั่นคงเหมือนแต่ก่อน เพราะ อำนาจการบังคับบัญชานั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และความเป็นผู้นำที่ดี ของผู้บังคับบัญชา รวมถึงเข้ากับปัจจัยอื่น ๆ ทางทหารแล้ว ยังขึ้นกับอำนาจในการลงโทษ ตามกฎหมายที่จะต้องกระทำด้วยความเที่ยงธรรมและรวดเร็วอีกด้วย ซึ่งถ้าหากว่าจะได้มีการแก้ไขให้เป็นไปตามร่างนี้แล้ว อำนาจการลงโทษซึ่งแต่เดิมอยู่กับผู้บังคับบัญชาโดยศาลทหาร แต่ทางเดียวนั้น ก็จะต้องแบ่งออกเป็น ๒ ทาง คือ ส่วนหนึ่งซึ่งเป็นความผิดอันเกี่ยวกับวินัย และการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารโดยเฉพาะนั้น จะไปขึ้นทางศาลทหาร แต่ส่วนอื่น ๆ อันเป็น ความผิดนอกเหนือจากนั้น โดยเฉพาะความผิดทางอาญา จะต้องขึ้นศาลพลเรือน ซึ่งจะมีผล เสียหายต่อการบังคับประการใดนั้น กระผมจะได้ขอถือโอกาสกราบเรียนให้ทราบต่อไป อย่างไร ก็ดี แม้เรื่องนี้ท่านกรรมาธิการจะได้รับในข้อคำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องแล้วก็ตาม แต่ กระผมก็เชื่อว่าการพิจารณาคณะกรรมาธิการจะพิจารณาถึงเหตุผลที่มีอยู่เฉพาะหน้า ถ้าหากว่ามีเหตุผลอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมขึ้น กระผมก็หวังในคุณธรรมของคณะกรรมาธิการที่จะ นำเอาเหตุผลต่าง ๆ ที่จะได้รับเพิ่มเติมขึ้นจากการพิจารณาเพิ่มเติมนี้เข้าไปร่วมในการพิจารณา และคงจะมีการตกลงใจไปในทางหนึ่งทางใดที่จะเหมาะสมต่อไป ก่อนที่จะเข้าไปถึงในเรื่องนี้ กระผมขอเวลาสั้น ๆ เพราะว่าเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญ กระผมใคร่จะขออ่านมาตรา ๑๔๔ เดิม กับมาตรา ๑๔๔ ใหม่ มาตรา ๑๔๔ ตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้น เขียนไว้ว่า "ศาลทหารมี อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ"

ตุลาการศาลทหารมีอิสระในการพิจารณาพิพากษารอคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

การแต่งตั้งและการถอดถอนตุลาการศาลทหาร ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ" อันนี้ ถ้าหากว่าจะพิจารณาตามความคิดเห็นหรือหลักการของท่านกรรมาธิการ ก็ควรจะมีการ รวมเอาศาลทหารไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ แล้วกระผมก็เห็นว่าร่างนี้ถูกต้องดีแล้วเหมาะสม มี

หลักประกันด้วยประการทั้งปวง ที่นี้ในร่างที่ได้แก้ไขตามผู้เสนอขอแปรญัตตินั้น จะตัดลงเหลือสั้นแต่เพียงว่า “มาตรา ๑๔๔ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอันเกี่ยวกับวินัย และการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารโดยเฉพาะ” กระผมขอประทานกราบเรียนเทียบ ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้เห็นว่าทั้ง ๒ ประการนั้นแตกต่างกันอย่างไร การที่จะกำหนดในรัฐธรรมนูญไว้ให้มีการแบ่งอำนาจในการพิจารณาพิพากษาความผิดของทหารออกเป็น ๒ ทางนั้น ประการแรกย่อมจะก่อให้เกิดความยากลำบาก ถ้าหากว่าการตรากำหนดอันนี้ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ในทางการทหารแล้ว การจะแก้ไขย่อมยากมาก เพราะอยู่ในรัฐธรรมนูญและได้เขียนแบ่งไว้อย่างชัดเจน ประการที่สอง แม้จะเขียนไว้ แบ่งไว้อย่างนี้ ก็อาจจะไม่ชัดเจน ในข้อที่ว่าอะไรเล่าที่เป็นความผิดทางวินัย และเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ทหาร และอะไรที่เป็นการผิดทางอาญา แต่อย่างเดียวกัน ถ้าหากว่าทหารกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วก็จะโต้แย้งได้ว่านี่เป็นความผิดทางอาญา จะไม่ยอมรับการพิจารณาพิพากษาของศาลทหาร จะได้เถียงโต้แย้งและก็เรียกร้องให้ไปขึ้นศาลพลเรือนหรือศาลอาญา ซึ่งในกรณีอย่างนี้ อาจจะมีอยู่ทั่วไป และจะมีได้มาก ก็จะเกิดการล่าช้าในการพิจารณาพิพากษา และอาจจะก่อให้เกิดการเสียวินัยขึ้นในหมู่ทหารได้ เรื่องการเสียวินัยนี้กระผมเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะทหารนั้นอยู่เป็นกลุ่มก้อน มีกำลังเป็นจำนวนมาก เป็นร้อย เป็นพัน เป็นหมื่น เป็นแสน และมีอาวุธอยู่ในมือ ถ้าหากว่าทหารนั้นไม่มีวินัยที่ดีแล้ว ผลอาจจะเป็นไปได้ในทางตรงข้ามได้โดยง่าย ในเรื่องการเปลี่ยนระบบนี้ ถ้าหากว่ามองดูผิวเผินอาจจะคิดว่ากระผมก็เห็นด้วยในแง่คิดในทางบางทางก็จะได้ประโยชน์บางอย่าง แต่ผลเสียที่ซ่อนเร้นมีอยู่มาก และถ้าเกิดขึ้นแล้วจะเกิดขึ้นอย่างที่จะแก้ไขไม่ได้ หรือกว่าจะรู้ก็จะสายเกินไปเสียแล้ว กระผมขอยกตัวอย่างเปรียบเทียบง่าย ๆ เช่นเป็นต้นว่าเรามีโครงสร้างอยู่โครงสร้างหนึ่ง ซึ่งได้ทำไปแล้วคำนวณมาเรียบร้อยทดลองใช้แล้ว แต่ปรากฏมีผู้ขอเปลี่ยนรากฐาน เปลี่ยนที่ตอกเข็มเสียใหม่ เลื่อนเข้าไว้ตรงนั้นตรงนี้ และเห็นคานบางคานว่าจะไม่สวยงามทันสมัย ขอตัดคานนี้ออก ถ้าเปลี่ยนไปตามนั้นแล้ว ผู้ที่อยู่ในโครงสร้างอันนั้น วันหนึ่งอาจจะเห็นว่าโครงสร้างนั้นพังลงมาทับตัวแล้วก็ป็นอันตรายไปด้วยกัน ทั้งสิ้นก็ได้ นี่เป็นอุทาหรณ์ เพราะฉะนั้นการจะแก้กันนั้นต้องมองให้กว้าง มองให้รอบและมองให้ไกล ปัญหาในเรื่องนี้ในทางด้านทหารนั้นมีกระบวนการยุติธรรมมา ๖๗ ปีแล้ว ได้มีการบัญญัติถึงการจับกุม การควบคุมสอบสวน การฟ้องคดีและการพิจารณาพิพากษาไว้อย่างเพียบพร้อมแล้ว

เรียบร้อยสมบูรณ์ทุกประการ แล้วก็ได้ใช้มาแล้ว ๖๗ ปี เป็นผลให้การปกครองบังคับบัญชา เป็นอยู่มั่นคง กำลังทหารดำรงอยู่ได้และสามารถปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ มาได้เป็นเวลานาน แม้แต่ก่อนกระผมเกิดจนกระทั่งจนทุกวันนี้ เพราะฉะนั้น โครงสร้างเท่านั้น ก็น่าจะพิสูจน์ได้แล้วว่าได้ผล บรรดาทหารทั้งปวงก็อยู่กันด้วยปกติสุข มีความมั่นคงอยู่ในหน้าที่และมีวินัย อันนี้กระผมเรียนว่าในเมื่อกำลังทหารนั้นมีกำลังอาวุธ และกำลังคนแล้วจะต้องผูกพันกับประชาชนอีกด้วย ถ้าหากว่ามีการแบ่งตั้งนี้ ในเรื่องอำนาจ ของศาลจะมีปัญหาที่เห็นชัดในขั้นต้น ก็คือปัญหาเรื่องเวลา ปัญหาเรื่องเวลานี้จะเห็นว่าสำคัญมาก เพราะปัญหาเรื่องเวลาก่อความศักดิ์สิทธิ์ทั้งภายในและภายนอก ภายในนั้นคือในการปกครอง บังคับบัญชาหน่วยทหารไม่ว่าอยู่ในที่ตั้งปกติหรือไปทำการรบ การตัดสินใจลงโทษพิจารณาลงโทษ ทันทันทันใดเป็นเรื่องที่จะรักษาวินัยและรักษาขวัญของหน่วยไว้ได้ แต่ถ้าทำล่าช้าแล้วอาจจะ ทำให้ขวัญและวินัยเสื่อมจนถึงให้พ่ายแพ้ หน่วยใดทำความผิดพลาดตั้งนี้แล้วอาจจะเป็นผล ให้หน่วยอื่นหน่วยใหญ่กว่านั้นเสียหายก็ได้ นี่เป็นเรื่องหนึ่ง เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าทหาร กระทำความผิด สามารถจะตัดสินได้ทันทีทันใดแล้วรวดเร็ว ด้วยความเป็นธรรมตามระบอบ กฎหมายที่มีอยู่ในธรรมนูญศาลทหารแล้ว ก็จะมี ความศักดิ์สิทธิ์ในการปกครองบังคับบัญชา ในหน่วย ที่นี้ถ้าพูดถึงประชาชน หน่วยทหารตั้งอยู่ก็ย่อมอยู่ใกล้เคียงประชาชน จะในที่ตั้ง ปกติก็ตาม หรือว่าจะไปปฏิบัติราชการชายแดนหรือในที่ต่าง ๆ ก็ตาม สมมติว่าทหารไปกระทำ ความผิดทางอาญา ไปปล้น ซึ่งเป็นธรรมดาทหารก็เป็นปุถุชนอยู่กันเป็นจำนวนมาก อาจจะ มีเหตุเช่นนี้เกิดได้ มีอาวุธอยู่ในมืออาจจะมีความฮึกเหิม ซึ่งแม้มีส่วนน้อยก็ย่อมจะมีได้ ไป ปล้นราษฎรขึ้น หากว่าไม่สามารถจะใช้ศาลทหาร ณ ที่นั้นตัดสินพิจารณาพิพากษาและลงโทษ ให้ประจักษ์ต่อหน้าประชาชนว่าผู้บังคับบัญชาไม่ได้เข้าทางฝ่ายทหาร ผู้บังคับบัญชานั้นรักษา ไว้ซึ่งความเที่ยงธรรมและวินัย สามารถจะตัดสินได้ทันที ลงโทษให้ประชาชนได้เห็นทันทีแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับประชาชนก็ดี การสนับสนุนที่ดีขึ้น ถ้าหากว่าจะต้องส่งมาสอบสวน ขึ้นศาลพลเรือนแล้วผู้กระทำความผิดหายไป ไม่ได้ลงโทษ ถ้าหน่วยทหารนั้นเคลื่อนที่ไปที่อื่น ชาวบ้านในเขตนั้นก็จะได้ไม่ได้รับรู้ผลการพิจารณาพิพากษาลงโทษ ซึ่งในอดีตก็ได้มีแล้วว่าใน บางกรณีร้ายแรงสภาพวิกฤติที่ผ่านมา เราก็ลงโทษถึงยิงเป้าต่อหน้าประชาชนก็มี ซึ่งทำให้ นอกจากขวัญประชาชนดีแล้ว วินัยของทหารก็ดีขึ้นด้วย นี่เป็นปัญหาเรื่องเวลา ปัญหาเรื่อง

สถานที่ยังมีอีก การลงโทษในที่ต่างๆ นั้นอย่างที่กระผมเรียนมาแล้วถ้าหน่วยทหารเคลื่อนที่ไปปฏิบัติการในชายแดนหรือบางแห่งก็ไม่มีศาลที่จะลงโทษได้ ศาลพลเรือน และโดยเฉพาะถ้าไปในต่างประเทศแล้วจะเกิดปัญหาอะไร สมมุติว่าทหารเราจะต้องออกไปปฏิบัติการในต่างประเทศ ยกตัวอย่างที่ไปร่วมกับหน่วยทหารกองกำลังสหประชาชาติที่เกาหลีนั้น ทหารกระทำความผิด เรามีศาลทหารไทยซึ่งสามารถจะพิจารณาพิพากษาไปตามธรรมนูญศาลทหารได้ ทหารของเราไม่ต้องไปขึ้นอยู่กับศาลพลเรือนของเกาหลี ถ้าหากว่าไม่มีอำนาจของศาลทหารในเรื่องคดีอาญาดังนี้แล้ว เราจะทำอย่างไร นอกจากนั้นก็ยังมีปัญหาอีก นอกจากเราจะต้องขึ้นในศาลทหารพลเรือนแล้ว ยังมีกระทำความผิดอีกหลายประการ เช่นเป็นต้นว่าเรื่องยาเสพติด ถ้าไปกระทำความผิดในหน่วยทหารที่อยู่นอกเขตแดนไทย ไม่สามารถจะขึ้นศาลในที่นั้นได้ กลับมาถึงประเทศไทยแล้วก็ไม่สามารถจะลงโทษได้ นี่เป็นปัญหาในบางเรื่องเหมือนกันในบางกรณี สรุปรวมความแล้ว กระผมจะขอกล่าวเรียนแต่เพียงสั้นๆ ว่า สิ่งที่มีอยู่เป็นโครงสร้างด้วยดีแล้ว จริงอยู่วิวัฒนาการอย่างใหม่นั้น ย่อมจะมีการนำเข้ามาในรัฐธรรมนูญแต่การมาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ประการแรกจะก่อให้เกิดความไม่อ่อนตัว ถ้าการทดลองนี้ผิดพลาดแล้วจะเป็นการแก้ไขได้ยาก ๒. ถ้ามีการผิดพลาดแล้วก็อาจจะส่งผลให้เกิดความเสียหายซึ่งกว่าจะแก้ไขได้ก็เป็นการเสียหายที่ไม่สามารถที่จะให้สิ่งที่เสียงคืนได้ กระผมมีตัวอย่างอีกประการหนึ่ง เช่นเป็นต้นว่า อันนี้กระผมไม่ทราบ เพราะเป็นเรื่องของผู้รู้ทางกฎหมาย ถ้าแยกความผิดไว้ดังนี้แล้ว สมมุติว่ามีทหารคนหนึ่งจะพูดว่าคอมมิวนิสต์ดีในหน่วยทหารซึ่งไม่ผิดวินัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าหน่วยนั้นกำลังจะเดินทางไปเข้าทำการรบปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และก็พูดว่าคอมมิวนิสต์ดีอย่างนั้นอย่างนั้นอย่างนั้นแล้ว อย่างนี้จะเข้าความผิดประการใด เราจะสามารถจะต้องเอาตัวกลับส่งมาฟ้องร้องศาลในกรุงเทพฯ หรือ หรืออยู่ในที่ตั้งปัจจุบัน ถ้าอยู่ในที่ตั้งปัจจุบันก็พอทำเนา ถ้าส่งหน่วยทหารไปแล้ว ทหารที่ไม่อยากไปรบ หรือบางคนอยากจะเอาตัวรอด ซึ่งกระผมก็ถือว่าในจำนวนคนมาก ๆ อาจจะมีคนส่วนน้อย ถ้าหากทางออกอย่างนี้ก็ถูกจับตัวส่งกลับ การเสี่ยงอันตรายก็ไม่มี หน้าที่ของประชาชนที่จะต้องป้องกันประเทศชาติตามรัฐธรรมนูญก็จะลดน้อยลง กระผมก็ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้โอกาสกระผม ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมใคร่ขอให้อยากให้พิจารณาประเด็นที่ท่าน
รองประธาน ฯ ประภาศน์ อวยชัย ท่านแปรญัตติไว้ก่อนครับ สำหรับเรื่องที่คุณเฉลิมชัย
พูดนั้น มีท่านผู้อื่นแปรญัตติหรือสงวนความเห็นไว้ใกล้เคียงกัน

นายประภาศน์ อวยชัย : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่กระผมได้ขอสงวนคำแปร
ญัตติขอตัดมาตรา ๑๕๔ ที่บัญญัติเรื่องศาลทหารออกนั้น บัดนี้ได้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
ซึ่งกระผมขอออกนาม คือท่าน พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร์ ได้เสนอขอให้เอาร่างรัฐบาลที่บัญญัติ
เรื่องศาลทหารไว้ ซึ่งกระผมก็เห็นว่าร่างของรัฐบาลนั้นเป็นร่างที่บัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ เหมือนกับ
ศาลยุติธรรม และเป็นการเหมาะสมกับศาลทหารในสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะฉะนั้นกระผม
ขอถอนญัตติของกระผมเอง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบขอบคุณครับ ที่นี้คำแปรญัตติของคุณสมคิด
ศรีสังคม ที่ท่านสงวนไว้นั้นบอกว่า "ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบุคคลที่เป็นทหาร
ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตุลาการศาลทหารมีอิสระในการพิจารณาพิพากษารรคดีให้เป็นไป
ตามกฎหมาย การแต่งตั้งและการถอดถอนตุลาการศาลทหาร ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ"
คุณเล็ก วานิชยังกูร คุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ และคุณหยุด แสงอุทัย กรรมการขอสงวน
ความเห็น โดยให้แก้เป็นดังนี้ "ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ
การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ"
เพราะฉะนั้นผมขอให้อภิปรายรวมกันในประเด็น เพราะมันคล้ายคลึงกัน คุณสมคิดแปร
ญัตติไว้ก่อนก็เชิญก่อนครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ ประเด็นที่กระผมแปรญัตติไว้
ในมาตรา ๑๕๔ นี้ ก็คือว่ามีประเด็นเพียงนิดเดียว คือผู้ที่จะอยู่ในอำนาจศาลทหารนั้นนะ
ก็ให้เป็นแต่เพียงทหารเท่านั้น คือหมายความว่าบุคคลที่กระทำความผิดแล้ว จะไปขึ้นศาลทหาร
นั้นนะ ไม่ต้องการให้เป็นบุคคลอื่น นอกจากบุคคลที่เป็นทหาร เหตุผลของกระผมก็คือมัน
เป็นเรื่องเกี่ยวกับอดีตหรือว่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว คือศาลทหารนี้ในสมัยก่อนนั้นมีอำนาจ
เพียงแคบ ๆ แต่พอมาในสมัยที่มีรัฐบาลทหาร แล้วก็รัฐบาลทหารแต่ละสมัยนั้นก็พยายามที่
จะรวบอำนาจในทางการเมืองไว้ในมือของตนเพื่อที่จะปกครองผูกขาดการปกครองต่อไป

แล้วก็ในขณะที่เดียวกันก็หาทางที่จะกำจัดศัตรูในทางการเมือง แล้วก็ได้อาศัยศาลทหารนี้แหละ เป็นเครื่องมือเพื่อประทัดประหารฝ่ายตรงกันข้ามทางการเมืองของตน เพราะฉะนั้นกระผม จึงไม่เห็นด้วยที่จะให้อำนาจของศาลทหารนี้มันแผ่กว้างออกไปอย่างที่เข้ามาแล้ว ประการ หนึ่งนั่นก็คือว่า ตอนที่เราได้เริ่มศักราชใหม่กันแล้วว่าจะให้เป็นประชาธิปไตย กระผมก็อยาก จะเห็นทหารของเรานี้เป็นประชาธิปไตย คือหมายความว่าไม่ต้องการที่จะให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองอย่างที่เคยเป็นมาแล้ว อยากจะเห็นทหารของชาติอยู่ภายในขอบเขตรั้วของโรงทหาร ปฏิบัติหน้าที่รักษาชาติบ้านเมือง ป้องกันอธิราชศัตรูจากภายนอกหรือว่าออกมาในเวลาฉุกเฉิน ในเวลาจำเป็นเท่านั้น นี่เป็นความมุ่งหมายของกระผม แล้วก็เหตุที่ทำให้ทหารเข้ามายุ่งใน การเมืองนี้ ศาลทหารนี้ก็ป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนทำให้ผู้ที่เป็นทหารนี้สามารถที่จะครองอำนาจ แล้วก็ผูกขาดการปกครองบ้านเมืองอย่างที่เข้ามาแล้ว นี่เป็นความมุ่งหมายของกระผมที่ได้ ขอแปรญัตติในมาตรานี้ไว้ ความจริงนั้นนะทหารของเรานี้ก็คือประชาชนคนหนึ่งนั่นเอง เขาเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในทางราชการ ตามหน้าที่พลเมืองที่เขาควรจะทำ แล้วเข้ามาก็เป็น ในเวลาจำกัดเท่านั้น นี่หมายความว่าทหารกองประจำการ ส่วนทหารประจำการนั้นก็ป็นข้าราชการ ประจำ สำหรับทหารที่เข้ามาชั่วระยะเวลา ๒-๓ ปีนี้ก็ป็นประชาชนพลเมืองที่มีสิทธิเสรีภาพ เสมอกับพลเมืองทั่วไป แต่ว่าเมื่อเข้ามาเป็นทหารแล้วก็ยอมถูกจำกัดโดยกฎหมายและระเบียบ วินัยของทหาร ซึ่งเป็นของธรรมดา เพราะฉะนั้นในทางด้านคดีนี้ เมื่อเรากำหนดศาลทหารแล้ว ศาลทหารก็ควรที่จะมีกรอบวงไว้โดยเฉพาะที่จะพิจารณาพิพากษาเฉพาะผู้ที่เป็นทหารเท่านั้น ไม่ควรที่จะขยายอำนาจให้มันกว้างใหญ่ไพศาลไปอย่างที่ปรากฏที่แล้มาแล้ว ที่นี้เพื่อไม่ให้เสีย เวลาของสภา กระผมก็จะขอกราบเรียนว่า ถ้าหากว่าเรากำหนดไว้อย่างนั้นแล้วมันจะเป็นการบั่นทอน อำนาจบังคับบัญชาของทหารหรือไม่ กฎหมายของทหารที่สำคัญนั้นมันก็มีอยู่ไม่กี่ฉบับ กฎหมายฉบับแรกก็คือพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารซึ่งกำหนดไว้ว่า เมื่อทหารกระทำผิด วินัยแล้วผู้บังคับบัญชามีอำนาจลงโทษอย่างไร นั่นเป็นเรื่องของวินัย ที่นี้ถ้าหากว่าเลยขอบเขต ของวินัยไปซึ่งจะต้องขึ้นศาลทหารแล้ว มันก็มีกำหนดไว้โดยเฉพาะ ประมวลกฎหมายอาญา ทหารซึ่งกำหนดไว้ว่า ถ้าหากว่าทหารไปปฏิบัติหน้าที่แล้วก็อย่างป็นต้นว่า อยู่เวรอยู่ยามหรือ ว่าหนีราชการทหารหรืออะไรอื่น ซึ่งมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาทหารนั้น ถ้าหากว่า ไปกระทำความผิดตามนั้นแล้วก็ถูกจับกุมคุมขัง ถ้าหากว่าในบางกรณีผู้บังคับบัญชาก็อาจจะ

มีอำนาจลงโทษทางวินัยไม่ต้องขึ้นศาลก็ได้ แต่ในบางกรณีนั้นก็ต้องขึ้นศาลทหาร หรือบางกรณีที่อยู่ในสนามอย่างเป็นทางการก็ไปขึ้นต่อศาลอาญาลีกและก็พิจารณาพิพากษาไปตามนั้น อันนี้เป็นอำนาจตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ที่นี้ในด้านกฎอัยการศึกก็ทำนองเดียวกัน อันนี้ก็ได้ตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาทหารในการจะปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด อำนาจที่ให้ไว้ในกฎอัยการศึกระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก เป็นต้นว่า ทหารมีอำนาจที่จะค้นที่จะจับที่จะกุมที่จะยึดทรัพย์สินอะไรต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในกฎอัยการศึกนั้น ถ้าหากว่าเป็นไปตามที่กระผมขอแปรญัตติมานี้ ก็ไม่มีการตัดทอนอำนาจของผู้บังคับบัญชาทหารแต่อย่างใด ที่นี้ถ้าหากว่าพูดถึงในเรื่องถ้าหากว่าทหารคนใดที่กระทำความผิดแล้ว กระผมเห็นว่าทหารคนนั้นก็บุคคลที่ไม่น่าจะเป็นที่พึงปรารถนาของกองทัพก็ตัดไปได้ เอาไว้มันก็มีแต่ทางที่จะบั่นทอนกำลังกองทัพ ทำให้เสื่อมสมรรถภาพไปได้ เพราะฉะนั้นก็ควรที่จะตัดไปเสียคือหมายความว่าตัดไปนั้นก็ส่งไปคุมขังหรือพิพากษาลงโทษตามประมวลวิธีพิจารณาของศาลทหารไป อันนี้กระผมก็เห็นว่ามันไม่น่าที่จะไปบั่นทอนอำนาจของผู้บังคับบัญชาแต่อย่างใด นี่แหละครับก็เป็นความรู้สึกของกระผม กระผมก็ขอสรุปว่า ความมุ่งหมายของกระผมนี้ ก็เพื่อป้องกันที่จะไม่ให้ผู้มีอำนาจฉวยโอกาสอาศัยศาลทหารนี้ไปตัดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนบุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่ทหาร ก็ขอให้ศาลทหารนี้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาเฉพาะบุคคลที่เป็นทหารเท่านั้น แต่ว่าถ้าหากว่าเนื่องจากว่าคำแปรญัตติของกระผมนี้ไม่ตรงกับของกรรมาธิการที่ได้รับไว้จากท่านสมาชิกผู้มีเกียรติคนหนึ่งที่เคยเสนอไว้ ถ้าหากว่ากรรมาธิการชี้แจงให้กระผมเป็นที่เข้าใจแล้ว กระผมก็จะรอพิจารณาว่า ควรที่จะพอใจหรือไม่พอใจต่อไปครับ ขอขอบคุณ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธานในฐานะกรรมาธิการที่ส่วนข้างมากไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติของท่านผู้แปรญัตติ กระผมจะพูดประเด็นนี้ก่อนที่ไม่รับคำแปรญัตติของท่านผู้แปรญัตติ ก็เพราะเหตุว่า ท่านผู้แปรญัตติประสงค์อย่างนี้ครับพูดกันตรงไปตรงมาว่า เมื่อประกาศกฎอัยการศึกแล้วไม่ให้ศาลทหารพิจารณาคดีพลเรือนที่กระทำความผิด แล้วก็เมื่อวานนี้กระผมจำได้ว่า คำแปรญัตติทำนองเดียวกับในเรื่องประกาศกฎอัยการศึกว่า ไม่ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษา แล้วท่านก็ถอนคำแปรญัตติของท่านไปแล้ว

กระผมคิดว่ามันเรื่องเดียวกันครับ เมื่อวานท่านถอน วันนี้ท่านก็ควรจะถอนด้วย แล้วอีกประการหนึ่งประกาศกฏอัยการศึกนี่อย่าไปพูดถึงเรื่องเก่าครับ ต่อไปนี้รัฐบาลเป็นประชาธิปไตยแล้ว ๓๐ วันเท่านั้น ถ้าหากว่าเกิน ๓๐ วัน ต้องขออนุมัติ ที่นี้กระผมจะพูดถึงในฐานะที่กระผมสงวนมาตราไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาของคุณสมคิดให้เสร็จก่อนไม่ดีหรือครับ เอาแค่นั้นก่อน คุณสมคิดว่าอย่างไรครับ ท่านกรรมาธิการท่านชี้แจงแล้ว

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : คือประเด็นอันหนึ่งนั้นนะครับ กระผมต้องการให้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ว่าเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญจะเป็นประเด็นอะไรก็แล้วแต่นะครับ สำหรับประเด็นของกระผมนี้กระผมคิดว่ากระผมพอใจและไม่ติดใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าถอนไปนะครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณมากครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ในฐานะที่เป็นกรรมาธิการส่วนข้างน้อยซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในมาตรานี้ ความจริงแล้ว ผมไม่เหลือเกิน แล้วก็ไม่ได้สงวนคำแปรญัตติละครับ ยอมทุกที ถึงแม้ว่าจะแพ้ แต่อันนี้ผมเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญมาก ไม่ใช่ว่าจะกลัวเกรงอะไรหรอก ผมเกรงว่ามาตราที่กรรมาธิการส่วนข้างมากรับไว้นี้จะปฏิบัติไม่ได้ ไม่ต้องพูดกันมาก คุณเฉลิมชัยอธิบายมากมายแล้ว เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่าควรจะเป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาลซึ่งบัญญัติไว้กว้าง ๆ ว่าจะพิจารณาพิพากษาคดีอะไรก็ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ สมมุติว่าถ้าสภาข้างหน้าต้องการจะแก้ไขอำนาจศาลทหารให้มีอำนาจพิจารณาคดีเฉพาะเกี่ยวกับวินัยหรือการปฏิบัติหน้าที่ของทหารโดยเฉพาะ ก็ให้สภานั้นเขาทำ อย่าไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าเขียนในรัฐธรรมนูญเป็นหลักแล้ว ถ้าจะต้องแก้ไขกันเพราะว่าปฏิบัติไม่ได้ ก็จะต้องไปแก้ไขรัฐธรรมนูญและอาจจะต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญเพียงมาตราเดียว ซึ่งผมคิดว่าไม่สมควรอย่างยิ่ง ควรจะบัญญัติไว้กว้าง ๆ อย่างที่ผมได้แปรญัตติไว้ แต่ว่าท่านประธานอาจจะเห็นว่าทำไม่ ไม่เห็นเหมือนกับร่างของกรรมาธิการ

เหตุผลมีอย่างนี้ครับ คือพรรคแรกก็เหมือนกับที่ร่างเดิม พรรคสองเอาไปรวมไว้แล้วในมาตรา ๑๔๕ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณารรคดีให้เป็นไปตามกฎหมายรวมไว้แล้ว พรรคสามก็เพียงแต่ว่า คำว่า “ถอดถอน” เราได้แก้มากทุกมาตราว่า ให้พ้นจากตำแหน่ง ฉะนั้นก็เขียนให้สอดคล้องกัน นี่ก็คือร่างเดิมของรัฐบาลนั่นเอง แต่เขียนให้สอดคล้องให้เป็นอย่างเดียวกับมาตราอื่น ๆ ในรัฐธรรมนูญนี้

นายบัญญัติ สุชีวะ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม บัญญัติ สุชีวะ กระผมไม่เห็นด้วยกับที่กรรมการส่วนข้างมากแก้ไขในมาตรา ๑๔๔ กระผมเห็นด้วยกับที่ท่านกรรมการส่วนข้างน้อยแก้ไขว่า ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และก็การแต่งตั้ง การให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่งเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนความเป็นอิสระนั้นก็บัญญัติไว้แล้ว ไม่จำเป็นต้องมาบัญญัติซ้ำในมาตรา ๑๔๔ ที่กระผมเห็นเช่นนี้ก็เพราะเหตุว่าตามที่คณะกรรมการส่วนข้างมากแก้ไขบอกว่า ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอันเกี่ยวกับวินัยและการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารโดยเฉพาะเท่านั้น ถ้าเป็นเช่นนั้นศาลทหารนี้จะทำหน้าที่แต่เพียงกรรมการพิจารณาวินัย ซึ่งกรรมการพิจารณาวินัยนั้นไม่ใช่ศาล ปัญหาอยู่ที่ว่าเราจะให้มีศาลทหารหรือไม่ ถ้าให้มีศาลก็ไม่ควรจะไปจำกัดอำนาจของเขาว่าให้มีอำนาจหน้าที่แต่เพียงพิจารณาคดีวินัย แล้วก็อำนาจตามกฎหมายที่เขียนไว้ นั้นในขณะนี้ก็มีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ซึ่งให้อำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาคดีผู้ที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารกระทำผิดอาญาต้องขึ้นศาลทหาร ผู้ที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารคือทหารแล้วก็พลเรือนที่สังกัดกลาโหม ถ้าทำผิดไม่ร่วมกับพลเรือนก็ขึ้นศาลทหาร แต่ถ้าหากว่าบุคคลดังกล่าวนั้นมาทำผิดร่วมกับพลเรือนก็ต้องขึ้นศาลพลเรือน ไม่ใช่ขึ้นศาลทหาร เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่า การที่บัญญัติไว้เช่นนั้น ก็ไม่ทำให้เป็นการขัดต่อความยุติธรรม แต่ประการใด ทางศาลพลเรือนก็ไม่มีปัญหา แต่ว่าถ้าหากทหารทำผิดร่วมกับพลเรือนก็ต้องขึ้นศาลยุติธรรมพลเรือน เฉพาะแต่ทหารโดยตรงเท่านั้นที่ทำผิดทางอาญาจึงจะขึ้นศาลทหาร ทั้งนี้ก็เพื่อความรวดเร็ว เพื่อที่จะเร่งรัดกำจัดอะไรของเขา ของวิธีการของศาลเขาซึ่งเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากศาลทหารธรรมดา เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นด้วยกับท่านกรรมการผู้สงวนคำแปรญัตติส่วนข้างน้อยไว้เมื่อกี้ เนื่องจากว่าถ้าเราจะเอาตามร่างของรัฐบาลเสียหมดแล้ว

ก็จะมีปัญหาที่ว่า ตุลาการมีอิสระนั้นจะไปซ้ำกับที่บัญญัติไว้แล้ว เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่า ควรจะถือเอาตามที่ต้องการคือ คือว่าคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ได้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้เมื่อก็ กระผมขอสรุปเช่นนั้นครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ความจริงประเด็นประจักษ์แจ้งแล้วนะครับ คุณเกษมจะว่าอย่างไรก็ว่าไป

นายเกษม จาติกวณิช : เนื่องจากประเด็นประจักษ์แจ้งแล้ว กระผมขอเสนอ ปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้เสนอปิดอภิปราย มีผู้รับรองครบถ้วน คุณเสนอที่เชิญครับ

นายเสน่ห์ จามริก : ผมไม่ทราบว่าจะมีโอกาสที่จะพูดในฐานะที่เป็นผู้ที่แปรญัตติ แล้วก็กรรมการเสียงข้างมากก็รับคำแปรญัตติของผมไว้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีกรรมการเสียงข้างมากผู้ใดที่ออกมาพูดอธิบายให้ที่ประชุมนี้ฟัง ก็แสดงถึงความรวนเรของกรรมการ ส่วนข้างมากอันหนึ่ง ผมอยากจะทราบเรียนท่านประธานว่า ผมจะมีโอกาสที่จะอภิปรายหรือไม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เห็นจะต้องขอประธานให้ขอเปิดอภิปรายครับ เพราะตามกฎหมายข้อบังคับแล้วละก็ เมื่อกรรมการเห็นด้วยกับผู้แปรญัตติแล้ว ก็เป็นหน้าที่ กรรมการจะต้องดีเฟนซ์ (defence) เข้ามาอีก ก็อย่างว่าเปิดอภิปรายก็แล้วกัน ขอเปิดเถอะครับ

นายเสน่ห์ จามริก : ผมขอเสนอเปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอให้เปิดอภิปราย มีผู้รับรองถูกต้อง ผมขอมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นว่าควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรปิดอภิปรายได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ปิดอภิปรายประเด็นที่จะต้องขอมติจากที่ประชุมก็คือว่า จะเอาตามร่างที่กรรมาธิการเสียงข้างน้อยได้ขอแก้ไขมา หรือจะเอาตามร่างของคณะกรรมการ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการเสียงข้างน้อยที่คุณเสวตรศรีแจง ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่า ที่ประชุมนี้มีมติให้แก้ตามร่างของกรรมาธิการเสียงข้างน้อย ในมาตรา ๑๔๔ นี้ มาตรา ๑๔๔ ทวิ คุณอมร เชิญครับ

นางสุรีพันธุ์ มณีวัต : ขอเรียนถามหน่อยค่ะ เมื่อกี้ดิฉันก็ไม่เข้าใจว่า ความเห็นของท่านกรรมาธิการเป็นอย่างไร ปรากฏว่าท่านกรรมาธิการทุกคน เทินดาวน์ (turn down) มติของตัวเองหมดหรือคะ ท่านกลืนน้ำลายหมดทุกคนเลย ไม่ทราบที่ท่านจะชี้แจงอย่างไร

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณอย่าไปกลืนน้ำลายอะไร อย่าเอามาพูดในสภาคลื่นไส้ ท่านจะทำอย่างไรก็ช่าง อย่าชวนกรรมาธิการทะเลาะเลย เสียเวลา เอาไว้กันที่หลังเถิดครับ เขาจะว่ากันต่อไปแล้ว มาตรา ๑๔๔ ทวิ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔๔ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านกรรมาธิการที่สงวนความเห็นไว้มีคุณอมร จันทรมบูรณ์ โดยให้บัญญัติเป็น ๒ มาตรา ดังนี้

“มาตรา ๑๔๔ ทวิ ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยความถูกต้องของการกระทำต่าง ๆ ของราชการบริหาร

คุณสมบัติ การแต่งตั้งและการถอดถอนผู้พิพากษาในศาลปกครองและวิธีพิจารณาของศาลปกครอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๔๔ ตริ ศาลในสาขาแรงงาน สาขาภาษี หรือสาขาสังคม มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาทในสาขากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติ การแต่งตั้งและการถอดถอนผู้พิพากษาในศาล และวิธีพิจารณาของศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

คุณพงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย คุณเฉลิมชัย วสินนท์ และคุณอมร จันทรสมบูรณ์ กรรมการอีกละ ขอสงวนความเห็นโดยให้บัญญัติมาตรา ๑๔๔ ทวิ เป็นดังนี้

“ศาลปกครองและศาลในสาขาแรงงาน สาขาภาษี หรือสาขาสังคม จะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของศาลตลอดจนวิธีพิจารณาของศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น”

คุณแสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ กรรมการขอสงวนความเห็นไว้ว่า ไม่ควรมีมาตรา ๑๔๔ ทวิ นี้ก็ว่ากันไปตามลำดับละครับ คุณอมร เชิญก่อน

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมการ): ขอขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผม ออมร จันทรสมบูรณ์ ท่านสมาชิกรวมทั้งท่านประธานสภาที่เคารพด้วยอาจจะแปลกใจว่าเพราะเหตุใดกระผมจึงสงวนไว้ถึง ๒ แบบ ความจริงนั้นที่กระผมสงวนไว้ ๒ แบบนั้น ก็เพื่อที่จะให้เห็นว่าศาลแต่ละศาลนั้นมีความสำคัญอย่างไร และความจริงนั้นแบบที่ ๒ นั้น กระผมก็พอใจทั้งสิ้น แต่ว่าที่เขียนให้ละเอียดชัดเจนไว้ ๒ แบบก็เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจให้แก่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย ความสำคัญของศาลต่าง ๆ นั้น ในปัจจุบันนี้กระผมเข้าใจว่า ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติรวมทั้งบุคคลทั่ว ๆ ไปนั้นคงจะเข้าใจได้แล้วว่ามีความสำคัญ

อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลแรงงานนั้นได้เป็นปัญหาปัจจุบันในขณะนี้ เมื่อนายจ้างกับลูกจ้างไม่สามารถตกลงกันได้ นั้น และกลไกหรือองค์กรที่จะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดนั้นปราศจากอำนาจหรือปราศจากความเชื่อถือจากกลุ่มชน ดังนั้นเองศาลที่เกี่ยวกับชุมชนที่เป็นกลุ่มนั้นจึงเป็นโครงสร้างของรัฐที่จะต้องสร้างขึ้นไว้ก่อน ก่อนที่การขัดแย้งจะเกิดขึ้น เมื่อการขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว เราไม่สามารถที่จะประสานผลประโยชน์เหล่านั้นได้ เพราะเหตุใดศาลปกครองจึงมีความจำเป็น ขณะนี้ท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องจะยังมองไม่เห็นภาพ แต่สักวันหนึ่งเมื่อสมาคมข้าราชการต่าง ๆ ในสาขาต่าง ๆ ได้ฟอร์มขึ้นแล้ว และสมาคมข้าราชการต่าง ๆ นั้นจะมีข้อขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชาแล้ว จำเป็นจะต้องมีองค์กรซึ่งเป็นกลางวินิจฉัย และองค์กรนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหาร และมีฐานะที่เป็นกลางและมีความเป็นอิสระ โครงสร้างของรัฐจึงต้องสร้างไว้ก่อน ก่อนที่จะเกิดการขัดแย้งเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจหน้าที่สำหรับกลุ่มชนที่รวมเป็นกลุ่ม อีกประเด็นหนึ่งที่กระผมอยากจะกราบเรียนว่า เพราะเหตุใดกระผมจึงไม่เห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการเสียงข้างมาก ความจริงร่างของกรรมาธิการเสียงข้างมากนั้น กระผมอยากจะเล่าข้อเท็จจริงว่า เป็นเสียงข้างมากระหว่าง ๗ ต่อ ๔ นะครับ ในระยะเวลาเย็นเต็มทีนะครับ แล้วก็องค์ประชุมจะครบหรือไม่ครบก็ยังไม่แน่นอน เพราะว่าทั้งหมดมี ๓๕ คน กระผมก็อยากจะเรียนอีกอันหนึ่งว่า ร่างของกรรมาธิการเสียง ๔ คนนั้นได้ระบุไว้ว่า ให้ศาลยุติธรรมตั้งศาล ซึ่งไม่ถูกต้อง กระผมได้กราบเรียนแล้วว่า กระทรวงยุติธรรมกับศาลนั้นคนละหน่วยงาน ปัจจุบันนี้ กระผมเข้าใจว่าเราพอจะมองเห็นแล้วว่า กระทรวงยุติธรรมนั้นคืออะไร คดีฟ้องใหญ่ในอัยการจะอุทธรณ์หรือไม่ที่เมืองกาญจน์นั้นเรามองหารัฐมนตรีที่รับผิดชอบในสภานี้มิได้ แต่ความจริงแล้ว รัฐมนตรีที่รับผิดชอบในอัยการนั้นคือรัฐมนตรียุติธรรม กระผมจึงอยากจะกราบเรียนว่า กระทรวงยุติธรรมนั้นถ้าหากจะให้ดีแล้วก็ควรจะรวมราชทัณฑ์ กรมอัยการ กฤษฎีกา และหน่วยงานธุรการของศาลไว้ และสิ่งนี้คือกระทรวงยุติธรรมแท้ ๆ ส่วนศาลยุติธรรมนั้นเป็นองค์คณะนะครับ ดังนั้น ร่างกรรมาธิการเสียงข้างมากนั้นจึงร่างขึ้นด้วยความเข้าใจผิดระหว่างกระทรวงยุติธรรมกับศาลยุติธรรม สำหรับร่างที่ ๑ ซึ่งกระผมได้แยกออกเป็น ๒ มาตรา นั้น กระผมไม่ตั้งใจนะครับ กระผมขอถอน ขอให้เหลือร่างเดียวคือร่างของรัฐบาล ซึ่งอาจจะต้องมีการแก้ไขถ้อยคำบ้างเล็กน้อย ซึ่งเป็นเรื่องที่กรรมาธิการจะแก้ที่หลัง ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แปลว่าขอให้เหลือร่างของรัฐบาลเท่านั้นนะครับ
 นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมธิการ) : ครับ ร่างที่กรรมธิการอีกกลุ่มหนึ่ง
 ได้สงวนไว้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ๆ คุณพงศ์เพ็ญ ครับ

นายพงศ์เพ็ญ ฤกษตาภัย (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
 เพื่อเป็นการสงวนเวลานะครับ เราได้สงวนเอาไว้ถึง ๓ คนด้วยกัน เราก็มาตกลงกันว่าคนใด
 คนหนึ่งควรจะขึ้นมาอภิปราย ก็มีความเห็นพร้อมกันว่า บุคคลที่เหมาะสมก็คงจะเป็น
 คุณเฉลิมชัย วลีนนท์ เพราะเหตุว่าความเห็นเราก็คล้าย ๆ กันนะครับ อภิปราย ๓ คน มัน
 ก็กินเวลา ๓ เท่า ก็ขอเป็นคุณเฉลิมชัย วลีนนท์ ก็แล้วกันนะครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว คุณอมรครับ ที่ว่าขอให้ไปไปตามร่าง
 เดิมของรัฐบาลนะ แปลว่าตัดออกใช้ใหม่ครับ ร่างเดิมรัฐบาลไม่มีนี้ ๑๔๔ ทวิ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมธิการ) : ร่างเดิมของรัฐบาล คือร่างที่คุณเฉลิมชัย
 คุณพงศ์เพ็ญ และผม สงวนไว้ครับ เป็นร่างแท้ ๆ ครับ ร่างเดิม เนื้อความนั้นคือร่างเดิมของ
 รัฐบาลครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่างนั้นหรือ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมธิการ) : ครับ เนื้อความนั้นเป็นร่างเดิมของรัฐบาล
 แต่ย้ายที่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ ย้ายที่มาไว้ที่นี่ ที่แรกมันอยู่ในหมวด ๔
 เข้าใจแล้วครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมธิการ) : ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณเฉลิมชัยครับ

นายเฉลิมชัย วลีนนท์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ก่อนอื่นกระผม
 ขอทำความเข้าใจนิดหนึ่งนะครับว่า ถ้อยคำที่กระผมขอสงวนไว้เนะ ความจริงคือถ้อยคำใน

มาตรา ๒๐๐ เดิมของรัฐบาล แต่กระผมแก้คำว่า "ถอดถอนผู้พิพากษา" เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำว่า "พ้นตำแหน่ง" ซึ่งเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ เราใช้คำว่า "พ้นตำแหน่ง" นะครับ ฉะนั้นร่างที่กระผมส่งวนไว้คือร่างของรัฐบาลทุกประการ ที่กระผมจำเป็นต้องส่งวนไว้ นะครับ เพราะร่างของกรรมาธิการนี้มีขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในหมวดนี้เอง กระผมขอกราบเรียนชี้แจงนะครับ คือในมาตรา ๑๕๒ ในร่างของรัฐธรรมนูญกำหนดว่า "บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นแต่โดยพระราชบัญญัติ" แต่มาตรา ๑๕๔ ตรี บอกว่า "ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจตั้ง" อันนี้ซึ่งกระผมไม่สนิทใจ เพราะศาลยุติธรรมก็หมายถึงศาลจังหวัดระยอง ศาลจังหวัดอยุธยา ศาลจังหวัดอ่างทอง ศาลจังหวัดสิงห์บุรี ศาลจังหวัดพิกุลไปตั้งศาลปกครอง กระผมเห็นว่าพิกลอยู่ กระผมก็เลยตั้งใจมาก แล้วก็ในมาตรา ๑๕๔ ทวิเอง นะครับก็เขียนชัดเจน บอกให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งศาลปกครอง แล้วตอนหลังก็เขียนว่า "และให้มีอำนาจหน้าที่ตลอดจนวิธีพิจารณาของศาลเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น" ก็กลายเป็นว่าศาลไปออกกฎหมายจัดตั้งหรืออย่างไร กระผมคิดว่าบทบัญญัติมาตรานี้ทางรัฐบาลได้ยกร่างขึ้นมาเพื่อเป็นแนวในการที่จะจัดตั้งองค์กรขึ้นในข้างหน้า กระผมจึงเห็นว่าร่างรัฐบาลเหมาะสมแล้ว กระผมจึงได้ขอให้เป็นร่างของรัฐบาล แต่ขอเปลี่ยนแปลงถ้อยคำอย่างที่คุณได้ขอแก้ไขคือคำว่า "ถอดถอนผู้พิพากษา" เป็นว่า "ให้ผู้พิพากษาพ้นจากตำแหน่ง" ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณเสวตร ในฐานะสงวนความเห็นนะ ครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน กระผมได้สงวนความเห็นในมาตรา ๑๕๔ ทวิ นี้ไว้ เห็นว่าไม่ควรบัญญัติได้เลย เพราะว่าถ้อยคำซึ่งคณะกรรมาธิการส่วนข้างมากได้รับคำแปรญัติของท่านผู้แปรญัติตีนั้น ถ้าหากจะพิจารณาโดยถ้อยคำแล้ว ระหว่างบรรทัดจะเห็นว่ามันจะเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ถ้าจะออกรัฐธรรมนูญมาตรานี้ไปแล้ว กระผมว่าไม่มีทางจะตั้งศาลอะไรได้เลย ไม่มีทาง เพราะอะไร เพราะให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งศาล ศาลยุติธรรมมีศาลอย่างที่คุณเฉลิมชัยว่า ศาลจังหวัดระยอง ศาลจังหวัดจันทบุรี ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา เป็นศาลทั้งนั้น และศาลนี้ไม่ใช่นิติบุคคล จะไป

จัดตั้งศาลอย่างไรได้ครับ ไม่มีทาง กระผมได้พยายามที่จะแก้ไขถ้อยคำ เพื่อให้เป็นไปได้ แล้วก็ทุกฝ่ายก็เห็นด้วย แต่มันติดขัดอยู่ที่ว่าได้รับคำแปรญัตติของท่านผู้แปรญัตติไว้ อาจจะไปเปลี่ยนถ้อยคำมันก็จะกลายเป็นว่าการมาธิการไม่อยู่กับร่องกับรอย ถึงแม้จะไม่เห็นด้วยในภายหลัง เพราะว่ากรรมาธิการส่วนข้างมากตอนหลังนี้เห็นว่าเขียนอย่างนี้ไม่ถูกต้องแน่แต่ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ เพราะว่าได้รับคำแปรญัตติของท่านผู้แปรญัตติไว้ จึงปล่อยให้ผ่านไป ตามรูปนี้ ซึ่งเมื่อเป็นไปตามรูปนี้แล้ว ไม่มีทางจะตั้งศาลอย่างนี้ได้ ไม่มีทาง อย่างมากควรจะ เป็นว่าให้กระทรวงยุติธรรมจัดตั้งศาลตามอย่างนั้น อย่างนั้นพอไปได้ ที่นี้เขียนไว้อย่างนี้แล้ว ไม่มีทางจะทำได้ เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าเมื่อไม่มีทางจะทำได้แล้ว ไม่มีเสียดีกว่าถึงแม้ ไม่มีมาตรานี้ก็ยังสามารถ ในวันข้างหน้าจะจัดตั้งศาลอะไรก็ได้ ศาลปกครองก็ได้ ศาลแรงงาน ศาลภาษี ศาลสังคม เพราะไม่มีบทบัญญัติห้ามไว้ เหมือนอย่างศาลคดีเด็กและเยาวชน ก็ตั้ง ขึ้นโดยไม่มีรัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ และอีกอย่างหนึ่งนะครับ ถ้าเรากำหนด สมมติว่าให้ กระทรวงยุติธรรมจัดตั้งศาลขึ้น กระทรวงยุติธรรม สำหรับการปกครอง อาจมีปัญหา เพราะว่าในบางประเทศศาลปกครองนั้นไม่ใช่ศาล เป็นแต่เพียงคณะกรรมการ แล้วเรายังมีกฎหมาย อยู่ฉบับหนึ่ง ก็ยังใช้ได้ คือกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้อำนาจคณะกรรมการ กฤษฎีกาพิพากษาคดีปกครอง ให้อำนาจคณะกรรมการกฤษฎีกาพิพากษาคดีปกครองตามที่ จะมีกฎหมายบัญญัติให้ แล้วกฎหมายนั้นยังไม่ยกเลิก ถ้าหากว่ารัฐบาลคิดว่าคดีปกครองนี้ ไม่ควรจะเป็นศาล ควรจะให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิพากษา ก็ไม่ต้องไปแก้รัฐธรรมนูญ คือทำได้ถ้าบัญญัติตายตัวลงไปว่า ต้องเป็นศาลอยู่ในกระทรวงยุติธรรมแล้ว คดีปกครองก็ จะต้องขึ้นศาลยุติธรรม ไม่ใช่คณะกรรมการกฤษฎีกา ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ กระผมจึงขอ ตัดมาตรา ๑๕๔ ทวิ

นายประภาศน์ อวยชัย : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่กระผมได้ขอแปรญัตติใน เรื่องของมาตรา ๑๕๔ ทวิ เกี่ยวกับให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจในการจัดตั้งศาลปกครองและ ศาลในสาขาแรงงาน ศาลภาษีอากร และในสาขาสังคม โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติและ ให้อำนาจหน้าที่ ตลอดจนวิธีพิจารณาของศาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล นั้น และได้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านที่เป็นกรรมาธิการได้มีความเห็นแย้งว่าศาล

ยุติธรรมนั้นจัดตั้งศาลไม่ได้ โดยที่ว่าการทรวงและศาลเป็นคนละหน่วยงานกันศาลยุติธรรมนั้นเป็นเพียงองค์คณะ อันนี้กระผมก็ใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า ความจริงศาลยุติธรรมนั้นมีประมุขตุลาการ คือท่านประธานศาลฎีกาอยู่แล้ว และเป็นผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นอำนาจฝ่ายตุลาการ แยกจากกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชา เพราะว่าทางกระทรวงยุติธรรมนั้นมีความอำนาจหน้าที่แต่เฉพาะในด้านราชการธุรการเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งเป็นอำนาจตุลาการแต่ประการใด เพราะฉะนั้นการที่ให้ทางศาลยุติธรรมมีอำนาจในการที่จะจัดตั้งนั้นก็เพราะเหตุว่าเป็นผู้พิจารณาคดีเสียเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีทั่ว ๆ ไป เพราะฉะนั้นศาลยุติธรรมจึงทราบถึงว่ามีความต้องการและจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งศาลปกครอง หรือศาลแรงงาน หรือศาลภาษี หรือศาลสาขาสังคมอื่น ๆ ซึ่งจะได้รายงานมายังกระทรวงยุติธรรม เพื่อของบประมาณในการจัดตั้งศาลปกครอง หรือศาลอื่น ๆ แต่ที่มีท่านสมาชิกซึ่งกระผมขอออกนามคือ คุณอมร ได้กล่าวเกี่ยวกับศาลปกครองว่า ในเรื่องนี้ถ้าพิจารณาแล้วกระผมเห็นว่าศาลปกครองนั้นในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช ๒๕๓๖ มาตรา ๕ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นถ้าจัดตั้งศาลปกครองขึ้นมา โดยให้อยู่กับฝ่ายบริหารแล้ว โดยเฉพาะคือคณะกรรมการกฤษฎีกาก็เป็นส่วนหนึ่งของข้าราชการฝ่ายบริหาร คือขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นถ้าจะให้ฝ่ายบริหารเข้ามาจัดตั้งศาลปกครองหรือศาลอื่น ๆ แล้ว ก็ย่อมจะไม่ใช่ธรรมแก่ราษฎร อย่างที่กระผมได้เคยยกตัวอย่างมาแล้วว่า สำหรับกฤษฎีกานั้น ถึงแม้จะมีอำนาจในการพิจารณาคดีปกครองก็ต้องอยู่ภายใต้ของสำนักนายกฯ เพราะฉะนั้นพวกนักการเมืองชั้นผู้ใหญ่จะไม่ได้รับพิจารณาเลย ในเมื่อกระทำการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่าง ๆ เพราะเห็นแก่หน้าลู่หน้าปะจุมุก แต่ถ้าให้มีการแบ่งงานไปอยู่ในหน่วยงานของศาลยุติธรรมแล้ว ประชาชนคงจะได้รับความเป็นธรรมโดยเสมอภาคกัน และยิ่งกว่านั้นถ้าเรามีการแบ่งแยกอำนาจกันแล้ว ไม่ให้มีการก้าวท้าวกันระหว่างอำนาจฝ่ายบริหารและอำนาจตุลาการแล้ว ก็ควรจะให้อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอำนาจของศาลยุติธรรมเสียเลย อันนี้จะทำให้เป็นประโยชน์ และทำให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมเสมอหน้าค่ากัน อย่างกระผมจะยกตัวอย่าง เช่นคดีเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งราษฎรควรจะได้เสียภาษีเพียงปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท

แต่ว่าทางเจ้าพนักงานประเมินให้เสียถึงแสนบาท หรือล้านบาทอันนี้ ถ้าให้ฝ่ายสรรพากรเองตั้งศาลขึ้นมา ราษฎรได้รับความเป็นธรรมอย่างไรได้ บุคคลที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยคือท่านอธิบดีกรมสรรพากร หรือท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กลับมาเป็นศาลเสียเองในการวินิจฉัยคดี อย่างนี้ราษฎรไม่ได้รับความเป็นธรรมแน่ ควรจะให้เป็นเรื่องของศาลยุติธรรม กระผมว่าจึงขอประทานกราบเรียนไว้เท่านี้ ขอขอบคุณ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ ในการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องศาลต่าง ๆ ในวาระที่ ๑ กระผมเองก็ได้อภิปรายสนับสนุนว่าควรที่จะมีศาลดังกล่าว ในร่างที่คณะกรรมการสิทธิการเสนอขึ้นมาก็ปรากฏว่า การที่จะให้มีศาลดังกล่าวนั้นก็มิขึ้น แต่ว่ามีขึ้นมา ในรูปของมาตรา ๑๔๔ ทวิ กระผมรู้สึกว่ามีแล้วก็เห็นว่าพิกล ๆ อยู่ พิกลเพราะเหตุว่า ในประการแรกถ้าหากว่าประสงค์จะให้ศาลนี้ กระผมคิดว่าก็ควรที่จะมีขึ้น โดยที่ศาลนี้แยกเป็นสัดส่วนต่างหากและไม่ขึ้นอยู่กับศาลยุติธรรม ในความหมายที่เป็นศาลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญศาลยุติธรรมถ้าหากว่าจะมาเขียนในรูปมาตรา ๑๔๔ ทวิ ก็จะกลายเป็นว่า ศาลปกครอง ศาลในสาขาแรงงาน ภาษีและสาขาสังคมนั้น คงจะขึ้นอยู่กับศาลยุติธรรมกระมัง จึงได้เขียนมาในรูปนี้และกระผมยังคงต่อไป ว่าคณะกรรมการคงจะมีความประสงค์เช่นนั้น จึงได้เขียนขึ้นมาเพื่อให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งศาลดังกล่าวได้ สิ่งที่พิกลก็คือว่า เมื่อจะตั้งศาลดังกล่าวก็น่าที่จะตั้งขึ้นโดยกฎหมายทำให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจมาจัดตั้งศาลอื่น ๆ อีก ไม่ทำให้คิดกลายเป็นว่าศาลยุติธรรมนี้มีอำนาจอธิปไตยในส่วนที่หนึ่งที่จะจัดตั้งศาลดังกล่าวขึ้นมาได้ กระผมจึงรู้สึกไม่ถนัดใจนัก กระผมจึงเห็นว่าที่มีกรรมการ ๓ ท่านได้ขอสงวนความเห็นไว้นั้นน่าจะถูกต้องและไม่ควรที่จะตัดมาตรา ๑๔๔ ทวิออก อย่างที่ท่านรองประธานคณะกรรมการท่านเสนอ กระผมมีความเห็นว่าถ้าหากว่าเราจะตั้งศาลดังกล่าวขึ้นมาก็น่าจะมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าถ้าจะตั้งขึ้นจะตั้งขึ้นโดยกลไกวิธีอะไร นั่นก็คือจะจัดตั้งขึ้นโดยออกเป็นกฎหมายเป็นพระราชบัญญัติออกมา กระผมคิดว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะมีและกำหนดไว้ กระผมเห็นด้วยกับท่านกรรมการที่ว่า ที่เขียนไว้ด้วยถ้อยคำดังกล่าวในมาตรา ๑๔๔ ทวิ นั้น ไม่สมควรและไม่น่าจะเขียนอย่างนั้น อ่านแล้วก็พิกล กระผมจึงขอสนับสนุนร่างซึ่งท่านกรรมการ ๓ ท่านได้แปรญัติไว้ เห็นว่าชอบแล้ว และก็จะเป็นการสมเจตนารมณ์ที่จะให้มีศาลต่าง ๆ ดังกล่าวขึ้น ขอขอบพระคุณครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมธิการ) : กระผมขอพูดเพียง ๒ ประโยคครับ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ ศาลใหม่นั้นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติใหม่ คณะกรรมการกฤษฎีกานั้นไม่ถูกตามฟอร์มที่อยู่ในปัจจุบันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกานั้นเขียนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ ระบบศาลต่างๆ ปัจจุบันนี้ได้วิวัฒนาการมาแล้ว ๔๑ ปี เพราะฉะนั้นศาลใหม่ที่จะตั้งขึ้นนั้นจะตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติใหม่ ขอขอบคุณครับ

นายมานะ พิทยาภรณ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ พิทยาภรณ์ ครับ เมื่อกี้ก็มีสมาชิกบางท่านและกรรมธิการบางท่านมีความวิตกว่า ทั่วประเทศ ๑๕๕ ทวี นีดูแปลกๆ แล้วอาจจะใช้บังคับไม่ได้ ผมจึงเห็นว่า ในการตีความกฎหมายนี้เราจะต้องตีความให้เป็นไปในทางที่ใช้ได้ ความจริงมาตรา ๑๕๕ ทวี ก็เขียนบอกว่า ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งศาลปกครองโดยพระราชบัญญัติ เขียนไว้แล้ว ถ้าหากว่ามาตรา ๑๕๕ ทวีนี้ผ่านไป วิธีการที่จะตั้งศาลปกครองหรือศาลภาษีอากรก็มีอยู่ว่า จะต้องออกพระราชบัญญัติแล้วให้อำนาจ เช่นให้อำนาจศาลแพ่งหรือศาลอาญา ซึ่งจะมีศาลแผนกคดีภาษีอากรหรือศาลในสาขาแรงงาน ขึ้นอยู่กับศาลแพ่ง นั้นเป็นอย่างหนึ่ง แต่ผมไม่ติดใจอะไรนัก ถ้าหากจะแก้ไขว่า ให้กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งศาลปกครองและศาลในสาขาแรงงาน อันนี้ผมก็จะเห็นด้วย ที่นี้ปัญหาที่ผมอยากจะอภิปรายก็คือว่าเราจะตั้งศาลขึ้นมาทำไม เออละ เราต้องการศาลที่จะตัดสินคดีรวดเร็ว แต่ว่าสิ่งซึ่งเป็นยอดปรารถนาของเราก็คือว่า ต้องการความยุติธรรม เราจะได้ความยุติธรรมจากไหน ถ้าหากว่าศาลนี้อยู่ที่กระทรวงยุติธรรม ศาลนี้อยู่กับศาลยุติธรรม ผมว่าเราคงจะได้รับความยุติธรรมกว่าในการที่ศาลนี้จะไปอยู่ที่กระทรวงการคลัง ผมฟ้องอธิบดีกรมสรรพากรเป็นจำเลย ปรากฏว่าผู้พิพากษาหลายท่านเป็นเจ้าพนักงานชั้นเอก ชั้นพิเศษ ในกรมสรรพากร ผมฟ้องเจ้าพนักงานแรงงานสัมพันธ์ซึ่งผมเคยฟ้องมาแล้วปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งวินิจฉัยคดีของผมจะเป็นเจ้าหน้าที่ในกรมแรงงานเกือบทั้งหมดเพื่อนสมาชิกทั้งหลาย จากประสบการณ์ที่ผมได้เคยทำคดีมา เคยดำเนินคดีเกี่ยวกับภาษีอากรมาร่วม ๑๐ คดี แล้วก็เคยมีเรื่องเครื่องหมายการค้ามา ๒๐ กว่าคดี แล้วเกี่ยวกับเรื่องแรงงาน ๑ คดี ผมขอเรียนว่า คณะกรรมการภาษีอากรซึ่งวินิจฉัยอุทธรณ์สำหรับภาษีอากร คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ซึ่งวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับที่เจ้าหน้าที่แรงงานได้มีคำสั่ง และคณะกรรมการเครื่อง

หมายการคำ ซึ่งวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่มีอะไรเลยครับ ผมขอยืนยันว่าเป็นแต่เพียงเสดตมภ์ และตรายางซึ่งประทับว่าถูกแล้ว ถูกต้องแล้วเท่านั้น คดีที่ผมยื่นเข้าไปทุกอย่างจะเป็นอย่างนั้น ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าท่านจะตั้งศาลก็ขอเสียที่เถอะว่า ศาลนี้ขอให้แยกออกไป ถ้าผม จะฟ้องอธิบดีกรมสรรพากร ผมจะฟ้องเจ้าหน้าที่พนักงานแรงงานสัมพันธ์ ก็ขอเสียเถอะให้ผม ไปฟ้องแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งผมเชื่อว่าเขายุติธรรมครับ ขอขอบคุณครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ประสิทธิ์ ชูพินิจ กระผม ไม่เห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการได้ยกร่างมาตรา ๑๙๙ ทวิ ขึ้นใหม่ เหตุที่กระผมไม่เห็น ด้วยนั้น กระผมได้พิจารณาโดยรอบคอบตั้งแต่ต้นจนจบ และได้ฟังการอภิปรายจากผู้อภิปราย คือคุณอมรทำให้กระผมเกิดความรู้สึกไม่สบายใจต่อวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการ ชุดนี้อย่างยิ่ง กระผมคิดว่าที่กระผมจะกราบเรียนนี้ กระผมจะกราบเรียนว่าวิธีการกำหนด กฎหมายเช่นนี้ เป็นการกำหนดชอบด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี ด้วยอำนาจหน้าที่ฝ่าย นิติบัญญัติจะพึงกระทำเช่นนี้ประการใดหรือไม่ และการบัญญัติกฎหมายเช่นนี้เป็นการบัญญัติ ที่ชอบที่ควรประการใดหรือไม่ ที่กระผมจะกราบเรียนต่อท่านประธานสภาที่เคารพของกระผม อย่างนี้ สิ่งที่กระผมอยากจะกราบเรียนต่อท่านประธานก็คือว่า กระผมเห็นว่าการศึกษาของ คณะกรรมการชุดนี้ตั้งแต่ต้น กระผมที่แรกก็ไม่ค่อยสงสัยเท่าไร ตอนปลาย ๆ จะจรรู้สึก ว่า คณะกรรมการที่พกเอาความเลอะเทอะเข้าไปมากมายเหลือเกิน ที่ว่าเลอะเทอะก็คือว่า ท่านประธานที่เคารพ ในหมวดเดียวกันนี้ มาตรา ๑๙๒ เป็นแม่บท ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นก็แต่โดยพระราชบัญญัติ แต่ท่านคณะกรรมการชุดนี้ซึ่งมีมติ ๗ ต่อ ๔ กระผมขอประทานกราบเรียนคัดค้านว่าวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการ ชุดนี้ที่ยกร่างอันนี้ เป็นการยกร่างที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับ เพราะเหตุว่าการประชุมของคณะ กรรมการชุดนี้ที่นั่งประชุมไม่ครบองค์ประชุม กระผมจึงขอประทานกราบเรียน อันนี้เป็น เบื้องแรก เมื่อการประชุมของคณะกรรมการไม่ครบองค์ประชุม เพราะฉะนั้นการที่จะเสนอ ร่างตัวบทกฎหมายต่อที่ประชุมนี้ จึงเป็นการเสนอที่ไม่ชอบประการหนึ่ง และประการที่สอง คณะกรรมการชุดนี้ กระผมประหลาดใจ ก็อำนาจนิติบัญญัติสภานี้เป็นผู้ตรา มีอำนาจที่จะ ตราตัวบทกฎหมายแต่ว่าท่านกรรมการที่เคารพของกระผมกลับไปเขียนกฎหมายบอกจะให้

ศาลยุติธรรมได้มีสิทธิอำนาจที่จะตรากฎหมายในอนาคตที่จะใช้จัดตั้งศาลขึ้นไปได้ กระผมมีความประหลาดใจเหลือเกิน ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เคยเห็นที่จะเขียนร่างกฎหมายหรือว่าเราทำ ๆ กันมาแล้ว สติมันเลอะเลือนไป กระผมขอประทานกราบเรียน ถ้าออกไปอย่างนี้ อย่างที่ท่านรองประธานกรรมการว่า ไม่มีผลใช้บังคับ มันไปขัดตัวบทกฎหมายแม่บท มาตรา ๑๙๒ เข้า เราจะให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจตรากฎหมายด้วยอีกกระนั้นหรือ ท่านประธานที่เคารพ ถ้าหากเราจะให้อย่างนี้ ที่นี้ฝ่ายนิติบัญญัติก็คล้าย ๆ ว่า การที่จะออกกฎหมายไม่เพียงแต่สถาบันฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายเดียวเท่านั้น อาจจะมีกระทรวงโน้นกระทรวงนี้ มีสิทธิมีอำนาจที่จะตรากฎหมายใช้บังคับแก่อาณาประชาราษฎร์ได้ ถ้าเขียนกฎหมายลักษณะเช่นนี้ ที่กระผมกราบเรียนนี้กระผมกราบเรียนในเรื่องแบบพิธี เรื่องอำนาจหน้าที่ว่าการเขียนอย่างนี้เป็นการชอบเป็นการควรประการใดหรือไม่ และกระผมขอประทานคัดค้านว่า วิธีดำเนินการของคณะกรรมการนี้เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับ และไม่มีสิทธิไม่มีอำนาจที่จะตรากฎหมายในขณะนี้ขึ้นมาได้ กระผมจึงขอประทานกราบเรียนเช่นนี้

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมการ) : กระผมขอชี้แจงข้อข้องใจของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า การประชุมของคณะกรรมการไม่ครบองค์ประชุมโดยอาศัยเหตุว่าจากผลของมติที่ออกมา ๙ ต่อ ๗ ซึ่งรวมแล้วเป็น ๑๖ นั้น อันนี้กระผมขอยืนยันว่า วันนั้นมีผู้ไม่ได้ลงคะแนนเสียงเสียหลายคน แล้วกระผมขอยืนยันว่าอัยเรื่องนี้ไม่ต้องมาพูดอีก กระผมยืนยันด้วยเกียรติว่า การประชุมของคณะกรรมการครบองค์ประชุมเสมอและทุกวันครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมปรีดี เกษมทรัพย์ขอชี้แจงในนามของคณะกรรมการ กระผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องหลักการว่า ตามร่างของคณะกรรมการกับตามร่างของรัฐบาลที่เสนอ หลักการแตกต่างกันอยู่ที่ว่าอย่างนี้ครับ ร่างของคณะรัฐบาลนั้นต้องการให้มีศาลปกครอง และศาลเบ็ดเตล็ดอื่นๆ โดยยกไปให้กฎหมายกำหนด แล้วก็อาจจะหลุดลอบไปอยู่กับกรมกองต่างๆ ซึ่งท่านรองประธานได้ชี้แจงไว้แล้วว่ามันอาจจะเป็นภัยต่อความยุติธรรม เพราะฉะนั้นคณะกรรมการพิจารณาแล้ว จึงได้ร่างเป็นร่างมาตรานี้เน้นในหลักที่ว่าศาลที่จะตั้งขึ้นนั้นจะเป็นศาลอะไรๆ ก็ตาม ก็ยังเป็นศาลที่อยู่ในเครือของกระทรวงยุติธรรม เพื่อเป็นที่มั่นใจแก่ประชาชนว่าศาลนั้นจะไม่ไป

อยู่ในอาณัติของหน่วยราชการใด ถึงแม้จะมีนักวิชาการบางคนอ้างว่าเสรีภาพหรืออิสรภาพของตุลาการนั้นสร้างได้ แต่ประสบการณ์ในประเทศไทยแล้วเราก็ยังเป็นที่สงสัยและเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นเราจึงได้บัญญัติเป็นบทบัญญัติตามที่เสนอเข้ามาในที่ว่าให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจตั้งศาลปกครองและศาลในสาขาแรงงาน สาขาภาษีและสาขาสังคมขึ้นโดยพระราชบัญญัติ มีท่านบางท่านเห็นว่าข้อบัญญัติอย่างนี้มีข้อน่าสงสัยอยู่ เช่นว่าไปขัดต่อมาตรา ๑๔๒ ว่าในมาตรา ๑๔๒ นั้นมีบทบัญญัติว่าบรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ อันนี้หมายถึงศาลทั้งหลายไม่จำกัดว่าศาลอะไรอาจจะศาลยุติธรรมเดิมนี่ละ เราอาจจะต้องตั้งศาลใหม่เราก็ต้องออกเป็นพระราชบัญญัติ ต้องมาผ่านสภา ในร่างมาตรา ๑๔๔ ทวิ นี้ ก็บอกว่าต้องทำเป็นพระราชบัญญัติเหมือนกัน แต่กำหนดไว้ว่าให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจทำ หมายความว่าไม่ใช่บอกว่าไม่ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ ก็ยังต้องทำเป็นพระราชบัญญัติอยู่ แต่ใช้คำว่า "ศาลยุติธรรม" นี้ เพื่อที่จะประกันว่าศาลที่ตั้งขึ้นใหม่นั้นอยู่ในระบบของศาลยุติธรรม เพื่อเป็นที่แน่ใจว่าจะไม่ไปเป็นเครื่องมือหรืออยู่ในอาณัติของหน่วยราชการอื่น ซึ่งอาจจะเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าจะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนไม่ได้เต็มที่ มีผู้ถามว่าศาลยุติธรรมนั้นจะตั้งศาลได้หรือ ก็อย่างที่ท่านรองประธานได้อธิบายแล้ว ศาลยุติธรรมนั้นมีความหมายได้หลายอย่าง มันรวมถึงศาลฎีกาซึ่งมีประมุขตุลาการอยู่ ซึ่งอาจจะทำได้ ในต่างประเทศเขาให้อำนาจศาลยุติธรรมที่เรียกว่าอำนาจ รูลิ่ง พาวเวอร์ ออฟ เดอะ คอร์ท (ruling power of the court) อำนาจในการตั้งกติกามีลักษณะเป็นกฎหมายในการพิจารณาก็ทำได้ ในข้อนี้ก็ลักษณะเดียวกันว่า ถ้าหากว่าจะต้องเขียนเกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลที่จะตั้งขึ้นเป็นศาลปกครองก็ดี ศาลภาษีก็ดี จะมีองค์ประกอบในทางผู้พิพากษาเป็นอย่างไรในการพิชิตพิจารณา ซึ่งเห็นว่าการพิจารณาคดีธรรมดาที่นั่นจะชักช้า เราก็อาจจะแก้ไขให้มันเหมาะสมกับเรื่องว่าเป็นศาลปกครอง ต้องทำอย่างนั้น ถ้าเป็นศาลแรงงานจะต้องเป็นอย่างนี้ กระผมคิดว่าไม่มีความขัดข้องอะไรเลยที่จะว่าเขียนแล้วจะผิดหรืออะไรต่าง ๆ แล้วก็รู้สึกว่าการที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่กล่าวเมื่อกี้นี้ รู้สึกว่าให้คำสั่งสอนแก่กรรมาธิการอยู่เป็นอันมาก แต่กรรมาธิการก็ยังคิดว่ากรรมาธิการได้คิดดีแล้ว แล้วก็มีความรู้เล็กๆ น้อยๆ เท่าที่ท่านสมาชิกได้ให้ความไว้วางใจให้ไปทำก็คิดว่าไม่ถึงกับสภานี้ลุ่มจมโดยไปเขียนกฎหมายผิดอะไรต่าง ๆ ด้วยมโนธรรมกระผมว่าเราก็ทำดีแล้วครับก็คงไม่ผิดอะไรมากมาย กระผมคิดว่ามันคงไม่ผิดอะไรครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายชำนานู พจนาน : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้ฟังท่านกรรมาธิการที่เพิ่งอภิปรายจบลงเป็นคั่งเป็นแคว กระผมเองก็ไม่ได้เชื่อเนะครับความจริงกรุณาได้โปรดอ่านมาตรา ๑๔๒ ซึ่งบรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นก็โดยพระราชบัญญัตินั้น ก็ย่อมรวมหมายถึงศาลทั้งหลายที่อยู่ในหมวดนี้ รวมทั้งศาลปกครอง ศาลสาขาอื่น ๆ ด้วย และมีบางท่านเป็นห่วง บอกว่าเกรงว่ากรมไต่สวนนี้ ยกตัวอย่างกรมสรรพากร กรมแรงงาน กรมปกครอง จะตั้งศาลขึ้นมาในสังกัด ความจริงตั้งขึ้นมาไม่ได้หมวดนี้ คือหมวดที่ ๘ ว่าด้วยศาล ศาลทั้งหลายนั้นตั้งขึ้นโดยเจตนาของประชาชน กระผมขอคัดค้านความเห็นของท่านรองประธานซึ่งท่านลงมาอภิปรายบอกว่า ประธานศาลฎีกา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของศาลนั้น ท่านประธานศาลฎีกานั้นท่านอยู่ในฐานะเป็นบุคคลหนึ่งท่านจะมาเสนอกฎหมายในนามของศาลยุติธรรมได้อย่างไร เจตนาของเจตนาในการจัดตั้งศาลปกครองก็ดี ศาลสาขาต่าง ๆ ก็ตาม เจตนาของเจตนาอันนั้นมาจากประชาชน คือรัฐสภา โดยออกเป็นพระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นการที่เขียนไว้ในมาตรา ๑๔๔ ทีวี ท่านจะอ่านอย่างไรก็ตาม ท่านสมาชิกทั้งหลายถึงแม้ว่าไม่ได้ศึกษากฎหมายมา ก็ให้เห็นว่าเป็นการให้อำนาจศาลยุติธรรม ในการจัดตั้งศาลสาขาต่าง ๆ ขึ้นโดยออกพระราชบัญญัติ ซึ่งถ้าจะพูดง่าย ๆ ละก็เป็นการมายื้อแย่งอำนาจนิติบัญญัติไปออกกฎหมายจัดตั้งศาล ศาลสาขาต่าง ๆ เสียเอง เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่ามาตรา ๑๔๔ ทีวี นั้น ไม่ควรจะรับไว้ แต่ด้วยความเห็นของท่านกรรมาธิการที่เสนอความเห็นตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้น เป็นความเห็นที่ถูกต้องแล้ว เพราะว่าศาลเหล่านี้ไม่มีทางที่จะไปสังกัดกรมใด กระทรวงใดในฝ่ายบริหารได้ ถ้าหากจะเขียนให้ชัดก็ควรจะเขียนว่า "ศาลทั้งหลายนี้สังกัดกระทรวงยุติธรรม" ก็จะชัดเจนยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมอยากเรียนถามท่านกรรมาธิการผมยังไม่เข้าใจเมื่ออ่านร่างของกรรมาธิการนี้ คือไม่เข้าใจในกรรมวิธีแห่งการตั้งศาลปกครอง ศาลสาขาอะไรนี้ ภาษีแรงงาน สังคมอะไรนี้ครับ ลองสมมุติให้ผมฟังสักที สมมุติว่าต่อไปจะตั้งศาลปกครองนี้ ขึ้นต้นจะต้องทำอะไรกันจนกว่าศาลปกครองมันจะเกิดขึ้นมา เชิญครับ ใครก็ได้ครับ เอ้า ขอเชิญท่านประธานกรรมาธิการ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานกรรมการ) : เดี่ยวผมจะขอให้กรรมการผู้
อื่นชี้แจง ผมขอเรียนว่าเรื่องนี้มันเป็นความยากที่จะชี้แจงให้เข้าใจกันง่าย เพราะอะไร เพราะ
ว่าความคิดเห็นของกรรมการ ผมยอมรับซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ด้วยกันทั้งนั้นในคณะกรรมการ
ธิการที่ผมเป็นประธานอยู่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก เราจะเห็นได้ว่าในเรื่องระบบศาล
ปกครองเรายังไม่เคยมีมาในประเทศไทยเลย ในครั้งก่อนเราเคยมีพระราชบัญญัติว่าด้วย
คณะกรรมการกฤษฎีกาและมีตอนหนึ่งพูดถึงเรื่องศาลปกครอง แต่แล้วมาจนกระทั่งถึงบัดนี้
ก็ยังไม่เคยได้ใช้กันเลย และต่อมาเมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้น รัฐบาลก็ได้ร่างเกี่ยวกับเรื่อง
ศาลปกครองและศาลแรงงานอื่นๆ อะไรหลายศาลขึ้นมาตามความเข้าใจของคณะนั้น ก็
รู้สึกศาลต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ขึ้นอยู่ในศาลยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ผมเองก็ขอเรียนว่าไม่ได้
ศึกษาเรื่องนี้มาเป็นพิเศษเหมือนกัน แต่เมื่อได้ไปค้นหนังสือต่าง ๆ ดูแล้วก็เห็นได้ว่าเขาทำ
กันเป็น ๒ ระบบเหมือนกัน ถึงแม้ศาลปกครองตอนต้นขึ้นอยู่เป็นอิสระต่างหากจริง แต่ว่า
เมื่อไปถึงตอนปลายแล้วที่จะตัดสินได้เด็ดขาดแล้วไปอยู่ทางศาลยุติธรรมก็มี หรือว่าจะเป็น
ศาลปกครองแบบอิสระไปอย่างฝรั่งเศสก็มี ผมก็หนักใจเหมือนกันว่าที่รัฐบาลให้มานั้นนะ
ไม่รู้อย่างไร แต่คิดว่าถ้าเขาเขียนว่าให้เป็นไปตามบทกฎหมายแล้ว ผมก็คิดว่ารัฐบาลคงจะวาง
ไปลิสี่ (policy) หรือนโยบายว่าจะเอาอย่างไรกันต่อไปข้างหน้า กรรมการในฐานะผมนะครับ
ไม่ใช่คนอื่น ก็ไม่อยากจะเข้าไปยุ่งยากนักเพราะว่าเรื่องนี้มันเป็นไปลิสี่ว่าเขาจะเอาอย่างไรกัน
ข้างหน้า นี่แหละผมจะกล่าวได้ว่าความเอนเอียงในเวลานี้ตามที่กรรมการร่างมาเดี๋ยวนี้มัน
จะถูกต้องหรือผิดก็เอาไว้ว่ากันทีหลัง มันก็ไปในทำนองที่เรียกว่าจะมีศาลเหล่านี้ขึ้น แต่จะไป
ขึ้นอยู่กับศาลยุติธรรม แต่ผมเข้าใจว่าเจตนาของกรรมการบางท่านนั้นที่อาจจะเป็นส่วน
น้อย หรือว่าเกิดมีผู้ได้รับการสนับสนุนมากในสภานี้ไม่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น ต้องการให้
ศาลปกครองแยกออกไปต่างหากไม่ขึ้นกับศาลยุติธรรม ผมจึงขอจบคำชี้แจงไว้เพียงเท่านี้ครับ
ก็รู้สึกเป็นนโยบาย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมกราบเรียนถาม คือว่าอย่างนี้ครับ เมื่อเขียน
มาเป็นมาตราในรัฐธรรมนูญจะให้ท่านนั้นท่านนี้ ก็ลองนึกถึงกรรมวิธี จะต้องรู้อะไรจะทำอย่างไร
สมมุติว่าเขียนไว้ว่า ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งศาลปกครองและศาลในสาขาอะไรนี้ หรือ

สาขาของกรมซึ่งโดยพระราชบัญญัตินี้ ผมว่าผมเองและสมาชิกส่วนใหญ่อีกหลายท่านยังไม่เข้าใจว่า คำว่าโดยพระราชบัญญัตินี้ใครเป็นคนเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือว่าศาลออกเอาเอง หรือว่าอย่างไร และศาลจะมาเสนอพระราชบัญญัติในสภานิติบัญญัติได้อย่างไร

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ): ตามความเห็นของผมก็คือว่าการจะตั้งศาลอะไรต่าง ๆ ต้องเป็นไปโดยพระราชบัญญัติ และผู้ที่เสนอตั้งก็คือรัฐบาลครับ คือคณะรัฐมนตรี ฉะนั้นถ้าจะเขียนไว้อย่างไรก็ตามเถอะ รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้ดูแลหน่วยราชการนั้น ๆ ก็จะต้องเป็นผู้เสนอ ตามความเห็นของผมมีอย่างนี้ครับ แต่อาจจะผิดก็ได้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือว่าให้รัฐมนตรีเสนอ แต่ว่า.....

นายไพโรจน์ (ประธานคณะกรรมการ) : รัฐบาลครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ทางรัฐบาลหรือครับ แต่ว่าเขียนเสียว่าให้ศาลยุติธรรมตั้ง

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : นี้ไม่รู้จะตอบอย่างไรครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขออนุญาตชี้แจงเพิ่มเติมว่า กรรมวิธีในการจะตั้งศาลปกครองนี้ ในกฎหมายมาตรานี้ก็เห็นชัดว่าจะต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ ไม่มีทางที่ศาลจะออกพระราชบัญญัติเอง เพราะระบบของเราพระราชบัญญัติจะต้องผ่านสภา นี่ประการแรก แต่สำหรับว่าศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจจัดตั้งศาลนั้น เป็นเพียงแต่กรรมวิธีว่าใครเป็นผู้ริเริ่ม ศาลนั้นมีหน้าที่ในทางตัดสินความนั้นเป็นหน้าที่ในทางตุลาการ แต่หน้าที่ในทางธุรการยังมีอีกมาก ก็ศาลทำได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องว่าริเริ่มจะกระทำนั้นศาลเป็นผู้กระทำเตรียมงาน แล้วก็มาผ่านกระทรวงยุติธรรม มาถึงสภา ก็เป็นอย่างนี้ละครับ แต่กฎหมายอย่างนี้เขียนว่าใครทำแล้วทำอย่างไร เราไม่จำเป็นจะต้องเขียนรายละเอียดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ผมยังไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง คือบอกว่าเป็นศาล เอาละ แปลว่าให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้ง นี่แปลว่าริเริ่มจากศาลก็แปลว่าถ้ากระทรวงยุติธรรมจะริเริ่มเองก็ไม่ได้ ต้องศาล เชิญคุณเสวตรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : กระผมคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนนี้
แต่ละเสนอกฎหมายจัดตั้งศาลได้ รัฐบาลก็เสนอจัดตั้งศาลได้ นอกจากนั้นแล้วไม่มีทาง เพราะ
ว่ารัฐธรรมนูญเขียนไว้แล้ว ผู้เสนอกฎหมายได้นั้นก็คือคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร เพราะฉะนั้นศาลจะมาริเริ่มอะไรก็ริไป แต่มันต้องผ่านรัฐบาลอยู่นั่นเอง กรรมวิธีต้อง
เป็นอย่างนี้ ฉะนั้นจะไปเขียนว่าศาลจัดตั้งมันตั้งไม่ได้ ศาลยุติธรรมนี้เขาตั้ง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วท่านก็ไม่เข้าใจอย่างผมเหมือนกันอย่างนั้น
หรือครับ คือผมไม่เข้าใจว่า....

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ผมเข้าใจว่ามันทำไม่ได้ครับ ผม
กราบเรียนท่านประธานแล้ว เขียนอย่างนี้ทำไม่ได้ และผมขอตัดออก แต่ว่าถ้าเขียนอย่าง
ที่กลุ่มคุณเฉลิมชัยเขียนเห็นด้วยครับ ทำอย่างนั้นทำได้ เอาอย่างนั้นผมไม่ขัดข้องครับเห็นด้วย
ทีเดียว

นายชมพู อรรถจินดา : ท่านประธานที่เคารพ กระผมนั่งฟังมานานแล้วปรากฏว่า
ความต้องการที่จะมีศาลประเภทต่าง ๆ นี้ตรงกัน ร่างรัฐบาลก็มี ร่างกรรมการก็มี ของท่าน
ผู้แปรญัตติก็มี แม้ท่านรองประธานฯ ที่เสนอว่าไม่จำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายก็บอกว่าศาล
พวกนั้นก็ตั้งได้ กระผมเห็นว่าไม่มีปัญหาที่ได้เถียงกัน ที่ซ่อนเร้นอยู่ในนี้อยู่ตรงที่ว่าศาลนี้จะ
ตั้งขึ้นในกระทรวงอะไร เพราะฉะนั้นประเด็นข้อที่ ๑ กระผมคิดว่าในชั้นนี้ถ้าหากจะเป็นไป
อย่างกรรมการเสนอร่างมา จะให้ตั้งในกระทรวงยุติธรรมก็เขียนมาเสียให้ตั้งในกระทรวง
ยุติธรรมก็หมดเรื่อง อันนี้กระผมก็ขอเสนอต่อรองกับกรรมการว่า กระผมเห็นด้วยว่าเป็น
ไปตามร่างของกรรมการนี้ก็พอใจ เพราะว่าได้อาหลักการและข้อความของร่างรัฐบาลมาใส่
กระผมเป็นฝ่ายสนับสนุนร่างรัฐบาล แต่แหม เสียใจนิดครับ ท่านประธานครับ ทำไมกระผม
ไม่เคยได้ยินเสียงท่านเจ้าของร่างพูดเลยสักทีให้กระผมรู้ว่ารัฐบาลท่านคิดอย่างไรว่าร่างของ
ท่านถูกขีดฆ่าไปนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลท่านไม่ได้ร่าง ท่านตั้งกรรมการขึ้น
มาร่างแล้วก็เอามาเสนอสภา สภารับหลักการ ทางสภาก็ลงมติว่าไม่ให้รัฐบาลตั้งกรรมการ
สภาจะตั้งเอง รัฐบาลท่านก็เลยไม่เกี่ยว เรื่องมันก็เป็นอย่างนี้

นายชมพู อรรถจินดา : ขอบคุณครับ ตอนนี้กระผมก็เลยไม่รู้เรื่อง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมก็เหมือนกันละ

นายชมพู อรรถจินดา : ร่างเดิมซึ่งกระผมเห็นด้วย ใครจะมาช่วยกรรมากราบเรียนท่านผู้มีเกียรติสมาชิกในสภาที่ว่าเขียนไว้แน่นดีแล้ว และก็สมควรจะต้องขอแก้ไขเพราะฉะนั้นกระผมขอประทานเสนอ.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียว ขอประทานโทษ ร่างเดิมหมายความว่าอยู่ที่ไหนของคุณ ร่างเดิม

นายชมพู อรรถจินดา : หมวด ๔ ใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๒๐๐ ใจใหม่ครับ

นายชมพู อรรถจินดา : ใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ท่านกรรมาธิการก็ขอย้ายเอามาใช้

นายชมพู อรรถจินดา : ย้ายมากระผมก็ไม่ขัดข้อง กระผมขอประทานเสนอขอต่อรอง ๑. ท่านกรรมาธิการร่างนี้กระผมรับ แก้ไขเสียหน่อยได้ไหม ก็มีท่านสมาชิกท้วงว่าให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจจัดตั้งนี้จะขอรับรองด้วยกันว่าให้จัดตั้งศาลปกครอง ศาลสาขาแรงงาน ภาษีสังคมอะไรนี้ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม หรือในราชการยุติธรรม หรือในกระทรวงซึ่งแล้วแต่ท่านกรรมาธิการซึ่งจะเท่ากับระบุหน้าที่ฝ่ายบริหารขึ้น กระผมเอา ที่นี้อีกอันหนึ่งกระผมขอต่อรองนิดครับ ตามร่างเดิมของรัฐบาลนี้กระผมเห็นด้วย ถ้าไม่เอาตามนี้เอาตามร่างเดิมรัฐบาล

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาที่กรรมาธิการแปรญัตติ

นายชมพู อรรถจินดา : ครับ ขอให้ท่านกรรมาธิการตัดคำว่า "โดยพระราชบัญญัติ" ออก เพราะว่าเขาท้วงก็ถูกของเขาแล้ว มาตรา ๑๙๒ มันมีอยู่แล้วศาลทั้งหลายจะจัดขึ้นก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เพราะเหตุใดจึงต้องมาเขียนตรงนี้อีก กระผมขอต่อรอง ๒ ข้อนี้ถ้ารับรองกันได้ก็จะผ่านไปเสร็จสักทีครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือคุณชมพู่ขอต่อรองกับกรรมาธิการผู้แปรญัตติบอกว่าให้ตั้งศาลเหล่านี้ไว้ในกระทรวงยุติธรรม จะว่าอย่างไรครับ คุณปรีดี แปรญัตติหรือเปล่า

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ในฐานะที่ผมเป็นกรรมาธิการผู้หนึ่ง ผมเข้าใจท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เสนอมานั้นก็ควรจะนำรับฟังผมไม่ขัดข้อง แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องแปรญัตติของท่านรองประธานสภาท่านจะขัดข้องหรือไม่ก็แล้วแต่ท่านครับ สำหรับข้อที่ขอว่าจะให้ตัดว่า "โดยพระราชบัญญัติ" ออกนั้นรู้สึกว่าจะไปไกลไปหน่อย เพราะจะตีความไปว่ากระทรวงยุติธรรมทำได้เองโดยไม่ต้องผ่านสภายิ่งไปกันใหญ่ ผมว่าทำจะไม่ไหวละครับ

นายประภาศน์ อวยชัย - ท่านประธานที่เคารพ ตามที่คุณชมพู่ได้ขอแปรญัตติในเรื่องของมาตรา ๑๔๔ ทวิ โดยเอามาตรา ๒๐๐ ของร่างรัฐบาลมาต่อรองกับทางคณะกรรมาธิการว่า ศาลปกครองและศาลในสาขาแรงงาน สาขามาชี หรือสาขาสังคมจะตั้งขึ้นและให้สังกัดกระทรวงยุติธรรม อันนั้นผมไม่ขัดข้อง เห็นว่าเป็นการถูกต้องชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมาธิการผู้แปรญัตติเห็นอย่างไรครับ เชิญครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ : อันนี้ตามปกติแล้วผมไม่ขัดข้อง แต่เนื่องจากว่าในทางปฏิบัติ ผมอยากจะขอย้ำอีกสักครั้งหนึ่งครับ ศาลนั้นศาลในกรุงเทพมหานคร ตุรการอาจจะอยู่กระทรวงหนึ่ง แต่เมื่อกระจายลงสู่ตำบลหรือว่าในชั้นศาลชั้นต้นแล้ว ตุรการอาจจะอยู่อีกกระทรวงหนึ่ง ดังนั้นเองจึงทิ้งไว้ให้ว่าตุรการนั้น จะอยู่ที่ไหนแล้วแต่รัฐบาลข้างหน้าแล้วแต่รัฐบาลข้างหน้า เรื่องตุรการนั้นไม่เคยใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ อยู่ที่ว่าพระราชบัญญัติข้างหน้านั้นเป็นในรูปแบบอะไร รัฐบาลข้างหน้าจะเลือกใช้ครับ และศาลนั้นในส่วนศาลชั้นต้นกับศาลส่วนกลางนั้น ผมขอเรียนว่าตุรการนั้นอาจไม่ตรงกัน ผมเคยยกตัวอย่างเรื่องศาลตำบลนั้น ตัวผู้พิพากษาอาจจะอยู่ ก.ต. ส่วนกลาง แต่ว่าถ้าเป็นผู้พิพากษาศาลตำบลแล้วตุรการของศาลตำบลอาจจะไปลงอยู่ที่ทำการตำบลละครับ ดังนั้นตุรการจึงแล้วแต่พระราชบัญญัติต่าง ๆ จะเขียนไว้ว่าจะอยู่ที่ไหน ขอขอบคุณครับ

นายวิกรม เมลาพันธ์ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ก็คงจะเป็นที่พอใจแก่ท่านส่วนมากแล้ว คือทางฝ่ายกรรมธิการที่ออกร่างมาก็เป็นร่างที่ท่านรองประธานที่แปรญัตติขึ้นมา ทางท่านสมาชิกผู้มึ่เกียรติคือ คุณชมพู่ ก็ได้เสนอการแก้ไข ทางกรรมธิการคือ คุณปรีดี กับแม่แต่ท่านเจ้าของร่างผู้แปรญัตติขึ้นมาแล้วกรรมธิการรับ คือท่านรองฯ ประภาศน์ ก็ได้ตกลงไม่ขัดข้องแล้ว ที่นี้ก็มียุ่อกนิดหนึ่งถึงเรื่องที่เพื่อนกรรมธิการของผมคนหนึ่ง คือ คุณอมร จันทรสุมบูรณ์ ตั้งปัญหาเรื่องฝ่ายธุรการขึ้นมาว่าจะเป็นอย่างไร แล้วก็ยกเรื่องศาลตำบลด้วย ซึ่งขณะนี้ผมก็ยังไม่ถึงวาระอะไรที่เราจะพูดกันถึงเรื่องศาลตำบลหรอก ขณะนี้เราพูดกันถึงเรื่องโครงสร้างใหญ่ศาลต่าง ๆ เหล่านั้น เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่าเรื่องธุรการนี้ปัญหาเรื่องเล็กเหลือเกิน เราจะทำอย่างไรก็เป็นพระราชบัญญัติหรือเป็นกฎกระทรวง หรือเป็นอะไรหรือเป็นระเบียบข้อบังคับอะไรก็ได้ทั้งนั้น ผมคิดว่าเรารีบเร่งให้ผ่านเสร็จวันนี้แล้ว นี่ก็ปัญหาใหญ่ เราก็ตกลงกันรู้สึ่กว่าจะเป็นที่พอใจแล้ว ผมก็กราบเรียนท่านนี้ละครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ผมขอเรียนถามท่านกรรมธิการผู้สงวนความเห็นไว้คนใดคนหนึ่ง ไม่ใช่ทั้ง ๓ คน ว่าจะปรองดองแก้ไขอย่างไรหรือไม่หรือว่าจะยืนยันตามร่างนี้

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอขอบพระคุณครับ คือในความเห็นของพวกกระผมทั้ง ๓ คนเห็นว่าเรื่องศาลปกครองก็ดี ศาลสาขาแรงงานก็ดี ศาลสาขาภาษีก็ดี ที่จะจัดตั้งขึ้นในข้างหน้านั้น กระผมเชื่อว่าจะต้องมีการศึกษากันอีกกระยะหนึ่ง ที่นี้ปัญหาอยู่ที่ว่าในรัฐธรรมนูญนี้ควรจะเขียนเป็นการตายตัวว่า จะเขียนว่าควรจะสังกัดในกระทรวงยุติธรรมนั้นก็เขียนรูปหนึ่ง หรือเขียนว่าห้ามไม่ให้สังกัดในกระทรวงยุติธรรมก็อีกรูปหนึ่ง เขียนทั้ง ๒ รูปนั้น กระผมเห็นว่ามัดตัวเกินไป กระผมจึงร่างของรัฐบาลว่า เขียนไว้ลอย ๆ ว่าให้จัดขึ้นโดยพระราชบัญญัติส่วนความเหมาะสมในภายหลังหน้าจะเป็นประการใดนั้น กระผมคิดว่าถ้าเขียนไว้เป็นกลาง ๆ อย่างของรัฐบาลแล้วน่าจะถูกต้องและสอดคล้องกับการเขียนรัฐธรรมนูญ คือไม่เป็นการตายตัว ฉะนั้นกระผมยังยืนยันว่าร่างของรัฐบาลน่าจะเหมาะสมกว่าที่จะเขียนไปผูกมัด เพราะการผูกมัดมันผูกมัดได้ทั้งด้านซ้ายด้านขวา เราเขียนไว้กลาง ๆ อย่างนี้แหละดี เพราะกระผมเข้าใจว่าศาลปกครองนี้ใน ๓ ปีก็ยังไม่ตั้งไม่สำเร็จหรอกครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็หมายความว่าให้เข้ากับความในมาตรา ๑๙๒ ก็ไม่เป็นไรอย่างนั้นหรือครับ ว่าศาลทั้งปวงจะต้องตั้งตามกฎหมายนี้อะไร ตามร่างพระราชบัญญัตินี้

นายเฉลิมชัย วลีนนท์ (กรรมาธิการ) : ก็ซ้ำเหมือนกับอย่างศาลทหารครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็แปลว่ากรรมาธิการยังยืนตามร่างเดิม

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานครับ ทั้งหลายฝ่ายได้อภิปรายกันมามากพอสมควรแล้ว ที่ประชุมนี้คงจะเข้าใจใช้ดุลพินิจที่จะยกมือได้แล้ว ผมขอเสนอปิดอภิปรายท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบถ้วนครับ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพ ผมคิดว่าลงมตินั้นต้องลงแน่ แต่ที่ว่าปัญหาที่คณะกรรมาธิการจะเอากันอย่างไร

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ประเดี๋ยวผมจะเรียนให้ทราบ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ครับผม ขอขอบคุณมากครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือว่าอย่างนี้นะครับ ทางคณะกรรมาธิการนี้ การแปรญัตติของคุณอมรคนเดียวนะท่านไม่เอาแล้ว ก็มาเหลืออยู่ที่การแปรญัตติคุณพงศ์เพ็ญ คุณเฉลิมชัยและคุณอมร จันทรสมบูรณ์ ซึ่งท่านยืนยันตามร่างของท่านที่ปรากฏในเอกสารนี้ทุกประการ ไม่ยอมแก้ไข ไม่ยอมปรองดองกับผู้ใดทั้งสิ้น แล้วท่านกรรมาธิการอีกท่านหนึ่ง สงวนความเห็นที่ไม่ควรมีมาตรา ๑๙๙ ทวิ ควรจะตัดทิ้งไปเลย เพราะฉะนั้นประเด็นที่ผมจะถาม..... เชิญครับ คุณเสวตรว่าอย่างไรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : กระทบกราบเรียนแล้วครับ คือว่าขอตัดที่ร่างไว้นี้ แต่เอาตามของคุณพงศ์เพ็ญ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ อย่างนั้น แปลว่ารวมกัน เหลือประเด็นเดียวว่าจะเอาตามร่างของกรรมาธิการส่วนใหญ่หรือท่านกรรมาธิการส่วนน้อย คุณชมพูนุชพรอดองไป กรรมาธิการไม่ยอมครับ ก็เอาครับ ส่วนใหญ่หรือส่วนน้อย ใครเป็นส่วนใหญ่ ใครเป็นส่วนน้อยผมก็ไม่รู้แล้วครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพครับ กรุณานัดครับ กรรมาธิการส่วนใหญ่ว่าอย่างไร ส่วนน้อยว่าอย่างไร ได้กรุณานัดให้ชัดเจนครับ เป็นเรื่องสำคัญมากครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ คุณเสวตรครับ ว่าเสียให้เรียบร้อยไปก่อนจะลงมติ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานกรรมาธิการส่วนใหญ่ก็คือว่า มาตรา ๑๕๔ ทวิ ซึ่งปรากฏในตัวร่าง ส่วนคำแปรญัติติของกรรมาธิการส่วนน้อยนั้นก็อยู่ในหน้าเกี่ยวกับคำแปรญัติติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถัดไปนั้นครับ ร่างของกรรมาธิการส่วนใหญ่อยู่ที่หน้า ๕๔ นะครับ แล้วก็คำแปรญัติติของกรรมาธิการส่วนน้อยอยู่ที่หน้า ๕๐ เชิญครับ

นายสุวิทย์ ระวังค์ : ร่างของรัฐบาลเดิมหรือครับ เดี่ยวท่านประธานต้องกรุณาถามด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ร่างของรัฐบาลเดิมนั้นอยู่ในหมวด ๕ แล้วก็คณะกรรมาธิการตัดไปทั้งหมด ส่วนท่านกรรมาธิการส่วนน้อยท่านเอามาตรา ๒๐๐ มาใส่ไว้แปรญัติติไว้ในที่นี้ โดยแก้ข้อความให้สอดคล้องกันเท่านั้น คือว่าต่อไปเขาไม่ถอดกันแล้ว เขาสั่งให้พันตำแหน่งถูกไหมครับ ท่านกรรมาธิการครับ เพราะฉะนั้นจะได้ขอมติได้ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการส่วนน้อย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการส่วนใหญ่ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้แก้มาตรา ๑๔๔ ทวิ ให้เป็นไปตามร่างของกรรมาธิการส่วนน้อย เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ต่อไป มาตรา ๑๔๔ ทรี คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณวิกรม เมลานันท์ คุณปรีดี เกษมทรัพย์ คุณธานินทร์ กรัยวิเชียร และคุณสนอง ตูจิงดา ขอสงวนความเห็น โดยเห็นว่าไม่ควรมีมาตรา ๑๔๔ ทรี เชิญคุณสนองครับ

นายสนอง ตูจิงดา (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม นายสนอง ตูจิงดา ขอกราบเรียนแทนคณะกรรมาธิการส่วนข้างน้อยทั้ง ๓-๔ คนนี้ครับว่า เมื่อที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นเป็นอย่างเมื่อตะกั้นนี้แล้วครับ ก็ขอถอนเรื่องนี้ ไม่ต้องวินิจฉัยแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณมากครับ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : หมวด ๔ ศาลและองค์กรอื่นของรัฐ คณะกรรมาธิการตัดออก....

นายวิรัช กุฑมาศ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิรัช กุฑมาศ ก่อนจะถึงหมวดอื่น กระผมขอกราบเรียนข้อข้องใจนิดเดียวครับ เกี่ยวกับเอกสารที่ทางสำนักงานเลขาธิการพิมพ์แจกเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญที่พิจารณาเรียบร้อยแล้วครับ โดยเฉพาะมาตรา ๑๖๔ เรื่องวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิก รู้สึกรู้สีกว่าการลงมติเมื่อวานนี้คล้ายๆ กับว่าเราจะเปลี่ยนคำพูดว่า "ความประพฤติ" เป็นคำว่า "จรรยาบรรณ" นะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ใช่ครับ

นายวิรัช กุฑมาศ : ขอแก้ด้วยครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : “มาตรา ๑๖๔ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจตราข้อบังคับด้วยจรรยาบรรณของสมาชิกและข้อบังคับการประชุม”

มาตรา ๒๐๑ คณะกรรมาธิการตัดออก มาตรา ๒๐๒ คณะกรรมาธิการตัดออก
มาตรา ๒๐๓ คณะกรรมาธิการตัดออก มาตรา ๒๐๔ คณะกรรมาธิการตัดออก หมวด ๔
ทวี ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น

นายประวิณ ณ นคร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประวิณ ณ นคร กระผมไม่ตั้งใจในเรื่องที่บัญญัติข้าราชการฝ่ายรัฐสภาไว้ในรัฐธรรมนูญนี้แยกออกมาจากข้าราชการประเภทอื่น เพราะมีความมุ่งหมายของสภานี้ที่จะแยกข้าราชการฝ่ายรัฐสภานี้ออกจากฝ่ายบริหารแล้ว แล้วก็มีคำจำเป็นที่จะต้องให้ท่านประธานรัฐสภารับสนองพระบรมราชโองการจึงต้องบัญญัติไว้ต่างหาก แต่กระผมติดใจอยู่ ๒ ประการ ประการแรกคือเรื่องเกี่ยวกับการบัญญัติหมวด ประการที่สอง เกี่ยวกับถ้อยคำที่จะทำให้ขัดข้องในทางปฏิบัติ สำหรับประการแรกนั้นกระผมไม่เข้าใจว่าทำไมจึงได้เอาข้าราชการรัฐสภานี้มาเป็นหมวดใหญ่หมวดหนึ่งเสมือนว่าเป็นองค์กรอันสำคัญในการปกครองประเทศเช่นเดียวกับคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรืออะไรทำนองนั้น สำหรับข้าราชการฝ่ายรัฐสภานั้นกระผมเข้าใจว่าเป็นเพียงส่วนประกอบของรัฐสภา ซึ่งรัฐสภาเป็นองค์กรหนึ่งในการปกครองประเทศ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาก็เป็นองค์ประกอบส่วนย่อยในรัฐสภาซึ่งเป็นเรื่องภายในของรัฐสภา ไม่ใช่องค์กรพิเศษอะไรเหมือนกับคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาเอง หรือศาล หรือตุลาการรัฐธรรมนูญที่จะยกเป็นหมวดต่างหาก และสำหรับข้าราชการฝ่ายอื่นจะเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการเขาก็บัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยศาล ข้าราชการฝ่ายบริหารเขาก็บัญญัติไว้ในหมวดคณะรัฐมนตรี ข้าราชการรัฐสภาก็น่าจะบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยรัฐสภาด้วย กระผมจึงใคร่เรียนเสนอคณะกรรมาธิการว่าจะยกไปเป็นส่วนที่จะเป็นส่วนที่เท่าใดก็ไม่ทราบ ส่วนที่ ๘ ของหมวด ๖ ว่าด้วยรัฐสภานั้นจะได้หรือไม่ นั้นเป็นประการหนึ่ง ประการที่สอง เกี่ยวกับถ้อยคำในมาตรา ๒๐๔ ตรี ที่จะทำให้เกิดขัดข้องในทางปฏิบัติ ซึ่งกระผมขอกราบเรียนถามท่านประธานก่อนจะถึงเวลาที่กระผมจะอภิปรายได้หรือยังในเรื่องนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาไว้ถึงเวลา

นายประวิณ ณ นคร : ขอเรียนถามแค่นั้นก่อน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เริ่มต้นขอย้ายที่ก่อนใช้ไหม

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน ความจริงคณะกรรมการก็ได้พยายามที่จะหาทางใส่หมวดนี้ไว้ในหมวดว่าด้วยรัฐสภา แต่ได้พิจารณาเห็นว่าหมวดว่าด้วยรัฐสภานั้นเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นของรัฐสภาโดยเฉพาะ คืออำนาจทางเกี่ยวกับที่เรียกกันว่านิติบัญญัตินี้เป็นแต่เพียงส่วนย่อย แล้วไม่เกี่ยวกับการนิติบัญญัติหรือเกี่ยวกับรัฐสภาแต่ประการใด เป็นแต่เพียงเรื่องมือเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นจึงจะไปใส่ไว้ในนั้นไม่ได้ เพราะไม่ใช่เป็นเรื่องที่มีอำนาจในทางเกี่ยวกับอำนาจนิติบัญญัติ ที่นี้ทำไมถึงมาใส่ในที่นี้ ก็เมื่อไม่มีทางจะใส่ที่นั้นก็เอามาใส่ไว้ในนี้เหมือนอย่างกับองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งเคยใส่ไว้ในหมวด ๔ แล้วก็เลิกกันไป เพราะเอามารวมไว้ในหมวดที่ว่าด้วยการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น ก็เช่นเดียวกับการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น ความจริงก็เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินแต่ว่าเป็นส่วนย่อย ไม่ใช่เรื่องของคณะรัฐมนตรีผู้บริหารโดยตรง แต่เป็นเครื่องมือเท่านั้นจึงเอามาใส่ไว้ใกล้เคียงกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าหากว่าจะต้องเอาข้าราชการฝ่ายรัฐสภาไปอยู่ในหมวดรัฐสภา ก็ต้องเอาหมวดการปกครองท้องถิ่นไปอยู่ในหมวดคณะรัฐมนตรีซึ่งไม่ถูกเพราะเป็นหมวดย่อย คือหมวดไหนที่เอาไว้ในอำนาจทั้ง ๓ ไม่ได้แล้วก็เอามาไว้ข้างท้ายนี้ครับ

นายประวิณ ณ นคร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมก็ยังไม่เข้าใจ เพราะว่าท่านกรรมาธิการชี้แจงว่าเอาข้าราชการฝ่ายรัฐสภาไปไว้ในหมวดรัฐสภาไม่ได้ เพราะว่าไม่ใช่เรื่องของการออกกฎหมายอะไรทำนองนั้น แต่แล้วก็ท่านเอาผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งตัดไปแล้วผู้ตรวจเงินแผ่นดินซึ่งยังอยู่ แล้วก็ข้าราชการในสำนักงานจะเรียกว่าอะไรก็ไม่ทราบ ที่ทำหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดินก็ยังอยู่ ก็อยู่เป็นหน้าที่ ๗ ในรัฐสภาล่ะครับ ท่านเอาไว้ได้ แต่ทำไมถึงเอาไว้ไม่ได้ กระผมก็ยังไม่เข้าใจ ขอเรียนถามอีกครั้งเถอะครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้ตรวจเงินแผ่นดินของรัฐสภานั้นมันทำงานต่อเนื่องกับรัฐสภา คือควบคุมการเงินของแผ่นดินนะครับ ก็เอาไว้ที่นั่นครับ อันนี้มันเป็นข้าราชการธรรมดา แต่

ขึ้นกับรัฐสภาเท่านั้นครับ มันคนละส่วน คือไม่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน มันเรื่องย่อยครับ

นายประวิตร ณ นคร : ท่านประธานที่เคารพ ในหมวดที่ว่าด้วยผู้ตรวจเงินแผ่นดิน มีคำว่า “ข้าราชการ” อยู่ด้วยครับ ท่านก็เอาไว้ที่นั่น

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : คือเป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกัน ก็เหมือนกับข้าราชการพลเรือนนี้ก็อยู่ในหมวดฝ่ายบริหาร มันเกี่ยวกับว่าฝ่ายบริหารจะแต่งตั้งพวกนั้นๆ จะทำอะไร ก็เป็นเรื่องของฝ่ายบริหารคือรัฐบาลว่าจะให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรือไม่ หรืออย่างเกี่ยวกับศาลก็ต้องเอาหลักการเกี่ยวกับการตั้งผู้พิพากษาหรือการเลื่อนชั้นอยู่ที่นั่น ถ้าไม่อยู่ที่นั่นแล้วจะอยู่ที่ไหน

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าท่านผู้เสนอมีความข้องใจ เมื่อครุ่นคือปรารถนาที่จะให้เอาหมวด ๔ นี้เข้ามารวมอยู่ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐสภาเท่านั้นเองครับ ถ้าเอามาแล้วมันจะเกิดความเสียหายประการใดหรือไม่ ท่านกรรมาธิการได้กรุณา ถ้ามันไม่เสียหายอะไร คือรวมอยู่ในหมวดเดียวกันรู้สึกว่ามันจะมองแล้วง่ายขึ้นเท่านั้นเองครับ ท่านกรรมาธิการครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ก็ไม่เสียหายหรอกครับ ท่านประธาน แต่ว่ามันไม่ใช่เรื่องที่จะไปอยู่ที่นั่น เพราะว่าไม่ใช่เกี่ยวกับฝ่ายบริหาร ไม่ใช่เกี่ยวกับรัฐบาล รัฐมนตรี อะไร ไม่เกี่ยวกับฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่เกี่ยวกับประธานสภา ไม่เกี่ยวกับสมาชิกสภา ก็ไม่ควรอยู่ที่นั่นครับ แยกไปอย่างนี้ดีแล้ว ถ้าเอาเข้าไปอยู่ในนั้นแล้ว อัยหมวด ๑๐ นี้ก็ต้องเข้าไปอยู่ในฝ่ายบริหาร คือคณะรัฐมนตรีด้วย เพราะเป็นการปกครองท้องถิ่นเหมือนกัน นี่เราเอามาให้เห็นไปว่าอัยนี่มันเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่เคยเขียนกันไว้ครับ ทั้ง ๒ หมวดนี้ไม่เคยเขียน แล้วก็แยกออกไป ให้มันเด็ดขาดไป อย่ายไปปนกับเขา อำนาจ ๓ อำนาจนั้น ให้เขาอิสระไปเถอะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ตั้งหมวดเบ็ดเตล็ดขึ้นดีไหม จะได้เอาอะไรใส่เข้าไปได้ตามใจ

นายสมัคร สุนทรเวช : ท่านประธานครับ กระผม สมัคร สุนทรเวช กระผม เห็นว่าเถียงกันด้วยเรื่องไม่เป็นเรื่อง รัฐธรรมนูญจะยึดเยื่อไปเปล่า ๆ กระผมขอเสนอให้ลงมติเรื่องนี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ลงมติว่าอย่างไร

นายสมัคร สุนทรเวช : กระผมขอเสนอปิดอภิปรายก่อนครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดกรุณารับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมัครขอเสนอปิดอภิปราย มีผู้รับรองครบถ้วนคุณชานาญครับ ขอเปิดใช้ใหม่ครับ

นายชานาญ พจนานิชัยศรี : ยังมีประเด็นที่ควรจะต้องพูดอีกครับ ขอเปิดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเปิดแล้ว มีผู้รับรองใหม่ครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบแล้วครับ ผมจะถามมติที่ประชุมท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรปิดอภิปรายได้แล้ว ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ปิดอภิปราย ประเด็นที่ผมจะต้องถาม ขอประธานมติสภาก็คือว่า สำหรับหมวด ๙ ทวิ นี้ จะให้โอนไปรวมไว้ในหมวดที่ห้าด้วยรัฐสภา หรือว่าเอาไว้ในที่นี้ ตามความเห็นของกรรมาธิการ คุณชานาญว่าอย่างไรครับ

นายชำนาญ พงนา : กระผมขอประทกอนุญาต นอกจากประเด็นที่ท่านประธานได้ชี้เมื่อก็ เนื่องจากหมวดนี้เป็นหมวดที่เพิ่มขึ้นใหม่ จะมีประเด็นที่ควรถามว่าควรจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ กระผมสงสัยครับ เพราะไม่อย่างนั้นข้าราชการ ก.อ. ก.ม. อะไรต้องเอามาบัญญัติไว้ในหมวด ก.ต. ด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี่ยังไม่มีใครแปรญัตติ ไม่มีตั้งข้อข้องใจเข้ามา ผมก็ไม่สามารถจะตั้งประเด็นได้ แล้วผมก็นึกว่าคุณพูดว่า ก็เสียใจ เขาก็ปิดอภิปรายไปแล้ว จะมารื้อขึ้นตอนนี้ก็ไม่ได้

นายชำนาญ พงนา : กระผมไม่ได้อภิปราย กระผมสงสัยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ มันไม่ได้หรอกครับ ไม่ต้องถาม

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ในประเด็นที่ว่าควรจะตัดบัญญัติไว้หรือตัดออกไปจะเสนอเป็นญัตติว่าให้มีการลงมติในเรื่องนี้ด้วยได้ไหมครับ แม้จะไม่ได้มีการอภิปราย แต่เป็นเรื่องซึ่งมีการมาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ นอกเหนือไปจากร่างเดิม กระผมแน่ใจว่าตามข้อบังคับได้ครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการการ) : กรรมการเอาเรื่องนี้ไปอยู่ในรัฐธรรมนูญ เพราะคณะกรรมการที่คณบุณชนะเป็นประธานนะครับได้เขียนหนังสือเป็นทางการมาถึงประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนี้ว่าขอให้นำข้อความอันนี้บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ เท่านั้นเอง

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการการ) : เราจึงทำตามนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้าว คณบุณชนะ ว่าอย่างไรละ ไปเที่ยวเขียนหนังสืออะไรไว้

นายบุณชนะ อັตถากร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมรู้สึกว่าเป็นจะต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะว่าเกี่ยวกับเรื่องอำนาจการแต่งตั้งถอดถอนอะไรต่าง ๆ เหล่า

นี้ ซึ่งตามปกติประธานรัฐสภาไม่มีอำนาจ ไม่มีหน้าที่ที่จะรับสนองพระบรมราชโองการในการแต่งตั้งข้าราชการชั้นพิเศษ ถ้ากำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญก็จะเป็นการให้อำนาจ หรือเป็นการกำหนดหน้าที่ของท่านประธานรัฐสภาให้แจ่มชัดขึ้น ส่วนทางบริหารนั้น ท่านนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่ในการรับสนองในการแต่งตั้ง กระผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ยืดหยุ่นกันได้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมอยากเรียนถามกรรมการอีกครั้งหนึ่งเถอะครับ ว่าถ้าตัดออกทั้งหมดนี้มันจะเสียหายอย่างไรไหม นอกจากว่าประธานรัฐสภาไม่ได้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งชั้นพิเศษเท่านั้น

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : การตัดออกทั้งหมดนะครับ มันก็ไม่มี ความหมายเลย ว่าทางฝ่ายรัฐสภาแยกออกเป็นส่วนหนึ่ง และก็การที่มีอย่างนี้ ถ้าจะมีถามมาอีกทีหลังกระผมก็ว่าได้ แต่ว่าเป็นเรื่องเล็กๆ ส่วนเรื่องใหญ่ๆ ในระดับสูงนั้น ทั้งหมดนั้นจะต้องให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ อะไรเหล่านี้มันควรจะมิไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือในรายละเอียดเรื่องอื่นๆ จะเอากฎหมาย ก.ม. ก.พ. อะไรกระผมก็ไม่ว่า แต่ในระยะนี้เห็นควรจะอยู่ในนี้ เพราะเพื่อความมั่นคงและเป็นครั้งแรกที่เราจะมีขึ้นในประเทศไทยนี้ครับ เพื่อให้เห็นว่าสถาบันนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะมี ฉะนั้นขอให้เอาไว้เถอะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอะละครับ เมื่อได้มีปัญหาถกเถียงกัน ผมไม่ ว่าหรอก ผมจะตั้งประเด็นถามให้ ว่าควรจะให้มีอยู่หรือไม่ เพราะฉะนั้นขอประธานเรียนถามก่อน เมื่อก็ก้อให้ยกเลิกกันไปเถอะ แคนเซล (cancel) ไป ขอเรียนถามว่าหมวด ๘ ทวี ว่าด้วยข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งกรรมการได้เพิ่มขึ้นในร่างรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าหากว่าท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะมีในรัฐธรรมนูญ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรตัดออก ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้คงไว้ ทั้งนี้เมื่อคงไว้แล้ว ประเด็นต่อไปว่าจะคงไว้ที่ไหน ผมก็จะเรียนถามว่า จะให้คงไว้ในที่นี้ หรือจะเอาไปไว้ในหมวดรัฐสภา ท่านผู้ใดเห็นควรเขียนหมวด นำข้อความในหมวด ๔ ทวิ นี้ไปรวมกับหมวด....

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : ขอทำความเข้าใจสักนิดได้ไหมก่อนที่จะโหวต เพื่อความเข้าใจอันดี เพราะเรื่องนี้เป็นข้าราชการนะครับ ไม่ใช่เป็นเรื่องสมาชิกสภานะครับ จะเอาข้าราชการไปปนกับสมาชิกสภานะ ในหมวดเดียวกันก็ไม่ถูกครับ ควรจะแยกไว้ต่างหาก แล้วอัยนี้เป็นสถาบันพิเศษ ผมคิดว่าควรจะแยกออกต่างหาก ในการจะลงคะแนนขอให้ระลึกถึงในเรื่องนี้ด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ท่านสมาชิกเรียนท่านแล้วครับ ว่าตรวจเงินแผ่นดินอะไร รถไฟ ลิเก เรือเมล์ ตำรวจ มันไปอยู่ที่นั่นหมดแล้ว ตรวจเงินแผ่นดินด้วย จะมาเอาอะไรกันเอาเถอะครับ คือว่าจะเอาข้อความที่เกี่ยวกับข้าราชการฝ่ายรัฐสภานี้ไปไว้ในหมวดรัฐสภา ท่านผู้ใดเห็นด้วยขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะเอาไว้ที่เดิม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติยกไปทั้งหมดนี้แหละครับไปไว้ในหมวดรัฐสภา ท่านรองประธานกรรมการ เชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธานครับ ถ้าโหวตไปอย่างนั้นแล้ว ก็ต้องเอามาตรา ๒๐๔ ทวิ มาตรา ๒๐๔ ตริ มาตรา ๒๐๔ จัตวาไปอยู่ที่ท้ายของหมวดที่ ๖ ตามลำดับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ หมวดหรือส่วนครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): หมวด ๖ ครับ ท้ายหมวด ๖ เท่ากับท้ายส่วนที่ ๖

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ส่วนที่ ๖ หรือส่วนที่ ๗ ส่วนที่ ๗ ซิคครับ ท้ายผู้ตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนที่ ๖ มันตัดไปแล้ว ท้ายผู้ตรวจเงินแผ่นดิน

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ครับ ก็ไปอยู่หมวดนั้นนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: แล้วก็ควรจะเรียกเป็นอีกส่วนหนึ่ง

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ก็เป็นส่วนต่อไปจากนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ส่วนต่อไปจากนั้นนะครับ เข้าใจครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ขอประทานโทษครับ แล้วก็เรียงตามมาตรานี้ยังไม่ได้พิจารณานะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ก็ไปใส่ให้มันถูกต้องเสียก็แล้วกัน

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ไม่ใช่ จะยอมให้เขียนตามนี้หรือเปล่าครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เขียนตามนี้หมายความว่าอย่างไร

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): มาตรา ๒๐๔ ทวิ มาตรา ๒๐๔ ตรี มาตรา ๒๐๔ จัตวา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ไม่มีใครว่าอะไรหรอกครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ไม่มีนะครับ ไม่มี ผมขอประทานแก่นิดหน่อยครับ เพราะว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เตียวครับ ครูเพทหายเชิญก่อนครับ ว่าก็ไม่ได้จะความจริงนะเขาตกลงกันไปหมดแล้ว

นายเพทาย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเข้าใจว่า เมื่อยกไปต่ออาจจะต้องแก้ไขมาตราใหม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้ายนี้เป็นธรรมดา

นายเพทาย อมาตยกุล : ครับผม แล้วกระผมก็ขอเสนอเพิ่มเติมว่า ขอความกรุณาว่าทั้งหมดที่พิจารณาที่เพิ่มอะไรกันก็ไม่ควรที่จะได้แก้ไขอะไรแล้ว เป็นการเหมาะสมแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับกรรมาธิการกำลังจะขอแก้ไขอะไรนิดหน่อยฟังท่านก่อน เชิญ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน เพราะว่าให้ตัดหมวดที่ว่าด้วยผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภาออกไป เพราะฉะนั้นจะต้องตัด "มาตรา ๑๖๗ เบญจ วรคสอง และ" ออก เหลือแต่เพียงมาตรา ๑๖๗ เอกาทศ ไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สำหรับที่ย้อนมาแล้วครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ภายใต้อธิปไตยฉบับในมาตรา ๒๐๔ ทวิครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๖๗ นี้เนะครับ ก็ไปแก้ไขให้สอดคล้องกันแล้วกันนี้ครับ แล้วก็ไว้แถลงต่อสภาวันที่จะพบทวน

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จัดไว้ก็แล้วกัน ขอมอบเป็นการบ้านไป ไม่มีอะไรแล้วครับ ขอโอกาสให้ท่านเลขาธิการรัฐสภาได้อ่านหน่อยครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๐๔ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น มาตรา ๒๐๔ ตริ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น

นายประวิณ ณ นคร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประวิณ ณ นคร มาตรา ๒๐๔ ตริ นี้มีความตอนท้ายว่า ให้ความหมายของมาตราว่า "การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษ และการออกจากราชการของข้าราชการ

ฝ่ายรัฐสภา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา” คำในตอนที่ยกที่ว่า “กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา” นี้ จะทำให้ปฏิบัติไม่ได้ครับ คือว่า กฎหมายที่จะออกในเรื่องนี้มันไม่มีฉบับเดียวแต่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา มันจะมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบปฏิบัติราชการของรัฐสภา ซึ่งจะพูดถึงเรื่องการรักษาราชการแทน ก็เป็นการแต่งตั้งอีกเหมือนกัน แล้วก็จะมีพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญว่าด้วยคนครบ ๖๐ ปี ก็จะต้องออก แล้วก็ยังมีกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ก็อาจจะมีความ ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน หมายถึงข้าราชการตรวจเงินแผ่นดินนั้นอาจจะต้องได้รับใบประกอบวิชาชีพทางบัญชีอะไร เป็นต้น เพราะฉะนั้นกระผมขอเสนอให้ตัดคำว่า “ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา” ออกเสีย คงเหลือแต่เพียงว่า “ให้เป็นไปตามกฎหมาย” ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมาธิการยอมไหมครับ กรรมาธิการครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานขอให้เขียนอย่างเดียวกับมาตรา ๑๘๙ “ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ยอมนะครับ ตกลงครับ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๐๔ จัดว่า คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น หมวด ๑๐ การปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น มีการแก้ไข

(นายเพทาย อมาตยกุล ได้ลุกขึ้นออกมาจากที่นั่ง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ คุณเพทาย กรุณา ที่นี้อย่าเดินเรื่อยมาสิครับ ยกมือเสียก่อนให้ผมชี้

(นายเพทาย อมาตยกุลจะกลับไปยังที่นั่ง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ต้องก็ได้ตอนนี้ เอาเถอะ มันอดเห็นไม่ได้ขึ้นไปแล้วละ คุณเอาเปรียบคนอื่นเขาหน่อย

(สมาชิกในที่ประชุมหัวเราะ)

นายเพทาย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมลุกออกมานี้ก็ยังไม่พูดเรื่องหมวด ๑๐ แต่อยากจะขอเสนอญัตติตัวนว่ายังเหลืออีก ๖ หน้าเท่านั้น ก็จะเป็นการจบการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ กระผมใคร่อยากจะให้มีการพิจารณาเสียให้เสร็จสิ้นในวันนี้ แม้ว่าจะเกินไปจาก ๑๗.๐๐ น. ๒๔.๐๐ น. ๑๙.๐๐ น. อะไรอย่างใดก็ตาม ขอเสนอเป็นญัตติ มีท่านผู้ได้รับรอง โปรดได้รับรองด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่าเพิ่งอะอะไปเลย มีผู้เสนอขึ้นมาแยะแล้ว เพราะฉะนั้นไม่ต้องเสนอ ผมไม่ลุกจนกว่าจะเสร็จ

นายเพทาย อมาตยกุล : เสร็จวันนี้ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ผมไม่ลุก

นายเพทาย อมาตยกุล : ครับ ขอบพระคุณครับ

นายศักดิ์ สายบัว : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหมวด ๑๐ ไช้ไหมครับ ท่านประธานครับ ตอนนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไช้ครับ

นายศักดิ์ สายบัว : คือมาตรา ๒๐๕ นี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ชื่อหมวดเท่านั้นนะครับ

นายศักดิ์ สายบัว : อย่างนั้นผมยัง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๐๕ มีการแก้ไข

นายศักดิ์ สายบัว : ขอบคุณครับ ท่านประธาน คือมาตรา ๒๐๕ นี้ ผมคิดว่าข้อความที่เขียนไว้.....

(นายชูวงศ์ ฉายะบุตร ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ว่าอย่างไรคุณชูวงศ์ ไทน์ครับ

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร : เกี่ยวกับชื่อหมวดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้าว ทำไมไม่ยกมือเสียตอนนั้นล่ะผมไม่เห็นนี่

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร : ผมยกมือแล้วครับ ท่านประธานไม่ได้มองผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ้า อย่างนั้นเชิญก่อนครับ ของคุณศักดิ์ดา สายบัว ระวังไว้เดี๋ยว

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชูวงศ์ ฉายะบุตร กระผมใคร่อยากจะขอความกรุณาท่านกรรมาธิการขอได้โปรดพิจารณาเรื่องชื่อของหมวดนี้เนื่องจากว่าได้มีการแก้ไข และก็ผมคิดว่าน่าจะไม่ต้องโดยเหตุผลหลายประการ คือคณะกรรมการได้ขอแก้จากการปกครองท้องถิ่น เป็น "การปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น" ความจริงเรื่องนี้ถ้ามองดูแล้ว จะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่กระผมคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ แล้วก็ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรหลายอย่างด้วยกัน กระผมใคร่จะกราบเรียน เหตุผลที่กระผมคิดว่าน่าจะเป็นการปกครองท้องถิ่นมากกว่าที่จะเป็นการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น นั้นมีเหตุผลอยู่หลายประการด้วยกัน ก็คือว่ากระผมคิดว่าในหมวดนี้เป็นหมวดที่จะต้องใช้กับบรรดากฎหมายหลายฉบับจำนวนมากมายด้วยกัน ขณะนี้ที่ปรากฏอยู่ในประเทศไทยด้วยกันกฎหมายเกี่ยวกับจังหวัด เกี่ยวกับเทศบาล เกี่ยวกับตำบลต่างๆ ในบรรดาข้อความตามกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้เนี่ย ไม่มีข้อความใดเลยที่จะเขียนว่า การปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น ในเวลานี้ในกฎหมายทุกฉบับมีแต่เพียงว่าการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าเรื่องนี้ในขณะที่มีการแปรญัตติในคณะกรรมการ คณะกรรมาธิการอาจจะไม่ได้พิจารณาถึงข้อนี้ก็ได้อีก กระผมก็กราบเรียนชี้แจง ประการที่สองนั้นการที่เขียนว่าการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น แล้วมีมาตราตามมาอีก ๔ มาตรานั้น กระผมคิดว่ามันจะมีเรื่องที่จะตามมาในทางปฏิบัติมากมายเหลือเกินดังเหตุผลต่อไปนี้ คือถ้ามองดูประวัติศาสตร์ของประเทศไทยนั้น กระผมขอย้อนอดีตเดี๋ยวก่อนครับว่า ในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยนั้น เรามีการปกครองในลักษณะที่เป็นตำบล หมู่บ้าน สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในลักษณะอย่างนั้นเป็นการปกครองตนเองทั้งสิ้นที่กระผมเข้าใจ แล้วก็คอนเซ็ปต์ (concept) ความคิดของการปกครองท้องถิ่นนั้นนะ กระผมคิดว่ามันแตกต่างและมันคลาดเคลื่อนไปจากความหมายดังกล่าวแล้ว

การปกครองในสมัยโบราณนั้นจนกระทั่งหมู่บ้าน ตำบล ปัจจุบันนี้ได้กลายมาเป็นสิ่งที่เรียกว่า เป็นการปกครองภูมิภาค เป็นการปกครองภูมิภาคซึ่งไม่ใช่เป็นการปกครองท้องถิ่น เพราะฉะนั้นความหมายในที่นี้ อาจจะคลาดเคลื่อนไปได้ กระผมใคร่จะกราบเรียนท่านคณะกรรมการอีกประการหนึ่ง ที่กระผมคิดก็คือว่า ความจริงนั้นการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นนั้นนะ กระผมเข้าใจว่า ท่านคณะกรรมการอาจจะพิจารณาคำในภาษาอังกฤษที่เรียกว่า โลคัล-เซลฟ์กัฟเวอนเมนท์ (local self-government) ในลักษณะโลคัลเซลฟ์เวอร์นเมนท์นั้นประเทศที่ใช้โลคัลเซลฟ์กัฟเวอนเมนท์นั้นในโลกนี้ กระผมใคร่จะกราบเรียนอย่างนั้นว่า อาจจะตามกันโดยในระบบจากแองโกลแซกซอน คือระบบของอังกฤษที่มีเมืองขึ้น อาณานิคมต่างๆ ประการหนึ่ง ประเทศฝรั่งเศสแบบคอนติเนนท์ (continent) ที่มีอาณานิคมจำนวนมากอีกอย่างหนึ่ง กระผมมองในลักษณะของความหมายของการเป็นอาณานิคม เพราะฉะนั้นในการบัญญัติอย่างนี้ กระผมมีความรู้สึกว่ เรานี้อาจจะมีความไม่ถูกต้องอย่างหนึ่งที่ว่าตนเองนี้มีการปกครองตนเองขึ้นมา ซึ่งเรามีการปกครองตนเองมาเป็นเวลาช้านานแล้ว เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าอันนี้มันไม่น่าจะเป็นการปกครองตนเอง และเหตุผลอีกประการหนึ่งที่กระผมคิดก็คือว่าเนื่องจากว่าเรื่องนี้จะเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน ลักษณะท้องถิ่นของประเทศไทยนั้น เป็นลักษณะที่ทางส่วนกลางนี้ได้โอบอุ้มบรรดาหน่วยการปกครองต่างๆ ในประเทศขึ้นมาให้เป็นการปกครองท้องถิ่น กระผมจึงคิดว่าห้วงหมวดหมวดนี้ น่าจะเขียนว่า "การปกครองท้องถิ่น" กระผมใคร่กราบเรียนท่านกรรมการ ถ้าพอใจเหตุผลของกระผมกรุณาช่วยแก้ไขด้วยครับ

นายพงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมอยากจะขอชี้แจงสั้นๆ ว่า ทำไมเราถึงเปลี่ยนชื่อ ที่เราเปลี่ยนชื่อนี้ก็เพื่อปลดแอกจากระบบโอบอุ้มโดยส่วนกลาง เพื่อเน้นให้เห็นว่าตั้งแต่นี้ต่อไป ส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการปกครองตนเองมากที่สุดที่จะมากได้ นี้ครับเราถึงเปลี่ยน แล้วก็ใช้คำว่า เซลฟ์กัฟเวอนเมนท์ นั้นถูกแล้วนะครับ แต่ว่าไม่ใช่อาณานิคมอย่างที่ท่านสมาชิกผู้เชี่ยวชาญการปกครองท้องถิ่นพูดมานะครับ ขอบพระคุณครับ

นายณัฐวุฒิ สุธงษ์สงคราม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะทราบเรียนถาม กรรมการว่า เหตุใดจึงได้เพิ่มคำว่า รวมทั้งนครหลวงเข้าไป ซึ่งไม่มีในร่างรัฐบาลเดิม มีเหตุผลอย่างไร

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่เอา ยังไม่ถึง ๆ มันมาตรา ๒๐๕ เอาแค่ชื่อ ก่อน ยังไม่ถึงมาตรา ๒๐๕ นั่งก่อนเถอะครับ ผมก็จะได้ถามว่ามีคนซักถามกันอย่างนี้ก็ต้องให้สภาลงมติ ชื่อหมวดที่ ๑๐ นี้ ท่านผู้ใดเห็นควรคงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล คือไม่มีคำว่า “ตนเองส่วน” ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดมีความเห็นว่า เห็นควรเรียกชื่อหมวดตามที่กรรมการเขียนมา คือ “การปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น” ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล ทั้งนี้เมื่อเป็นเช่นนั้น ผมอยากจะเรียนถามท่านรองประธานกรรมการ ในมาตรา ๒๐๕ เห็นจะต้องแก้ไขเล็กน้อย ตัดตนเองออกเสียบ้างเป็นบางแห่งครับ เชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน สำหรับมาตรา ๒๐๕ นี้ “ตนเอง” ตัดออกไป และก็มีมาตราอื่น ถ้ามี....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ “ตนเอง” ตัดที่กรรมการเติมใช้ไหมครับ ที่ขีดเส้นใต้เท่านั้นใช้ไหมครับ ที่อื่นไม่ต้องตัดครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ใช้ครับ ที่อื่นไม่ตัดครับ และก็ขอประธานอีก วรคสองที่เติมเข้ามา “ต้อง” นี้ขอตัดทั้งสองคำ “ท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่นของตน และมีอิสระในทางการภาษีอากรและการเงินแห่งท้องถิ่น” และก็ขอประธานเติม “ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” คือให้มีกฎหมายสักหน่อย

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับมาตรา ๒๐๕ เกี่ยวกับการจัดระเบียบส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่น และก็เติมคำว่า "รวมทั้งนครหลวง" เข้าไปด้วยนั้น ผมเป็นผู้ขอแปรญัตติในมาตรา ๒๐๕ นี้ ซึ่งผมขอแปรญัตติว่ารวมกรุงเทพมหานครเข้าไปด้วย เพราะว่ากรุงเทพมหานครเป็นส่วนการปกครองอีกอันหนึ่ง แต่ว่าทางท่านกรรมาธิการกับทางผมก็ตกลงกันว่าให้ใช้คำว่า "นครหลวง" ซึ่งขอให้กรรมาธิการยืนยัน คำว่า "นครหลวง" นั้น รวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วยเท่านั้น ผมพอใจครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน "นครหลวง" นั้นหมายความถึงกรุงเทพมหานคร เพราะว่ากรุงเทพมหานครเป็นชื่อเฉพาะ แต่นครหลวงเป็นชื่อสามัญ สามัญนาม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถึงแม้กรุงเทพฯ จะเปลี่ยนชื่อจะเป็นอย่างไรก็ตามก็ยังคงอยู่ในนี้ครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ครับ

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยู่ชยา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ก่อนอื่นผมขอสนับสนุนท่านคณะกรรมการที่ได้กรุณายืนยันตามร่างของรัฐบาล แต่ว่ายังมี คือก็ไม่มีปัญหา แต่ว่าถ้อยคำที่เขียนนี้เป็นของใหม่ซึ่งอาจจะมีการตีความไปต่าง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าจะได้กรุณาอธิบายไว้ ณ ที่นี้เป็นหลักฐานปรากฏในรายงานการประชุม ก็จะสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติต่อไป เช่นคำว่า หลักแห่งการปกครองตนเองนั้น คิดว่าประชาชนโดยทั่วไปก็คงจะไม่เข้าใจแน่ อ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คำว่าหลักแห่งการปกครองตนเองนั้น คำอธิบายนั้นก็ถือว่าดั่งแจ้งแล้วในตำรา ที่นี้ถ้าหากว่าตำรานั้นตรงกันก็เป็นอันสิ้นเคราะห์ไป แต่ถ้าหากว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เตี่ยวครับ ผมขอโทษเถอะครับ ตอนนั้นมันเรื่องปกครองของตนเองอยู่ในร่างของรัฐบาลเก่านั้นละครับ จะอภิปรายได้เฉพาะที่กรรมาธิการแก้ไขมาเท่านั้น อภิปรายทั้งมาตราไม่ได้หรอกครับ ไม่ชอบใจตรงไหนที่กรรมาธิการเขาแก้ไขมาก็ว่าไป

นายทองต่อ กล้ายไม้ ณ อุทยา: ถ้าอย่างนั้นผมขอพูดวรรคสองซึ่งคณะกรรมการ
 ธิการได้เติมคำว่า “มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่นของตน” คำที่ว่า “มี
 อิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่นของตน” นั้น จะหมายความรวมไปถึงอิสระ
 ในการปฏิบัติตามนโยบายนี้หรือไม่ เพราะดั่งที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ในประเทศไทยนั้น การ
 ปกครองท้องถิ่นนั้นไม่ได้เป็นอิสระโดยสมบูรณ์ ท้องถิ่นอาจจะกำหนดนโยบายของตนได้
 แต่ว่าในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และมีอิสระในทางการภาษีอากรและการ
 เงินแห่งท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ก็รู้สึกว่าจะกว้างขวางไปสักหน่อยครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธานสำหรับปัญหา
 แรกว่ากำหนดนโยบายปกครองท้องถิ่น เมื่อท้องถิ่นมีนโยบายเป็นที่แน่นอนแล้ว ก็หมายความว่า
 ท้องถิ่นก็มีอิสระในการที่จะดำเนินการตามนโยบายนั้น มิฉะนั้นแล้วการกำหนดนโยบายก็
 ไม่มีประโยชน์ คือหมายความว่าไม่มีอิสระ สำหรับการภาษีอากรและการเงินท้องถิ่นนั้นก็
 ไปตามบทบัญญัติกฎหมาย คือว่าแล้วแต่สภาจะออกกฎหมายว่าจะให้มีอิสระในทางการภาษี
 อากรอย่างไร การเงินเป็นอย่างไร ไม่ใช่ทำให้กระทรวงมหาดไทยหรือใครมาควบคุมเป็นพิเศษ
 โดยมีกฎหมาย ถ้าจะคุมกันก็ต้องคุมโดยกฎหมาย แต่ว่าเจตนารมณ์นี้ต้องการให้เป็นอิสระ
 ให้มากที่สุด คือในทางการภาษีอากรที่เก็บภาษี ถ้าภาษีที่กฎหมายกำหนดให้เก็บได้หรือการ
 เงินของท้องถิ่นจะทางงบประมาณ จะใช้จ่ายงบประมาณก็เป็นไปตามนโยบายของตนและมี
 อิสระเต็มที่ ทั้งนี้ก็มีเงื่อนไขตามที่ว่ากฎหมายจำกัดอะไรไว้บ้าง

นายทองต่อ กล้ายไม้ ณ อุทยา: ท่านประธานที่เคารพ อันนี้แหละครับเป็น
 หัวใจ คือคำว่า “ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” อยากจะเรียนถามว่ากฎหมายของใครครับ
 กฎหมายของรัฐบาลหรือกฎหมายของท้องถิ่น เพราะว่าท้องถิ่นนั้นย่อมมีอำนาจที่จะออกข้อ
 บังคับในตัวเอง เช่นว่าประชาชนพร้อมที่จะเสียภาษีอะไรแปลกๆ เพิ่มขึ้นมา ๘๐ เพอร์เซ็นต์
 ๑๐๐ เพอร์เซ็นต์ แต่เมื่อเขาเต็มใจจะเสียอย่างนั้น และอาจจะไปขัดต่อกฎหมายของรัฐบาล
 อย่างนี้ท้องถิ่นจะทำได้หรือไม่

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธานท้องถิ่นแต่ละ
 แห่งจะต้องมีกฎหมายบัญญัติทั่วๆ ไปไว้ในการจัดตั้งท้องถิ่นนั้น อย่างกรุงเทพมหานครก็จะ

ต้องมีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาลต่าง ๆ สุขาภิบาลต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นส่วนกลาง และก็สุขาภิบาลก็ตั้งขึ้นตามกฎหมายนั้น อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ก็อยู่ในกฎหมายนั้น ซึ่งสภาเป็นผู้ออก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ คุณทองต่อก่อน เจ้าของเรื่อง

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยู่ชยา : กระผมคิดว่าไม่ขัดครับ ตามที่กระผมได้เรียนถามนี้คือ ตามวรรคแรกนั้นบอกว่า การจัดระเบียบการปกครองนั้นต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างนี้มันก็ควรจะเน้นถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งอาจจะขัดต่อเจตนารมณ์ของส่วนรวม แต่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือผลประโยชน์อะไรของส่วนรวมแล้วมันก็ควรที่จะให้เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นเอกสิทธิ์ เพราะฉะนั้นในการมีอิสระในทางการภาษีอากรและการเงินของท้องถิ่นนั้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น กระผมคิดว่าน่าจะเขียนไปให้ชัดเจนว่าเป็นกฎหมายของท้องถิ่นด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ แล้วแต่จะตกลงกันเอง

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ก็ไม่ใช่ครับ ท่านประธาน คือว่าการจัดระเบียบการปกครองนี้จะต้องมีกฎหมายพิเศษสำหรับบางระเบียบในการปกครองท้องถิ่นอย่างเป็นที่แน่นอนว่าเทศบาลหรือสุขาภิบาลหรือกรุงเทพมหานครนี้ จะจัดการปกครองอย่างไร ลักษณะไหนจึงจะเป็นเทศบาลได้ ลักษณะไหนจึงจะเป็นสุขาภิบาลได้ นี่ในวรรคแรกนะครับ วรรคสอง เมื่อเสร็จแล้วก็ต้องมีบทบัญญัติต่อไป ว่าด้วยการกำหนดนโยบายการปกครองว่าอะไร อำนาจหน้าที่มีแค่ไหน เทศบาลจะทำการค้าขายอะไรได้บ้าง เป็นต้น อย่งที่กฎหมายเทศบาลทำอยู่ และประการที่สามก็อาจจะต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยการให้อำนาจในการเก็บภาษีอากรจะเก็บอะไรได้บ้างนะครับ แล้วการเงินงบประมาณจะทำอย่างไร อันนี้ก็อยู่ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งเทศบาลหรือสุขาภิบาลเป็นกฎหมายทั่ว ๆ ไปวางหลักไว้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เพื่อความสะดวกแก่ท่านสมาชิกด้วย ผมอยากขอเรียนถามท่านกรรมาธิการว่า “เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามกฎหมาย” นี่มันแปลว่าอะไร คือว่า เจตนารมณ์ สมมติว่าผมอยู่บางคล้าขออภัย คุณประคองอยากไปอยู่ด้วยจะตายไป แล้วก็ผมเกิดอยากจะมีกรปกครองแบบกรุงเทพฯ อย่างนี้ เจตนารมณ์ผมมีอย่างนี้แล้ว ทำอย่างไรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : อยู่ที่กฎหมาย กฎหมายว่าอย่าเอา
ถึงกรุงเทพฯ เลยครับ ท่านประธาน เอาว่าอยู่บางคล้า นี่จะเป็นเทศบาลหรือสุขาภิบาล กฎหมาย
กำหนดไว้ว่ามีพลเมืองเท่าไรถึงจะเป็นเทศบาลได้ พลเมืองเท่าไรควรจะเป็นสุขาภิบาลไป

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ ให้เป็นไปตามนั้น

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ก็ต้องเป็นไปตามนั้นอย่างที่ทำ....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ ก็ที่ว่าปลดแอกปลดเอิกอะไรนั้น เปล่า
หรอก ถ้าอย่างนั้นก็เท่านั้นละ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : วิธีปฏิบัติเวลานี้เทศบาลอยู่ในแอก
อยู่ได้แอก ต่อไปกฎหมายเขียนให้ปลดแอก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แต่ไม่ปลดถึงขนาด ถ้าผมอยากเป็นอะไร
ใหญ่โต อย่างจะตั้งคุณท่านที่เคารพของผม ท่านนายกบางคล้าเป็นซูเปอร์ผู้ว่ากรุงเทพฯ นี้
ไม่ได้

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ไม่ได้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ผมขอประกาศก่อน ขอความกรุณา
เดี๋ยว คือมีท่านสมาชิก คุณदारง เขียนหนังสือขึ้นมาบอกว่า เพื่อให้ท่านสมาชิกเบาใจว่าจะไม่
หิว โปรดทราบเรียนท่านประธานให้ประกาศด้วยว่า คุณหญิงสมศรี เจริญรัชต์ภาคย์ จะได้จัด
แซนวิชและน้ำชากาแฟมาบริการท่านสมาชิกทั้งหลาย อีกประมาณ ๑ ชั่วโมงจะมาถึงครับ

(สมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณทองหยดครับ

นายทองหยด จิตตะวีระ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ทองหยด จิตตะวีระ
การเขียนกฎหมายในมาตรา ๒๐๕ ซึ่งเพิ่มขึ้นมาบอกว่า "ท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งต้องมีอิสระ
ในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่น"

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: "ต้อง" นะตัดไปแล้วนะครับ กรรมการขอตัดไปแล้วครับ

นายทองหยด จิตตะวีระ: "มีอิสระในการกำหนดนโยบายปกครองท้องถิ่น" อันนี้ผมยังไม่เข้าใจเหมือนกันครับว่ากำหนดนโยบายอย่างไร สมมติว่าจะกำหนดนโยบายของท้องถิ่น สมมติว่าการปกครองท้องถิ่นมีอยู่ ๒-๓ ประเภท คือสุขาภิบาล เทศบาล หรือ กทม. อะไรอย่างนี้อยู่ในลักษณะการปกครองท้องถิ่น ที่นี้ตามที่เขียนนี้ก็บอกว่าให้มีอิสระในการกำหนดการปกครองท้องถิ่น ก็หมายความว่าเราจะปกครองแบบเทศบาลก็ได้ กทม. ก็ได้ หรือสุขาภิบาลก็ได้ แล้วแต่นโยบายของท้องถิ่นอย่างนั้นใช่ไหมครับ อันนี้ข้อหนึ่งครับ ที่นี้ประเด็นที่สองที่ว่า และต้องมีอิสระในทางการเงินของท้องถิ่น ในลักษณะของเวลานี้การปกครองท้องถิ่นของเรานั้น ในทางการเงินนั้น รัฐเป็นผู้กำหนดโดยกฎหมายท้องถิ่นเป็นผู้ระบุดำเนินการตามกฎหมายเท่านั้น เวลานี้มีอยู่อย่างนั้น ที่นี้ก็ถ้าหากว่าถ้าเขียนในลักษณะนี้ก็หมายความว่า การปกครองท้องถิ่นนั้นจะกำหนดอัตราภาษีได้เลย ใช่ไหมครับ ๒ ประเด็นนี้ ขอได้โปรดกรุณาครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ): ท่านผู้เป็นประธาน การกำหนดนโยบายการปกครองหมายความว่า เมื่อเป็นเทศบาลก็ดี หรือเป็นสุขาภิบาลก็ดี หรือเป็นกรุงเทพมหานครอะไรก็ดี แต่ละแห่งต่างก็มีสิทธิหรืออิสระที่จะดำเนินนโยบายในการปกครองท้องถิ่นว่าจะทำอะไรที่ไหนเมื่อไร ส่วนอิสระในการภาษีอากรนั้น ก็ถ้ากฎหมายบัญญัติบอกว่า ภาษีอย่างนี้ให้เทศบาลกรุงเทพมหานครมีสิทธิเก็บเองได้โดยเสรี ทางรัฐบาลกลางไม่เกี่ยวข้อง ถ้ากฎหมายเขียนอย่างนั้นก็เป็นไปตามนั้น แต่ถ้ากฎหมายบอกว่าอย่างนี้ยังต้องแบ่งส่วนกันอยู่ ให้รัฐบาลเก็บไปและแบ่งไปอีกเรื่องหนึ่ง ที่นี้สำหรับการเงินของท้องถิ่นก็ทำนองเดียวกัน คือว่าตั้งงบประมาณของตัวเอง ถ้าเป็นอิสระแล้วก็ไม่ต้องเสนอฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายมหาดไทย ฝ่ายบริหารนี้ไม่ต้องเสนอ เวลานี้ผมทราบที่ต้องเสนอนะครับ จะตั้งงบประมาณหรือจะขอโอนงบประมาณ เลื่อนเงินเดือนอะไรต่างๆ ต้องเสนอฝ่ายมหาดไทย ซึ่งถ้ามีรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว ผมก็คิดว่าไม่ต้องแล้ว ไม่ควรจะเป็นอย่างนั้นควรจะเป็นอิสระ

นายพนัส สิมะเสถียร: ท่านประธานที่เคารพ กระผมยังมีความเป็นห่วงในบทบัญญัติมาตรา ๒๐๕ วรรคสองที่ทางคณะกรรมการเตรียม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ท่านบัญญัติไว้ว่า ท้องถิ่นต้องมีอิสระในทางการเงินแห่งท้องถิ่น คือยอมเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ท้องถิ่นของเราในขณะนี้ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ตาม ยังไม่มีความสามารถในการจัดหารายได้เพื่อมาดำเนินงานของตัวเองอย่างเพียงพอ ยังต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันเงินอุดหนุนที่ท้องถิ่นได้รับจากรัฐบาลกลางนั้นแบ่งได้เป็น ๒ อย่าง คือเงินอุดหนุนทั่วไปกับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนทั่วไปนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นเงินที่รัฐบาลกลางยกให้เฉยๆ แล้วก็ท้องถิ่นไปทำตั้งงบประมาณเข้าเป็นรายได้ท้องถิ่น แล้วก็ออกข้อบัญญัติหรือออกเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพื่อจับจ่ายใช้สอยได้เอง ในลักษณะนี้ก็เรียกว่าท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในทางการเงินโดยเต็มที่ เพราะว่าเงินที่รับมาจากรัฐบาลกลางนั้นไม่มีเงื่อนไขจำกัดในการใช้จ่าย แต่ว่ามีเงินอุดหนุนอีกลักษณะหนึ่งซึ่งท้องถิ่นยังต้องอาศัยการพึ่งพาจากรัฐบาลกลาง คือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ อย่างเช่นเงินอุดหนุนที่ให้ท้องถิ่นไปจัดทำถนนสายใดสายหนึ่งโดยเฉพาะ หรือเงินอุดหนุนที่ให้ท้องถิ่นไปจัดการเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะอย่างนี้นะครับ ตามร่างที่ท่านกรรมาธิการเสนอขึ้นมาจะหมายความว่าตั้งแต่บัดนี้ต่อไปถ้าบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างนี้แล้ว การให้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางไปยังส่วนท้องถิ่นนั้น จะมีเงินอุดหนุนลักษณะที่สอง เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ คือเงินอุดหนุนที่ให้ไปโดยมีเงื่อนไขว่าท้องถิ่นจะต้องไปทำอย่างนั้นอย่างนี้ จะมีต่อไปอีกไม่ได้แล้วหรือประการใด กระผมใคร่ขอทราบจากท่านกรรมาธิการครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน ถ้าทางรัฐบาลกลางจะอุดหนุนเทศบาลหรือสุขาภิบาลก็ย่อมทำได้โดยมีเงื่อนไข เพราะว่าได้ขมวดไว้ข้างท้ายแล้วว่า ตามบทบัญญัติของกฎหมาย กฎหมายก็ควรจะเขียนว่า สำหรับเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางให้ในกิจการเฉพาะอย่างนั้น รัฐบาลหรือทางมหาดไทยอาจจะควบคุมให้มีการใช้จ่ายโดยถูกต้องก็ทำได้ เพราะว่าเขียนขมวดไว้ข้างท้ายแล้วไม่ได้อิสระจนไม่มีเงื่อนไขอะไรเลย ไม่ใช่อย่างนั้น

นายกักดา สายบัว : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับอิสระในการทางภาษีอากรและการเงินของท้องถิ่นนั้น เพื่อความกระจ่างกระผมคิดว่าเราน่าจะทำความเข้าใจในลักษณะนี้ ความจริงอำนาจในการเก็บภาษีอากรนั้นเป็นของรัฐบาลระดับชาติ รัฐบาลระดับชาติจะเก็บภาษีอากรอะไรบางประเภทไหนอย่างไรก็ได้ ถ้าหากว่าสภาผู้แทนราษฎรเขาให้ความเห็นชอบหรือออกกฎหมายมาตั้งที่รัฐบาลต้องการ สำหรับอิสระในการเก็บภาษีอากรหรือทางการเงินของท้องถิ่นนั้น เมื่อรัฐบาลชาติเก็บไปได้แล้วท้องถิ่นเขายินดีจะสละรายได้ของเขาเป็นภาษีอากรให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นเขาไปทำอะไรนั้น ก็คงชอบที่จะทำได้ เพื่อประโยชน์ของชุมชนของเขาเองที่ในเรื่องเงินอุดหนุนของรัฐบาลกลาง เมื่อรัฐบาลกลางเก็บภาษีอากรมาได้มาก และรัฐบาลกลางต้องดูแลสวัสดิภาพของประชาชนทั่วประเทศ รัฐบาลกลางจะใช้วิธีอุดหนุนโดยไม่ให้มีผูกพันหรือมีภาระผูกพันภายในโครงการ ถ้าโครงการไหนรัฐบาลชาติอยากสนับสนุน อยากรให้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ รัฐบาลระดับชาติชอบที่กระทำได้ กระผมไม่เห็นว่าเป็นอิสระทางภาษีอากรการเงินท้องถิ่นนั้นมันจะไปเกี่ยวข้องกับไม่ต้องพึ่งหรือไม่ต้องรับการอุดหนุน จะอุดหนุนหรือไม่อุดหนุนมันเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของรัฐบาลระดับชาติ เพราะต้องดูแลสวัสดิภาพของปวงชนทั่วประเทศ ขอบพระคุณ

นายชิต นิลพานิช : ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมคิดว่าเจตนารมณ์ของกรรมาธิการที่ต้องการกระจายอำนาจออกไปนี้ เป็นเจตนารมณ์ที่ดีน่าส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง กระผมเกรงว่าจะไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย ประการแรกก็คือว่าถ้าท่านเขียนบอกว่า "ทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย" กระผมเชื่อว่าอีกนานนักที่รัฐบาลกลางนี้จะออกกฎหมายมอบอำนาจภาษีให้ ตัวอย่างเช่นว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนขณะนี้ได้เงินอยู่ ๕ ล้านบาทภาษีทั้งปี หรือพึ่งงาได้เงินประมาณ ๓ ล้านบาทต่อปีเป็นภาษี ทั้ง ๆ ที่ว่าป่าไม้ เหมืองแร่ในพียงงานั้นประมาณ ๓๐๐ ล้านบาทต่อปี จังหวัดเองก็ไม่สามารถออกข้อบัญญัติได้ เพราะกฎหมายรัฐบาลกลางไม่ให้ไว้ กระผมเกรงว่าถึงเขียนไว้อย่างนี้ก็กลัวว่าเจตนารมณ์ที่กระจายอำนาจเพื่อให้ท้องถิ่นนั้นสามารถดำเนินนโยบายได้บรรลุผลนั้น จะไม่บรรลุผลอย่างที่ตั้งใจไว้ ถ้าเขียนไว้อย่างนี้ก็เหมือนเดิมอีก แต่ถ้าไม่เขียนไว้ปล่อยให้ไม่ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ก็จะเป็นรัฐอิสระ จะหาทางอย่างไรที่จะไม่ให้เป็นรัฐอิสระแต่ในขณะเดียวกันก็ให้เขามีอำนาจ

ในการเก็บภาษีได้เพียงพอกับบริการที่เขาต้องให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยไม่ใช้เอาเงินทั้งหมดมารัฐบาลกลาง แต่ให้เขามีอำนาจอยู่บ้าง กระผมใคร่ขอเรียนอันนี้ไว้ด้วย แต่สำหรับเงินอุดหนุนนั้นกระผมคิดว่าอุดหนุนเฉพาะกาลก็ดี อุดหนุนทั่วไปก็ดี จะต้องเป็นก้อน ถ้าหากว่าเป็นปัจจุบันนี้ก็คงจะไม่ต้องควบคุมอีกต้องส่งโครงการมาต้องขออนุมัติเป็นงวดเป็นอะไร ก็เหมือนเดิมอีกนะ กระผมกลัวเกรงว่าอย่างนั้นนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมเข้าใจ รัฐธรรมนูญนี้เป็นความฝันของสังคมที่กำลังก้าวหน้าจะทำนายออกมา จริงเท็จอย่างไรไว้ดูกันต่อไป ไม่มีใครเขาตอบคุณได้หรอก

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ประเด็นชักจะกระจ่างแล้วพอสมควรแล้วครับ ผมขอเสนอให้ปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย ขอได้โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอให้ปิดอภิปราย คุณเพทาย จะเอาอะไรอีกล่ะ อย่าประมาทนักเลยร้ายเรื่องแซนวิชอะไรนี้

นายเพทาย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ ผมอยากจะพูดสักหน่อย แต่ว่า ยังไม่ได้พูด ก็ขอเปิดอภิปรายต่อไป ท่านผู้ใดเห็นด้วย ขอได้โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปรายได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรปิดอภิปรายได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ปิดอภิปราย

ประเด็นก็ไม่มีจะลงมติต่อไป ตามกันคนละเล็กคนละน้อย กรรมการก็ตอบได้บ้าง ตอบไม่ได้บ้าง ผ่านไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๐๕ ทวิ คณะกรรมการเพิ่มขึ้น

นายเพทาย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ มาตรา ๒๐๕ ทวิ นี่เป็นเรื่องที่กรรมการเพิ่มเติม อ่านแล้วก็ได้ความว่า "ท้องถิ่นใดที่มีลักษณะจะปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มีสิทธิปกครองตนเองได้" กระทบก็อยากจะขอทราบเรียนว่ามาตรา ๒๐๕ ทวิ กับมาตรา ๒๐๕ นี้ก็ใกล้เคียงกัน ที่กระทบได้ทราบเรียนเช่นนี้ก็อยากจะเรียนถามว่า ตามที่ได้เขียนเอาไว้ว่า ที่จะเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นนี้ปกครองตนเองได้นั้น กระทบมีความสงสัยว่าจะยังทำไม่ได้ สาเหตุก็เนื่องจากว่าความสามารถในการที่จะปฏิบัติการในการที่จะมีนโยบายของตนเองในการที่จะรับหาทุนหรือหาเงินมาบำรุงท้องถิ่นของตนเองนี้ ยังไม่สามารถที่จะทำได้ กระทบยกตัวอย่าง เช่นว่าสมมติว่าจะมีนโยบายของตนเองขึ้นมา จะดำเนินการในเรื่องการเก็บภาษีของตนเองขึ้นมา ยกตัวอย่างเช่นกรุงเทพมหานครนี่อยากจะทำถนนข้ามทางรถไฟแต่ก็ไม่สามารถจะทำได้ต้องหารือกันมา ๑๐ ปีแล้ว รถติดกันที่ยมราชอยู่ตั้งแต่กระทบเด็ก ๆ จนกระทั่งแก่ปานนี้ก็ยังไม่สามารถจะทำได้ เป็นต้น หรือมีฉะนั้นก็อยากจะโอนตำรวจจราจร ตำรวจดับเพลิง ตำรวจอะไร ทหารอะไรมาอยู่กับกรุงเทพมหานครนี้ก็ไม่สามารถจะทำได้ที่ยกตัวอย่างสั้น ๆ หรือภาษีน้ำมัน ภาษียานพาหนะอะไรต่างๆ นี่อยากจะเก็บเอามาเป็นของกรุงเทพมหานครก็ไม่สามารถจะทำได้ ถ้าเช่นนั้นแล้วมาตรา ๒๐๕ ทวิ ที่เขียนไว้แบบนี้กระทบก็มีความเห็นว่าไม่สามารถที่จะทำได้ กระทบขอตัดออก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านกรรมการเชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธานมาตรา ๒๐๕ ทวิ ที่เพิ่มขึ้นใหม่มีความประสงค์อย่างไรครับ คือว่าถ้ากฎหมายบัญญัติไว้ว่าท้องถิ่นใดมีขนาดใดปกครองตนเองได้ ท้องถิ่นนั้นทุกท้องถิ่นมีสิทธิที่จะได้ปกครองตนเองจะไปจำกัดว่านี่ยังไม่อย่างนั้นอย่างนี้ไม่ได้ ความหมายมีเท่านี้ เพราะว่าในปัจจุบันนี้มีหลายท้องถิ่น ซึ่งเข้าลักษณะ

ของกฎหมายที่จะปกครองตนเองได้ แต่ทงราชการยังไม่ให้ปกครองตนเอง คือให้เป็นสุขาภิบาลไป แทนที่จะเป็นเทศบาล อันนี้เขียนไว้แบบนี้เพื่อความประสงค์อย่างนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วใครเป็นคนพิสูจน์ว่า อันไหนปกครองตนเองได้หรือไม่ได้

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ประชาชนก็ร้องขอรับว่าอันนี้ท้องถิ่นของเขาเข้าลักษณะที่จะปกครองตนเองตามกฎหมายแล้ว เพราะฉะนั้นขอให้ทางราชการประกาศเป็นเทศบาลหรือสุขาภิบาล แล้วแต่กรณี

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วถ้าทางราชการบอกไม่เข้าลักษณะ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ก็ผิดรัฐธรรมนูญครับ ขัดรัฐธรรมนูญ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ้า มันต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ใช่ไหมครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : กฎหมายเทศบาล กฎหมายสุขาภิบาล อย่างนี้เป็นต้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ คุณเพทาย

นายเพทาย อมาตยกุล : ขอบพระคุณท่านประธานที่เคารพ กรณีติดพันก็ขอประทานกราบเรียน ก็เป็นเรื่องที่เขียนเอาไว้ให้มองฟ้าด้วยความแจ่มใสครับ ขอกราบเรียนว่าท้องถิ่นต่างๆ นี่ถ้าอยากจะปกครองตนเองก็เห็นจะต้องเดินขบวนตามระบอบประชาธิปไตยกันหรืออย่างไร ถ้าเผื่อว่าไปตัดเอาออก การที่จะให้ใครที่จะร้องเรื่องราวจนมาว่า ท้องถิ่นใดมีลักษณะจะปกครองตนเองได้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อันนี้กระผมว่าทำไม่ได้ครับ กระผมว่าเขียนอย่างนี้แล้วทำไม่ได้ กระผมจึงกราบเรียนขอยืนยัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็มันทำไม่ได้ คุณว่าเสียให้ละเอียดกรรมาธิการ เขาจะได้ตอบ

นายเพทาย อมาตยกุล : ทำไม่ได้ ขอตัด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ทำไม่ได้เฉย ๆ อย่างนั้นนะ

นายแพทย์ อมาตยกุล : ครับ ก็เนื่องจากเหตุว่าท้องถิ่นนี้ยังไม่มีรูปเป็นท้องถิ่นที่จะปกครองตนเองได้จุดเดิมอยู่แล้วครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีวันเป็นได้ ว่าอย่างนั้นเถอะ

นายแพทย์ อมาตยกุล : เพราะเนื่องจากว่ายังไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามกฎหมายได้ เงินทองก็ยังมี นโยบายของตนเองก็ยังมีอะไรต่าง ๆ ยังไม่มีใครที่จะอุ้มชู แล้วก็ไม่มีกระทรวงที่จะอุ้มชูอยู่ และยังคงเล็กอยู่ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วคุณจะไปตัดได้อย่างไร ถ้าเมื่อมันโตขึ้นมาสักวันหนึ่ง

นายแพทย์ อมาตยกุล : ถ้าจะเขียนว่าจะให้ร้องขึ้นมาต้องบอกว่าต้องให้กระทรวงมหาดไทยยกขึ้น อย่างนี้กระผมเห็นด้วย พ่อแม่เขาจะจับแต่งงานครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมวิธีการว่าอย่างไรครับ จะเอาอย่างไร ผมก็ไม่ค่อยจะเข้าใจครับ

นายเสตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมธิการ) : ก็ผมจะชักตัวอย่างท่านประธานครับ คือว่าเวลานี้มีกฎหมายเทศบาลเป็นแม่บทสำหรับจัดการจัดตั้งเทศบาลและทางสุขาภิบาลก็มีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับสุขาภิบาลเป็นแม่บทในการจัดตั้งสุขาภิบาลในกฎหมายนั้นเขาจะบัญญัติไว้ว่าท้องถิ่นใดมีพลเมืองเท่าไร จะจัดตั้งเทศบาลได้ เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล เป็นต้น ที่นี้ถ้าท้องถิ่นนั้นมีลักษณะต้องตามที่บัญญัติไว้ก็จะจัดตั้งเทศบาลตำบล หรือเทศบาลเมือง หรือสุขาภิบาล ก็ให้มีสิทธิที่จะปกครองตนเอง หมายความว่าเรียกร้อง ขอให้ทางราชการจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือสุขาภิบาล แล้วแต่กรณีครับ ความหมายมีเพียงเท่านั้น และหลักการอย่างนี้ก็อยู่ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาลและสุขาภิบาลอยู่แล้ว

นายชำนาญ พจน : ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะเรียนว่ากรบัญญัติได้ตามมาตรา ๒๐๕ ทวิ นี้ก็เป็นที่ดีแล้ว เพื่อที่จะได้แก้ข้อครหาว่า กระทรวงมหาดไทยกีดกันไม่ให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ซึ่งมีหลายท่านรวมทั้งประชาชนด้วย อาจจะเข้าใจผิด เพราะว่าส่วนใหญ่ก็นึกว่าท้องถิ่นกว้างขวาง มีพลเมืองหนาแน่น แต่ที่ลืมนึกไปถึงเรื่องรายได้ ซึ่ง

ในขณะนี้เอง สุขาภิบาลทั่วประเทศ ๔๐๐ กว่าแห่งยังไม่อาจที่จะปกครองตนเองได้ แต่ว่าเมื่ออยู่ในเกณฑ์ที่จะปกครองตนเองได้ตามกฎหมายแล้วอันนี้ก็ถือว่าเป็นสิทธิ อันนี้จะเป็นการแก้หน้ากระทรวงมหาดไทย ไม่ใช่ว่าอยากเดินขบวนอย่างไรให้จัดตั้งเทศบาลก็เดินได้ ต้องเดินตามกฎหมายครับ กระผมขอขอบพระคุณครับ

นายประทีป เสียงหวาน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าได้อภิปรายกันมาพอสมควรแล้วครับ พอจะรู้เรื่องแล้วครับ กระผมขอปิดการอภิปราย

(มีสมาชิกรับขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอปิดการอภิปราย มีผู้รับรองครบแล้ว จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกรมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ผมถือว่าที่ประชุมอนุมัติ ก็มีประเด็นจะต้องพิจารณาว่า จะควรเอามาตรา ๒๐๕ ทวิ ซึ่งกรรมการเพิ่มขึ้นไว้นี้ รักษาไว้ หรือว่าจะให้ตัดออกไปเท่านั้น เพราะว่ามีผู้เสนอให้ตัด ท่านผู้ใดเห็นว่าควรตัดมาตรา ๒๐๕ ทวิ ออกไป ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกมือ ๑๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรคงไว้ตามร่างของคณะกรรมการที่ได้เสนอมา ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกมือ ๕๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้คงไว้ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๐๖ มีการแก้ไข มาตรา ๒๐๗ มีการแก้ไข หมวด ๑๑ ตุลาการรัฐธรรมนูญ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๐๘ มีการแก้ไข.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ:มาตรา ๒๐๘ ขอประธานโทษ ผมพลาดไปนิดหนึ่ง คือคุณสุรินทร์ เทพกาญจนา ได้ขอแปรญัตติแก้ไขชื่อหมวดมาให้เปลี่ยนจากตุลาการรัฐธรรมนูญเปลี่ยนเป็น "การตีความรัฐธรรมนูญ" แล้วก็คุณสุรินทร์ เทพกาญจนา ไม่อยู่ในที่ประชุมวันนี้ แต่ได้มอบหมายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้คุณทองหยด จิตตะวีระ เป็นผู้ชี้แจงแทน ถูกต้องตามข้อบังคับ เชิญคุณทองหยด เอาแค่ชื่อหมวดก่อน

นายทองหยด จิตตะวีระ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ทองหยด จิตตะวีระ ได้รับมอบจากผู้แปรญัตติคือ คุณสุรินทร์ เทพกาญจนา ให้มาชี้แจงต่อสภานี้ให้ทราบว่าเหตุผลในการแปรญัตตินั้นเป็นประการใด ในหมวด ๑๑ ซึ่งว่าด้วยตุลาการรัฐธรรมนูญ ผู้แปรญัตติได้ขอแปรแก้ไขเป็นตีความรัฐธรรมนูญ อันนี้กระผมอยากจะขอทราบเรียนต่อท่านประธานสภาว่าในหมวดนี้และมาตรานี้เราได้ผ่านมาตรา ๑๐๔ ซึ่งคุณสุรินทร์ เทพกาญจนา ได้แปรญัตติไว้แล้วก็ได้ตกไป คือการแปรญัตติตกไป สภานี้ได้ยืนตามหลักเดิม ในมาตรา ๑๐๔ นั้น ใช้คำว่า "ตุลาการ" เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะมาพูดกันในการแก้ไขเป็นตีความรัฐธรรมนูญก็เห็นจะต้องขัดกันกับที่ผ่านมาแล้ว เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอถอน แต่มีอยู่อีกกระผมอยากจะขอเรียนด้วยเพื่อจะสงวนเวลา ในมาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ มาตรา ๒๑๔ เมื่อหมวด ๑๐ ว่าด้วยตุลาการนั้นต้องตกไป อันนี้จะขอแก้ตัดไปเลยก็ไม่ได้ ก็ต้องขอถอนอีกเช่นเคย ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา):มาตรา ๒๐๘ มีการแก้ไขมีท่านกรรมาธิการสงวนความเห็น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านกรรมาธิการสงวนความเห็นไว้คือ คุณธานินทร์ กรัยวิเชียร คุณमारुต บุนนาค คุณวิกรม เมฆาสนนท์ คุณป๋วย อึ๊งภากรณ์ และคุณสนอง ตูจินดา ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก่องค์ประกอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร (กรรมาธิการ):ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เพื่อประหยัดเวลา ใครจะขออภิปรายในนามของกรรมาธิการทุกท่านที่

ได้สงวนความเห็นไว้และที่อยู่ที่นี่ สำหรับมาตรา ๒๐๘ นั้น ตามที่เป็นอยู่ในร่างของคณะกรรมการนี้ จะเห็นได้ว่ามีบุคคล ๓ ฝ่ายด้วยกันที่จะมาเลือกคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คือ ฝ่ายรัฐสภา ฝ่ายคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการตุลาการจะเห็นได้ว่าสำหรับคณะรัฐมนตรีนั้น ในเมื่อจะต้องมีพรรคการเมืองขึ้นมาเช่นนี้ ก็จะมีคนที่จะเห็นว่าคณะรัฐมนตรีก็ย่อมเป็นบุคคลที่มาจากพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในสภาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจริงๆ นี่เลือกตั้งมาเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญจริงๆ ก็จะเป็นบุคคลที่ฝ่ายรัฐบาลหรือว่าพรรคการเมืองซึ่งมีเสียงข้างมากในสภานี้มีโอกาสได้เข้ามามากกว่าฝ่ายอื่น เพราะฉะนั้นบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วก็จะไม่ได้มาจาก ๓ ฝ่ายโดยได้ส่วนได้สัดส่วนกัน เพราะฉะนั้นกรรมการฝ่ายข้างน้อยทุกท่าน จึงได้เห็นร่วมกันว่าจะเปลี่ยนองค์ประกอบเสียหน่อย โดยเปลี่ยนองค์ประกอบของรัฐสภาฝ่ายเดียวเท่านั้น แทนที่จะว่า ๓ คนนี้เลือกจากรัฐสภาให้เปลี่ยนเป็นว่า เลือกมาโดยฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แล้วก็คณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการตุลาการเท่านั้นละครับ ขอเปลี่ยนเพียงแค่นี้เพื่อให้บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามามีส่วนมีสัดส่วนจาก ๓ ฝ่ายเท่าเทียมกันเท่านั้น ถ้าทำอย่างนี้แล้วคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญก็น่าจะเป็นบุคคลที่เป็นกลางดีกว่า ขอบพระคุณครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ ที่ท่านสมาชิกขอสงวนไว้ นั้น ที่กรรมการไม่เห็นด้วยและยังยืนยันเห็นด้วยกับร่างของรัฐบาลก็โดยมีเหตุผลว่าถ้าจะแก้ว่ารัฐสภาโดยฝ่ายค้านนั้นจะเกิดอุปสรรคอย่างนี้ คือว่าถ้าเกิดรัฐบาลเปลี่ยน คือเอาฝ่ายค้านขึ้นเป็นรัฐบาลจะต้องมีการเลือกตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญใหม่หรือ และความจริงโดยเนื้อเรื่องแล้ว การที่มาตรา ๒๐๘ กำหนดว่าให้รัฐสภาเป็นคนเลือก ๓ คนนั้น เป็นเรื่องของสถาบันรัฐสภาเพื่อเลือกผู้มีคุณวุฒิ ไม่ใช่เป็นเรื่องผลทางการเมือง ฉะนั้นเข้าใจว่าแต่ละฝ่ายคือฝ่ายรัฐสภาที่ดี ฝ่ายคณะรัฐมนตรีที่ดี ทางคณะกรรมการตุลาการที่ดี จะต้องเลือกผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้คำนึงถึงฝ่ายสนับสนุนพรรคของตัวเอง หรือว่าเป็นฝ่ายค้าน หรือฝ่ายรัฐบาล ฉะนั้นด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือในเรื่องถือสถาบันของรัฐสภา ไม่ใช่เรื่องฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลประการหนึ่ง กับถ้าเขียนว่าเป็นฝ่ายค้านแล้วจะเกิดความยุ่งยากในกรณีที่มีการเปลี่ยนรัฐบาลเอาฝ่ายค้านขึ้นมา ฉะนั้นด้วยเหตุผลดังนี้กรรมการจึงไม่ยอมรับครับ

นายมารุต บุณนาค (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยไม่เห็นด้วย เนื่องจากได้พิจารณาอย่างรอบคอบ การทำได้เป็นไปตามที่ท่านกรรมาธิการชี้แจงไม่ ในทางทฤษฎีก็มองได้ว่าเลือกนักวิชาการ แต่ในทางปฏิบัติที่แล้ว ๆ มาข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่า คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญฝ่ายข้างมากในอดีตได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยมุ่งถึงนโยบายของรัฐบาลเป็นที่ตั้ง แต่ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นนักกฎหมายอาชีพ นักกฎหมายที่แท้จริงนั้นยึดถือหลักความยุติธรรม ด้วยเหตุนี้ในอดีตจึงมีคดีหลายคดีที่เคาะที่คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญได้ตัดสินไป หรือชี้ขาดไปโดยมิได้ยึดมั่นแต่ในหลักความยุติธรรมเพียงประการเดียว หากยึดมั่นในเรื่องนโยบาย กระผมจึงยืนยันความเห็นนี้ ในประเด็นที่ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงว่า ถ้าหากฝ่ายค้านเป็นรัฐบาล แล้วรัฐบาลเป็นฝ่ายค้าน จะเกิดความยุ่งยากนั้น กระผมมองเห็นว่าทำได้เป็นเช่นนั้นไม่ เมื่อฝ่ายรัฐบาลกลับมาเป็นฝ่ายค้าน คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งฝ่ายรัฐบาลได้เลือกก็ต้องกลับเป็นฝ่ายค้าน ฝ่ายค้านมาเป็นรัฐบาล ตุลาการรัฐธรรมนูญของฝ่ายค้านก็มาเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญฝ่ายรัฐบาลนั่นเอง ไม่เป็นการขัดกันแต่ประการใด ด้วยเหตุนี้ กระผมจึงขอความสนับสนุนจากเพื่อนสมาชิกด้วย

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์: ท่านประธานที่เคารพ กระผมต้องขอสนับสนุนกรรมาธิการที่แปรญัตติขอสงวนความเห็นไว้ เหตุผลก็เป็นดังที่กรรมาธิการเมื่อตะกี้เพิ่งนั่งลงไปได้กล่าวไว้ นอกจากนั้นแล้วกระผมก็ขอกราบเรียนสั้น ๆ ว่า การเลือกตุลาการรัฐธรรมนูญโดยรัฐสภานี้ครับ หลีกเลียงไม่ได้ในการที่จะมีเหตุผลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในสมัยที่กระผมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนเองก็ได้ประสบอยู่ว่ามีเหตุผลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง แล้วก็เมื่อมีการเสนอชื่อกันแล้ว แต่ละพรรคก็เสนอขึ้นมา และก็เมื่อใครชนะก็ตบมือกันกราวไปเลย เพราะฉะนั้นกระผมขอเรียนข้อเท็จจริงว่า น่าจะเป็นไปอย่างท่านผู้แปรญัตติได้สงวนไว้ครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน ผู้ที่จะตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญฝ่ายรัฐสภานี้ ไม่ใช่เฉพาะสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น มีวุฒิสภาร่วมด้วยนะครับ นั้นประการหนึ่ง และประการที่สอง ฝ่ายค้านในสภานี้ ไม่มีคำวิเคราะห์ศัพท์ไว้ว่าอะไร คือฝ่ายค้านในสภา สมมติว่าพรรคต่าง ๆ ที่ไม่เป็นรัฐบาลมีตั้งหลายพรรค จะเอาใครเป็นฝ่ายค้าน สมมติว่าจะเอาพรรคผู้นำฝ่ายค้านในสภาตามมาตราที่เคยบัญญัติไว้ อาจจะเป็นส่วนน้อยก็ได้

คือมีเพียง ๑ ใน ๕ แต่อีกเกินกว่า ๑ ใน ๕ อาจจะไม่ใช่ฝ่ายค้านก็ได้ คือว่าเป็นแต่ฝ่ายที่ไม่ได้เป็นรัฐบาลต่างหาก เพราะฉะนั้นถ้าเขียนฝ่ายค้านไปนี้ ไม่อาจจะกำหนดได้ว่าใครจะเป็นฝ่ายเลือก เพราะฉะนั้นกรรมาธิการส่วนข้างมากจึงไม่เห็นด้วย

นายมารุต บุนนาค (กรรมาธิการ) : กระผมขอเรียนกล่าวแก่ท่านกรรมาธิการที่ได้ชี้แจงไป ไม่เป็นการยากที่จะกำหนดว่าผู้ใดเป็นฝ่ายค้าน ในเมื่อท่านได้พิจารณาที่ดูมาตรา ๑๒๗ ทวิ ซึ่งได้เห็นชอบจากสภานี้แล้ว ในการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาโดยถือจำนวนสมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ เป็นหลักวินิจฉัยได้ กระผมจึงยืนยันว่าในทางปฏิบัติหาล้าปาก แต่ประการใดไม่ ส่วนในเรื่องวุฒิสภานั้น ถือได้ว่าเป็นบุคคลกลางจริง แต่ในทางปฏิบัติก็อาจจะมีจำนวนอยู่ไม่น้อย ที่มีความโน้มเอียงในทางการเมือง ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านจึงเป็นการยากที่จะวินิจฉัยในเรื่องนั้น กระผมจึงเห็นว่าหลักอยู่ที่ว่าผู้นำฝ่ายค้านเท่านั้นที่จะเป็นผู้ที่เราถือหลักวินิจฉัยได้ว่า คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญควรที่จะเลือกจากฝ่ายค้านโดยแน่ครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ) : กระผมว่าในเรื่องนี้ยังมีความเข้าใจผิดกันอยู่บ้าง คือว่าในเรื่องตุลาการรัฐธรรมนูญนี้เขาไม่ใช่นักการเมืองนะครับ เป็นผู้ที่มีความรู้ในทางวิชาการ จริงอยู่ผู้ที่เลือกก็ย่อมจะไม่เลือกผู้ที่เป็นปรปักษ์กับตนจนเกินไป เราไม่มีความประสงค์ว่าในคณะตุลาการรัฐธรรมนูญนั้นนะ ต้องมีฝ่ายค้านคอยอยู่ในที่นั้น เพื่อจะได้ค้านกันทุกเรื่องไป เพราะว่าถ้าในทางวิชาการที่จะดูในทางกฎหมายว่ามันขัดต่อรัฐธรรมนูญหรืออะไรนั้น มันใช้วิชาการนะครับ ไม่ใช่ว่าอยากให้เข้าไปคอยค้านกันไว้ตะบัน อย่างว่าในผู้นำฝ่ายค้าน มันอีกคนละเรื่อง คนละเจตนาธรรมนะครับ ในตุลาการรัฐธรรมนูญนี้มันไม่ใช่เป็นเรื่องในทางการเมือง มันเป็นเรื่องทางวิชาการ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมว่าประเด็นเรื่องนี้น่าพอจะตัดสินใจกันได้ไม่ยากนะครับ กระผมขอเสนอให้ปิดการอภิปราย ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง (มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอญัตติให้ปิดการอภิปรายและมีผู้รับรองครบถ้วนแล้ว เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ผมถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติให้ปิดการอภิปรายได้

ต่อไปนี้จะขอมติต่อที่ประชุมนี้ว่า ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรแก้องค์ประกอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามความเห็นของกรรมาธิการเสียงข้างน้อย ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรคงไว้ตามร่างของกรรมาธิการเสียงข้างมาก ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้คงไว้ตามกรรมาธิการเสียงข้างมากในมาตรา ๒๐๘ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๐๘ มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๐ ไม่มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณเสวตรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอกราบเรียนแก้คำว่า "ข้าราชการ" ให้เหมือนกับที่ใช้ในที่อื่น คือ "ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ"

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๑๐ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๑ ไม่มีการแก้ไข.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวๆ ขอประทันทโทษ คุณไพจิตร ไม่เห็นจริง ๆ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ถ้าหากว่าแก้ไขตามที่ท่านกรรมาธิการต้องการ ก็แปลว่า ข้าราชการการเมืองเป็นได้ เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญได้ รัฐมนตรีก็ไปเป็นได้ใช้ไหมครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน เราได้เคยตกลงกันไว้แล้ว ว่าข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนั้นรวมทั้งข้าราชการการเมืองด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๑๒ มีการแก้ไข

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : อนุมาตรา (๔) ของมาตรานี้ขอแก้
คำว่า "ข้าราชการ" เป็น "ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ" เช่นเดียวกันครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๑๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๔
มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๕ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๖ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๗ ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑๘ มีการแก้ไข มีกรรมาธิการ
ขอสงวนความเห็น

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แหม ขอบคุณที่สุด คุณวิกรม เมลาณนท์ก็
สงวนความเห็นไว้

นายวิกรม เมลาณนท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลาณนท์
ขอถอนเช่นกัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณมากครับ วันหลังอยากได้อะไร
บอกผม ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๑๙ คณะกรรมาธิการตัด
ออก มาตรา ๒๒๐ มีการแก้ไข มาตรา ๒๒๐ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มาตรา ๒๒๐
ตรี คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ บทเฉพาะกาล....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ๆ ถึงตอนนี้ คุณประคอง เทวารุทธ
ได้ขอแปรญัติเพิ่มเติมเป็นหมวด ๑๒ ทวิ บทสุดท้ายดังนี้ คุณประคอง กรุณาอ่านเองได้ไหมครับ

นายประคอง เทวารุทธ : ครับ ท่านประธาน กระผม ประคอง เทวารุทธ มาตรานี้
กระผมไม่ขอถอนและขอสู้ตายเลยครับ แต่โดยเหตุที่ว่ากระผมก็ไม่ว่าจะเอาไปไว้ที่ไหนจึงได้

พยายามลอกเลียนรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ เพราะว่ามันเป็นมาตรายกขึ้นใหม่ กระผมเห็นว่า มันเป็นบทสุดท้าย อยู่ที่ไหนกระผมก็ไปวางไว้ที่นั่น ขอกราบเรียนสั้น ๆ ก็คือว่า กระผมอยาก จะให้บทในรัฐธรรมนูญนี้ ได้ถวายพระราชอำนาจพิเศษไว้ให้แก่พระมหากษัตริย์ในกรณีที่ บ้านเมืองมีสถานะสงครามก็ดี หรือมีภาวะคับขันก็ดี หรือมีเหตุฉุกเฉินหรือการจลาจลใน ทำนองเดียวกับที่ได้เคยเกิดในบ้านเมืองมาแล้ว และในขณะที่มันเกิดเหตุอย่างนั้นขึ้น มันก็ ทำให้บ้านเมืองขาดผู้บริหารแผ่นดิน ผู้รับผิดชอบในแผ่นดิน เราก็มักจะเรียกร้องสถาบันพระ- มหากษัตริย์ซึ่งเราเชื่อถืออย่างสุดชีวิตจิตใจ เข้ามาแก้ไขสถานการณ์ดังเช่น เมื่อกรณีวันที่ ๑๔ ตุลาคมที่แล้วมา ฉะนั้นเมื่อมันเป็นในทำนองนั้นแล้ว เราก็ควรจะถวายพระราชอำนาจพิเศษ ไว้ให้แก่สถาบันนี้ เพื่อจะมาแก้ไขเหตุขัดข้องต่าง ๆ ในกรณีที่การใช้อำนาจไม่ว่าทางบริหารก็ดี หรือทางนิติบัญญัติก็ดี ในทางที่จะใช้โดยปกติแล้ว ขัดข้องทำไม่ได้หรือไม่สะดวกหรือไม่เหมาะสม กับสถานการณ์ ในกรณีเช่นนั้นก็ให้พระมหากษัตริย์ท่านใช้อำนาจบริหารด้วยใช้อำนาจนิติบัญญัติ ด้วย ทางองคมนตรีเลย ตามพระราชอัธยาศัย หรือโดยความจำเป็นแก่สถานการณ์ โดยมี ประกาศเป็นพระบรมราชโองการให้ใช้บังคับ ดังเช่นเป็นพระราชบัญญัติก็ได้ และในกรณี เช่นนั้นก็สุดแต่พระมหากษัตริย์ท่านจะประกาศให้เลิกใช้อำนาจดังกล่าวเสียเมื่อใดก็ได้ หรือ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญนี้ ได้กำหนดไว้ให้มีการประชามติ ถ้าหากว่าพระมหากษัตริย์ท่านเห็นว่า จำเป็น ท่านก็จะให้ออกเสียงแสดงประชามติตามที่เราได้มอบอำนาจไว้ให้กับท่านในมาตรานี้ ก็ยอมได้ด้วย ทั้งนี้ก็จะเป็นการตัดปัญหาในกรณีที่แผ่นดินว่างผู้บริหารผู้รับผิดชอบ ดังตัวอย่าง ที่กระผมได้ยกมาแล้ว ก็ถวายพระราชอำนาจนี้ให้พระมหากษัตริย์ได้ใช้อำนาจทางบริหารและ นิติบัญญัตินั้นโดยพระบรมราชโองการ โดยทางองคมนตรีแทน บ้านเมืองจะได้สงบเรียบร้อย ไปชั่วระยะที่มีเหตุขัดข้อง อันเนื่องมาจากเหตุ ๔ ประการ เช่นในบ้านเมืองมีสถานะสงคราม ก็ดีหรือภาวะคับขันก็ดี หรือเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือแม้เหตุจลาจลที่เกิดขึ้นอันถึงขนาดจะเป็น ภัยภัยอันตรายแก่ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติและราชบัลลังก์ อย่างนี้ เป็นต้น กระผมจึงได้ยกบทนี้ขึ้นมาเป็นบทสุดท้ายเพื่อที่จะถวายพระราชอำนาจดังกล่าวให้ ในหลวงหรือสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อใช้อำนาจแทนพวกเราปวงชนทั้งหลาย ครับผม ขอขอบคุณครับ

นายเกษม สิริสัมพันธ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ในนาม ของคณะกรรมาธิการ ขอประทานกราบเรียนชี้แจงต่อท่านประธานและท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติ

ตามที่ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติ ขอประทานโทษที่จะเอ่ยนาม คือคุณประคอง เทวารุทธ ได้เสนอที่จะแปรญัตติในการที่จะมีบทบัญญัติพิเศษที่จะถวายพระราชอำนาจต่อพระมหากษัตริย์ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์คับขันต่อบ้านเมืองนั้น เป็นที่แน่นอนว่าท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติท่านนี้ได้มีเจตนาดีต่อบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง แต่กรรมวิธีการได้พิจารณาเรื่องนี้ด้วยความรอบคอบแล้ว และใครจะประทานกราบเรียนชี้แจงว่าปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับกรณีฉุกเฉิน หรือสภาวะซึ่งอาจจะก่อให้เกิดเป็นอันตรายต่อบ้านเมืองหรือความมั่นคงต่อประเทศชาติและราชบัลลังก์ดังที่ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติได้กล่าวนั้น ถ้าแม้จะเกิดขึ้นจริง ตามสภาพความเป็นจริงนั้นเมื่อมีเหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้น แม้ไม่มีบทบัญญัติที่จะให้ถวายพระราชอำนาจในกรณีพิเศษย่อมจะบังเกิดขึ้นได้เองตามสภาพความเป็นจริงทางการเมืองและกฎหมาย กระผมขอประทานอนุญาตท่านประธานที่จะกราบเรียนชี้แจงตัวอย่าง อย่างที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และแม้ในประเทศไทยเราก็เกิดขึ้น อย่างเช่นในต่างประเทศ เมื่อญี่ปุ่นจะยุติสงครามกับฝ่ายพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น เมื่อเกิดวิกฤติการณ์จะยุติสงครามดังที่ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติได้ทราบ รัฐธรรมนูญญี่ปุ่นไม่ได้เคยกำหนดอะไรไว้เลย แต่องค์พระมหากษัตริย์ก็ยังสามารถที่จะเป็นผู้เดียวที่จะกล่าวคำต่อกองทัพญี่ปุ่นที่จะให้วางอาวุธยอมแพ้ได้ นั้นเป็นเรื่องขององค์อธิปัตย์ที่ปรากฏอำนาจขึ้นมา ในเมื่อเกิดเหตุจำเป็นตามสภาพความเป็นจริงของบ้านเมือง อีกกรณีหนึ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นในประเทศมาเลเซียเมื่อประมาณ ๔-๕ ปีมาแล้ว กระผมจำปีไม่ได้ หลังจากการเลือกตั้ง เมื่อมีการจลาจลเนื่องจากการแบ่งผิวระหว่างคนมาเลย์กับชาวจีน หลังจากการเลือกตั้ง รัฐบาลมาเลย์ก็สามารถระงับการใช้รัฐธรรมนูญ โดยไม่ต้องมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของมาเลเซียเลย ที่จะแก้ไขสถานการณ์นั้นได้ตามสภาพความเป็นจริงทางการเมือง อนึ่ง ท่านประธาน และท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติ ถ้าย้อนคิดถึงเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม เมื่อปีที่แล้วเองก็จะเห็นบทบาทขององค์อธิปัตย์ของรัฐซึ่งจะสามารถดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อระงับเหตุการณ์อันจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติได้ ซึ่งเป็นพระราชอำนาจซึ่งแฝงอยู่แล้ว และไม่จำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติระบุไว้ชัดเจน นี่เป็นความเห็นของกรรมวิธีการที่จะใคร่กราบเรียนประธานชี้แจงต่อสภาครับ

นายประคอง เทวารุทธ : ท่านประธานที่เคารพครับ อันนั้นผมก็พอเข้าใจอยู่ แต่ถ้ามามีบทบัญญัติให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการถวายพระราชอำนาจ หรือเทิดทูน

พระมหากษัตริย์อย่างสูงสุดให้ตรงกับชีวิตจิตใจของอาณาประชาราษฎร์จะมีดีกว่าหรือ และนอกจากนั้นผมก็เห็นในประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งพวกเราก็อวดกัลกัณอยู่ ถ้าหากว่าเราไม่มีบทบัญญัติแบบนี้เอาไว้แล้ว ไม่เป็นการที่จะป้องกันการปฏิวัติรัฐประหารเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแน่นอน เฉพาะท่านผู้มีเกียรติท่านใดจะมีความเชื่ออย่างไรก็ตาม สำหรับส่วนตัวกระผมแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญที่เราเขียนกันไปฉบับนี้นั้นนะ แม้เราจะให้ออกเร็วทันอกทันใจอาณาประชาราษฎร์สักเพียงใดก็ตาม หรือว่าสมบูรณ์ หรือไม่สมบูรณ์มากนักแค่ไหนเพียงไรก็ตาม ผมเชื่อว่าคงไปไม่ได้นาน แต่การที่เราถวายพระราชอำนาจไว้ให้กับพระมหากษัตริย์อย่างนั้นนะ จะเป็นการป้องกันการปฏิวัติรัฐประหาร และการฉีกรัฐธรรมนูญทิ้งอย่างง่ายดาย เพราะเหตุว่าเมื่อมีสถานการณ์อันส่อสาแดงในหลัก ๔ ประการที่ผมเสนอไว้ข้างต้นแล้วว่า สถานการณ์อย่างนั้นจะเกิดขึ้น แล้วก็เปิดโอกาสที่พระมหากษัตริย์จะมาใช้พระราชอำนาจโดยพระบรมราชโองการอย่างนั้น เป็นการตัดปัญหาเสียได้เลย และเมื่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้แบบนี้ อย่างชัดเจนแล้ว คนที่จะกล้าเข้ามาทำการปฏิวัติรัฐประหาร ไม่ว่าจะใครก็ตาม ก็อาจจะต้องคิดนานหน่อย เพราะว่ามันก็เป็นการกระทบถึงอำนาจรัฐธรรมนูญที่เราถวายพระมหากษัตริย์ไว้ในช่องจังหวะนั้น ๆ ที่จะเป็นภัยอันตราย อันถึงขนาดที่จะเป็นภัยอันตรายอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือประเทศชาติราชบัลลังก์และนอกจากนั้น มันอาจจะป้องกันไปถึงได้ว่า ถ้าหากว่าบ้านเมืองเราเปลี่ยนแปลงไปถึงขนาดหนัก มีเหตุเภทภัยภัยอันตรายไปถึงกับจะเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินมาเป็นอย่างอื่นนั้น ผมคิดว่าในช่วงตอนเหล่านี้ละครับ ถ้าเราถวายพระราชอำนาจไว้ให้พระมหากษัตริย์อย่างชัดเจนแล้ว จะเป็นการป้องกันเหตุเภทภัยอย่างร้ายแรงอย่างนั้นแก่บ้านเมืองเราได้อย่างแน่นอนเพราะว่าชีวิตจิตใจของอาณาประชาราษฎร์ประชากรเมืองไทยนั้น ผากไว้แก่สถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสูงสุดแต่แห่งเดียวและอย่างเดียวจริงแท้แน่นอนครับผม

นายนิพนธ์ ศศิธร : ท่านประธานที่เคารพ ผม นิพนธ์ ศศิธร ความจริงเรื่องพระราชอำนาจขององค์พระมหากษัตริย์นั้น ผมอยากจะกล่าวย้าว่า ถ้าหากว่าเวลาบ้านเมืองเกิดความจำเป็นต่าง ๆ นี้ มีอยู่ถึง ๓ ประการ ประการแรก คืออำนาจแห่งรั้นอย่างที่ท่านกรรมาธิการได้กล่าวแล้ว ผมกลับคิดว่ายังมีอีกอำนาจหนึ่ง คืออำนาจดั้งเดิม ถ้าดูตามประเพณีการปกครอง

แผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ เป็นอำนาจที่พระราชทานมาทั้งนั้น รวมทั้งรัฐธรรมนูญด้วย แต่ผมว่าประการที่สำคัญกว่านั้น ก็คือพระราชบารมีซึ่งมีอยู่อย่างล้นฟ้า ผมอยากจะใช้คำนี้ และเมื่อมาถึงคำนี้ครับ เมื่อเกิดภาวะทุกข์เข็ญแล้วทุกคนก็จะยึดที่พึ่งสุดท้าย ขนาดที่อำนาจปฏิวัติอื่น ๆ ซึ่งต่ำกว่ายังกระทำการบางอย่างได้อยู่แล้วในเมื่ออำนาจสูงสุดซึ่งเป็นอำนาจดั้งเดิมด้วย และก็อำนาจซ่อนเร้นแล้ว และพระราชบารมีที่มีอยู่ล้นฟ้า หรือล้นเกล้าล้นกระหม่อมนี้ ก็ยอมกระทำได้ และผมอยากกราบเรียนต่อท่านประธานและที่ประชุมนี้ว่า เมื่อเราได้แสดงความจงรักภักดี และได้พยายามที่จะถวายพระราชอำนาจซึ่งอาจจะเป็นความปรารถนาอย่างจริงใจและจริงจังเหลือเกินก็ตาม เรามีทางใหม่ครับ คือถ้าเราจะมอบให้พระองค์ท่าน พระองค์ท่านต้องถือว่าในพระราชภารกิจอย่างแน่นแฟ้นที่จะต้องรับเอา แต่สภาเองไม่เคยปรึกษา ไม่เคยอะไรเลย เรามีทางใหม่ครับ รวมทั้งอันเก่า ๆ ด้วยครับ ที่ไปยึดยึดให้พระองค์ท่านนะครับ มีทางไหนครับใน ๑๕ วันต่อไปนี้ที่จะทำอย่างไรผมก็ขอมีอำนาจ แต่ผมไม่ชอบให้ใครมายึดยึดอำนาจกับผม สรุปก็คือว่าไม่จำเป็นต้องมีอันนี้เพราะมีความศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในตัวมันเอง โดยไม่ต้องพูดและไม่ต้องเขียนด้วย ขอขอบคุณครับ

นายนิธิพัฒน์ ซาลิจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ กระผมก็ยังไม่สามารถที่จะสนับสนุนข้อเสนอของท่านผู้แปรรูปตัดอันนี้ได้ครับ เพราะว่าเมื่อได้พิจารณาข้อความดูแล้วนะครับ จะเห็นได้ว่าข้อความอันนี้ละครับ เราได้มอบเป็นหน้าที่หรือเป็นพระราชภารกิจให้แก่ท่านเลยครับว่า พระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจบริหารอำนาจนิติบัญญัติ ท่านจะไม่ทำก็ไม่ได้ครับ ถ้าเมื่อเรามอบให้อย่างนี้ครับ กระผมเห็นว่าเราไปตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์นะครับ มาอยู่ในสถานการณ์ที่หมิ่นเหม่ในเมื่อมีเหตุวิกฤตการณ์อะไรขึ้นครับ ซึ่งอันนี้กระผมคิดว่าเราทิ้งเอาไว้อย่างดีดีกว่าครับ ให้อยู่ในพระบรมราชวินิจฉัยของพระองค์ท่านว่า ท่านจะทรงปฏิบัติในสถานการณ์อย่างนี้อย่างไร ส่วนเราเขียนลงไปอย่างนี้แล้วครับเท่ากับเราไปบังคับไว้เลยครับว่า พระองค์ท่านจำเป็นต้องทรงใช้อำนาจบริหาร เพราะว่าเราเขียนไว้ว่าพระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติทางองคมนตรี เพราะฉะนั้นกระผมถึงไม่เห็นด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมอยากเรียนถามคุณประคองสักหน่อยนะครับ คือเรื่องผมไม่เข้าใจที่ว่า คำที่ว่า พระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติทางองคมนตรีนี้ เพราะตามรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐบาล ก็แปลว่ารัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจนั้นเมื่อทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ก็แปลว่ารัฐสภาเป็นผู้ที่มีอำนาจนั้นจริง ๆ พระมหากษัตริย์มิได้ทรงเข้ามาเกี่ยวข้องกับอะไรด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อเขียนไว้ว่าให้ทรงใช้อำนาจต่าง ๆ นี้ทางคณะองคมนตรี คุณก็ไม่ได้ยกถวายนะ คุณยกถวายของคณะองคมนตรีนะ ท่านจะรับไหวหรือไม่ไหวผมยังไม่ทราบเลย คือไปให้หลวงกำปนาทฯ หรืออะไรอย่างนั้นนะ ผมก็ไม่รู้กฎหมาย ลองคิดดูเถิดครับ กรรมวิธีการว่าอย่างไรครับ

นายศักดิ์ สายบัว : ท่านประธานที่เคารพ พวกเราคงซาบซึ่งเรื่องบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์พอสมควร ผมขอปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรอง (มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ คุณประทีปว่าอย่างไร

นายประทีป เสียงหวาน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผมว่าเสนอให้ผ่านไม่ได้หรือครับ ให้ผ่านไปแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้ ไม่เสียหายอะไรหรอกครับ ความจงรักภักดีของสภานี้ไม่มีใครสงสัยอะไร

นายประทีป เสียงหวาน : คือผมเห็นว่ารัฐธรรมนูญของเรานั้นนะครับ ผมคิดว่าถ้าจะเรียกให้ถูกต้อง ต้องเรียกฉบับผจญภัยครับ เพราะผมสังเกตดูว่าถ้าจะลงมติอะไรสักครั้ง บางทีอาจจะต้องมีการชู้กันบ้างอะไรกันบ้าง นี่ผมกลัวใจครับ คือว่าเดี๋ยวถ้าไม่ลงมติดังนั้นนะ เดี่ยวจะต้องมีขบวนอันนั้นมา เดี่ยวจะต้องมีขบวนอันนั้นมา คือว่าผมเห็นอย่างนี้อยู่บ่อย ๆ ครับ มันทำให้เสียใจครับ ไม่ใช่อะไรหรอกครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็อย่าไปเชื่อเขาสิครับ ก็เฉย ๆ ไว้ คือว่าการที่จะลงมติว่าจะรับคำแปรญัตติหรือไม่รับนี้ ผมว่าเป็นเกียรติยศแก่สภานี้ ถ้าลงมติให้ผ่านยก

เรื่องอื่นมาพิจารณาละก็มันก็วุ่นกันใหญ่ เพราะเวลานี้เรากำลังพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ถ้ายกเรื่องอื่นมาพิจารณาก็ต้องเลิกพิจารณารัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญนี้โยนทิ้งทิ้งฉบับ ไม่ได้หอรอกเอาละครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของท่านสมาชิกที่จะเพิ่มหมวด ๑๒ ทวิ บทสุดท้ายขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๑๒๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติไม่ให้บัญญัติคำแปรญัตติของท่านสมาชิกไว้ในรัฐธรรมนูญ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๒๐ จัดว่าคณะกรรมการเพิ่มขึ้น มาตรา ๒๒๑ มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้ขอสงวนไว้นะครับ คุณเจริญทร์ กาญจนโนมัย และคุณจำลอง เทวารุท ขอบแปรญัตติแก้ไขเป็นดังนี้ "ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ"

คุณสมศักดิ์ ชูโต : ขอบแปรญัตติแก้ไขเป็นดังนี้ "ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นในหมวด ๑๐ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ"

คุณชลอ วนะภูติ และคุณวิกรม เมลาสนนท์ กรรมการ ขอสงวนความเห็นโดยให้แก้ไขเป็นดังนี้ "ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ" ขอเชิญ คุณเจริญทร์ กาญจนโนมัย

นายเจริญทร์ กาญจนโนมัย : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม จรินทร์ กาญจนโนมัย ครับ ไม่ใช่กาญจนโนทัย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ กาญจนโนมัย หรือครับ ขอประทานโทษครับ

นายจรินทร์ กาญจนมัย : กระผมขอเรียนชี้แจงเหตุผลที่ขอแปรญัตติไว้เปลี่ยนจาก ๔๐ วัน เป็น ๑๘๐ วัน คือว่าในขณะนั้นและในขณะนี้สถานการณ์ไม่เหมือนกันแต่อย่างไรก็ตาม กระผมขอเรียนชี้แจงเหตุผลว่าทำไมถึงแปรญัตติไว้ว่า ๑๘๐ วัน ในขณะนั้นก็ ได้พิจารณาถึงเหตุผลในปฏิบัติหลายประการว่า ๔๐ วันนั้นไม่ทันแน่ ยกตัวอย่างเช่นในทางปฏิบัติแล้วจะต้องมีการพิมพ์บัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้งนั้นจะต้องพิมพ์ประมาณ ๒๐ ล้านฉบับ ซึ่งถ้าขณะนี้ถ้าเป็นการเลือกตั้งในปี ๒๕๑๘ หลังวันที่ ๓๑ ธันวาคมแล้ว ก็อาจจะขึ้นเป็นถึง ๒๒ ล้านฉบับ เวลาในการพิมพ์บัตรเลือกตั้งนั้น เร่งพิมพ์ทั้งกลางวันกลางคืนแล้ว จะใช้เวลาพิมพ์ทั้งหมดประมาณ ๔๕ วัน เมื่อ ๔๕ วันเสร็จแล้วจะต้องส่งไปถึงจังหวัดและอำเภออีก เรียกว่าถ้าส่งไปในฤดูแล้ง ไม่มีเหตุชุลลุกชลักอะไรก็ใช้เวลาประมาณ ๑๐ วันถึงหมดทุกอำเภอ แต่ว่าถ้าส่งไปในหน้าฝนนั้นไม่แน่ เพราะว่าจะอาจจะมีการติด รถไปติดโคลนติดหล่มบ้างอะไรบ้างก็อาจจะเสียเวลา เพราะฉะนั้นนับแต่การพิมพ์บัตร เวลาในการพิมพ์บัตรรวมทั้งการส่งไปถึงอำเภอก็ใช้เวลาไปประมาณเกือบ ๖๐ วันแล้ว นอกจากนั้นยังเกี่ยวกับการฝึกอบรม ในการที่จะปฏิบัติการเกี่ยวกับการเลือกตั้งทุกครั้ง ไม่ใช่ข้าราชการเป็นผู้มีหน้าที่เท่านั้น ยังมีประชาชนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการตรวจคะแนน ประชาชนเข้ามาร่วมทั้งหมดก็ประมาณเป็นแสนคน เจ้าหน้าที่ทั้งหมดทั้งประเทศที่จะใช้มาดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดนั้นใช้ประมาณ ๒ แสน ๕ หมื่นคน โปรดพิจารณาอีกครั้งว่าการฝึกอบรมคน ๒ แสน ๕ หมื่นคนนั้นจะใช้เวลาน้อยได้หรือไม่ เมื่อคำนวณการอบรมอย่างเร่งรัดแล้ว จะต้องใช้เวลาถึงประมาณ ๔๐ วัน แม้แต่อบรม ๔๐ วันก็ตาม ก็ไม่แน่ว่าประชาชน กรรมการตรวจคะแนนที่ไปดำเนินการนั้นจะทำได้ถูกต้องหรือไม่ จากการปฏิบัติเมื่อคราวที่แล้ว ก็มีการผิดพลาดบ้าง นอกจากนั้นการฝึกอบรมนั้นจะต้องฝึกอบรมเป็นชั้น ๆ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากจังหวัด ให้จังหวัดต่าง ๆ มาฝึกอบรม เมื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากจังหวัดแล้วให้เจ้าหน้าที่ที่มาจากแต่ละจังหวัดนั้นไปฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้นอีก ผู้ได้รับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้น ก็ไปฝึกอบรมกรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง นอกจากนั้นยังต้องมีการประชาสัมพันธ์และฝึกอบรมประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งอีกด้วยเกี่ยวกับการลงคะแนน เกี่ยวกับวิธีการ เกี่ยวกับกฎหมายที่จะปฏิบัติถูกหรือปฏิบัติผิดขั้นตอนทั้งหมดนี้ต้องใช้ประมาณ ๔๐ วัน โดยเร่งรัดที่สุดแล้ว ที่กระผมเรียนว่าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปนั้นก็เนื่องจากว่าในตอนนั้น

ที่กระผมเสนอขอแปรญัตตินั้น ปรากฏว่ามีนโยบายว่าจะมีการร่างกฎหมายเลือกตั้งทั้งฉบับ ก็ทำให้เป็นห่วงว่า ถ้ารัฐธรรมนูญประกาศใช้แล้วกฎหมายเลือกตั้งถึงจะตามเข้ามา ถ้ากำหนด ๔๐ วันแล้ว อีกกี่วันละกฎหมายเลือกตั้งถึงจะเสร็จ และจะมีเวลาเตรียมตัวเท่าไร เพราะว่าการพิมพ์นอกจากพิมพ์บัตรแล้ว ยังจะต้องพิมพ์แบบพิมพ์อีกเป็นแสน ๆ ล้าน ๆ ฉบับเหมือนกัน แบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสมัคร ในการประกาศ และจะต้องทำคู่มือแจกเจ้าหน้าที่อีกเป็นแสน ๆ เล่ม ขั้นตอนทั้งหมดนี้จะต้องรอให้กฎหมายเลือกตั้งออกมาเสียก่อนถึงจะดำเนินการได้ แต่ปรากฏว่าต่อมาทางกระทรวงมหาดไทยได้เสนอขอแก้กฎหมาย โดยจะใช้กฎหมายเก่า โดยแก้เป็นวิธีลงคะแนน ให้เปลี่ยนจากการปิดเลขหมายลงในบัตร เป็นการทำเครื่องหมายลงในบัตรเสร็จเรียบร้อยไปแล้วและผ่านสภาไปแล้ว เพราะฉะนั้นขั้นตอนในการพิมพ์บัตรก็เป็นอันว่าเสร็จสิ้นไป กระทรวงมหาดไทยสามารถที่จะดำเนินการได้ตั้งแต่กฎหมายออกประกาศใช้แล้ว ก็ยังเหลือขั้นตอนเกี่ยวกับการฝึกอบรมเท่านั้น เพราะฉะนั้นโดยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ กระผมคิดว่ากระผมก็ยังได้ทราบข่าวว่าทางกระทรวงมหาดไทยจะเสนอแก้กฎหมายเลือกตั้งบางมาตราเท่านั้น เพื่อสามารถจะให้เลือกตั้งได้ภายใน ๔๐ วัน ซึ่งอาจจะเข้าในสภาไม่ช้านี้ เพราะฉะนั้นเมื่อไม่ใช้การแก้กฎหมายเลือกตั้งทั้งหมดแล้วก็สามารถจะดำเนินการให้กฎหมายเลือกตั้งที่แก้แล้วออกมาใช้ได้ และสามารถดำเนินการเลือกตั้งไปได้ ก็เป็นอันว่าหมดห่วงในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง โดยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนี้ กระผม ได้แปรญัตติไปแล้ว แปรญัตติเอาไว้เป็น ๑๘๐ วันนั้น ก็เห็นว่าขณะนี้ก็ไม่น่าจะจำเป็นถึง ๑๘๐ วัน น่าจะลดลงมาได้ แต่ว่าถ้า ๔๐ วันแล้ว โดยความรู้สึกของกระผมว่าทำได้ แต่อาจจะต้องจุกละทุกและก็ต้องรีบดำเนินการกันอย่างเร่งรัด ส่วนจะเป็นมากกว่า ๔๐ วันหรือเป็น ๑๒๐ วันหรือไม่ ตามที่มีการปรึกษาหารือกันนอกสภานั้น อันนี้กระผมก็ขอมอบให้สภาเป็นผู้วินิจฉัยว่า แต่ว่า ๑๘๐ วันนั้น กระผมคิดเห็นว่าที่กระผมแปรญัตติไว้โดยสถานการณ์เปลี่ยนแปลงแล้ว ขณะนี้ไม่จำเป็นต้อง ๑๘๐ วัน อาจจะเป็น ๔๐ วันหรือ ๑๒๐ วันก็ได้ ขอขอบคุณมากครับ

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จำลอง เทวารุท ที่กระผมขอแปรญัตติไว้เป็น ๑๘๐ วัน เหตุผลต่างๆ ในขณะที่เรารับร่างรัฐธรรมนูญมาใหม่ๆ นั้น เราฝ่ายมหาดไทยซึ่งรวมทั้งผู้หลักผู้ใหญ่ในกระทรวงมหาดไทยก็ได้ปรารภกันในที่ต่าง ๆ ว่าน่า

หวันเกรงว่าจะกระทำไม่ทัน ถึงแม้ว่าเราจะเร่งรัดรัฐธรรมนูญนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันนี้ ท่านประธานได้กรุณาแจ้งกับพวกเราว่าจะนั่งอยู่จนกว่าจะเสร็จก็ตาม แต่เป็นความห่วงใยที่ล่วงมาแล้ว เช่นเดียวกับที่คุณจรินทร์ กาญจน์มัย ขอประทานโทษที่ต้องออกนาม ได้เป็นห่วงอยู่ เพราะฉะนั้นเราจึงกำหนดระยะเวลาไว้ยี่สิบน้อย เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยแก่การเลือกตั้ง เพราะว่าเป็นที่ทราบกันว่าทุกครั้งที่ในการเลือกตั้งนี้ นอกจากจะมีอะไรหลายประการตามที่ท่านผู้อภิปรายคนแรกเพื่อนกระผมได้อภิปรายไปแล้วนั้น เราจะพบข้อบกพร่องทุกครั้งไม่มากก็น้อย ไม่ว่าจะเรื่องเกี่ยวกับการบัญชี หรือว่าเกี่ยวกับการพิมพ์บัตร การลำเลียงของไปส่งรวมตลอดถึงการอบรมเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ อะไรนี่ มันต้องใช้เวลทั้งหมดทั้งนั้น แล้วเราก็ไม่ได้ใช้กรรมการ ซึ่งเป็นข้าราชการ ซึ่งมีความชำนาญมากนัก เราใช้ประชาชนเป็นส่วนใหญ่เพื่อความเที่ยงธรรม เพื่อความสุจริตเที่ยงธรรมเราก็ใช้ราษฎรที่มีสิทธิแล้วก็มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด แต่ว่าเดี๋ยวนี้สถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป กระผมก็ใคร่ที่จะขอทราบเรียนถาม ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่าขณะนี้ท่านได้เตรียมการพร้อมเพียงไร ถ้าท่านพร้อมกระผมก็พร้อมที่จะสำรองเอาไว้ ๑๒๐ วัน เพื่อเหนียวไว้บ้าง เพื่อให้มันเกิดความเรียบร้อยอย่าให้เกิดข้อครหาขึ้นมา อย่าให้เกิดความหนักใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้จัดการเลือกตั้งมากจนเกินไป กระผมก็ยินดีที่จะสลดหย่อนลงมาอีก ๓๐ วัน แต่ว่าถ้า ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยืนยันว่า ๕๐ วัน นี่ท่านทำได้แน่นอนแล้วก็เรียบร้อย กระผมก็พร้อมที่จะถอน พร้อมที่จะไม่ติดใจครับผม

พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย): ท่านประธานสภาที่เคารพ ทางรัฐบาลได้มีความตั้งใจที่จะให้มีการเลือกตั้งโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ เพราะฉะนั้นการที่จะกำหนดเวลา ๕๐ วัน หรือ ๑๒๐ วัน หรือ ๑๕๐ วัน ก็แล้วแต่สภาจะวินิจฉัย ถึงจะมีไว้ ๑๒๐ วัน ทางรัฐบาลก็จะพยายามเลือกตั้งภายใน ๕๐ วัน แต่ว่าการกำหนด ๕๐ วันนั้นก็ย่อมกะทันหันอยู่ ทางรัฐบาลก็ได้เตรียมพร้อมที่จะดำเนินการแต่ว่าเขาได้วางเว้นการเลือกตั้งมานานก็ย่อมจะชุลกชลักอยู่บ้าง ทางรัฐบาลไม่ขัดข้องถึงจะ ๕๐ วันก็ตาม แต่ถ้าจะโปรดเป็น ๑๒๐ วันก็เป็นที่ยินดี

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านที่แปรญัตติทำนองเดียวกันไว้หน้าครั้นอีก ๒ ท่าน คือคุณชลอ วนะภูติ และคุณวิกรม เมลาสนนท์

นายวิกรม เมลาสนนท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมวิกรม เมลาสนนท์ ผมขอถอนคำแปรญัตติของผมเสียในบัดนี้ ขอบพระคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญ คุณสมศักดิ์ ชูโต เพราะแปรญัตติไม่เหมือนคนอื่น เชิญชี้แจง

นายสมศักดิ์ ชูโต : ท่านประธานที่เคารพ เหตุผลที่กระผมขอแปรญัตติมีเพียงว่า ต้องการจะย้ำความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น และที่กระผมอ่านดูในการปกครองท้องถิ่น ในหมวด ๑๐ ก็เป็นการกำหนดไว้กว้าง ๆ ซึ่งก็หมายความว่าถ้าได้มีการดำเนินการที่จะมีการเลือกสภาเทศบาลก็ดี สภาจังหวัดก็ดี ก็น่าที่จะถือว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์อันนี้อยู่แล้ว ปัญหาที่มีอยู่เพียงว่า การเลือกสภาเทศบาลก็ดี สภาจังหวัดก็ดี จะทำได้ใน ๕๐ วันหรือไม่ แต่กระผมคิดว่าถ้าทำได้ก็ไม่เป็นการนำเสียหายอะไรในการที่จะขอเพิ่มข้อความดังกล่าว ถ้าทำไม่ได้กระผมก็ขอถอน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วแต่ทางรัฐบาลทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยครับ กรุณาแถลงหน่อย เขากล่าวว่า เลือกเทศบาลกับเลือกสภาท้องถิ่นจะทันใน ๕๐ วันไหม

พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) : สำหรับสภาท้องถิ่นนั้นทางกฎหมายได้ออกไปแล้ว จะเลือกตั้งหลังจากเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรแล้ว สำหรับสภาจังหวัดนะครับ ส่วนสภาเทศบาลนั้นก็ต้องเลือกก่อนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายสมศักดิ์ ชูโต : กระผมพอใจครับ ขอถอน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถอนนะครับ ขณะนี้ก็เหลือเท่านี้ละครับเห็น จะไม่ต้องพูดกันมากอีกละ เหลือว่า ๕๐ วันหรือ ๑๒๐ วัน เท่านั้นนะครับ หลังจากที่ประกาศ

ใช้รัฐธรรมนูญแล้วเลือกตั้ง ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรภายในเวลา ๕๐ วัน หลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะเป็นเวลา ๑๒๐ วัน ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามติของที่ประชุมนี้ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรภายในเวลา ๑๒๐ วัน หลังจากที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๒๒ มีการแก้ไข มาตรา ๒๒๓ มีการแก้ไข มาตรา ๒๒๓ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้น มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณแรม พรทโมบล บุญยประสพ ขอสงวนความเห็นโดยให้แก่วาระเวลา "สองปี" เป็น "หนึ่งปี" คือให้ผู้หญิงมีสิทธิเท่ากับผู้ชายภายใน ๑ ปี ไม่ใช่ ๒ ปี

นางแรม พรทโมบล บุญยประสพ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับมาตรานี้ การที่ดิฉันจำเป็นจะต้องสงวนการแปรญัตติไว้ นั้น ดิฉันก็เข้าใจอยู่ว่าสภานี้ได้รับความเห็นตเห็น้อย่างมากอยู่แล้ว แต่ก็ต้องขอประทานอภัยที่มีความจำเป็น เพราะเหตุว่าเรื่องนี้ดิฉันอาจจะถูกตำหนิเพราะว่าไม่รู้จักพอในเมื่อมาตรา ๒๘ ก็ได้ให้สิทธิหญิงชายเท่าเทียมกันแล้ว แต่ทำไมจึงจะต้องมาเร่งรัดถึงขนาดว่ารอไป ๒ ปีไม่ได้เสียหรือ อันนี้ดิฉันใคร่จะขอประทานกราบเรียนว่าขณะนี้สภาวะของบ้านเมืองกำลังเปลี่ยนแปลง ยังมีเรื่องอื่น ๆ ที่จะต้องพิจารณาในอันดับสำคัญยิ่งกว่านี้ก็ได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขอประทานอภัย แต่ก่อนที่ดิฉันจะพูดอะไรต่อไปนั้นก็ต้องขออน้อมรับและกราบขอบพระคุณสภาแห่งนี้ที่ได้กรุณาลงมติไปด้วยดีในการที่ให้สิทธิชายและหญิงเท่าเทียมกันในมาตรา ๒๘ แต่ดิฉันก็จำเป็นจะต้องขอประทานกราบเรียนชี้แจงว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญอยู่มากเหมือนกันไม่ใช่ความสำคัญในกฎหมาย

เกี่ยวกับทรัพย์สินในครอบครัวอย่างเดี๋ยวนั้นแต่เป็นเรื่องสิทธิของหญิงในการทำงาน และสิทธิของหญิงในเรื่องค่าแรงงานที่จะต้องมีการให้ตัดเทียมกันในจำนวนพลเมืองทั้งหมดที่มีอยู่ในขณะนี้ มีจำนวนถึง ๔๐ ล้านคน เป็นพลเมืองหญิงถึง ๒๐ ล้านคน ซึ่งดิฉันเข้าใจว่ากฎหมายที่จำกัดสิทธิสตรีในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้นเป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แต่ผู้หญิงเองก็ยอมรับสภาพในการที่กฎหมายนี้เป็นเรื่องขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญโดยที่ไม่ได้มีการโต้เถียงหรือมีการขอร้องอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น ได้ยอมรับสภาพในการใช้กฎหมายโดยอ่อนน้อมและนิมนวลและให้เกียรติกับสุภาพบุรุษไทยตลอดมา ท่านประธานที่เคารพ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญจะระลึกได้ว่าการที่จำกัดสิทธิของสตรีในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงได้ออกกฎหมายหรือว่าร่างรัฐธรรมนูญใน พ.ศ. ๒๔๙๒ จำกัดเสรีภาพของสตรีลงไปให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แทนที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ อันนี้สตรีไทยทั้งหลายก็ยอมรับโดยสุจริตภาพ รวมเวลาที่ผิดกฎหมายและไม่ผิดกฎหมายเป็นเวลาถึง ๔๐ ปี ท่านประธานที่เคารพ ที่หญิงไทยยอมให้สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ถูกจำกัดมาแล้ว บัดนี้เมื่อได้มีโอกาสให้สตรีได้สิทธิเท่าเทียมกัน ดิฉันก็ใคร่ขอประทานเห็นว่า ๑ ปีนั้น เป็นระยะเวลาที่จะแก้ไขกฎหมายได้ การที่แก้ไขกฎหมายได้ภายใน ๑ ปี ก็ไม่มีกฎหมายอะไรที่มากมาย นอกจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และบางแห่งที่เป็นกฎกระทรวงขีดขั้นไม่ให้ผู้หญิงทำงานเท่าเทียมกับชาย หรือว่าเรื่องกฎหมายแรงงานเป็นต้น แต่ในกฎหมายอาญานั้นดิฉันก็ใคร่จะขอขอบพระคุณท่านผู้ชายไทยทั้งหลายที่ได้กรุณาให้สิทธิเสมอภาคระหว่างชายและหญิงเท่าเทียมกันในการลงโทษติดคุกก็ดี ประหารชีวิตก็ดี ผู้หญิงมิได้รับการยกเว้นก็ต้องถูกตัดสินและลงโทษเช่นเดียวกับชายตัดเทียมกันได้ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีกฎหมายอะไรมากมายนักที่ท่านจะต้องแก้ไข ดิฉันยังเชื่อฝีมือรัฐบาลหรือว่าคณะกรรมการกฤษฎีกาของรัฐบาล อย่าว่าแต่กฎหมายเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้นเลย แม้ที่สุดรัฐธรรมนูญที่เรากำลังจะพิจารณาให้เรียบร้อยไปในวันนี้ อันเป็นประวัติศาสตร์ของประเทศไทยเรายังร่างกันไปถึงปีเลย ท่านประธานเจ้าคะ เพราะฉะนั้นดิฉันก็คิดว่าในเรื่องนี้นั้น ถ้าจะกรุณาให้ความเมตตากรุณาต่อผู้หญิงแล้วก็ขอได้โปรดกรุณาให้ ให้ชื่นใจเกิด เพราะว่าอย่างไรก็ตามดิฉันขอประทานกราบเรียนว่า ความเมตตาธรรมในสภานี้ดิฉันยังหวังอยู่มาก เพราะว่าถึงแม้

ดิฉันจะแพ้คะแนนในคณะกรรมการมากก็ไม่ใช่ว่ากรรมการนั้นไม่มีเมตตากรุณาเสียเลย แต่มีเมตตากรุณาส่วนข้างน้อยเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงขอรบกวนท่านประธานที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า ไหน ๆ เราจะผ่านรัฐธรรมนูญไปในชั่วอึดใจนี้แล้ว ก็ขอได้โปรดกรุณาให้ของขวัญกับผู้หญิงสักทีเถิด ให้เป็นที่ชื่นใจอีกสักครั้งหนึ่ง ดิฉันขอขอบพระคุณมากค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณบรรหารครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ท่านประธานที่เคารพ ผมขอปิดอภิปราย ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกรายขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอปิดอภิปราย จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น คุณประสิทธิ์ครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่า เรื่องสิทธิของสตรีมีความสำคัญ กระผมจึงขอประทานครบถ้วนเวลาของสภานี้ กระผมเลยขอประทานครบถ้วนต่อไป ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกรายขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครบแล้วครับ คุณอมรครับ ว่าอย่างไรครับ

นายอมร จันทรมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : เนื่องจากกระผมมีฐานะเป็นเลขานุการของคณะกรรมการแก้ไขประมวลแพ่งฯ กระผมอยากขอประทานครบถ้วนจากท่านประธานว่า วิธีการร่างและเวลาควรจะเป็นอย่างไร จะแถลงให้สภานี้ทราบได้ไหมครับ เพราะเกี่ยวกับเวลาให้เป็น ๑ ปีหรือ ๒ ปี

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มันจะเป็นการโน้มน้าวใจสมาชิกไหม

นายอมร จันทรมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : กระผมพูดถึงระยะเวลาครับ การปฏิบัติงานครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เข้าพูดไป บอกให้รู้ครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมาธิการ): คือ ๑ ปี นี่นะครับ กระผมเกรงว่าการแก้ไขกฎหมายนั้นหมายถึงรวมทั้งการพิจารณาในสภาด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ไม่ถูกแล้วละครับ นี่เป็นการค้านไม่ได้หรอก ไม่ใช่ชี้แจง มันค้านคุณแรม เดียวจะว่าผมว่าไม่มีเมตตาธรรม เอาละครับ ขอมติที่ประชุมครับ ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรปิดอภิปรายได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ปิดอภิปรายต่อไป ผมจะขอประทานมติ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับความเห็นของท่านกรรมาธิการ คือให้แก้ระยะเวลา “สองปี” เป็น “หนึ่งปี” ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วยกับความเห็นของท่านกรรมาธิการคือ คุณแรม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เห็นด้วยกับคุณแรม มี ๔๓ คน ที่ใจดำไม่เห็นด้วยมี ๗๗ ท่าน

(สมาชิกในที่ประชุมหัวเราะ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เป็นอันว่าสภานี้ให้คงยืนไว้ตามร่างของกรรมาธิการครับ ไทน์จะทำอะไร อย่าเลย ประเดี๋ยวไปร้องให้กันข้างนอก

(สมาชิกในที่ประชุมหัวเราะ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๒๓ ตี คณะกรรมการ
เพิ่มขึ้นใหม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว มาตรา ๒๒๓ ทวี ครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ทวี ผ่านไปแล้ว มาตรา ๒๒๓ ตี
กรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ทวี ไขใหม่ ในนี้มี คุณสุรินทร์ เทพกาญจนา
ขอแปรญัติตีเพิ่มความในมาตรา ๒๒๓ ทวี ดังนี้ "นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีซึ่งแต่งตั้งจาก
วุฒิสมาชิกหรือบุคคลภายนอกตามมาตรา ๑๖๘ นั้น จะอยู่ในตำแหน่งได้ภายในแปดปี นับแต่
วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ถัดจากนั้นต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด"
แล้วก็ขอสงวนไว้ให้คุณทองหยดเป็นตัวแทนอยู่ในที่นี้ครับ ไม่ได้ถอน ถึงนี้ผมจดไว้

นายทองหยด จิตตะวีระ : ท่านประธานที่เคารพ โดยเฉพาะมาตรานี้ กระผม
คิดว่าผู้แปรญัติตีได้แปรไว้ นั้น แล้วก็ได้เข้าแปรต่อกรรมการก่อนที่กรรมการจะแก้ใน
มาตรา ๑๖๘ คือเพิ่มวรรคสองเข้าไป เมื่อเพิ่มวรรคสอง ความหมายของการแก้ดูเหมือนจะ
หมดไป เพราะเหตุว่าตัวนายกรัฐมนตรีนั้นมาจากผู้แทนราษฎร เมื่อนายกรัฐมนตรีมาจาก
ผู้แทนราษฎร รัฐมนตรีก็คงจะมาจากผู้แทนราษฎรเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วความ
หมายนี้จะน้อยไป กระผมขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๒๓ ตี คณะกรรมการ
เพิ่มขึ้นใหม่

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านประธาน โดยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับ
ศาลทหารเป็นไปตามเดิม เพราะฉะนั้นมาตรานี้ขอตัดออก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๒๓ จัดว่า คณะกรรมาธิการ
เพิ่มขึ้นใหม่

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานสำหรับมาตรานี้
คำว่า "การปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น" ขอแก้ไขเป็น "การปกครองท้องถิ่น" อย่างที่สภาได้มีมติ
ให้แก้ไข

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๒๔ มีการแก้ไข

นายพงศ์เพ็ญ สุกุนตาทัย (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มี
เกียรติ ทางกรรมาธิการรู้สึกว่าจะต้องขอตัดวรรคสองออกไป เนื่องจากว่าหมดความจำเป็น
เราบรรจุวรรคสองของมาตรา ๒๒๔ ไว้ก็เพื่อคุ้มกันกฎหมายยึดทรัพย์ เมื่อรัฐบาลได้ประกาศ
ใช้มาตรา ๑๗ ยึดทรัพย์แล้วความจำเป็นนี้ก็หมดไป ก็ต้องขอตัดออก เฉพาะวรรคสองเท่านั้น
มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ตัดออกหรือครับ เพราะฉะนั้นความเห็นของ
คุณเล็ก วานิชยังูร ที่ขอสงวนไว้ก็ไม่จำเป็น คุณใหญ่ ศวิตชาติ และคุณพิชัย รัตตกุล ขอ
สงวนความเห็น โดยให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามครับ.....

นายพิชัย รัตตกุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ด้วยเหตุผลเช่น
เดียวกับท่านกรรมาธิการที่นั่งลงเมื่อสักครู่นี้ ความประสงค์อันนี้ก็เกรงว่าถ้าหากกฎหมายยึด
ทรัพย์ออกมาแล้ว รัฐบาลไม่ดำเนินการตามนั้น ก็อยากจะเห็นว่านายกรัฐมนตรีคนต่อไปดำเนินการ
ตามกฎหมายฉบับนั้น แต่เมื่อรัฐบาลได้ใช้อำนาจมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราช-
อาณาจักรแล้ว วรรคนี้จึงไม่มีความหมาย ผมจึงขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : หมดไปแล้ว ไม่มีปัญหาละครับ สำหรับมาตรานี้
ครับท่าน ก็มีจบเท่านั้น ที่นี้ก็ยังไม่จบวาระที่ ๒ ครับ ท่านสมาชิก ผมอยากจะขอปรึกษาท่าน
สมาชิกนะครับ เพราะเหตุว่าตามข้อบังคับข้อ ๑๑๖ บอกว่า เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๕ จนจบ
ร่างแล้ว หมายความว่าต้องพิจารณาวาระที่ ๒ ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง
และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจเสนอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติม

เนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ ซึ่งผมเห็นว่าการประชุมนี้เราทำวันเดียวก็เสร็จ ที่นี้ปัญหาที่มีอยู่ว่าเราจะทำเมื่อไรนะครับ จะเรียกประชุมเมื่อไร มาตรา ๑๐ ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร บอกไว้ว่า สำหรับวาระที่ ๓ ของการพิจารณารัฐธรรมนูญนี้ ให้กระทำได้เมื่อการพิจารณาวาระที่ ๒ ได้ล่วงพ้นไปแล้ว ๑๕ วัน เพราะฉะนั้นผมก็คิดเลขดูแล้วถ้าหากว่าเราประชุมเสียพรุ่งนี้ สาย ๆ หน่อยก็ได้ สำหรับพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ตามมาตรา ๑๑๖ แล้วเราก็สามารถจะประชุมกันเพื่อลงมติเป็นวาระที่ ๓ ได้ในวันที่ ๑ ตุลาคมครับ ถ้าประชุมพรุ่งนี้ ถ้าท่านสมาชิกเห็นดเห็น้อยจะประชุมวันจันทร์มันก็ลงมติวาระที่ ๓ ได้ในวันที่ ๒ ตุลาคม แต่ถ้ามันลงได้ในวันที่ ๑ ตุลาคม ก็เท่ากับให้เกียรติท่านนายกฯ ท่านหน้อย ท่านกึ่งทางในแมน ท่านให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ แต่แล้วท่านสมาชิกจะเอาพรุ่งนี้ มะรืนนี้ หรือก็วัน

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ท่านประธานครับ เรื่องนี้กระผมคิดว่าไม่ค่อยจะเห็นด้วยครับ เพราะเหตุว่าการที่แก้ไขอะไรต่างๆ นี้ ทางสภาเราต้องมีการพิมพ์แจกให้บรรดาท่านสมาชิกได้ไปตรวจดูอะไรต่างๆ ให้เรียบร้อยเสียก่อน เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าจะเป็นการเร่งรัดจนเกินควรไปครับ ควรจะนัดอาทิตย์หน้า จะเป็นวันอังคาร วันพุธ หรือวันพฤหัสบดี อันนี้ก็แล้วแต่ครับ กระผมคิดว่าพรุ่งนี้คงจะไม่สมควรครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวครับ ลองคิดก่อน อย่าเพิ่ง เดี่ยวครับ วันพฤหัสบดีวันที่เท่าไรนะครับ ท่านเลขาฯ ช่วยคิดครับ ถ้าเป็นประชุมวันพฤหัสบดีแล้วไปครบ ๑๕ วันเมื่อไร ผมเป็นห่วงตอนวาระที่ ๓ ครับ ผมไม่ว่าอะไรหรอก วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ก็ไปวันที่ ๔ ก็ได้ครับ ไม่ขัดข้องครับ เป็นวันที่ ๔ ซึ่งผมก็อยากจะขอเรียนให้ท่านสมาชิกทั้งหลายได้โปรดทราบ คือผมได้หารือไปยังคณะรัฐบาลเกี่ยวกับการพระราชทานรัฐธรรมนูญครั้งนี้ว่าจะมีการพระราชทานเป็นพระราชพิธีใหญ่โตคราวก่อนๆ คือเสด็จพระราชดำเนินมาทรงลงพระปรมาภิไธยที่สภานี้ แล้วก็พระราชทานให้แก่ประธานสภาเป็นผู้รับสนอง อะไรต่ออะไรอย่างที่เคยเห็น หรือว่าจะมีพิธีอื่นใด คือเป็นต้นว่าถวายขึ้นไปให้ทรงลงพระปรมาภิไธยเช่นร่างพระราชบัญญัติธรรมดา รัฐบาลก็ได้ตอบมาว่าจะได้หารือ แต่ก็ยังไม่ทราบผล แต่ว่าผมก็ทราบคือว่าได้ปรึกษากับท่านราชเลขาธิการ ท่านก็บอกว่าให้เตรียมไว้สำหรับเพื่อที่จะไม่มีพระราชพิธี

ดีกว่า เพราะฉะนั้นทางคณะกรรมการก็โปรดเขียนข้อความที่ในพระราชปรารภเสียให้ถูกต้องเตรียมไว้ ถ้าเมื่อไม่เสด็จก็ให้ถูกต้องกับความเป็นจริง ผมก็ขอเรียนให้ทราบ แล้วก็ถ้าเผื่อว่าเราสามารถจะลงมติในวาระที่ ๓ ได้ในวันที่ ๔ ก็อาจจะมีทางกราบบังคมทูลนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ถ้าเผื่อว่าทรงลงพระปรมาภิไธยก็ผมจะว่าอย่างไรก็ช่างเถอะ คือผมรู้สึกว่ วันที่ ๘ และวันที่ ๑๘ ตุลาคมนี้เป็นวันสำคัญมากในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย เพราะวันที่ ๘ นั้นเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับแรกฉบับลูกทาส เป็นการเลิกทาส ๘ ตุลาคม ๒๔๑๗ ๑๐๐ ปีพอดีครับ ส่วนวันที่ ๑๘ ก็อีกฉบับหนึ่งซึ่งอยู่ในเรื่องเดียวกัน ขอขอบคุณครับ

นายสิงห์โต จ่างตระกูล (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมขอขอบคุณเวลาเพียงครั้งนาก็ คือเมื่อเช้านี้ได้กล่าวพาดพิงไปยังที่คุณกระจ่าง ธรรมโชติ ชื่อที่ถูกเท็จจริงนั้นคุณกระจ่างได้มาขอสงวนคำแปรญัตติเท่านั้น แล้วก็ได้อธิบายอะไร เพราะฉะนั้นผมก็ขออภัยคุณกระจ่างที่นี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ๆ ขอขอบคุณมาก คุณกระจ่างก็ไม่ถือสาอะไรหรอก ตกกลงเป็นประชุมตามข้อบังคับ ข้อ ๑๑๖ ในวันพฤหัสบดีหน้าจะครับ แล้วก็พอประมาณราว ๆ วันที่ ๔ ถ้าผมคิดไม่ผิดก็จะได้ลงมติในวาระที่ ๓ ซึ่งจะต้องการท่านสมาชิก ๒ ใน ๓ ครับ คุณบรรหารว่าอย่างไรครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ผมกราบเรียนเรื่องเวลาด้วยครับ จาก ๘.๓๐ นาฬิกา หรือว่า ๘.๓๐ นาฬิกาอย่างเดิมครับ ขอประทานโทษครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สำหรับวันพฤหัสบดีนี้ครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ใช่ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ๘.๓๐ นาฬิกาก็ได้ครับ จะเรียกประชุมเวลา ๘.๓๐ นาฬิกาในวันพฤหัสบดีหน้า เท่านั้นแหละครับ ขอขอบคุณท่านสมาชิก ผมขอเลิกประชุมครับ (สมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๔๕ นาฬิกา

